

Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Inledning

Enligt 12 kap. 1 § regeringsformen skall konstitutionsutskottet granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. Utskottet har rätt att för detta ändamål få ut protokollen över beslut i regeringsärenden och de handlingar som hör till dessa ärenden.

Det åligger konstitutionsutskottet att när skäl föreligger till det, dock minst en gång om året, meddela riksdagen vad utskottet vid sin granskning har funnit förtjäna uppmärksamhet. I det betänkande som nu läggs fram behandlar utskottet vissa allmänna, administrativt inriktade granskningsuppgifter angående regeringsarbetet.

Utöver konselj-, regerings- och statsministerprotokoll har vid granskningen funnits att tillgå material som tagits fram av utskottets kansli, vissa andra utskottskanslier och av Regeringskansliet. Ett antal akter i regeringsärenden har varit tillgängliga. Väsentliga delar av det material som funnits att tillgå återges i *bilagorna 1.1–8.1*.

Sammanfattning

Utskottet följer *Regeringskansliets utveckling* i vissa hänseenden. Ökningen av antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet fortsätter, likaså ökningen av det sammanlagda antalet anställda. Den långsiktiga utvecklingen av antalet anställda i Regeringskansliet ger utskottet anledning till skärpt uppmärksamhet och närmare granskning av orsakerna. I fråga om jämställdheten mellan könen anser utskottet det vara av yttersta vikt att kvinnors kompetens tas till vara även inom de högre tjänsterna inom Regeringskansliet, vilket enligt vad granskningen utvisar hittills inte förefaller ha blivit fallet inom vissa tjänstekategorier.

Vid granskningen av *regeringens protokoll* har utskottet uppmärksammat vissa smärre brister i formellt hänseende. Dessa iakttagelser har under hand påpekats för Regeringskansliet.

Protokollsgranskningen har vidare givit utskottet anledning att gå närmare in på vissa frågor.

En gäller *ränta för lån till hemutrustning*. Sådan ränta har bestämts för ett år i sänder genom särskilda regeringsbeslut utan att räntan fastställts i förordningsform. Utskottet anför att det är naturligt att föreskrifter av betydelse för allmänheten ges författningsform och även att författningsregleringen därvid görs så fullständig att den inte behöver hänvisa till regleringsbrev.

En annan fråga som utskottet tagit upp i samband med granskningen av regeringsprotokollen gäller *bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel*. Regeringen har i flera fall beslutat om utbetalning av bidrag till olika projekt och därvid bestämt att bidragen skolat utbetalas av Aktiebolaget Svenska Spel. Utskottet konstaterar att den ordning som tillämpats inte kan sägas vara i överensstämmelse med de principer som är vägledande på finansmaktens område och för statsbudgetens utformning. Den stämmer enligt utskottet knappast heller överens med det aktiebolagsrättsliga regelverket och vad som gäller för statens ägande och förvaltningen av de statligt ägda företagen. Utskottet konstaterar att ett arbete kommer att inledas i Regeringskansliet för att ändra förfarandet och utgår från att förhållandena därigenom bringas till överensstämmelse med de regler som gäller.

Utskottet går vid sina granskningar som regel igenom någon eller några grupper av *förvaltningsärenden* som avgjorts av regeringen. Årets granskning har gällt överklagningsärenden avseende arbetsmiljön. Vad utskottet iakttagit i fråga om dessa ärenden gäller främst tidsåtgången för prövningen. Utskottet vill efter sin granskning rent allmänt understryka vikten av att prövningen av en anståndsansökan i överklagandeärenden görs med utgångspunkt i att ärendets handläggning inte onödigtvis fördröjs.

Utskottet har granskat regeringens beredning av de *lagärenden* i vilka en proposition lämnats till riksdagen under år 2002. Granskningen har inriktats på Lagrådets yttranden i dessa lagärenden och vilka beredningsåtgärder yttrandena föranlett i Regeringskansliet. Beredningen av lagärenden som inte lett till proposition omfattas inte av utskottets granskning. Någon heltäckande bild av kvalitetsnivån i regeringens lagförslag har inte åsyftats.

Utskottet framhåller att lagstiftning som håller tillräckligt hög kvalitet är en förutsättning för att förutsebarhet och därmed enskildas rättssäkerhet skall kunna garanteras. Fullgoda lagstiftningsprodukter innebär vidare att kravet på enhetlighet, konsekvens och klarhet kan uppnås. Genom tillräckligt genomtänkt lagstiftning kan också oönskade samhällsekonomiska konsekvenser undvikas. Det är i första hand regeringen som tar initiativ till och svarar för beredningen av förslag till ny lagstiftning. Regeringen har därför ett betydande ansvar i arbetet med att upprätthålla god kvalitet i lagstiftningen.

Enligt utskottets mening utgör det ett observandum att omkring en femtedel av de lagrådsyttranden som granskningen omfattat har innehållit invänd-

ningar som rör principiella frågor eller andra kvalitetsaspekter. Utskottet framhåller i detta sammanhang att det mot bakgrund av det remissförfarande som traditionellt tillämpas i den svenska lagstiftningsprocessen får anses att beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen innebär att regeringen som huvudregel bör genomföra en sedvanlig remissbehandling i skriftlig form. Utskottet understryker vidare vikten av att arbetet med lagärendena planeras så att tillräckligt med tid kan avsättas för det beredningsarbete som följer efter Lagrådets yttrande. Detta är inte minst viktigt med tanke på att en tydlig argumentation i propositionerna om skälen för regeringens förslag är av avgörande betydelse för beslutsprocessen i riksdagen. Att regeringens ställningstagande i en proposition har sin grund t.ex. i en annan juridisk bedömning än den Lagrådet har gjort eller i ett visst politiskt hänsynstagande bör redovisas tydligt.

Utskottet har granskat det sätt på vilket regeringen utövat *utnämningssmakt*. Granskingen har omfattat utnämningar av myndighetschefer under en avgränsad tid, vilket medfört att antalet utnämningar som ingår i granskingen är begränsat. Den ger således ingen heltäckande bild av myndighetschefernas bakgrund. Inte heller säger den något om utvecklingen över tid. Vad gäller utnämningar av t.ex. generaldirektörer har utskottet tidigare gjort bedömningen att den omständigheten att en person har en politisk bakgrund inte skall vara diskvalificerande vid tillsättningen, så länge endast sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet tillämpas vid tillsättningen. Tvärtom kan politisk erfarenhet ibland vara värdefull för den som skall leda en offentlig verksamhet.

Beträffande *regeringens styrning av de statliga bolagen* anför utskottet att det är av betydelse att styrningen sker på ett sätt som skapar möjlighet att i efterhand granska regeringens agerande. Det bör utvecklas rutiner som gör det möjligt att följa upp viktigare händelseförlopp och att granska vilka kontakter som förevarit mellan bolagsledning och berörda departement i frågor av större betydelse. Utskottet förutsätter att det fortsatta utvecklingsarbetet avseende ägarstyrningen görs i medvetande om detta.

Beträffande *faktapromemorior över EU-handlingar* konstaterar utskottet att den gällande fristen om fem veckor för avlämnande normalt inte hålls. Samtidigt kan ändamålsenligheten av denna frist ifrågasättas. Utskottet anför dock sammanfattningsvis att en snabbare expediering av faktapromemorior än vad som normalt sker skulle vara önskvärd. Utskottet framhåller vidare betydelsen av att de dokument som skall föranleda faktapromemorior väljs med noggrannhet så att promemoriorna blir relevanta.

Beträffande handlingar som betecknas som *non-papers* anför utskottet att beteckningen non-paper är okänd för lagstiftaren och därmed lagstiftningsmässigt inte utgör någon särskild kategori av handlingar, samt att de i likhet med andra handlingar omfattas av regelverket om allmänna handlingars offentlighet. Utskottet konstaterar i det aktuella ärendet att framläggandet av tankar och idéer i princip måste vara lika väl förankrat i riksdagen oavsett om

tankarna eller idéerna läggs fram muntligt eller skriftligt, och för skriftliga handlingar oavsett deras beteckning.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Sammanfattning	1
Utskottets anmälan	8
1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation.....	9
1.1 Regeringen	9
Förordnanden och entlediganden av statsråd.....	9
Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen.....	10
2 Regeringskansliet	13
2.1 Personal.....	13
2.2 Politiskt tillsatta tjänstemän.....	16
2.3 Jämställdhet.....	16
2.3.1 Främjandet av kvinnliga chefer	16
2.4 Regeringskansliet en myndighet – en analys av effekter och konsekvenser	18
Utskottets ställningstagande	19
3 Regeringsprotokollen	20
3.1 Inledning	20
3.2 Statistik.....	20
3.3 Formell granskning av regeringsprotokollen.....	23
Regeringsprotokollen 2002	23
Utskottets ställningstagande	23
3.4 Ränta för lån till hemutrustning – förvaltningsbeslut eller författningsreglering.....	23
Regeringsbeslut	23
Gällande regler m.m.	23
Promemoria från Regeringskansliet	26
Utskottets ställningstagande	27
3.5 Villkor i regleringsbrev eller författningsreglering	27
Regeringsbeslutet m.m.	27
Tidigare granskning.....	28
Promemoria från Regeringskansliet	29
Utskottets ställningstagande	29
3.6 Bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel.....	29
Regeringsbesluten	29
Lag om statsbudgeten (budgetlagen).....	30
Nuvarande ordning för budgetering och redovisning av inkomster från utdelningar samt utgifter för insatser i statliga bolag	30
Penninglotteriets historia.....	31
Statens ekonomiska krav på AB Svenska Spel.....	31
Promemoria från Regeringskansliet	32
Utskottets ställningstagande	32

4 Vissa förvaltningsärenden –Överklagningsärenden avseende arbetsmiljön	34
Inledning.....	34
Bakgrund	34
Utskottets ställningstagande	35
5 Beredningen av lagärenden	36
Ärendet	36
Lagrådets granskning.....	36
Beredning av lagärenden	38
Tidigare granskning.....	40
Den nu aktuella granskningen	42
Promemoria från Regeringskansliet.....	43
De särskilt granskade lagärendena.....	44
Utskottets ställningstagande	55
6 Regeringens utövande av utnämningmakten.....	58
Inledning.....	58
Allmänt om tillsättning av statliga tjänster	58
Regeringens chefpolicy	59
Konstitutionsutskottets tidigare granskning	60
Promemoria från Regeringskansliet.....	61
Utskottets ställningstagande	64
7 Regeringens styrning av de statliga bolagen.....	66
Bakgrund	66
Regelverk.....	66
Statens ägarpolitik	67
Organisering i regeringen och Regeringskansliet	69
Granskningar av regeringens ägarstyrning	70
Riksrevisionens planerade granskningar 2003/04.....	71
Skriftliga frågor	71
Konstitutionsutskottets granskning.....	72
Promemoria från Regeringskansliet.....	75
Utskottets ställningstagande	76
8 Frågor med anknytning till EU-arbetet	78
8.1 Faktapromemorior över EU-handlingar.....	78
Bestämmelser om och riktlinjer för regeringens informationsskyldighet m.m.	78
Nytt uppdrag till Riksdagskommittén	82
Tidigare granskning av konstitutionsutskottet	83
Faktapromemorior under riksmötet 2002/03	84
Uppgifter från Regeringskansliet.....	85
Uppgifter från utskottskanslier	87
Utskottets ställningstagande	89
8.2 Handlingar betraktade som non-papers	90
Bakgrund	90
Bestämmelser om allmänna handlingar	91

Uppgifter från Statsrådsberedningen	92
Utskottets ställningstagande	93
<i>Bilaga</i>	
Sakregister 2000-2003	94

Utskottets anmälan

Utskottet anmäler härmed enligt 12 kap. 2 § regeringsformen för riksdagen resultatet av den i det föregående redovisade granskningen.

Stockholm den 11 december 2003

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Inger Jarl Beck (s) och Ulf Holm (mp).

1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Inledning

I tidigare granskningsbetänkanden, senast 2002/03:KU10, har utskottet behandlat olika förändringar i både regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation. Den senaste granskningen avsåg i huvudsak år 2002. I det följande redogör utskottet för vad som ägt rum fr.o.m. december 2002 t.o.m. november 2003.

1.1 Regeringen

Enligt 6 kap. 1 § regeringsformen består regeringen av statsministern och övriga statsråd, som tillsätts av statsministern. Statsministern utser även enligt 7 kap. 1 § bland statsråden chefer för departementen. Enligt 7 kap. 5 § kan statsministern också förordna att ett ärende eller en grupp av ärenden, som hör till ett visst departement, skall föredras av annat statsråd än departementschefen.

De under perioden för utskottets granskning förekommande förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen, och därtill förordnanden och entlediganden av statsråd, återfinns i *bilaga 1.1*.

Förordnanden och entlediganden av statsråd

Statsrådet Anna Lindh avled den 11 september 2003. Statsministern förordnade samma dag Jan O Karlsson att tills vidare vara chef för Utrikesdepartementet. Därefter förordnade statsministern den 7 oktober 2003 Laila Freivalds att fr.o.m. den 10 oktober 2003 vara statsråd och chef för Utrikesdepartementet. Laila Freivalds har samma ansvarsområde som Anna Lindh hade. Samma dag beslutade statsministern att entlediga statsrådet och chefen för Utrikesdepartementet Jan O Karlsson fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Statsministern förordnade den 7 oktober 2003 Carin Jämtin att fr.o.m. den 10 oktober 2003 vara statsråd.

Statsministern förordnade den 7 oktober 2003 Barbro Holmberg att fr.o.m. den 10 oktober 2003 vara statsråd.

Statsministern beslutade den 7 oktober 2003 att entlediga statsrådet och ställföreträdande statsministern Margareta Winberg fr.o.m. den 31 oktober 2003.

Statsministerns beslut om regeringens sammansättning har även meddelats till riksdagens talman i ett samlingsbeslut av den 7 oktober 2003.

Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Sahlins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Nämnden mot diskriminering och Integrationsverket.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att Valmyndigheten skall höra till statsrådet Nuders ansvarsområde.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra vissa lagstiftningsärenden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra vissa lagstiftningsärenden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002 statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Försvarsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som hör till M/S Estonias förlisning.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Berit Andnor att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Andnors ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna, Handikappombudsmannen, Hjälpmedelsinstitutet, Statens institut för särskilt utbildningsstöd, Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor, Barnombudsmannen och Arvsfondsdelegationen.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Morgan Johansson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Johanssons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Smittskyddsinstitutet, Institutet för psykosocial medicin, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse och Alkoholsortimentsnämnden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Hans Karlsson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Lövdéns ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: länsstyrelserna, Statens bostadskreditnämnd och Statens bostadsnämnd.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Lövdéns ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, allmänna pensionsfonderna, Styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank, Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa, Insättningsgarantinämnden, Premiepensionsmyndigheten, Arbetsgivarverket, Datainspektionen, Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd, Statskontoret, Statens personadressregisternämnd, Statistiska centralbyrån, Statens utlandslönenämnd, Statens ansvarsnämnd, Statens kvalitets- och kompetensråd, Offentliga sektorns särskilda nämnd, Trygghetsstiftelsen, Statens pensionsverk, Nämnden för statens avtalsförsäkringar, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd och Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Statsministern förordnade den 18 december 2002 statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltningsärenden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002 statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra vissa förvaltningsärenden.

Statsministern förordnade den 18 december 2002, med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002, statsrådet Lena Hallengren att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att Nationellt centrum för flexibelt lärande, Folkbildningsrådet och Ungdomsstyrelsen skall höra till statsrådet Hallengrens ansvarsområde.

Statsministern förordnade den 7 oktober 2003 statsrådet Barbro Holmberg att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Holmbergs ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Migrationsverket och Utlänningsnämnden.

Statsministern förordnade den 7 oktober 2003 statsrådet Carin Jämtin att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra vissa förvaltningsärenden. Statsministern beslutade vidare att till statsrådet Jämtins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ: Svenska institutet i Alexandria, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska afrikainstitutet, Stiftelsen Östekonomiska Institutet och Folke Bernadotteakademien.

Statsministern förordnade den 7 oktober 2003 statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 31 oktober 2003 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra vissa förvaltnings- och lagstiftningsärenden. Statsministern beslutade vidare att Jämställdhetsombudsmannen och Jämställdhetsnämnden skall höra till statsrådet Sahlins ansvarsområde.

2 Regeringskansliet

2.1 Personal

Konstitutionsutskottet har under en följd av år i sina granskningsbetänkanden, senast 2002/03:KU10, redogjort för personalutvecklingen i Regeringskansliet. I likhet med de senaste granskningarna riktar utskottet även i år uppmärksamheten bl.a. mot frågor som gäller andelen politiskt tillsatta tjänstemän och personalutvecklingen inom Regeringskansliet, samt i viss mån jämställdhetsfrågor. I årets granskning har utskottet beslutat att rikta speciell uppmärksamhet på frågor rörande antalet kvinnor i kategorierna attachéer, generalkonsuler och ambassadörer samt antalet kvinnliga chefer i Regeringskansliet. Jämställdhetsfrågorna i årets granskning berör vidare främjandet av antalet kvinnliga chefer.

Regeringskansliet utgör sedan år 1997 en myndighet. I Regeringskansliet ingår nu Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet, Utbildningsdepartementet, Jordbruksdepartementet, Kulturdepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet samt Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Utrikesförvaltningen består av Utrikesdepartementet och utrikesrepresentationen. Utrikesrepresentationen lyder under Regeringskansliet. Utskottets granskning avser Regeringskansliet, ej utrikesrepresentationen.

Antalet tjänstgörande i Regeringskansliet, exklusive kommittéanställda och anställda i utlandsmyndigheter, var 3 550 i september 2003. Eftersom redovisningen tidigare år har avsett Regeringskansliet utom Utrikesdepartementet bör här för jämförelsens skull också anges att detta antal i september 2003 var 2 659. Personalutvecklingen under perioden 2000–2003 visar följande personalfördelning¹:

¹ Uppgifterna inkluderar de politiskt tillsatta tjänstemännen.

Dep.	2000	2001	2002	2003
SB	54	59	61	63 (+2)
Ju	243	282	292	280 (-12)
UD	i.u.	i.u.	i.u.	891 (-)
Fö	114	127	116	133 (+14)
S	168	190	194	208 (+14)
Fi	388	382	396	442 (+46)
U	164	172	161	185 (+24)
Jo	127	124	128	134 (+6)
Ku	120	74	70	68 (-2)
M	164	160	149	157 (+8)
N	348	408	399	401 (+2)
FA	545	572	592	588 (-4)
Totalt	2 435	2 550	2 558	3 550*

Antalet tjänstgörande exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheter i Regeringskansliet åren 2000–2003

(*2 659 exklusive Utrikesdepartementet).²

Framställningen visar att Regeringskansliets personalökningar har fortsatt sedan utskottets senaste granskning. De största ökningarna har skett på Finansdepartementet med 46 personer, Utbildningsdepartementet med 24 personer och Social- och Försvarsdepartementen med 14 personer vardera. Två departement – Justitiedepartementet, Kulturdepartementet – och Förvaltningsavdelningen har haft minskningar i personalstyrkan.

Mot bakgrund av tidigare granskningar kan utskottet se att ökningen av antalet anställda i Regeringskansliet utvecklats på följande sätt:

² *Tjänstgörande* i detta avseende innebär att varje deltidsarbetande redovisas som 1 tjänstgörande.

År	Antal
1974	1 250
1982	2 022
1984	1 942
1986	1 856
1987	1 799
1988	1 782
1990	1 786
1991	1 803
1992	1 720
1993	1 849
1994	1 846
1996	2 157
1997	2 233
1999	2 307
2000	2 435
2001	2 550
2002	2 558
2003	2 659 (3 550*)

Tabellen utvisar antalet tjänstgörande (exklusive kommittéanställda) i Regeringskansliet, exklusive Utrikesdepartementet, åren 1974–2003.

*Medräknas Utrikesdepartementet (exklusive tjänstgörande vid utlandsmyndigheterna) är antalet tjänstgörande 3 550 i september månad 2003.

Enligt rapporten *Ett effektivare regeringskansli* (SB2001/8259) som avlämnats av Projektet för effektivisering och rationalisering av Regeringskansliet ger dagens och framtidens krav på Regeringskansliet anledning att skapa bättre möjligheter för Regeringskansliet att möta de krav som myndigheten kan ställas inför. I rapporten står bl.a.:

Att Regeringskansliet resursmässigt har växt för att kunna möta nya krav är ostridigt. Om Regeringskansliet däremot har haft förmågan att i övrigt anpassa sin organisation, sitt arbetssätt och sina processer är mer diskutabelt.³

Som förklaring till detta kan enligt rapporten anges den speciella ställning som Regeringskansliet – i jämförelse med andra myndigheter – har i form av en uttalat politiskt styrande ledning, som förutsätter ett speciellt arbetssätt i organisationen.

³ Ett effektivare regeringskansli – förslag till åtgärder (SB2001/8259), januari 2003, s. 18

2.2 Politiskt tillsatta tjänstemän

Utskottet har under flera år kunnat konstatera att antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet har ökat, från 155 tjänstemän år 1999 till 165 tjänstemän år 2002. De politiskt tillsatta tjänstemännen från samarbetspartierna Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas kanslier som tillsattes efter regeringsbildningen i samband med valet år 2002 uppgår till 16 årsarbetskrafter fördelade på 19 tjänstgörande personer. De redovisas i följande tabell under Regeringskansliets förvaltningsavdelning (FA).

Utvecklingen av antalet politiskt tillsatta tjänstemän per departement under år 2003 framgår av följande tabell:

Departement	Politiskt tillsatta tjänstemän
SB	46
Ju	10
UD	12
Fö	6
S	15
Fi	17
U	12
Jo	4
Ku	3
M	5
N	18
FA	19**
Totalt	167

Antalet politiskt tillsatta tjänstemän per departement, inklusive Utrikesdepartementet, år 2003.

(** Samarbetspartiernas tjänstemän)

De politiskt tillsatta tjänstemännen har ökat i antal med 2 personer till totalt 167 sedan förra årets granskning (bet. 2002/03:KU10 s. 15).

2.3 Jämställdhet

2.3.1 Främjandet av kvinnliga chefer

Utskottet har, som omnämnts i avsnitt 2.1, i årets granskning av Regeringskansliet avseende personalutvecklingen beslutat att rikta speciell uppmärksamhet på frågor rörande antalet kvinnliga chefer i Regeringskansliet och i vissa befattningar inom utrikesförvaltningen. Granskningen gäller i huvudsak främjandet av antalet kvinnliga chefer.

Av Regeringskansliets *Handlingsplan för jämställda löner* (FA/2002/500/PERS) framgår att vissa jämställdhetsfrågor som berör kvinnors situation på arbetsplatsen – föräldraledigas lönesättning och löneutveckling, löner i kvinnodominerade yrken m.m. – utvärderats i Regeringskansliet och att arbetet med de frågor som utskottet tidigare uppmärksammat fortgår (bet. 2002/03:KU10 s. 16). En uppföljning av analysen av löneskillnader mellan könen som uppmärksammats inför lönerevisionen våren 2003 utförs för närvarande inom Regeringskansliet.

Kvinnliga chefer i Utrikesförvaltningen

Regeringskansliet redovisar i en promemoria av den 7 november 2003, *bilaga I.1*, att andelen kvinnliga chefer vid utlandsmyndigheterna är 26 %.

Antalet kvinnliga attachéer uppges vara 17, i jämförelse med männen som är 28 stycken. Det finns 36 kvinnliga ambassadörer (24 % av hela gruppen ambassadörer), medan de manliga ambassadörerna uppgår till 114 stycken. Andelen kvinnor på rådsnivå, dvs. departementsråd som inte är chefer, ambassadråd, kansliråd, ämnesråd eller ministrar, är 41 %.

Kvinnliga chefer i Regeringskansliet

Inom hela Regeringskansliet är könsfördelningen för kvalificerade tjänstebemärkningar bland ambassadråden finns 52 kvinnor (47 %) och 59 män, bland ämnesråden 70 kvinnor (41 %) och 99 män, bland kansliråden 236 kvinnor (53 %) och 212 män, och bland departementsråden 102 kvinnor (37 %) och 172 män.

I promemorian anfördes att obalansen ur ett jämställdhets- och kompetensperspektiv till stor del beror på att det tar relativt lång tid att bli chef inom Utrikesdepartementet och att det tidigare inte har rekryterats lika många kvinnor som män till en karriär inom diplomatin. Regeringskansliet anför att andelen kvinnor i Utrikesdepartementets aspirantprogram de senaste åren har blivit jämnt fördelad, vilket ökar rekryteringsbasen för kvinnliga chefer på sikt.

Som svar på utskottets frågor anfördes också att det sedan flera år tillbaka pågår ett aktivt arbete för att rekrytera fler kvinnliga chefer till utlandsmyndigheterna. Enligt målet i Regeringskansliets jämställdhetsplan 2003–2004 skall minst 30 % av cheferna på utlandsmyndigheterna vara kvinnor vid utgången av år 2004. Vid bemanning av chefer föreslås att förslag som överlämnas till ledningen alltid skall innehålla minst en kvinna och en man.

Utvecklingen av rekryteringen av kvinnliga chefer

Regeringskansliet anför i sin handlingsplan för jämställda löner (2003-01-31) följande:

Jämställdhetsarbetet i RK bedrivs genom aktiva åtgärder och genom integrering av jämställdhetsperspektivet i den övriga verksamheten. [...] I jämställdhetsplanen är ett av målen att genomföra chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen skall omfatta principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete.

Som ett led i arbetet med jämställdhetsplanen har Regeringskansliet under år 2002 genomfört ett karriärplaneringsprogram. Under året har 225 personer deltagit i programmet, varav 178 är kvinnor. Samtliga yrkeskategorier fanns representerade i karriärplaneringsprogrammet, men huvudgruppen var departementssekreterare, vilket enligt Regeringskansliet är rekryteringsbasen för framtidens chefer.

En utvärdering av programmet genomfördes i slutet av år 2002. Deltagarna hade i utvärderingen angivit att de upplevde att de fått en plan för sin fortsatta karriär och ett underlag för framtida samtal med arbetsledande chef kring arbetsuppgifter, arbetsmiljö och karriärutveckling. Ansvaret för programmet har sedermera lagts ut till de personalansvariga på respektive departement.

Förutom karriärplaneringsprogrammet har Regeringskansliet även ett chefsprogram, som riktar sig till samtliga chefskategorier och innehåller en chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen omfattar principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete. Inom ramen för chefsprogrammet har under 2002–2003 totalt 61 nya chefer – varav 33 kvinnor – deltagit i Regeringskansliets introduktionsprogram som omfattar gruppchefer, sektionschefer, biträdande enhetschefer och enhetschefer. Programmet består av en nio dagar lång utbildning som bl.a. innehåller teoretiska utbildningsinslag kring vikten av jämställdhet i Regeringskansliet.

Under år 2003 har bl.a. huvudmän deltagit i en särskild utbildning om frågor rörande jämställdhet.

Mentorprogram och förbättrade förutsättningar att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap

Regeringskansliet anför att mentorer skall särskilt erbjudas de kvinnor som arbetsgivaren bedömer som tänkbara blivande chefer. Mentorprogrammet kommer att starta under år 2004.

Därutöver har Regeringskansliet genomfört en kvalitativ undersökning med syfte att öka kunskapen och skapa bättre förutsättningar för medarbetarna att kunna förena förvärvsarbete och föräldraskap. Den kvalitativa undersökningen kommer enligt uppgift från Regeringskansliet att följas av en enkätundersökning och därefter redovisas i en slutrapport.

2.4 Regeringskansliet en myndighet – en analys av effekter och konsekvenser

Utskottet har under en rad av år följt myndigheten Regeringskansliets skapande genom sammanslagningen av Statsrådsberedningen, departementen och förvaltningsavdelningen år 1997 och konsekvenserna för verksamheten genom åren. Vid den senaste granskningen riksmötet 2002/03 uppmärksammade utskottet att Regeringskansliet tillsatt en arbetsgrupp som skall analysera de konsekvenser som sammanslagningen medfört.

Arbetsgruppen har sedermera avlämnat sin rapport *Regeringskansliet en myndighet – en analys av effekter och konsekvenser* (Ds 2003:44). Slutsatserna är bl.a. att sammanslagningen inte har inneburit någon drastisk förändring av verksamheten, även om arbetssättet har förändrats något i riktning mot effektivisering. Myndigheten Regeringskansliet har blivit mer flexibel och uppföljning av verksamheten har underlättats i och med att verksamheten numera har *ett* övergripande mål. Även Regeringskansliets administration har kunnat effektiviseras genom att organisatorisk och i vissa fall fysisk samling av stödfunktioner har kunnat genomföras. Kvaliteten på de administrativa tjänsterna har därigenom kunnat höjas och andelen baspersonal i kärnverksamheten kunnat minskas.

Rapporten visar också på behovet av en kontinuerlig utveckling av verksamheten för att tillgodose största möjliga flexibilitet och effektivitet hos regeringens kansli även i framtiden för att kunna möta kommande behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar, i likhet med föregående år, att antalet tjänstgörande i Regeringskansliet fortsätter att öka. Även antalet politiskt tillsatta tjänstemän har ökat, från 155 tjänstemän år 1999 till 167 tjänstemän år 2003. Ökningen har ägt rum samtidigt som antalet regeringsärenden under en följd av år minskats väsentligt och Regeringskansliet omorganiserats. Den långsiktiga utvecklingen i fråga om Regeringskansliets personal är sådan att utskottet har anledning till skärpt uppmärksamhet och närmare granskning av orsakerna.

Utskottet anser det vara av största vikt att kvinnors kompetens tas till vara även i de högre tjänsterna inom Regeringskansliet, vilket hittills inom vissa tjänstekategorier inte förefaller ha blivit fallet. En utveckling som leder till fler kvinnor på höga poster skulle enligt utskottet tydligt visa att kvinnors kompetens ges lika värde som mäns.

Utskottet har från konstitutionella utgångspunkter i granskningsärendet inte anledning att göra några vidare uttalanden.

3 Regeringsprotokollen

3.1 Inledning

För konstitutionsutskottets granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning har utskottet rätt att utfå protokollen över beslut i regeringsärenden och handlingar som hör till dessa ärenden. Inom utskottskansliet har gjorts en genomgång av samtliga regeringsprotokoll 2002 inom Näringsdepartementets och Kulturdepartementets områden samt konseljprotokollen och underprotokollen i serie B. Mot bakgrund av vissa iakttagelser som gjorts under granskningen av protokollen har utskottet ställt frågor till Regeringskansliet om bl.a. formerna för bestämmande av räntesatser och om villkor i regleringsbrev samt vissa bidragsutbetalningar av Svenska Spel AB. Frågorna besvarades den 23 oktober respektive den 12 november 2003, se *bilagorna 3.1.1* samt *3.6*.

3.2 Statistik

Antalet registrerade ärenden som avgjorts vid regeringssammanträde har minskat från 10 521 år 2001 till 9 548 år 2002. Som framgår av tabellen nedan är den långsiktiga trenden att antalet regeringsärenden minskar. Sedan slutet av 1980-talet har antalet ärenden mer än halverats. En väsentlig orsak till denna nedgång torde vara det sedan lång tid pågående arbetet med att föra över ärenden om överprövning av förvaltningsärenden från regeringen till allmän förvaltningsdomstol (se bet. 1999/2000:KU10). Den största minskningen av ärenden ägde rum under år 1992. Till stor del förklaras den av inrättandet av Utlänningsnämnden det året, vilket medförde att över 9 000 ärenden överflyttades från regeringen till den nya myndigheten.

Av tabellen framgår även att antalet avgjorda regeringsärenden ökade förhållandevis kraftigt under år 2001. Utvecklingen berodde på en ökning av antalet dispensärenden i Socialdepartementet med anledning av att läkemedel för behandling av fetma och impotens lyftes ut ur läkemedelsförmånerna. Sedan den 1 oktober 2002 ansvarar en ny myndighet, Läkemedelsförmånsnämnden, för beslut rörande subventionering och prisreglering i fråga om läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmånerna. Inrättandet av den nya myndigheten bidrog till att antalet ärenden minskade under år 2002.

Regeringskansliet har tillhandahållit statistik åt utskottet över antalet avgjorda regeringsärenden under år 2002 fördelat på olika ärendegrupper (se *bilaga 3.2.1*). Totalt rör det sig om 10 ärendegrupper. I likhet med 2001 var den största ärendegruppen dispensärenden och övriga partsärenden, som dock minskade från 4 382 till 3 691. Näst största ärendegrupp var regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden, som jämfört med 2001 minskade från

1 878 till 1 646. Den tredje största ärendegruppen var anställningsärenden, som ökade från 1 588 till 1 610.

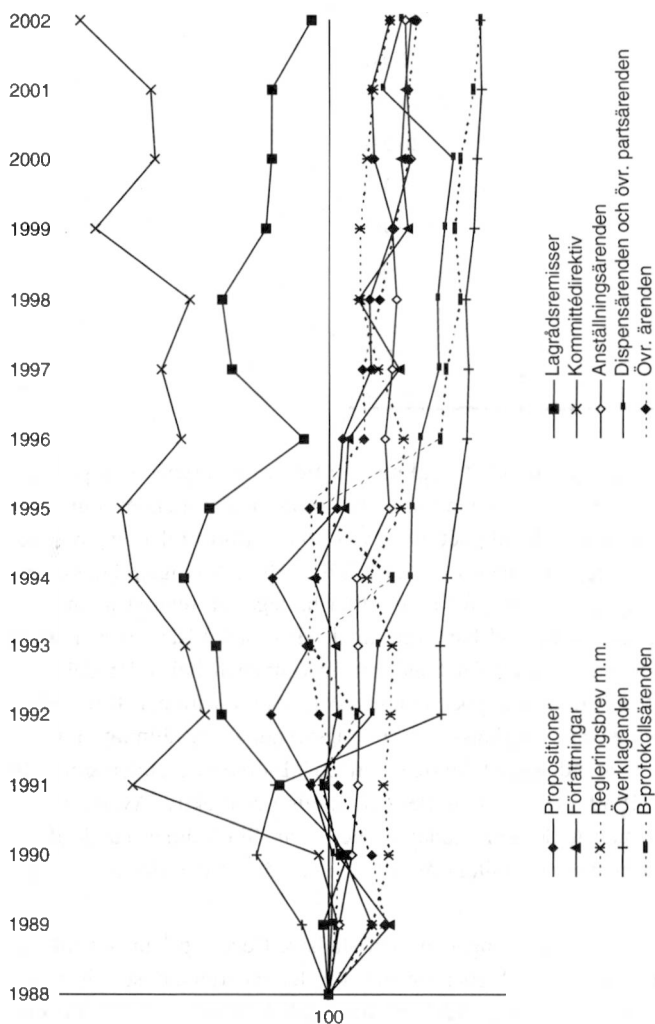
År	Antal
1988	20 279
1989	19 293
1990	20 650
1991	21 394
1992	13 990
1993	13 992
1994	12 981
1995	11 691
1996	10 241
1997	9 373
1998	9 946
1999	9 007
2000	8 272
2001	10 521
2002	9 548

Figuren nedan visar indexerad utveckling över tid av olika typer av regeringsärenden. Som framgår av tabellen har sedan 1988 antalet ärenden minskat i flertalet ärendegrupper. I enlighet med vad som anförts inledningsvis har ärenden som rör överklaganden minskat kraftigt. Huvudsakligen ägde denna minskning rum under år 1992, för att därefter ha legat på relativt jämn nivå. Sett över en längre tidsperiod har även antalet B-protokollsärenden minskat kraftigt, dvs. sådana ärenden där handlingarnas innehåll helt eller delvis är sekretessbelagt. Andra ärendetyper som minskat är propositioner, författningar, regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden, anställningsärenden, dispens- och partsärenden samt "övriga ärenden". En typ av ärenden som ökat sedan slutet av 1980-talet är kommitté- och utredningsdirektiv. Även lagrådsremisserna har ökat under den studerade perioden. Sin kulmen nådde dessa ärenden dock i början och mitten av 1990-talet, för att därefter ha minskat något.

Fördelat per departement framgår av den statistik Regeringskansliet tillhandahållit åt utskottet att Socialdepartementet var det departement som hade det största antalet regeringsärenden (2 179) under 2002. Därefter följde Justitiedepartementet (1 724) och Näringsdepartementet (1 447). Det minsta antalet regeringsärenden hade Kulturdepartementet (395) och Jordbruksdepartementet (400). Jämfört med 2001 minskade de flesta departement antalet regeringsärenden under 2002. Störst var minskningen, av skäl som framgått ovan,

av Socialdepartementets ärenden, därefter Miljödepartementets. I fyra departement var utvecklingen den omvända, dvs. antalet regeringsärenden ökade i större eller mindre utsträckning. Mest ökade Finansdepartementets ärenden, därefter Utrikesdepartementets.

Vad gäller propositioner kom i likhet med 2001 det största antalet under 2002 från Justitiedepartementet (42). Näst flest propositioner kom från Socialdepartementet (27), följt av Finans- respektive Näringsdepartementet (vardera 25). Det minsta antalet propositioner kom från Utbildnings- respektive Kulturdepartementet (vardera 4) samt Försvars- respektive Jordbruksdepartementet (vardera 5).

3.3 Formell granskning av regeringsprotokollen

Utskottet har återkommande gått igenom regeringsprotokollen och har vid några tillfällen konstaterat smärre formella brister. Vissa sådana iakttagelser har under hand påpekats för Regeringskansliet. Så har skett även i samband med årets granskning.

Regeringsprotokollen 2002

Nedan behandlar utskottet i särskilda avsnitt vissa frågor i fördjupad form som föranletts av årets protokollsgranskning. När det gäller ordningen i regeringsprotokollen kan först konstateras att granskningen av 2002 års protokoll från Näringsdepartementet och Kulturdepartementet inte visat några nämnvärda formella brister.

Under statschefens ordförandeskap sammanträdde regeringen tre gånger i konselj på Stockholms slott under 2002. Genomgången av konseljprotokollen från dessa tillfällen har inte visat några formella brister.

Genomgången av protokollen har även omfattat underprotokoll i serie B för de skilda departementen, dvs. protokoll som kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Utskottets ställningstagande

Den formella granskningen av ordningen i regeringsprotokollen har inte gett anledning till några uttalanden av utskottet.

3.4 Ränta för lån till hemutrustning – förvaltningsbeslut eller författningsreglering

Regeringsbeslut

I ett regeringsbeslut den 28 november 2002 (IV 3) fastställdes ränta för lån till hemutrustning för flyktingar m.fl. under år 2003. I beslutet hänvisades till 16 § förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar vari föreskrivs att regeringen fastställer räntesats för ett kalenderår i sänder.

Gällande regler m.m.

Hemutrustningslån

Enligt Centrala studiestödsnämndens årsredovisning för 2002 beviljades detta år 5 433 ansökningar om hemutrustningslån, och det totala antalet låntagare för denna låneform var 84 000. Räntan fastställs årligen av regeringen och år 2002 var den 5,75 %.

Enligt förordningen om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar får lån till hemutrustning beviljas flyktingar och vissa andra utlänningar som, inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet, efter utgången av år 1990 för första gången tas emot i en kommun.

Lån får beviljas till

- utlänningar som har överförs till Sverige med stöd av ett särskilt regeringsbeslut,
- utlänningar som har fått uppehållstillstånd och som har tagits emot i kommunen efter att ha varit registrerade vid en förläggning för asylsökande,
- andra utlänningar som har fått uppehållstillstånd med tillämpning av 2 kap. 3 § eller 4 § första stycket 5 utlänningslagen (1989:529) eller motsvarande äldre bestämmelser,
- utlänningar som har fått uppehållstillstånd på grund av sin anknytning till en utlänning som avses under 1–3 och som ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att den person som han eller hon har anknytning till först togs emot i en kommun.

Lån får beviljas en utlänning som har behov av pengar till hemutrustning. Ett sådant behov kan anses föreligga då utlänningen flyttar in i en omöblerad bostadslägenhet. Även en utlänning som flyttar in i en möblerad lägenhet eller som är inneboende hos en annan person kan anses ha ett visst behov av pengar till hemutrustning.

Lånet löper med ränta från den första utbetalningsdagen. Räntesatsen fastställs av regeringen för ett kalenderår i sänder.

Föreskrifter i fråga om räntesatser

En genomgång av SFS-registret ger vid handen att räntesatser för lån m.m. bestäms på skilda sätt. De flesta bygger på att räntesatsen finns bestämd i författning.

I 4 § förordningen (1990:916) om vissa lån till forskningsinriktat experimentbyggande föreskrivs dock att räntesatsen på samma sätt som när det gäller hemutrustningslån bestäms av regeringen för ett kalenderår i sänder. Förordningen gäller sådana lån till forskningsinriktat experimentbyggande som beviljats av Byggforskningsrådet under tiden den 1 juli 1978–30 juni 1990, om lånet eller del av lånet var ränte- och amorteringsfritt den 1 oktober 1990.

I många fall föreskrivs räntesatsen *direkt i författning*. I 4 kap. 1 § andra stycket studiestödslagen (1999:1395) föreskrivs visserligen att en årlig ränta skall betalas på studielånet och att regeringen före varje kalenderårs början fastställer den ränta som skall gälla under året. I motsats mot vad som gäller för hemutrustningslån fastställs räntan emellertid i förordning, förordningen (2002:950) om ränta på studielån för år 2003, vari regeringen föreskriver att den ränta som skall betalas på studielån enligt bl.a. 4 kap. 1 § andra stycket studiestödslagen skall vara 3,2 % för år 2003.

I vissa författningar finns föreskrifter med *delegation* till viss myndighet att bestämma räntesatsen. I 1 kap. 20 § förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder föreskrivs att ränta skall betalas till staten, om stödmottagaren inte är berättigad till beloppet och detta skall betalas tillbaka samt att Jordbruksverket får föreskriva hur räntan skall beräknas, hur betalning skall ske och att små räntebelopp inte skall tas ut.

I 9 § förordningen (1995:1254) om statligt stöd till teknisk forskning, industriellt utvecklingsarbete och uppfinnarverksamhet föreskrivs att lånetid och återbetalningsvillkor skall bestämmas med hänsyn till syftet med lånet, projektets risk, låntagarens ekonomiska ställning och övriga omständigheter. Om återbetalningen inte regleras enligt 10 § skall i förekommande fall ränta tas ut för viss tid och efter en räntesats som fastställs av Verket för innovationssystem.

Enligt 4 § förordningen (1988:103) om lån till den mindre skeppsfarten utgår ränta på lyft belopp enligt den räntefot som Skeppshypotekskassan bestämmer. Därvid skall det rådande ränteläget samt riskläget för lånet beaktas.

I flera författningar finns föreskrifter om ränta som *fastställs i annat sammanhang*. Så föreskrivs i 15 § förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service att på ett landsbygdslån skall ränta betalas från dagen för utbetalning till låntagaren efter den räntesats som fastställs som referensränta för Sverige av Europeiska gemenskapernas kommission.

Betydligt vanligare är *hänvisningar till statens utlåningsränta*. Enligt 6 § förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar skall ränta på statens fordringar tas ut enligt den räntesats som för varje budgetår fastställs av regeringen (statens utlåningsränta). Denna utlåningsränta föreskrivs årligen i förordning. I nu gällande förordning (2002:949) om statens utlåningsränta och statens avkastningsränta under budgetåret 2003 föreskriver regeringen att statens utlåningsränta och statens avkastningsränta under budgetåret 2003 skall vara 5,31%.

Enligt 5 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395), 22 § förordningen (2002:744) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, 22 § förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar, 14 § förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan och 15 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander skall på ersättning/bidrag/belopp som krävs tillbaka tas ut ränta från den dag bidraget utbetalats enligt en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med 2 procentenheter.

I flera föreskrifter finns *hänvisningar till räntelagen* (1975:635). Så föreskrivs i förordningen (1985:525) om statligt stöd till bokhandeln att på ett investeringslån utgår ränta från dagen för utbetalningen efter en räntesats som med 2 procentenheter överstiger den vid varje tidpunkt gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen.

Referensräntan enligt räntelagen fastställs för varje kalenderhalvår genom särskilt beslut av Riksbanken. Referensräntan skall enligt 9 § räntelagen mot-

svara den ränta som Riksbanken tillämpade vid den huvudsakliga refinansieringstransaktion som genomfördes närmast före det kalenderhalvår under vilket räntan skall gälla, avrundad till närmast högre halva procentenhet. Riksbanken tillkännager beslut om referensränta i Svensk författningssamling. Enligt tillkännagivande (2003:517) av uppgift om Riksbankens referensränta ger Riksbanken till känna att Riksbankens referensränta för perioden den 1 juli–31 december 2003 är 3,0 %.

Hänvisningar till räntelagen gäller också ränta på stödbelopp som skall återbetalas enligt förordningen (1997:75) om anläggningsstöd till plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa (14 §), 21 § förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige och 5 § förordningen (1995:1271) om stöd till investeringar som avser förädling eller saluföring av produkter från jordbruket eller skogsbruket.

Förvaltningsbeslut eller generella föreskrifter

Regeringsformen bygger på en distinktion mellan generella föreskrifter och beslut i enskilda fall genom att möjligheten att uppdra normgivningsmakt åt offentliga organ är strängt reglerad medan detta inte är fallet när det gäller beslutanderätten i enskilda fall. Lagar och andra rättsregler skall vara generellt tillämplbara.

Enligt motiven till regeringsformen (prop. 1973:90 s. 204) är det inte helt lätt att ange innebörden av kravet på generell tillämpbarhet. Kravet på generell tillämpbarhet är uppfyllt också om en lag exempelvis avser situationer av ett visst slag eller vissa typer av handlingssätt eller om den riktar sig till eller på annat sätt berör en i allmänna termer bestämd krets av personer. En generell handlingsregel riktar sig till en i allmänna termer bestämd krets av personer, dvs. alla som under givna förutsättningar har att rätta sig efter påbudet eller förbudet. Ett individuellt handlingsimperativ riktar sig däremot till en eller flera bestämda personer. Det väsentliga är att i en generell handlingsregel är kretsen av adressater generellt angiven. En föreskrift behöver inte förlora sin generella karaktär enbart för att den riktar sig till en mer begränsad krets av adressater, t.ex. en viss kategori av yrkesutövare.

Promemoria från Regeringskansliet

I en promemoria från Justitiedepartementet, *bilaga 3.1.1*, har som svar på en fråga från utskottets sida angetts att det finns olika tekniker för att fylla ut en författningsreglering med regler som har eller inte har författningskaraktär. Regeringen har årligen sedan 1990 fastställt räntan för lån till hemutrustning för flyktingar m.fl. genom särskilda regeringsbeslut. Enligt promemorian är en anledning till att ränteändringarna inte i stället fastställts i förordningsform att besluten har betydelse endast för den avgränsade kategori personer som har beviljats eller kan beviljas hemutrustningslån. Låntagarna finns registrerade hos Centrala studiestödsnämnden. I promemorian har hänvisats till att

samtliga dessa personer och deras kontaktpersoner fortlöpande informeras av nämnden om de räntebeslut som regeringen fattar.

Utskottets ställningstagande

Det kan enligt utskottets mening ifrågasättas om det inte finns skäl att bestämma räntesatsen för hemutrustningslån på samma sätt som räntan för studielån. Bärande skäl för den nuvarande skillnaden kan knappast anses föreligga. Det är också när det gäller hemutrustningslånen fråga om en stor grupp låntagare, även presumtiva. Utskottet vill framhålla att det självfallet är av stort värde att samtliga låntagare och deras kontaktpersoner informeras om regeringens räntebeslut men att denna ordning inte kan ersätta en författningspublicering.

Granskningen i denna del föranleder inte något ytterligare uttalande från utskottets sida.

3.5 Villkor i regleringsbrev eller författningsreglering

Regeringsbeslutet m.m.

Den 12 december 2002 beslutade regeringen om regleringsbrev för budgetåret 2003 avseende Integrationsverket (IV 4). Anslaget 10:2 (utgiftsområde 8), 51 742 000 kr, omfattade bl.a. anslagsposten 1 Statsbidrag till organisationer som främjar integration – 27 342 000 kr. Som villkor för anslagsposten angavs att anslagsposten avser bidrag enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. Av tilldelade medel skall högst 10 mnkr avse organisationsbidrag och högst 10 mnkr avse verksamhetsbidrag. Vid fördelningen av verksamhetsbidrag skall enligt villkoren organisationernas arbete för ökad jämställdhet vara ett prioriterat insatsområde. Resterande medel skall fördelas som projektbidrag. Av dessa skall 500 000 kr avse stöd till projekt mot islamofobi och antisemitism. Projektområden som skall prioriteras är rasism och främlingsfientlighet, jämställdhet mellan könen samt den gemensamma värdegrunden.

I regleringsbrevet anges som mål för den nationella integrationspolitiken lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Enligt den angivna förordningen om statsbidrag till organisationer som främjar integration fattas beslut om statsbidrag av Integrationsverket. Statsbidrag lämnas i form av organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och projektbidrag. Organisationsbidrag och verksamhetsbidrag får lämnas till en organisation som till övervägande del har medlemmar med invandrarbakgrund, bedriver sin verksamhet i Sverige, har en riksomfattande organisation med till-

fredsställande geografisk spridning i förhållande till dem som utgör organisationens medlemsunderlag, har minst 1 000 betalande medlemmar, själv bekostar en del av sin verksamhet, är demokratiskt uppbyggd, har bedrivit verksamhet som främjar integration under minst två år och har formulerat en plan där det beskrivs hur organisationen planerar att främja integration under de närmaste tre åren. Organisationsbidrag får lämnas för att täcka kostnader för central administration. Verksamhetsbidrag får lämnas till verksamhet som främjar integration. Bedömning av verksamhetsbidraget skall göras med utgångspunkt från de mål som regeringen anger i regleringsbrev för Integrationsverket. Projektbidrag får lämnas till organisationer som främjar integration. Om det finns särskilda skäl får projektbidrag även lämnas till kommuner och myndigheter. Projektbidrag får lämnas för att stödja projekt som syftar till att stimulera integration i samhället eller till att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Projekten skall vara klart avgränsade och får inte ingå i den bidragssökandes ordinarie verksamhet. Bedömning av projektbidraget skall göras med utgångspunkt från de mål och prioriteringar som regeringen anger i regleringsbrev för Integrationsverket.

Tidigare granskning

Utskottet redovisade i betänkande 1998/99:KU10 en granskning av en del av regeringens regleringsbrev för budgetåret 1998. Granskningen hade genomförts främst i syfte att undersöka om det förekommer villkor och bemyndiganden som hellre borde ges i förordningsform. Utskottet framhöll att föreskrifter som har betydelse för allmänheten i princip bör meddelas i författning.

I regleringsbreven förekom enligt utskottet att det ställs medel till förfo- gande som stöd till verksamheter som bedrivs av en mer obestämd krets enskilda – organisationer eller andra, eller annars avses att användas av sådana enskilda för vissa ändamål. Det kunde enligt utskottet antas att stödet lämnas först efter någon form av ansökning eller förslag från mottagaren och att det finns vissa kriterier för urvalet av dem som skall komma i åtnjutande av stödet. Regler i sådana avseenden kan vara av stor betydelse för i varje fall begränsade delar av allmänheten och bör därför i princip ges genom författning. Utskottet ville framhålla vikten av att sådana föreskrifter som mer direkt har betydelse för allmänheten regleras i författning i så stor utsträckning som möjligt, liksom föreskrifter som upprepas år för år och inte nödvändigtvis bör höra samman med anslagsregleringen. Det kunde enligt utskottets mening finnas anledning att i Regeringskansliets fortsatta arbete med utformningen av regleringsbreven närmare överväga och klarlägga de gränsdragningsproblem som finns när det gäller frågan huruvida föreskrifter skall meddelas i regleringsbrev eller författning.

Promemoria från Regeringskansliet

I en promemoria från Justitiedepartementet, *bilaga 3.1.1*, har som svar på en fråga från utskottets sida angetts att det går att direkt av förordningen utläsa att kompletterande regler för Integrationsverkets bedömningar kan återfinnas i det för varje år gällande regleringsbrevet för myndigheten. En bidragssökande organisation som studerar förordningen kan inte sväva i okunnighet om att det kan finnas specifika bedömningsgrunder för Integrationsverkets prövning av bidragsansökningar. Det mest närliggande sättet för en sådan organisation att få kunskap om vad som gäller för prövningen torde i dagens läge vara att gå in på verkets hemsida, där varje bidragssökande omedelbart kan få upplysning om att bl.a. det uppmärksammade jämställdhetskriteriet återfinns i det för innevarande år gällande regleringsbrevet.

Utskottets ställningstagande

Regleringsbreven riktar sig endast till myndigheterna medan en författning riktar sig även till allmänheten. Det är därför enligt utskottets bedömning naturligt att föreskrifter av betydelse för allmänheten ges författningsform och även att författningsregleringen därvid görs så fullständig att den inte behöver hänvisa till regleringsbrev. Det förhållandet att regleringsbreven gjorts lättillgängliga via Internet får enligt utskottets mening inte föra med sig en urholkning av kravet på författningsreglering.

Granskningen föranleder inte något uttalande i övrigt från utskottets sida.

3.6 Bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel

Regeringsbesluten

Regeringen behandlade under år 2002 flera regeringsärenden från Kulturdepartementet som gällde ansökningar om bidrag. Kostnaden för beviljade bidragsansökningar skall enligt de granskade regeringsbesluten i vissa fall belasta ett anslag på statsbudgeten. I andra fall beslutade regeringen att bidraget skall betalas ut av AB Svenska Spel. Dessa utbetalningar skall enligt regeringsbesluten ske från de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnats till förmån för kulturella ändamål. Svenska Spel skall då betala ut bidraget efter rekvisition av den sökande. Av regeringsprotokollen från Kulturdepartementet framgår att det under 2002 rörde sig om åtta bidragsansökningar som beviljats och betalats ut på detta sätt. De belopp som beviljats uppgår sammanlagt till ca 2,3 miljoner kronor. Ansökningarnas ändamål varierar. Oftast rör det sig om bidrag för olika slags kulturella projekt. Andra ändamål har varit bidrag till verksamhet som bedrivs av kommunal stiftelse och bidrag för en statlig myndighets (Nämnden för hemslöjdsfrågor) ökade kanslikostnader.

Finansmakten i regeringsformen

I regeringsformens nionde kapitel om finansmakten finns grundläggande bestämmelser om statsbudgeten och om riksdagens och regeringens befogenheter på finansmaktens område. Enligt 1 kap. 4 § regeringsformen bestämmer riksdagen hur statens medel skall användas. Beteckningen finansmakten avser främst rätten att bestämma hur statens inkomster skall beräknas samt att besluta om utgifter och på annat sätt förfoga över statens tillgångar. I 9 kap. 2 § första stycket fastslås att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt.

Lag om statsbudgeten (budgetlagen)

Bruttoredovisningsprincipen innebär att statens inkomster och utgifter skall tas upp var för sig i statsbudgeten. Principen kommer till uttryck i budgetlagen, bl.a. i 17 §, där det står att statens inkomster och utgifter skall budgeteras och redovisas brutto på statsbudgeten. Undantag från denna bestämmelse gäller om inkomsterna från en verksamhet endast bidrar till att täcka verksamhetens kostnader (17 § första stycket) och om statens kostnader helt skall täckas med verksamhetens intäkter (18 §). Inkomsterna regleras också i 9 §, där begreppet definieras, och i 30 §, som säger att om riksdagen har beslutat om försäljning av egendom skall inkomsten redovisas mot en inkomstitel på statsbudgeten, om inte riksdagen bestämmer annat.

Ett huvudskäl till att bruttoprincipen är huvudregel är enligt Budgetlagsutredningen att när en statlig verksamhet tas upp netto på statsbudgeten kan det i många fall vara svårt för riksdagen att få en klar uppfattning om verksamhetens samlade omfattning (SOU 1996:14 s. 203). Det var också bakgrunden till att Riksdagsutredningen på sin tid förordade bruttoredovisningsprincipen (förs. 1993/94:TK1 s. 27 f.). Finansutskottet har vid ett flertal tillfällen betonat bruttoredovisningens betydelse för att öka statsbudgetens genomslagskraft i syfte att förbättra riksdagens möjligheter att fatta ett välgrundat budgetbeslut.

En annan princip som regleras i budgetlagen är fullständighetsprincipen. Enligt 16 § skall regeringens förslag till statsbudget omfatta alla inkomster och utgifter med de undantag som nämns i första stycket ovan.

Enligt förarbetena till budgetlagen (prop. 1995/96:220) avses med statens verksamhet sådan verksamhet som sköts av regeringen eller myndigheter som är underställda regeringen. Däremot avses t.ex. inte verksamhet som bedrivs av aktiebolag som ägs av staten eller stiftelser där staten har medverkat vid bildandet.

Nuvarande ordning för budgetering och redovisning av inkomster från utdelningar samt utgifter för insatser i statliga bolag

Inkomster från utdelningar redovisas mot inkomstitel. Aktieägartillskott beslutas genom att anslag anvisas för ändamålet, medan lån kan tas upp av myndigheterna inom den kreditram som riksdagen årligen fastställer och de

närmare villkor som regeringen beslutar om (yttr. 2002/03:KU6y, bet. 2002/03:FiU21).

Aktiebolagslagen

Statligt ägda aktiebolag är liksom aktiebolag som ägs av andra underkastade regelsystemet i aktiebolagslagen (1975:1385). Detta betyder att även ett statligt bolag är en självständig juridisk person, där det högsta beslutande organet är bolagsstämman. Vid stämman utövar aktieägarna sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Styrelsen, som utses vid stämman, svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Penninglotteriets historia

Ursprungligen tillkom penninglotten för att få ihop pengar till Stockholmsutställningen 1897. Lotteriets överskott gick till ändamål som bestämdes av regeringen. Till dem som fick ta del av överskottet hörde bl.a. Nordiska museet, Stockholms Stadion (inför OS 1912), Dramaten och Sven Hedins expeditioner. År 1939 tog staten över Penninglotteriet som helägt lotteribolag. Man fortsatte en tid med de rena ändamålslotterierna för att sedan övergå till att ta överskottet direkt in i statskassan.

Kungl. Maj:t beslutade den 14 januari 1955 att ge dåvarande Svenska penninglotteriet aktiebolag tillstånd att under år 1955 anordna ett särskilt penninglotteri till förmån för teater och musik. Beslutet lade grunden för ett särskilt kulturlotteri som alltsedan dess anordnats av Svenska penninglotteriet aktiebolag och efter sammanslagningen av Svenska penninglotteriet aktiebolag och Tipstjänst AB, av AB Svenska Spel.

Statens ekonomiska krav på AB Svenska Spel

Av 4 § AB Svenska Spels bolagsordning framgår att inget belopp av de vinstmedel som är tillgängliga till utdelning skall utdelas till aktieägare. Alla till utdelning tillgängliga vinstmedel skall i stället disponeras på sätt som regeringen föreskriver.

Av regeringens beslut om tillstånd till AB Svenska Spel att anordna lotterier (beslut den 19 juni 2002, dnr Fi2002/1606, delvis upphävt och ersatt genom regeringens beslut den 19 december 2002, dnr Fi2002/3475) framgår att bolagets vinstmedel löpande under räkenskapsåret skall lånas ut till svenska staten (Riksgäldskontoret). Utdelningsbara vinstmedel skall kvittas mot AB Svenska Spels fordringar på staten (Riksgäldskontoret). Vad som återstår av utdelningsbara vinstmedel efter kvittning av fordringar, lagstadgad fondering, av riksdag och regering beslutade dispositioner och övriga vedertagna dispositioner skall Svenska Spel betala in till staten.

Av beslutet om tillstånd framgår vidare att regeringen beslutar att ett visst belopp av det överskott, som uppkommer sedan vinstutdelning och kostnader dragits av från intäkterna från ett av bolaget anordnat traditionellt lotteri, skall tillfalla kulturella ändamål enligt de närmare riktlinjer som regeringen be-

stämmer. I bilaga till regeringsbeslutet framgår att en tjugosjättedel (1/26) av bolagets överskott år 2002 från Penninglotten skall tillfalla konst, teater och andra kulturella ändamål.

Vid de ordinarie bolagsstämmorna i AB Svenska Spel beslutar stämman om hur bolagets vinst skall disponeras. Vid bolagsstämman 2003 beslöt stämman att bolagets vinst skulle disponeras i enlighet med det förslag till vinstdisposition som styrelsen lämnat i förvaltningsberättelsen och som tillstyrkts av bolagets revisorer, med anmärkning att närmare anvisningar för bidraget om ytterligare 100 miljoner kronor till idrottens barn- och ungdomsverksamhet kan komma att beslutas av regeringen. Vinstdispositionen hanterar inte de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål.

Regeringen (Kulturdepartementet) har, alltsedan mitten av 1950-talet, kontinuerligt genom beslut uppdragit åt AB Svenska Spel, tidigare Svenska penninglotteriet aktiebolag, att betala ut medel som utgör behållning från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål till vissa organisationer och, i några fall, statliga myndigheter som beviljats bidrag. Beloppet uppgår numera till ca 2 miljoner kronor per år.

Promemoria från Regeringskansliet

I en promemoria från Finansdepartementet, *bilaga 3.6*, har som svar på en skrivelse från utskottet angetts att den ordning genom vilken medel hos AB Svenska Spel tas i anspråk för utbetalning av bidrag som beviljas av regeringen till förmån för konst och teater m.m. tillkom före den nuvarande regeringsformen och att den sedvänja som utbildats för bidragsutbetalningarna kan sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område. Enligt promemorian kan även ifrågasättas om bidragsutbetalningarna är i överensstämmelse med de under senare år utvecklade principerna om brutto-redovisning och fullständighet. Sedvänjan överensstämmer inte heller med det aktiebolagsrättsliga regelverket.

Mot denna bakgrund aviseras att ett arbete kommer att inledas i Regeringskansliet i syfte att ändra förfarandet, varvid den ordning som tillämpas beträffande disposition av vinstmedel i AB Svenska Spel kommer att utgöra en förebild.

Utskottets ställningstagande

Den ordning som tillämpats för utbetalning av bidrag via AB Svenska Spel från överskottet av lotterier som anordnas för kulturella ändamål kan enligt utskottet inte sägas vara i överensstämmelse med de principer som är vägledande på finansmaktens område och för statsbudgetens utformning. Den stämmer knappast heller överens med det aktiebolagsrättsliga regelverket och vad som gäller för statens ägande och förvaltningen av de statligt ägda företagen. Utskottet konstaterar att ett arbete kommer att inledas i Regeringskansli-

et för att ändra förfarandet avseende bidragsutbetalningarna som gjorts via AB Svenska Spel. Utskottet utgår från att förhållandena därigenom bringas till överensstämmelse med de regler som gäller.

4 Vissa förvaltningsärenden – Överklagningsärenden avseende arbetsmiljön

Inledning

Inom utskottets kansli har gjorts en genomgång av regeringsbesluten år 2002 i överklagningsärenden avseende arbetsmiljön samt akterna i ärendena. Det är fråga om ett fyrtiotal regeringsbeslut med tillhörande akter.

Bakgrund

Myndigheterna inom Arbetarskyddsverket – Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen – ombildades den 1 januari 2001 till en myndighet – Arbetsmiljöverket. Frågan om möjligheterna att överklaga den nya myndighetens beslut diskuterades i proposition 1999/2000:141. I den tidigare ordningen gällde att beslut av Yrkesinspektionen kunde överklagas till Arbetarskyddsstyrelsen, vilket under senare år skedde i 50–70 fall om året. Enligt propositionen var det vanligt att utredningen i överklagningsärendena kompletterades under handläggningen i Arbetarskyddsstyrelsen, ofta genom besök på arbetsstället, vilket berodde på att det var vanligt att situationen i berörda företag förändrades under ärendets gång. Antalet överklaganden från Arbetarskyddsstyrelsen till regeringen uppgick till mellan 10 och 20 per år. Enligt propositionen hade överklagandena sällan lett till ändringar i besluten. Däremot hade det ofta förekommit anpassningar av utsatta tider eller till inträffa- de förändringar i den berörda verksamheten.

I och med sammanslagningen av myndigheterna försvann en överklagandeinstans, och förändringen ledde till ett tvåinstansförande i de fall beslut skulle överklagas hos regeringen. Frågan huruvida ärendena skulle överklagas till allmän förvaltningsdomstol i stället för regeringen diskuterades av några remissinstanser. I propositionen angavs dock att denna fråga inte berördes av sammanslagningen och därför inte behandlades närmare.

Ärenden avgjorda under år 2002

Under år 2002 avgjorde regeringen ett fyrtiotal överklagningsärenden avseende arbetsmiljön. En stor del av de ärenden som avgjordes gällde arbetsställen inom offentlig sektor, kriminalvårdsanstalt, försäkringskassa, skola, sjukhus, brandstation och äldreboende samt gruppboende. En serie ärenden gällde ensamarbete på bensinstationer nattetid, och flera ärenden gällde busschaufförers scheman. Genomgången ger vid handen att regeringen ofta beslutar i enlighet med Arbetsmiljöverkets ställningstagande antingen genom att överklagandet avslås eller – oftare – att regeringsbeslutet utformas i enlighet med verkets förslag i yttrande.

För en stor del av de ärenden som avgjordes av regeringen 2002 gäller en förhållandevis lång handläggningstid. Handläggningstiden var i en rad fall omkring ett år (dnr N2001/2737/ARM, N2001/677/ARM, N2001/411/ARM, N2000/9379–9381/ARM, N2001/5285/ARM, N2001/6913/ARM, N2001/7206/ARM, N2001/7239/ARM, N2001/7240/ARM, N2001/681–685/ARM, N2001/11108/ARM). Ganska genomgående förlängdes vid upprepade tillfällen den tidsfrist som getts Arbetsmiljöverket för yttrande över överklagandena. Under denna tid gjorde Arbetsmiljöverket i allmänhet besök på det aktuella arbetsstället, och ofta kunde förändrade förhållanden konstateras.

Av de önskemål om förlängning av tidsfristerna som ingetts av Arbetsmiljöverket framgår att tidsutdräkten i flera fall berodde på att sammanträden med ledningsgrupp och styrelse måste avvaktas.

Utskottets ställningstagande

Det är självfallet inte tillfredsställande med långa handläggningstider i överklagandeärenden. De långa handläggningstider som förekommit har i allmänhet sin grund i att yttrandena över överklagandena bedömts behöva ta viss tid. Det har snarast hört till regel än undantag att anstånd med yttrandena medgetts. Det finns enligt utskottets mening inte skäl att ifrågasätta behovet av att Arbetsmiljöverket genom t.ex. besök på ett arbetsställe kan göra en grundlig undersökning av om förhållandena på arbetsstället förändrats och att sådana besök i vissa fall kan kräva att anstånd med avlämnande av yttrande medges. Emellertid torde det i flera fall ha varit andra omständigheter som utgjort skäl för att anstånd medgetts. Utskottet vill rent allmänt understryka vikten av att prövningen av en anståndsansökan i överklagandeärenden görs med utgångspunkt i att ärendets handläggning inte onödigtvis fördröjs.

5 Beredningen av lagärenden

Ärendet

En granskning har genomförts av regeringens beredning av de lagärenden där en proposition avlämnats till riksdagen under år 2002. Granskningen har inriktats på Lagrådets yttranden i dessa lagärenden och vilka beredningsåtgärder yttrandena föranlett i Regeringskansliet. Beredningen av lagärenden där remiss till Lagrådet har skett men som inte har föranlett någon proposition till riksdagen har således inte omfattats av granskningen.

Det totala antalet propositioner med lagförslag som under år 2002 lämnades till riksdagen var 93. Av dessa låg enligt regeringen 84 propositioner inom Lagrådets granskningsområde. I 61 propositioner fanns lagförslag som har överlämnats till Lagrådet för granskning. Regeringen har i övriga 23 fall redovisat i propositionen varför man har underlåtit att remittera lagförslagen till Lagrådet.

Under år 2002 har således sammanlagt 61 propositioner avlämnats till riksdagen som innehåller lagförslag som har granskats av Lagrådet. En genomgång av Lagrådets yttranden i dessa lagärenden har gjorts.

I åtta fall har Lagrådet inte haft något att erinra mot det remitterade lagförslaget. Vissa av dessa yttranden har dock innehållit någon allmän synpunkt på lagförslaget.

Övriga yttranden från Lagrådet innehåller i olika utsträckning synpunkter av varierande slag. De vanligaste synpunkterna rör förslags förhållande till rättsordningen i övrigt, hur förslag förhåller sig till varandra samt om förslag är så utformade att lagen kan antas tillgodose angivna syften.

I dryga tiotalet yttranden framför Lagrådet synpunkter som rör tveksamhet i fråga om förslags förenlighet med grundlagarna eller Europakonventionen eller som annars tar sikte på grundläggande frågor om förslags beredning eller förslags lagtekniska kvalitet i mer allmänna termer.

Lagrådets granskning

Gällande rätt

För att avge yttrande över lagförslag skall det enligt 8 kap. 18 § första stycket regeringsformen (RF) finnas ett lagråd, där det ingår domare, eller vid behov, förutvarande domare i Högsta domstolen och Regeringsrätten. Yttrande inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av riksdagsutskott.

I 8 kap. 18 § andra stycket RF föreskrivs att yttrande av Lagrådet bör inhämtas innan riksdagen beslutar

- grundlag om tryckfriheten eller om motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt tekniska uppbyggnader,
- lag om begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar,
- lag som avses i 2 kap. 3 § andra stycket (integritetsskydd vid registrering genom automatisk databehandling), 12 § första stycket, 17–19 §§ eller 22 § andra stycket eller lag som ändrar eller upphäver sådan lag (grundläggande fri- och rättigheter),
- lag om kommunal beskattning,
- lag som avses i 2 eller 3 § (lag om svenskt medborgarskap samt civilrättslig eller offentligrättslig lag som gäller åligganden för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden), eller
- lag som avses i 11 kap. (rättskipning och förvaltning), om lagen är viktig för enskilda eller från allmän synpunkt.

Vidare sägs i andra stycket att vad som nu har sagts dock inte gäller om Lagrådets hörande skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja laststiftningsfrågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma.

Om regeringen föreslår att riksdagen skall stifta lag i något av de ämnen som anges ovan och Lagrådets yttrande dessförinnan inte har inhämtats skall regeringen samtidigt för riksdagen redovisa skälen härtill.

Att Lagrådet inte har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot lagens tillämpning.

Därutöver föreskrivs i 8 kap. 18 § tredje stycket RF att Lagrådets granskning skall avse

- 1) hur förslaget förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt,
- 2) hur förslagets föreskrifter förhåller sig till varandra,
- 3) hur förslaget förhåller sig till rättssäkerhetens krav,
- 4) om förslaget är så utformat att lagen kan antas tillgodose angivna syften,
- 5) vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

Därutöver sägs i 8 kap. 18 § fjärde stycket att närmare bestämmelser om Lagrådets sammansättning och tjänstgöring meddelas i lag. Denna lag är lagen (2003:333) om Lagrådet.

Bakgrund

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige vissa lagförslag underkastats en granskning i särskild ordning innan de läggs fram för riksdagen. Granskningen fick fastare former i 1809 års regeringsform och lades på Högsta domstolen. I samband med att Regeringsrätten inrättades 1909 flyttades granskningen till ett särskilt organ, Lagrådet, som bestod av ledamöter av såväl Högsta dom-

stolen som Regeringsrätten (prop. 1978/79:195 s. 111). Fram till år 1971 gällde att Lagrådet obligatoriskt skulle höras över vissa lagförslag. Bestämmelserna innebar att förslag till allmän civil- och kriminallag, kriminallag för krigsmakten samt kyrkolag jämte lagförslag i vissa speciella ämnen skulle granskas av Lagrådet. Till allmän civillag räknades lagar som innebar väsentliga ingrepp i medborgarnas frihet och egendom. Allmän kriminallag ansågs i allmänhet vara straffrättsliga bestämmelser som avsåg brott av så allvarlig natur att straffet var ett inte alltför kort fängelsestraff.

Lagrådsgranskningen gjordes fakultativ genom en grundlagsändring 1970–71. Därmed överläts det åt regeringen att fritt bestämma när den ville inhämta Lagrådets yttrande.

Nuvarande reglering, enligt vilken det anges i regeringsformen i vilka fall yttrande av Lagrådet bör inhämtas samt vad Lagrådets granskning skall avse, trädde i kraft den 1 januari 1980. Förslag om dessa regler lades fram i proposition 1978/79:195 om förstärkt skydd för fri- och rättigheter, m.m. Propositionens förslag stämde överens med de förslag som arbetats fram av den parlamentariska kommittén Rättighetsskyddsutredningen (SOU 1978:34). Som underlag för denna utrednings arbete hade bl.a. överlämnats ett betänkande från en särskild utredare (Lagrådsutredningen, Ds Ju 1977:10) som haft i uppdrag att utreda vissa frågor angående Lagrådet.

I proposition 1978/79:195 framhöll föredragande statsrådet att enighet rådde om att Lagrådets verksamhet var värdefull som ett led i arbetet på att få fram fullgoda lagförslag (s. 45). Han anförde att granskningen i Lagrådet sågs som en garanti för att rättssäkerhetsintresset och kravet på enhetlighet, konsekvens och klarhet iakttas. Man var också ense om det i och för sig tämligen självklara syftet med en reglering på området. Rättighetsskyddsutredningen hade formulerat detta syfte så att det totala värdet av granskningen skall bli så stort som möjligt; Lagrådet skall granska alla de lagförslag som behöver dess granskning men inga andra.

Några utgångspunkter för den nya regleringen var enligt föredragande statsrådet givna. Lagrådets granskning borde inte omfatta lagförslagens allmänpolitiska grunder utan uteslutande ägna deras juridiska sida. Vidare borde det inte komma i fråga att skapa regler som innebär att en lag i efterhand sätts åt sidan enligt gällande principer om lagprövning på den grunden att Lagrådets yttrande inte har inhämtats. Föredragande statsrådet framhöll att en ytterligare utgångspunkt var att lagrådsgranskningen inte borde få ta i anspråk flera ledamöter i de två högsta domstolarna än ungefär det antal som vid denna tid förekom.

Beredning av lagärenden

Allmänna grundlagsregler om beredning av regeringsärenden

I grundlagen finns inga bestämmelser som, förutom vad gäller lagrådsgranskningen, särskilt tar sikte på regeringens beredning av lagärenden.

Däremot gäller allmänt för beredning av regeringsärenden att det skall finnas ett regeringskansli (7 kap. 1 § RF). I detta ingår departement för skilda verksamhetsgrenar. Regeringen fördelar ärendena mellan departementen. Statsministern utser bland statråden chefer för departementen.

Vidare föreskrivs i 7 kap. 2 § RF att behövliga upplysningar och yttranden skall inhämtas från berörda myndigheter vid beredningen av regeringsärenden.

Statsrådsberedningens riktlinjer för beredning av lagärenden

I Statsrådsberedningens skrift *Propositionshandboken* (Ds 1997:1) beskrivs gången i propositionsarbetet och visas möjliga sätt att förenkla arbetet och att klara de praktiska problem som möter propositionsskrivaren. Den innehåller också bl.a. riktlinjer för den formella utformningen av propositioner och lagrådsremisser.

När det gäller beredningskravet i 7 kap. 2 § RF framhålls i handboken att det traditionella sättet för regeringen att få upplysningar och yttranden är att skicka ut betänkanden och promemorior på remiss (s. 27). Regeringen kan dock även på annat sätt skaffa sig information, främst genom remissmöten och genom att hämta in underhandskontakter. I promemorian anförs att alla komplicerade lagstiftningsärenden skall föregås av remissbehandling. Remissmöten kan dock i sådana fall användas som en del av beredningsförfarandet, om ärendet har föregåtts av tidigare utredningar och remissförfaranden. Det skall enligt handboken starkt understrykas att det endast är i verkliga undantagssituationer som regeringen i stället för remissbehandling eller remissmöte kan ta kontakt med berörda myndigheter under hand och ha överläggningar med dessa. Vidare framhålls att det måste i varje fall bedömas om situationen är sådan att remissbehandling kan underlåtas.

Som en riktlinje i fråga om lagrådsremisser anges att en kontakt bör tas på ett tidigt stadium i propositionsarbete med rättssekretariatet på det egna departementet och eventuellt med Justitiedepartementets granskningsenhet för att göra klart om Lagrådets yttrande bör inhämtas (s. 93). I handboken framhålls att beskedet behövs dels för planeringen av Lagrådets arbete, dels för planeringen av det egna arbetet. Det understryks att lagrådsgranskningen ibland kräver både avsevärd tid och avsevärda insatser av propositionsskrivaren. Lagrådet behöver också tid för att skriva sitt yttrande.

Enligt handboken skall gemensam beredning vara avslutad och utkast till lagrådsremiss ha delats inom Regeringskansliet innan lagrådsremissen beslutas av regeringen. Vidare gäller i fråga om lagrådsremisser att arbetstagarorganisationer skall informeras och eventuell överläggning med dessa ske.

När det gäller riktlinjer i fråga om arbetet med att utarbeta en proposition efter lagrådsremissen påpekas att Lagrådets granskning resulterar i ett granskningsyttrande i form av ett protokoll (s. 98 f.). Sedan departementet har fått Lagrådets protokoll måste man enligt handboken där ta ställning till de synpunkter och förslag som Lagrådet har framfört i protokollet. Detta görs när propositionen utarbetas.

Vidare anges att under den särskilda underrubriken *Lagrådet* i propositionens avsnitt Ärendet och dess beredning redogörs kortfattat för hur Lagrådets synpunkter påverkat propositionens innehåll, och där anges också vilka bilagenummer lagrådsremissens lagförslag och Lagrådets yttrande får. Om lagrådsremissens lagförslag stämmer överens med propositionens lagförslag skall detta enligt handboken anmärkas och bilagan med lagrådsremissens lagförslag utelämnas. I övriga fall biläggs de av lagrådsremissens lagförslag eller de delar av dessa som avviker från propositionens.

Enligt handboken bör det dessutom under rubriken *Lagrådet* anges i vilka avsnitt Lagrådets synpunkter har kommenterats, vilket kan göras både under avsnittet Skälen för regeringens förslag och avsnittet Författningskommentar. I promemorian sägs vidare att det är bra att redan under rubriken *Lagrådet* tala om att Lagrådets synpunkter följts i allt väsentligt, om så är fallet. I varje fall måste det tydligt framgå av propositionen vilka synpunkter som accepterats. Likaså måste det enligt handboken föras en tydlig argumentation i de delar där Lagrådets synpunkter inte följs.

Därutöver anføres i handboken att propositionen sedan skall skickas ut på delning. I handbokens avsnitt om delning anges att sådan skall genomföras i så god tid att de mottagande departementen disponerar minst fem arbetsdagar för att granska texten och lämna synpunkter (s. 90). Undantag från femdagarsregeln kan enligt handboken beviljas av departementens kontaktperson i Statsrådsberedningen.

I fråga om delningen anføres vidare att det bör avsättas rejält med tid för arbetet med delningssynpunkterna (s. 91). Det framhålls att det inte är ovanligt att detta arbetsmoment kräver dels upprepade kontakter, diskussioner och föredragningar, dels en bearbetning av texten.

Enligt handboken är delningsförfarandet inte avslutat förrän departementet har fått svar på delningen från departementets kontaktperson hos Statsrådsberedningen, Justitiedepartementets granskningsenhet och Finansdepartementets budgetavdelning. Först därefter kan ärendet tas upp till beslut på ett regeringssammanträde och trycklov sedan ges.

Tidigare granskning

Under riksmötet 1999/2000 genomförde utskottet en granskning avseende olika aspekter av beredningen av lagstiftningsärenden (bet. 1999/2000:KU10 s. 17–49). Bland annat granskades förekomsten av remissmöten. Utskottet ansåg att ett skriftligt remissförfarande är och bör alltid vara det normala sättet för att inhämta synpunkter från utomstående under beredningen av ett lagförslag (a. bet. s. 24). Planeringen av ett ärende borde enligt utskottet vara så god att inte remissmöten måste tillgripas på grund av bristande tid. Utskottet framhöll att ett remissmöte däremot kan fylla en funktion först och främst för att komplettera ett skriftligt remissförfarande.

Utskottet anförde vidare bl.a. att en annan fråga var vad som bör gälla när förslaget i en proposition avviker väsentligt från vad som föreslagits i det betänkande som remissbehandlats. Även om ett sådant förslag hade diskute-

rats på ett remissmöte kunde det enligt utskottet ifrågasättas om beredningskravet kunde anses uppfyllt.

En annan aspekt som togs upp rörande beredningen av lagstiftningsärenden var lagrådsgranskningen. Granskningen hade omfattat närmare 200 propositioner, varav 140 hade granskats av Lagrådet. Utskottet noterade att Lagrådet hade i ett tiotal av dessa riktat kritik som kunde tyda på att det funnits brister i beredningen av ärendet (a. bet. s. 36). I flera fall hade Lagrådet vänt sig mot att lagstiftningen inte hade samordnats med annan lagstiftning i ett lagkomplex. I några fall hade kritiken avsett det förhållandet att den föreslagna regleringen varit komplex och svårbemästrad.

Utskottet framhöll att Lagrådets synpunkter många gånger hade lett till att vissa frågor hade tagits ur propositionerna för ytterligare utredning eller att bristerna kunnat läkas innan propositionerna avlämnats. I andra fall hade förslaget lagts fram men fortsatt utredning hade samtidigt aviserats. Lagrådsgranskningen hade enligt utskottet därigenom kunnat fylla en viktig funktion i arbetet för att åstadkomma en god kvalitet i lagstiftningsarbetet. Utskottet ville emellertid understryka vad Lagrådsutredningen framhållit redan år 1977 (Ds 1977:10). För att granskningskapaciteten i Lagrådet skall kunna utnyttjas på bästa sätt i lagstiftningsarbetet är det av betydelse att det förslag som underställs Lagrådets granskning har så god kvalitet som möjligt. Det innebar uppenbarligen en misshushållning med resurserna i Lagrådet om detta skulle behöva ägna en större del av sin verksamhet åt frågor som borde ha klarats av under det beredande arbetet i regeringens kansli.

Vidare konstaterade utskottet att regeringen till övervägande del hade valt att följa Lagrådets förslag. När förslagen inte hade följts hade regeringen genomgående argumenterat för sitt ställningstagande. Utskottet saknade därför anledning att ifrågasätta regeringens beslut att lägga fram förslagen. Utskottet ville dock liksom vid granskningen hösten 1997 (bet. 1997/98:KU10) rent allmänt understryka att det är angeläget att Lagrådets centrala roll i lagstiftningsarbetet inte urholkas.

Utskottet anförde därutöver att redaktionella ändringar och sakliga ändringar av enkel beskaffenhet ofta hade gjorts i propositionernas lagtexter jämfört med lagtexterna i lagrådsremisserna. Enligt utskottet var det självfallet angeläget att de förslag till lagtext som lämnas till riksdagen har så hög kvalitet som möjligt. Förekomsten av redaktionella ändringar efter lagrådsgranskningen kunde därför i princip inte ifrågasättas. Utskottet ansåg att det dock fanns en risk att redaktionella ändringar och sakliga ändringar av enkel beskaffenhet kan påverka regleringen på ett sätt som inte varit avsett. Det var enligt utskottet därför angeläget att lagtexten har högsta möjliga kvalitet redan när den granskas av Lagrådet. Utskottet framhöll att ju högre kvalitet de remitterade förslagen har, desto mer kan granskningsverksamheten i Lagrådet inriktas på väsentligheter.

Den nu aktuella granskningen

Utskottets begäran om svar på vissa frågor

Som angetts ovan har den inom utskottet företagna granskningen av till riksdagen avlämnade propositioner under 2002 gett vid handen att Lagrådet i dryga tiotalet yttranden framfört synpunkter som rör tveksamhet i fråga om förslags förenlighet med grundlagarna eller Europakonventionen eller som annars tar sikte på grundläggande frågor om förslags beredning eller förslags lagtekniska kvalitet i mer allmänna termer. Utskottet har som ett led i sin granskning begärt svar från Regeringskansliet på följande frågor:

- 1) Vilka åtgärder vidtar regeringen för att hålla hög kvalitet (när det gäller främst krav på rättssäkerhet, enhetlighet, konsekvens och klarhet) i sina lagförslag?
- 2) Vilka beredningsåtgärder har vidtagits inom Regeringskansliet efter Lagrådets yttrande i lagärendena rörande
 - straffansvar för människohandel (prop. 2001/02:124),
 - ändringar i lagen om offentlig upphandling m.m. (prop. 2001/02:142),
 - märkningsdirektivet om tobaksvaror (prop. 2001/02:162. Avseende detta ärende bör redovisning inte endast avse beredningen av ärendet inför avlämnandet av propositionen till riksdagen, utan också hur regeringen i övrigt författningsarbete har beaktat Lagrådets synpunkter.),
 - skatteregler mot handel med skalbolag (prop. 2001/02:165),
 - sekretessen hos vissa ombudsmän (del av prop. 2001/02:191),
 - straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor (prop. 2002/03:10),
 - utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten (prop. 2002/03:15)?

Av redovisningen bör särskilt framgå vilka beredningsåtgärder som Lagrådets synpunkter har föranlett.

När det gäller ärendena om ändringar i lagen om offentlig upphandling m.m. samt om sekretessen hos vissa ombudsmän redovisas inte i respektive proposition någon samlad bild av i vad mån regeringen har följt Lagrådets synpunkter. Utskottet önskar därför också en sådan redovisning.

3) Utskottet har noterat att det i lagärendet rörande ändringar i lagen om offentlig upphandling har i proposition 2001/02:142, s. 131 (vilken utgör första sidan i bilaga 5, som rubricerats "Lagrådets yttrande") angetts "Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-03-01-04", medan datumet enligt uppgift från Lagrådet skall vara 2002-03-12. Även i lagärendet beträffande sekretessen hos vissa ombudsmän har ett annat datum angetts i propositionen än vad som enligt Lagrådet utgör datumet för sammanträdet. I proposition 2001/02:191, s. 182, anges sålunda "Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-06-07, medan datumet enligt Lagrådet är 2002-02-14. Vad är anled-

ningen till att det i nämnda propositioner har återgetts ett annat datum för Lagrådets sammanträde än vad som enligt Lagrådet är datumet för respektive sammanträde?

Promemoria från Regeringskansliet

Regeringskansliet har som svar på utskottets begäran överlämnat en promemoria upprättad inom Justitiedepartementet den 11 november 2003, *bilaga 5.1*.

Som svar på utskottets *fråga 1* anförs i promemorian att det som är typiskt och tämligen unikt för regeringsarbetet är att det i stor utsträckning är grundlagsreglerat. I promemorian framhålls att det i regeringsformen sägs att det skall finnas ett regeringskansli i vilket det ingår departement för skilda verksamhetsgrenar. Det finns också bestämmelser om hur beredningen av regeringsärenden går till, hur ärenden skall avgöras, hur många som skall närvara för att regeringen skall vara beslutsför, vem som är föredragande och vem som skall skriva under besluten. Det erinras vidare om att regeringsformen innehåller bestämmelser om remissförfarandet och Lagrådets granskning.

Därutöver påpekas att det i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet finns närmare bestämmelser om Regeringskansliets uppgifter, arbetsfördelning och organisation. Instruktionen kompletteras med arbetsordning för Regeringskansliet och med arbetsordningar för respektive departement.

I promemorian framhålls att rättschefen enligt instruktionen ansvarar för att det utarbetas förslag till lagar och andra författningar. Rättschefen skall vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid beredningen av författningar. Han eller hon svarar också för den slutliga granskningen av förslagen.

Rättschefen i Statsrådsberedningen och expeditionschefen i Justitiedepartementet har enligt promemorian ett särskilt övergripande ansvar för författningsarbetet och för beredningen av ärenden. Den förstnämnde skall bl.a. särskilt svara för sådan samordning inom Regeringskansliet i rättsliga och språkliga frågor som främjar enhetlighet och hög kvalitet i lagstiftning och förvaltning. Rättschefen kan i det syftet ge ut handböcker, riktlinjer och annat material. Expeditionschefen i Justitiedepartementet skall enligt promemorian i samarbetet med rättschefen i Statsrådsberedningen vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet i författningsförslag, förslag till riksdagen och kommittédirektiv samt främja en enhetlig handläggning av ärenden inom Regeringskansliet. I promemorian anförs att de båda skall medverka till att språket i författningar och andra beslut blir så enkelt och klart som möjligt.

Vidare påpekas i promemorian att rättschefen i Statsrådsberedningen har gett ut handböcker både för författningskrivning (Gröna boken, Ds 1998:66) och propositionsarbetet (Propositionshandboken, Ds 1997:1).

Enligt promemorian anordnar Regeringskansliets förvaltningsavdelning kontinuerligt utbildning i författningskrivning och propositionskrivning för anställda i Regeringskansliet.

Därutöver framhålls att Regeringskansliets expeditions- och rättschefer gemensamt har utarbetat checklistor för propositionsarbetet. Kvaliteten i lagstiftningsarbetet diskuteras enligt promemorian regelbundet i denna krets.

I promemorian anføres slutligen att Justitiedepartementets granskningsenhet framför allt arbetar med juridisk och språklig granskning av bl.a. propositioner, skrivelser till riksdagen, lagrådsremisser, kommittédirektiv, lagar inför kungörande, förordningar och tillkännagivanden. Inga sådana texter får tryckas förrän enheten granskat dem. Enligt promemorian är huvuduppgiften att granska texterna ur konstitutionell synvinkel, att uppmärksamma andra centrala rättsliga och författningstekniska frågor samt att bevaka texternas allmänna kvalitet och begriplighet. Vid enheten arbetar såväl jurister som språkexperter.

De särskilt granskade lagärendena

Som redovisats ovan har utskottet beslutat att i vissa lagärenden från 2002 begära en redovisning från Regeringskansliet av vilka beredningsåtgärder som har vidtagits inom Regeringskansliet efter Lagrådets yttrande. Nedan redogörs för den redovisning som Regeringskansliet har lämnat i respektive lagärende som svar på utskottets fråga 2, och i förekommande fall fråga 3. För vart och ett av ärendena lämnas dock först en redogörelse för Lagrådets synpunkter och en kortfattad kommentar till innehållet i respektive proposition och behandlingen i riksdagen.

Straffansvar för människohandel (Justitiedepartementet)

Regeringen beslutade den 12 februari att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Lagrådet konstaterade i ett yttrande den 27 februari 2002 att förslaget inte avsåg straffansvar för människohandel i allmänhet utan var begränsat till människohandel för sexuella ändamål (prop. 2001/02:124 s. 54 f.). Att förslaget begränsats på detta sätt syntes enligt Lagrådet endast bero på att det inte ansetts föreligga beredningsunderlag för en allmän reglering. Lagrådet framhöll att med hänsyn till utformningen av vissa internationella instrument rörande människohandel, till vars anpassning det skulle krävas framtida ändringar i svensk lagstiftning, föreföll det svårt att tänka sig att de grundläggande rekvisiten skulle ges olika utformning för olika former av människohandel. Mot den bakgrunden framstod det enligt Lagrådet som uppenbart att det fortsätta beredningsarbetet måste omfatta även människohandel för sexuella ändamål. Om det nu framlagda förslaget genomfördes kunde det alltså inte bli annat än en tillfällig reglering.

Vidare anförde Lagrådet att även bortsett härifrån framstod förslaget inte som i alla hänseenden genomarbetat. Bland annat anmärkte Lagrådet på att det i vissa hänseenden användes mycket obestämda rekvisit på ett sätt som i varje fall stod i mindre god överensstämmelse med kraven på klar och tydlig strafflag.

Avslutningsvis framhöll Lagrådet att vikten av att beträffande människohandel tillgodose de intressen av samlad lagreglering, adekvata straffskalor och internationell enhetlighet, som betonades i lagrådsremissen, närmast måste anses tala mot att genomföra en tillfällig partiell reform på ett begränsat område. Övervägande skäl syntes enligt Lagrådet tala för att införandet av ett särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att ett beredningsunderlag som omfattade även frågan om anslutning till och genomförande av relevanta internationella instrument fanns att tillgå. Om det ändå bedömdes som angeläget att införa en lagreglering på detta område borde enligt Lagrådet i varje fall de nu föreslagna bestämmelserna göras till föremål för ytterligare bearbetning med beaktande av de synpunkter som anförts i yttrandet. Under dessa förhållanden fann Lagrådet det inte nödvändigt att framföra detaljmärkningar mot den föreslagna lagtexten.

I proposition 2001/02:124, som beslutades den 14 mars 2002, lade regeringen fram förslag om ett nytt brott i brottsbalken benämnt människohandel för sexuella ändamål. Regeringen delade inte Lagrådets bedömning att införandet av ett sådant straffansvar borde anstå (s. 19 f.). Enligt regeringen framstod det inte som försvarbart att avvakta med förslag till adekvat straffrättslig lagstiftning mot människohandel som syftar till sexuell exploatering av offren till dess att processen med införskaffande av beredningsunderlag även i andra delar och den vidare beredningen i dessa delar hade kunnat avslutas. Regeringen framhöll att detta gällde särskilt då frågornas komplexitet kunde leda till att denna process riskerade att dra ut på tiden.

När det gällde Lagrådets synpunkt att, i det fall en lagreglering ändå skulle införas, de föreslagna bestämmelserna borde göras föremål för ytterligare bearbetning med beaktande av de synpunkter som Lagrådet framfört, anförde regeringen att den "i dessa delar beaktat Lagrådets synpunkter och i viss utsträckning tillgodosett dem" (a. prop. s. 7).

Riksdagen antog regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken (bet. 2001/02:JuU27, rskr. 2001/02:270).

Regeringskansliets redovisning: I promemorian anfördes att Lagrådets yttrande föredrogs för den politiska ledningen i sedvanlig ordning. En analys av lagrådsyttrandet gjordes därefter på tjänstemannanivå av ansvarig enhet samt bereddes med ansvarig rättschef. Granskningsenheten var inkopplad i ärendet. Resultatet av analysen av lagrådsyttrandet samt förslag till justering av lagtexten med anledning av Lagrådets yttrande föredrogs därefter för den politiska ledningen som gjorde ställningstagandet att gå fram med förslagen. Inget ytterligare beredningsunderlag bedömdes som nödvändigt. Ett utkast till proposition delades därefter, i sedvanlig ordning, till berörda enheter/departement inom Regeringskansliet. Lagstiftningsärendet togs därefter upp med den politiska ledningen inför regeringsbeslut om proposition den 14 mars 2002.

Vidare påpekas att i propositionen *Straffansvaret för människohandel* (prop. 2001/02:124) anges under avsnitt 3, Ärendet och dess beredning, att regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter och i viss utsträckning tillgodo-

sett dem. När det gäller frågan om införandet av ett särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att ett beredningsunderlag som omfattar även frågan om anslutning till relevanta instrument finns att tillgå gjorde regeringen en annan bedömning än Lagrådet. I promemorian hänvisas till avsnitt 5.3 i propositionen för en utförligare redogörelse för detta. Vidare anfördes att när det gäller utformningen av det föreslagna brottet har regeringen beaktat Lagrådets synpunkter samt i viss utsträckning tillgodosett dem. Därutöver har vissa ändringar av främst redaktionell karaktär gjorts. I avsnitt 5.4 samt i författningskommentaren redogörs för hur regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter när det gäller utformningen av det föreslagna brottet.

Ändringar i lagen om offentlig upphandling (Finansdepartementet)

Regeringen beslutade den 21 februari 2001 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) och lag om ändring i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

Lagrådet avlämnade sitt yttrande den 12 mars 2002 (i proposition 2001/02:142, s. 131 har dock som datum angetts 2002-03-01-04). När det gällde förslaget till lag om ändring i sekretesslagen, som rörde den s.k. upphandlingssekretessen i 6 kap. 2 §, hade Lagrådet tämligen omfattande synpunkter rörande förslagets förhållande till rättsordningen i övrigt och beträffande föreskrifternas förhållande till varandra (prop. 2001/02:142 s. 132). Synpunkterna rörde också problem som kan uppstå vid rättstillämpningen.

I fråga om förslaget till lag om ändring i lagen om offentlig upphandling anförde Lagrådet rörande en viss paragraf att man inte uppnådde det angivna syftet med förslaget. Lagrådet framhöll vidare att ingen saklig ändring av gällande rätt avsågs, varför bestämmelsen torde kunna undvaras. Bestämmelsen grundade sig inte heller på något remissbehandlat lagförslag. Lagrådet ansåg sig därför inte kunna tillstyrka förslaget.

Beträffande förslaget till en helt ny paragraf om särskilda kontraktsvillkor invände Lagrådet att förslaget inte syftade till att förändra rådande rättsläge. Enligt Lagrådet var regleringen också mycket allmänt hållen, och den preciserade inte i vilka hänseenden som särskilda villkor får ställas upp. Vidare ifrågasatte Lagrådet om en lagreglering av föreslagen utformning, med tämligen vaga motivuttalanden, bidrar till att för upphandlande enheter och leverantörer klargöra var gränserna går för vad som kan tillåtas som särskilda kontraktsvillkor. Det i remissen omtalade uppdraget till Nämnden för offentlig upphandling kunde enligt Lagrådet inte anses som en från lagstiftningssynpunkt tillfredsställande lösning på problemet med bristande tydlighet. Av betydelse för Lagrådets tveksamhet inför den föreslagna regleringen var också att det inte funnits något utarbetat lagförslag från Upphandlingskommitténs sida på vilket remissinstanserna hade kunnat ge synpunkter. Lagrådet tillade att det tedde sig motiverat att iaktta försiktighet inför att i nuvarande skede söka gripa in med lagstiftning på nationell nivå när det gäller sådana EG-rättsliga frågeställningar som här var fallet. Med hänsyn till det anförda kunde Lagrådet inte tillstyrka att regleringen infördes.

I proposition 2001/02:142, som beslutades den 27 mars 2002, redovisade regeringen inte i någon sammanfattande form i vilka avseenden den hade följt respektive inte följt Lagrådets synpunkter (s. 15). När det gäller de av Lagrådet avstyrkta förslagen till ändringar i lagen om offentligt upphandling valde regeringen att ändå lägga fram förslagen, dock med en viss ändring i förhållande till förslaget i lagrådsremissen. I båda fallen hänvisade regeringen till att EG-kommissionen hade lagt fram förslag till ett nytt direktiv om offentlig upphandling. Behandlingen i en rådsarbetsgrupp av detta förslag innebar enligt regeringen att direktivet sannolikt skulle komma att innehålla bestämmelser av liknande slag. Regeringen ansåg i båda fallen att de nya reglerna kunde införas innan direktivet antagits.

Riksdagen antog regeringens förslag utom såvitt avsåg en fastställd gräns för direktupphandling (bet. 2001/02:FiU12, rskr. 2001/02:324).

Regeringskansliets redovisning: I promemorian anfördes att beredning av såväl lagrådsremissen som propositionen på sedvanligt sätt har skett genom gemensam beredning och delning i Regeringskansliet. Därutöver har bl.a. Nämnden för offentlig upphandling, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Svenskt Näringsliv beretts tillfälle att under hand yttra sig över förslagen. Även diskrimineringsombudsmännen har beretts tillfälle att yttra sig.

Enligt promemorian föranledde Lagrådets synpunkter när det gällde förslaget till ändring i sekretesslagen en ingående diskussion mellan i första hand Finansdepartementet och Justitiedepartementets grundlagsenhet. Den analys som gjordes ledde till slutsatsen att den EG-rättsliga regleringen förutsätter att den upphandlande enheten gör en sekretessprövning av vilka uppgifter som får lämnas ut om tilldelningsbeslutet. Det grundläggande kravet på lika behandling av leverantörer innebär vidare att innehållet i och utformningen av de upplysningar som leverantörerna får måste vara identiska. Den lagkonflikt som Lagrådet befarade bedömdes därför inte vara för handen.

I fråga om förslagen till lag om ändring i lagen om offentlig upphandling beträffande kriterier för miljömärken samt särskilda kontraktsvillkor föranleddes förtydligandet i lagen av den osäkerhet vid tillämpningen som framkommit i olika sammanhang. Regeringen ansåg mot den bakgrunden att det var angeläget att införa en bestämmelse som klart visar att det finns möjlighet att hänvisa till kriterier för miljömärken samt att ställa särskilda villkor för hur uppdraget skall genomföras. En sådan bestämmelse överensstämde enligt promemorian även med förslagen i de nya direktiv som EG-kommissionen lagt fram. Arbetet med direktiven var långt framskridet och inte heller i övrigt ansågs någon risk föreligga med att införa de aktuella bestämmelserna innan direktiven antagits.

Vidare anfördes i promemorian att som nämnts inledningsvis bereddes ett antal myndigheter och organisationer tillfälle att under hand lämna synpunkter på lagförslagen. Att lagrådsremissen och propositionen inte föregåtts av något i sedvanlig ordning remissbehandlat lagförslag bedömdes därför inte hindra att förslagen lämnades. Den bedömningen kom dock inte att redovisas i propositionen.

Angående *fråga 3* i utskottets begäran anfördes att Lagrådets yttrande kopieras in i propositionen från en av Lagrådet tillhandahållen diskett. Huruvida disketten innehållit en felaktig uppgift eller om ett misstag, som inte uppmärksammats, begåtts vid kopieringen går inte att utröna eftersom disketten inte bevarats.

Märkningsdirektivet om tobaksvaror (Socialdepartementet)

Regeringen beslutade den 14 februari 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i tobakslagen (1993:581). Ändringarna syftade till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/37/EG av den 5 juni 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror (märkningsdirektivet).

Lagrådet konstaterade i ett yttrande den 27 februari 2002 att det i en i förslaget berörd paragraf – 9 § – åläggs skyldighet att förse förpackningar till tobaksvaror med vissa texter och erinrade om att sådana tryckta texter är att betrakta som tryckt skrift enligt tryckfrihetsförordningen (prop. 2001/02:162 s. 53 f.). Vad som nu kunde aktualisera lagrummets förenlighet med TF var enligt Lagrådet dels de tillägg som föreslogs i remissen, dels föreskrifterna i märkningsdirektivet om innehållet i varningstexten. Lagrådet framhöll att frågan inte var berörd i lagrådsremissen.

I och för sig hade Lagrådet inte något att erinra mot de tillägg i fråga om illustrationer, rökavvänjning och uppgifter för att säkerställa tobaksvarans identitet som föreslogs i 9 §. Det var enligt Lagrådet emellertid att märka att detta är en bemyndiganderegeln och att direktivets närmare genomförande skulle komma att göras i författningar på lägre nivå. I fråga om de i artikel 5 med bilaga i märkningsdirektivet upptagna allmänna och kompletterande varningstexterna ville Lagrådet allvarligt ifrågasätta om dessa genomgående har den sakliga inriktning som krävs för att inte gränsen till tryckfrihetsförordningens skyddsområde skall överskridas. Lagrådet framhöll att vad som nu sagts måste beaktas under det fortsatta normgivningsarbetet. Att detta arbete syftade till att genomföra ett EG-direktiv rubbade enligt Lagrådet inte läget. Vidare anförde Lagrådet att de avgränsningar i fråga om förenligheten med tryckfrihetsförordningen som måste göras borde inte genom subdelegation överlåtas till en förvaltningsmyndighet utan klaras ut i föreskrifter meddelade av regeringen.

Även i fråga om en annan paragraf, som var ny, ansåg Lagrådet att dess förenlighet med tryckfrihetsförordningen borde ha uppmärksammats. I detta fall fann Lagrådet dock inte skäl att ifrågasätta bestämmelsens grundlagsenlighet.

Lagrådet hade i övrigt vissa mindre synpunkter på lagförslaget.

I proposition 2001/02:162 *Märkningsdirektivet om tobaksvaror*, som beslutades den 7 mars 2002, angav regeringen att den hade följt Lagrådets förslag (s. 8). Vidare anförde regeringen att Lagrådets synpunkter kommenterades i avsnitten 5.5 och 5.6 samt i författningskommentaren till de lagrum som

ändrats och som tillkommit. I avsnitt 5.5 redovisade regeringen sitt förslag i fråga om märkning av förpackningar. Regeringen anförde att Lagrådet inte hade haft några invändningar mot de tillägg i fråga om illustrationer, rökavvänjning och uppgifter för att säkerställa tobaksvarans identitet som föreslogs i 9 § tobakslagen. Lagrådet hade dock förordat att regeringen och inte myndighet meddelar föreskrifter. Regeringen anförde att den i det fortsatta författningsarbetet skulle överväga Lagrådets synpunkter. Frågan om grundlagssamtycket av de föreslagna tilläggen samt föreskrifterna i märkningsdirektivet om innehållet i varningstexten berördes inte av regeringen.

Riksdagen antog regeringens förslag till lag om ändring i tobakslagen (bet. 2001/02:SoU20, rskr. 283). Vid beredningen i socialutskottet avgav konstitutionsutskottet yttrande över den föreslagna ändringen i 9 § tobakslagen. I yttrandet redogjorde utskottet för förarbetsuttalanden i samband med tobakslagens tillkomst rörande vilka krav som bör ställas på en varningstext för att inte gränsen till tryckfrihetsförordningens skyddsområde skulle överskridas (a. bet. s. 24). Vidare ansåg utskottet att frågan om EG-direktivets varningstexters förenlighet med tryckfrihetsförordningen borde övervägas innan några föreskrifter beslutades. Utskottet tillstyrkte därmed regeringens förslag.

Regeringskansliets redovisning: I promemorian anfördes att vad avser varningstexternas förenlighet med tryckfrihetsförordningen har Lagrådet i sitt yttrande framhållit att det inte har "något att erinra mot de tillägg i fråga om illustrationer, rökavvänjning och uppgifter för att säkerställa tobaksvarans identitet som föreslås i 9 §". När det gäller de två varningstexter i direktivet med information om rökavvänjning som föranlett förslaget till ändring i bestämmelsen – "Din läkare eller ditt apotek kan hjälpa dig att sluta röka" respektive "Sök hjälp för att sluta röka (telefonnummer/postadress/Internetadress/fråga din läkare/på apotek)" – har regeringen gjort bedömningen att dessa inte kommer i konflikt med reglerna i tryckfrihetsförordningen utifrån den diskussion som Lagrådet för i frågan. Texterna är inte av uttryckligen åsiktspåverkande eller opinionsbildande karaktär, utan innehåller huvudsakligen information om vart man kan vända sig för att få hjälp med att sluta röka.

I det fortsatta författningsarbetet har regeringen följaktligen gjort bedömningen att det inte föreligger något hinder att överlämna åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet; se tobaksförordningen (2001:312), senast ändrad SFS (2002:635). Sådana föreskrifter kan också bli föremål för regeringens prövning efter överklagande.

Vidare påpekas i promemorian att riksdagen antog regeringens förslag med endast den ändringen att orden "Europeiska gemen" ersattes av "Europeiska gemenskapen".

Skatteregler mot handel med skalbolag (Finansdepartementet)

Regeringen beslutade den 14 februari 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1299), lag om ändring i taxeringslagen (1990:324), lag om ändring i skattebetalningslagen

(1997:483) samt lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Reglerna föreslogs för att komma till rätta med handeln med s.k. skalbolag.

Lagrådet konstaterade i ett yttrande den 13 mars 2002 att lagrådsremissen hade föregåtts av en framställning från Riksskatteverket med förslag från Skattemyndigheten i Stockholm och av två mycket kortfattade departementspromemorior (prop. 2001/02:165 s. 113). Vidare framhöll Lagrådet att det beträffande vissa skattefrågor som rörde bolag pågick både ett utredningsarbete, som var under slutförande, och ett beredningsarbete inom Finansdepartementet av ett tidigare utredningsförslag. Lagrådet ville ifrågasätta lämpligheten av att genomföra en lagstiftning på grundval av det remitterade förslaget innan det stod klart vilka lösningar som skulle komma att väljas inom bolagssektorn. Om det emellertid bedömdes som angeläget att nu genomföra en separat lagstiftning fann Lagrådet att följande synpunkter borde beaktas.

Härefter lämnade Lagrådet allmänna synpunkter som rörde lagstiftningens syfte, frågan om skalbolag och återköp, tillämpningsområdet för de aktuella bestämmelserna, kriteriet ”särskilda skäl” samt frågor om skalbolagsdeklaration och säkerhet för skatt. Bland dessa allmänna synpunkter kan nämnas att Lagrådet i ett visst sammanhang konstaterade att föreslagna regler kunde medföra betydande tillämpningsproblem. Lagrådet fann också anledning att framhålla att skatteregler i görligaste mån borde utformas så att de uppfyller rimliga krav på förutsebarhet. Enligt Lagrådet var det önskvärt att utrymmet för bedömningar av mer eller mindre skönsmässig karaktär begränsades så långt som möjligt.

Lagrådet hade därutöver mer detaljerade synpunkter rörande enskilda paragrafers utformning.

I proposition 2001/01:165, som beslutades den 27 mars 2002, föreslog regeringen bestämmelser om handel med skalbolag. Regeringen ansåg att skatteregler mot handel med skalbolag borde införas redan nu för fysiska personer. Som skäl åberopade regeringen det skattebortfall som skalbolagshandeln medför och att ekonomisk brottslighet borde motverkas (a. prop. s. 21). Vidare ansåg regeringen det inte oundgängligen nödvändigt att avvakta att beredningen av regeringens aviserade företagsskattereform slutfördes. Regeringen hade i huvudsak följt Lagrådets synpunkter på lagstiftningens utformning. I vissa avseenden hade förslagen bearbetats vidare efter det att lagrådsremissen beslutades.

Riksdagen antog regeringens förslag med vissa mindre ändringar (bet. 2001/02:SkU23, rskr. 265).

Regeringskansliets redovisning: I promemorian anføres att som framgår av propositionen bearbetades förslagen vidare i vissa avseenden efter det att lagrådsremissen hade beslutats. Detta gällde särskilt i fråga om hur andelar i handelsbolag skulle behandlas.

Den åsyftade vidareberedningen bedrevs i enheten för företagsbeskattnings vid skatteavdelningen i Finansdepartementet. Förslagen bereddes under hand

med Riksskatteverket både innan och i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

Sekretessen hos vissa ombudsmän (Näringsdepartementet)

Regeringen beslutade den 7 februari 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Lagrådet avlämnade ett yttrande den 14 februari 2002 (i proposition 2001/02:191, s. 182, anges dock som datum 2002-06-07). I yttrandet konstaterade Lagrådet att enligt det framlagda förslaget skulle, med tillämpning av ett s.k. rakt skaderekvisit i förhållande till inte endast den som uppgiften rör utan också närstående till denna, i princip alla uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden komma att omfattas av sekretess i de särskilda ombudsmännens verksamhet. Den motivering som lämnades i lagrådsremissen inskränkte sig till att det även inom andra områden av ombudsmännens verksamhet än de som för närvarande omfattades av sekretess kunde förekomma känsliga uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden och att det var angeläget att dessa uppgifter omfattades av sekretesskyddet i de fall då det kan antas att någon enskild lider skada eller men om uppgiften röjs.

Mot bakgrund av tryckfrihetsförordningens krav på att begränsningar av offentlighetsprincipen skall anges "noga" kunde det enligt Lagrådet inte undvikas att generella begränsningar av det nu föreslagna slaget väcker betänkligheter. Lagrådet framhöll att det skäl för en utvidgad sekretess som anfördes i remissen kunde med fog anföras för att införa motsvarande generella sekretess hos andra myndigheter. Vidare antog Lagrådet att förslaget hade sin bakgrund i att verksamheten hos de särskilda ombudsmännen allmänt sett ansetts var mer integritetskänslig än verksamhet vid andra myndigheter. Lagrådet hade en viss förståelse för en sådan synpunkt, men ansåg det ändå tveksamt om den kunde anses tillräcklig för att motivera en så vidsträckt sekretess. Det var enligt Lagrådet också värt att notera att sekretessen enligt förslaget inte gällde endast i förhållande till enskilda till vilkas förmån ombudsmännen har att verka utan i lika hög grad till dem som kan bli föremål för ombudsmännens granskning. Lagrådet ansåg att frågan om den lämpliga utformningen av sekretess hos de särskilda ombudsmännen förtjänade ytterligare överväganden.

För det fall att regeringen trots Lagrådets betänkligheter fann att det remitterade förslaget borde läggas till grund för ett förslag till riksdagen förordade Lagrådet vissa justeringar av lagtexten.

I proposition 2001/02:191, som beslutades den 19 juni 2002, lade regeringen fram förslag om bl.a. ändrade sekretessregler i syfte att underlätta bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten. Regeringen lade i samma proposition också fram förslag rörande vissa andra sekretessfrågor, bl.a. beträffande verksamheten hos JämO, DO och HomO. Regeringen lämnade i propositionen inte någon samlad redovisning av i vilka avseenden man har följt respektive inte följt Lagrådets synpunkter (jfr a. prop. s. 27). Förslaget rörande

sekretesskyddet hos de särskilda ombudsmännen behandlades i avsnitt 9 i propositionen (s. 102 f.). Regeringen påpekade i detta sammanhang att en generell översyn av den sekretessreglering som avser ombudsmännens verksamhet skulle komma att ske inom ramen för utredningen (N 2002:06) *En sammanhållen diskrimineringslagstiftning*. Vidare anförde regeringen att den delade Lagrådets uppfattning att det är viktigt att sekretesskyddet inte ges en alltför generell utformning. Sekretesslagen föreslogs enligt regeringen ändras så att sekretessen hos JämO, DO och HomO skall gälla även i ärenden som rör rådgivning åt enskild. Enligt regeringen fick förslaget ses som en temporär lösning i avvaktan på behandlingen av de förslag som den nämnda utredningen kan komma att lägga fram.

Det bör noteras att bilaga 14 i propositionen, som enligt sin rubrik utgör lagrådsremissens lagförslag, är samma förslag som propositionens lagförslag.

Riksdagen antog regeringens förslag i nu berörd del (bet. 2002/03:KU13, rskr. 2002/03:38).

Regeringskansliets redovisning: I promemorian anføres att i bilaga 14 i propositionen, som enligt sin rubrik innehåller lagrådsremissens förslag, innehåller inte det förslag som regeringen lämnade till Lagrådet för granskning. Där redovisas i stället – felaktigt – det förslag som regeringen i propositionen överlämnat till riksdagen. Det innebär att det av propositionen endast på ett ofullständigt sätt framgår vilket underlag Lagrådet haft för sin granskning. Enligt promemorian har bilaga 14 fått sin utformning av förbiseende.

I promemorian anføres vidare att regeringen i propositionen förklarade sig dela Lagrådets uppfattning att det är viktigt att sekretesskyddet inte ges en alltför generell utformning (prop. s. 103). I propositionen justerade regeringen därför förslaget med anledning av Lagrådets synpunkter. Sekretess föreslogs gälla, förutom i ärenden enligt angivna lagar, ”i annat ärende som rör rådgivning åt enskild”. Regeringen har alltså beaktat Lagrådets synpunkter på så sätt att förslaget till utvidgad sekretess begränsats i enlighet med den restriktiva inställning till begränsningar av offentlighetsprincipen som Lagrådet rekommenderat.

När det gäller Lagrådets påpekande att förslaget i lagrådsremissen innebar att sekretess skulle gälla inte bara i förhållande till enskilda till vilkas förmån ombudsmannen har att verka kan konstateras att sekretessen i de olika ombudsmännens verksamhet gäller, och gällde även vid tidpunkten för Lagrådets yttrande, till förmån för enskild utan någon begränsning till enskilda till vilkas förmån ombudsmannen har att verka (se 7 kap. 34 § sekretesslagen och 9 kap. 21 § sekretesslagen i dess lydelse SFS 2001:1307). Eftersom sekretessen till skydd för enskilda hos ombudsmännen i deras olika verksamheter bör utformas på ett likartat sätt skulle ett beaktande av Lagrådets synpunkter i detta avseende kräva förändringar av gällande rätt. Lagrådets yttrande föranledde därför, utöver den ovan nämnda begränsningen av det lagförslag som lades fram i det aktuella lagstiftningsärendet, en hänvisning i propositionen till Diskrimineringskommitténs (N 2002:06) arbete. Regeringen uttryckte i propositionen att en generell översyn av den sekretessreglering som avser om-

budsmännens verksamhet kommer att ske inom ramen för utredningens arbete (prop. s. 103). Förslaget fick därför ses som en temporär lösning i avvaktan på behandlingen av Diskrimineringskommitténs förslag (prop. s. 104).

Som svar på utskottets *fråga 3* anges att Lagrådets sammanträde, bilaga 16 i propositionen, som är Lagrådets yttrande, felaktigt har angetts till den 7 juni 2002. Som framgår av uppgifter från Lagrådet och ärendets akt i Näringsdepartementet hölls sammanträdet rätteligen den 14 februari 2002. Uppgiften i bilaga 16 har förts in av förbiseende.

Straffrättsliga sanktioner mot överträdelse av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor (Finansdepartementet)

Regeringen beslutade den 15 augusti 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till en rad lagar, bl.a. en lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och mineraloljeprodukter.

Som en allmän synpunkt anförde Lagrådet i sitt yttrande den 23 augusti 2002 att, som framgick av vad som i det följande anfördes i anslutning till 4 kap. 21–24 §§ i förslaget till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och mineraloljeprodukter, hade Lagrådet funnit skäl att rikta en rad invändningar mot de föreslagna straffbestämmelserna och ansett dessa invändningar ha sådan tyngd att det remitterade förslaget inte borde utan ytterligare bearbetning läggas till grund för lagstiftning. Lagrådet hade ändå ansett sig böra lägga fram förslag till omformulering av flera av de övriga föreslagna lagbestämmelserna.

I proposition 2002/03:10, som beslutades den 10 oktober 2002, anförde regeringen att den i stor utsträckning hade omarbetat förslaget till straffbestämmelser i enlighet med vad Lagrådet förordat (s. 27). Regeringen anförde vidare att dess förslag dock på några punkter avvek från vad Lagrådet förordat.

Riksdagen antog regeringens förslag (bet. 2002/03:SkU3, rskr. 2002/03:20).

Regeringskansliets redovisning: Under rubriken Gemensam beredning anfördes i promemorian att ett flertal underhandskontakter (per telefon samt vid möten) med bl.a. företrädare för Justitiedepartementets straffrättsenhet (Ju L5) togs. Det förslag till proposition som sedan gemensambereddes inom Regeringskansliet den 4 september 2002 hade således redan innan formell gemensam beredning inleddes diskuterats fram tillsammans med Ju L5. Gemensam beredning av propositionen gjordes med SB, Ju/Gransk, Ju L5 och UD-ERS. Efter sedvanlig gemensam beredning togs ytterligare hänsyn till inkomna synpunkter av skilda slag.

I promemorian anfördes vidare under rubriken Delning att propositionen delades den 5 november 2002. Förutom samtliga personer vid Regeringskansliet enligt aktuell delningslista, fick följande departement och enheter med en eller två särskilt angivna personer delningsversionen av propositionen: Ju L5,

Ju På, Ju DOM, N NL, S FH, UD FMR, UD EIM, UD ERS och Fö RS. Slutligen fick även 13 personer vid Riksskatteverket och 3 personer vid Tullverket delningsversionen. Ytterligare synpunkter arbetades därefter in i den slutliga versionen av aktuell proposition. På s. 26 i propositionen anges även att ”efter lagrådsbehandlingen (se nedan) har underhandskontakter tagits med Tullverket och Riksskatteverket”.

Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten (Finansdepartementet)

Regeringen beslutade den 17 oktober 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Lagrådet lämnade i ett yttrande den 4 november 2002 först vissa allmänna synpunkter på förslagen i lagrådsremissen (prop. 2002/03:15 s. 97 f.) Härvid konstaterade Lagrådet att lagförslagen byggde på alternativ D i en remissbehandlad promemoria från Finansdepartementet. I promemorian fanns inget förslag till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Under ärendets beredning i Finansdepartementet hade synpunkter under hand inhämtats från Riksskatteverket och tre domstolar. Med hänsyn till ärendets komplexitet hade det enligt Lagrådet varit önskvärt om framför allt förslaget till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser hade blivit föremål för mer omsorgsfull beredning.

I sina materiella synpunkter anförde Lagrådet bl.a. att de föreslagna övergångsbestämmelserna var svårtolkade och föranledde en rad tillämpningsproblem (a. prop. s. 102 f.). Det hade inte varit möjligt att inom ramen för Lagrådets granskning ta ställning till hur dessa bestämmelser lämpligen borde utformas. Inom Lagrådet hade emellertid utarbetats en skiss till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser som bifogades yttrandet. Avsikten var att denna skiss skulle vara till nytta vid fortsatta överväganden om bestämmelsernas utformning.

En principiell fråga som borde övervägas i detta sammanhang var enligt Lagrådet om den tänkta retroaktiva tillämpningen av nya bestämmelser kan komma i konflikt med retroaktivitetsförbudet i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen. På grund av osäkerheten om hur övergångsbestämmelserna i detta fall skulle komma att slutligen utformas ansåg sig Lagrådet inte kunna göra ett klart uttalande i frågan.

I proposition 2002/03:15, som beslutades den 7 november 2002, angav regeringen att den i huvudsak hade följt Lagrådets synpunkter (s. 19). Såvitt kan utläsas har regeringen dock inte behandlat frågan om den tänkta retroaktiva tillämpningen kan komma i konflikt med retroaktivitetsförbudet i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen (a. prop. s. 47–53). I författningskommentaren påpekade regeringen vidare att Lagrådet hade lämnat en skiss till förslag till hur ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna kunde utformas (a. prop. s. 67). Regeringen anförde att den i huvudsak följt Lagrådets synpunkter.

Riksdagen antog regeringens förslag (bet. 2002/03:SkU5, rskr. 2002/03:80).

Regeringskansliets redovisning: Inom Finansdepartementet utarbetades under våren 2002 en promemoria om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten (Fi2002/1588). Promemorian sändes ut på remiss och remisstiden gick ut den 15 juni 2002.

Regeringskansliet påpekar att riksdagen den 16 maj 2002 beslutade att bifalla skatteutskottets förslag i betänkande 2002/02:SkU29 att tillkännage för regeringen att den skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändring som skulle eliminera de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat andelar i ett fåmansföretag. Lagförslaget skulle ges retroaktiv verkan.

Efter remissbehandlingen kompletterades promemorian med övergångsbestämmelser. Synpunkter inhämtades från Riksskatteverket, Svea Hovrätt, Kammarrätten i Göteborg och Länsrätten i Skåne län. I lagrådsremissen föreslogs att de nya reglerna om andelsbyten skulle få retroaktiv verkan.

Vidare anfördes att Lagrådet, som bl.a. ansåg att retroaktiviteten endast skulle gälla för utbytta andelar som varit kvalificerade, lämnade en skiss till förslag på hur ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skulle kunna utformas. Regeringen, som i huvudsak följde Lagrådets synpunkter, beredde därefter förslagen på nytt med Riksskatteverket i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Den granskning som utskottet nu har genomfört avser regeringens beredning av de lagärenden där en proposition avlämnats till riksdagen under år 2002. Som framgått har granskningen inriktats på Lagrådets yttranden i dessa lagärenden och vilka beredningsåtgärder yttrandena föranlett i Regeringskansliet. Granskningen har således inte syftat till att ge någon heltäckande bild av kvalitetsnivån i regeringens lagförslag.

Den nu företagna granskningen ger vid handen att omkring en femtedel av de lagrådsyttranden som omfattas av granskningen innehåller synpunkter som rör tveksamhet i fråga om förslags förenlighet med grundlagarna eller Europakonventionen eller som annars tar sikte på grundläggande frågor om förslags beredning eller förslags lagtekniska kvalitet i mer allmänna termer. I sju av dessa lagärenden har utskottet begärt en redovisning av vilka beredningsåtgärder som har vidtagits inom Regeringskansliet efter Lagrådets yttrande. Av redovisningen skulle särskilt framgå vilka beredningsåtgärder som Lagrådets synpunkter har föranlett. Det kan dock konstateras att i den redovisning som Regeringskansliet har lämnat till utskottet saknas beträffande två ärenden den efterfrågade beskrivningen (ärendena om märkningsdirektivet om tobaksvaror respektive sekretess hos vissa ombudsmän) samt delvis vad avser ett ärende (ändringar i lagen om offentlig upphandling).

Utskottet vill framhålla att lagstiftning som håller tillräckligt hög kvalitet är en förutsättning för att förutsebarhet och därmed enskildas rättssäkerhet skall kunna garanteras. Fullgoda lagstiftningsprodukter innebär vidare att

kravet på enhetlighet, konsekvens och klarhet kan uppnås. Genom tillräckligt genomtänkt lagstiftning kan också oönskade samhällsekonomiska konsekvenser undvikas. Det är i första hand regeringen som tar initiativ till och svarar för beredningen av förslag till ny lagstiftning. Regeringen har därför ett betydande ansvar i arbetet med att upprätthålla en god kvalitet i lagstiftningen.

Som redovisats ovan ses Lagrådets granskning som en garanti för att rätts-säkerhetsintresset och kravet på enhetlighet, konsekvens och klarhet iakttas. Lagrådets yttranden kan, även om reglerna för lagrådsgranskningen inte omfattar alla lagärenden, ge en god bild av kvaliteten i regeringens lagförslag.

Den nu företagna granskningen har inte, som påpekats ovan, syftat till att ge en heltäckande bild av kvalitetsnivån i regeringens lagförslag. Enligt utskottets mening utgör det dock ett observandum att omkring en femtedel av de lagrådsyttranden som granskningen omfattat har innehållit invändningar som rör principiella frågor eller andra kvalitetsaspekter. I några fall har Lagrådets synpunkter rört att förslagen inte har föregåtts av någon remissbehandling. Utskottet vill härvid framhålla att mot bakgrund av det remissförfarande som traditionellt tillämpas i svensk lagstiftningsprocess får beredningskravet enligt 7 kap. 2 § RF anses innebära att regeringen som huvudregel bör genomföra en sedvanlig remissbehandling. Remissbehandlingen utgör ett väsentligt inslag i arbetet med att upprätthålla en god kvalitet i lagstiftningen. Att underlåta remissbehandling medför risk för att lagförslag inte uppnår tillräcklig kvalitet och att den fortsatta beredningsprocessen försvåras. Som utskottet anfört i samband med tidigare granskning är och bör ett skriftligt remissförfarande alltid vara det normala sättet för att inhämta synpunkter från utomstående under beredningen av ett lagförslag, och remissmöten kan främst fylla en funktion som komplement. Ett förenklat beredningsförfarande i form av kontakter under hand med berörda myndigheter bör enligt utskottets mening endast komma i fråga i verkliga undantagsfall.

Därutöver vill utskottet understryka vikten av att arbetet med lagärendena planeras så att tillräckligt med tid, i enlighet med Statsrådsberedningens riktlinjer, kan avsättas för delning av propositionerna efter Lagrådets yttranden och för arbetet med delningssynpunkterna. Om Lagrådets synpunkter är av principiell eller mer kvalificerad art torde självfallet en längre beredningstid behövas. I detta sammanhang kan noteras att när det gäller de sju lagärenden som utskottet särskilt granskat uppgår tidsperioden mellan Lagrådets yttrande och propositionens beslutsdatum i fem fall till högst två veckor, varav i ett fall endast tre dagar. Att tillräckligt med tid avsätts för beredning av Lagrådets synpunkter är av stor vikt inte minst i de fall regeringen väljer att inte följa synpunkterna. Som Statsrådsberedningen anför i sina riktlinjer måste det i propositionen föras en tydlig argumentation i de delar där Lagrådets synpunkter inte följs. Enligt utskottets mening är det sistnämnda en viktig del i arbetet med att upprätthålla kvaliteten i lagstiftningsarbetet, i synnerhet när Lagrådets synpunkter har innehållit principiella invändningar som förslags förenlighet med grundlagarna. Att regeringens ställningstagande har sin grund i t.ex. en annan juridisk bedömning än den Lagrådet har gjort eller i ett visst

politiskt hänsynstagande bör sålunda redovisas tydligt. En tydlig argumentation från regeringens sida är av avgörande betydelse för beslutsprocessen i riksdagen och möjligheterna att där föra en konstruktiv debatt om lagärendet i fråga.

Lagrådets yttrande över ett lagförslag har formen av ett protokollsutdrag där datum för sammanträdet i fråga anges. Som framgått ovan har vid granskningen uppmärksamats att det i två fall har angetts ett annat datum i den propositionsbilaga där Lagrådets yttrande återges än vad som rätteligen utgör datum för sammanträdet. I det ena fallet har någon förklaring till det inträffade inte kunnat lämnas och i det andra uppges det ha skett av förbiseende. I ett fall har vidare den bilaga i propositionen som angetts innehålla lagrådsremissens förslag i stället återgett propositionens lagförslag. Som Regeringskansliet självt har anfört framgår det därmed av denna proposition på ett ofullständigt sätt vilket underlag Lagrådet har haft för sin granskning. Utskottet vill härvid erinra om det självklara att man skall kunna utgå från att i propositioner intagna sakuppgifter är korrekta, i synnerhet när de avser att återge uppgifter från annan eller från andra dokument.

Granskningen föranleder i övrigt inget uttalande från utskottets sida.

6 Regeringens utövande av utnämningssmakten

Inledning

Utskottet har granskat på vilket sätt regeringen utövar utnämningssmakten. Granskningen har framför allt varit inriktad på förekomsten av politisk bakgrund i samband med utnämningar av myndighetschefer och rörlighet bland myndighetschefer. Granskningen har varit inriktad på de utnämningar som ägt rum mellan den 1 januari 2001 och den 31 oktober 2003, och den ger således ingen bild av förekomsten av politisk bakgrund bland myndighetschefer generellt. I granskningen har utnämningarna studerats även ur ett jämställdhetsperspektiv.

Allmänt om tillsättning av statliga tjänster

Enligt 11 kap. 9 § regeringsformen (RF) tillsätts tjänst vid en domstol eller vid en förvaltningsmyndighet som lyder under regeringen av regeringen eller av en myndighet som regeringen bestämmer. Vid tillsättning av statlig tjänst skall avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet.

Närmare bestämmelser om tillsättning av statliga tjänster finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Enligt 4 § skall skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat. I förarbetena till lagen (prop. 1993/94:65) påpekades att förtjänst och skicklighet i RF nämns endast som exempel och att även andra sakliga grunder kan vägas in vid bedömningen. Enligt 4 § anställningsförordningen (1994:373), som trädde i kraft samtidigt med 1994 års lag om offentlig anställning, skall myndigheten utöver skickligheten och förtjänsten också beakta sådana sakliga grunder som stämmer överens med allmänna arbetsmarknads-, jämställdhets-, social- och sysselsättningspolitiska mål.

Anställningsförordningen (1994:373) ger möjlighet att tidsbegränsa en verksledande tjänst. Normalt tillsätts också myndighetschefer och vissa andra chefer för en bestämd tid, i allmänhet sex år första gången och därefter tre år per period.

Varje departement svarar efter samråd med Statsrådsberedningen och Finansdepartementet för rekrytering av myndighetschefer inom sitt eget område. För universitet och högskolor sker rekrytering av rektorer enligt förslag från styrelsen; i dessa fall sker således inget särskilt rekryteringsförfarande inom Regeringskansliet.

Regeringens chefspolicy

I regeringens proposition 1997/98:136 Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst har regeringen redogjort för sin bedömning av chefsförsörjningen i statsförvaltningen. Regeringen har enligt propositionen (s. 50 f.) mot bakgrund av utnämningssmaktens ökade betydelse sett över sin chefspolicy och utvecklat riktlinjer för beredningsprocessen inom Regeringskansliet. Chefs-policyn omfattar rekrytering, introduktion, chefsutveckling, mål- och resultat-dialog, rörlighet samt löner och anställningsvillkor.

I fråga om rekryteringen av myndighetschefer sägs att den skall ske utifrån preciserade krav, ett brett sökförfarande och ett omsorgsfullt urvalsförfarande. En skriftlig kravprofil, baserad på myndighetens nuvarande och kommande verksamhet, skall alltid tas fram innan sökandet efter kandidater påbörjas. Särskild vikt bör läggas vid ledaregenskaper och tidigare erfarenheter som chef. Ett brett sökförfarande innebär att regeringen söker kandidater även från näringslivet, kommuner och landsting. Vidare skall det så långt möjligt alltid finnas en kvinnlig kandidat med i det slutliga urvalet.

I fråga om rörlighet bland myndighetschefer sägs att sådan bör eftersträvas. Enligt regeringen främjar rörlighet på chefsposten såväl myndighetens effektivitet som chefernas egen utveckling. En ökad rörlighet leder också till att chefsbyten och chefsavveckling avdramatiseras och att växlingen mellan chefsuppgifter och andra uppgifter ses som något naturligt. Tidsbegränsade förordnanden bör enligt regeringen medvetet användas som ett instrument för att främja rörligheten, och vid nyutnämning bör en myndighetschef utses för en period på sex år och omförordnanden bör normalt begränsas till högst tre år.

Undersökningar av regeringens utövande av utnämningssmakt

Statskontoret har i rapporten *Det viktiga valet av verkschef. En jämförande studie av verkscheftsnämningar* studerat hur det går till när verkschefer rekryteras i Sverige och ett antal andra länder (Statskontoret 1999:21). Enligt rapporten ökade andelen verkschefer med politisk bakgrund mellan 1982 och 1998 från 20 till 37 %. Av de verkschefer som ny- eller omförordnades under 1998 hade enligt rapporten 50 % någon gång innehaft en politisk befattning.

Våren 2003 studerades i en av Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) utgiven rapport utnämmandet och ansvarsutkrävandet av generaldirektörer (Ds 2003:7). År 2001 hade enligt undersökningen 33 % av generaldirektörerna politisk bakgrund (statsråd, statssekreterare, riksdagsman, politisk sakkunnig, landstings- eller kommunalråd), 15 % hade haft en opolitisk befattning inom Regeringskansliet (expeditions- och rättschefer, departementsråd eller kansliråd) och 52 % hade "annan bakgrund" (s. 36).

Enligt ESO-rapporten har utvecklingen sedan slutet av 1980-talet varit att andelen generaldirektörer med politisk bakgrund minskat från 42 % år 1989 till 33 % år 2001. Utvecklingen av andelen generaldirektörer som tidigare haft en opolitisk befattning inom Regeringskansliet har gått i samma riktning, från

26 % år 1989 till 15 % år 2001. I stället har andelen generaldirektörer med "annan bakgrund" ökat, från 32 % år 1989 till 52 % år 2001. Av de generaldirektörer som utsågs under perioden oktober 1999–15 januari 2002 hade 21 % politisk bakgrund. Undersökningen visar också att andelen generaldirektörer med politisk respektive icke-politisk bakgrund inte skiljer sig nämnvärt mellan myndigheter med olika antal anställda (s. 36 f.).

Resultatet i ESO-rapporten, att andelen generaldirektörer med politisk bakgrund minskat, är värtemot resultatet i Statskontorets rapport. Skillnaden mellan de två rapporterna kan bl.a. bero på olika jämförelsetidpunkter, olika definitioner av vad som utgör politisk bakgrund och olika kriterier för att avgränsa vilka personer och myndigheter som skall ingå i undersökningen.

Enligt ESO-rapporten har vidare andelen kvinnliga generaldirektörer ökat sedan slutet av 1980-talet, från 10 % år 1989 till 28 % år 2001. Samtidigt dominerar männen vid stora myndigheter med fler än 200 anställda. Bland små myndigheter med upp till 100 anställda utgör kvinnorna en tredjedel av generaldirektörerna. Andelen sjunker något bland myndigheter med mellan 100 och 200 anställda. Vid större myndigheter med fler än 200 anställda är endast drygt 20 % av generaldirektörerna kvinnor (s. 36 f.).

Av undersökningen framgår även den genomsnittliga tid som man varit verksam som generaldirektör. Bland de generaldirektörer som slutat något år under perioden 1988–2000 var den genomsnittliga totala tiden 7,3 år. Genomsnittet var något lägre för kvinnliga generaldirektörer än för manliga (5,5 respektive 7,7 år). Den allmänna bilden är att den tid man varit verksam som generaldirektör har minskat under årens lopp. Sett till enbart den senaste tioårsperioden har den genomsnittliga tiden dock inte förändrats nämnvärt; antalet tjänstgöringsår låg på ungefär samma nivå i början som i slutet av 1990-talet (s. 40 f.).

Vad gäller rörligheten bland myndighetschefer, dvs. tiden man är verksam som generaldirektör på samma myndighet, framgår av undersökningen att den genomsnittliga tiden som generaldirektör på en myndighet bland dem som slutat något år under perioden 1988–2001 är 6,7 år, vilket endast är ett år kortare än den genomsnittliga totala tiden som generaldirektör. Den tid man är verksam som generaldirektör på enskilda myndigheter skiljer sig med andra ord i regel inte särskilt mycket från den totala tiden som generaldirektör. Det vanliga är således att man är generaldirektör på endast en myndighet – rörligheten är följaktligen inte särskilt stor (s. 42).

Konstitutionsutskottets tidigare granskning

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat regeringens utnämningsspolitik, senast 2002 till följd av en granskningsanmälan (bet. 2001/02:KU20 s. 167 f.). I en promemoria redogjorde Regeringskansliet för regeringens policy för chefsförsörjningen och arbetet med utnämningar av nya myndighetschefer. I promemorian anges bl.a. att särskild vikt skall läggas vid ledaregenskaper och tidigare erfarenheter som chef. Vidare anføres att strävan att skapa rörlighet bland myndighetscheferna uppnåtts i stor utsträckning. I en offentlig utfråg-

ning som utskottet höll med statsminister Göran Persson anförde statsministern bl.a. att han inte anser att antalet utnämningar där personen har en politisk bakgrund ökar. Det finns en grupp tjänstemän och chefer som regeringen enligt statsministern är angelägen om att behålla i statsförvaltningen, och det är statssekreterarna som efter ett visst antal år går ur den karriären och då ofta går in som myndighetschefer. Dessa har arbetat för en socialdemokratisk regering, men väldigt många av dem har enligt statsministern inte någon partipolitisk bakgrund. Vidare anförde statsministern att regeringen i ett fall strävat efter att noga väga in den partipolitiska bakgrunden och det är landshövdingeutnämningarna. I övriga sammanhang är det så att regeringen går vid sidan av ett sådant kvotresonemang och söker väldigt fritt utifrån förtjänst och skicklighet. Vad gäller jämställdheten i utnämningsspolitiken anförde statsministern att det går för sakta men att det går åt rätt håll.

I sitt ställningstagande upprepade utskottet sin tidigare bedömning, nämligen att den omständigheten att en person har en politisk bakgrund inte skall vara diskvalificerande vid tillsättningen av t.ex. en generaldirektörstjänst, så länge endast sakliga grunder som förtjänst och skicklighet tillämpas vid tillsättningen. Utskottet framhöll i stället att politisk erfarenhet ofta kan vara viktig när det gäller att leda offentliga verksamheter. Vidare instämde utskottet i vad statsministern anförde avseende jämställdheten i utnämningsspolitiken.

Promemoria från Regeringskansliet

Som svar på en skrivelse från konstitutionsutskottet har Regeringskansliet överlämnat en inom Finansdepartementet upprättad promemoria, *bilaga 6.1*.

I promemorian anfördes att det inom Regeringskansliet som ett led i arbetet med att bereda och föredra anställningsärenden skrivs promemior som sammanfattar de analyser som görs och de synpunkter som förs fram av statsråden och deras medarbetare i ärendet. Promemoriorna innehåller bl.a. s.k. kravprofiler, dvs. överbäganden om vilka krav som en kandidat bör uppfylla för att komma i fråga för anställningen. I huvuddelen av anställningsärendena 2001 och 2002 har sådana promemior tagits fram.

Med anledning av konstitutionsutskottets begäran i skrivelsen om en förteckning över de skriftliga kravprofiler som tagits fram under 2001 och 2002 och om en allmän redogörelse för innehållet i kravprofilerna anför Regeringskansliet att promemoriorna som bl.a. innehåller kravprofiler inte expedieras och inte heller tas om hand för arkivering (jfr 2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen). De krav som ställs på befattningen som myndighetschef är dock såväl krav på specialistkompetens och sakkunskap som ledarförmåga. Arbetet med kravprofilen tar sin utgångspunkt i en bedömning av vilka strategiska verksamhetsfrågor som bedöms stå i fokus för den aktuella myndigheten. Erfarenhet av politiskt arbete brukar inte anges i kravprofiler. Sådana erfarenheter vägs i stället in vid meritvärdering. I en typ av tillsättningar, nämligen av landshövdingar, vägs den politiska bakgrunden in noga. I övriga tillsättningar kan politisk erfarenhet vara en merit men inget krav.

I promemorian anförs att ett brett sökförfarande förekommer i de flesta fall, vilket innebär att kandidater söks även från näringslivet, kommuner och landsting; för vissa befattningar finns krav på särskild utbildning eller erfarenhet, som jurist eller professorsbehörighet. Av de i granskningen aktuella tillsättningarna under åren 2001–2003 har i nio fall de anställda en tidigare erfarenhet som chef inom kommunal verksamhet eller från privat- och föreningsverksamhet, fem myndighetschefer har varit riksdagsledamöter och en myndighetschef var tidigare statsråd. Huvuddelen av övriga myndighetschefer som utsetts kommer från chefsställningar inom statliga myndigheter. Slutligen har mellan sex och nio myndighetschefer respektive år haft erfarenhet från chefsposter inom Regeringskansliet, och av dessa kommer totalt sex personer närmast från en anställning som statssekreterare.

Vad gäller rörlighet bland myndighetschefer anförs i promemorian att rörlighet bland myndighetschefer bör eftersträvas. Under 2001 och 2002 flyttade fem myndighetschefer från en anställning som generaldirektör till en annan anställning som chef för en statlig myndighet. År 2003 har t.o.m. oktober fyra myndighetschefer flyttat från en myndighetschefsanställning till en annan.

Sist i promemorian anförs att rekryteringsarbetet har utvecklats över åren genom tillämpningen av en samlad chefspolicy och ett samlat stöd vid behov till enskilda departement. Användningen av kravprofiler som ett verktyg i beredningen av dessa beslut har utvecklats, och utvecklingen för att förbättra beredningen av rekryteringsbeslut måste fortsätta. Tillämpningen av tidsbegränsade anställningar av myndighetschefer och rörlighet betonas, och det lyfts även fram att det ibland kan vara nödvändigt att av hänsyn till myndighetens bästa lämna chefskapet i förtid, vilket också skett till följd av samarbetsvårigheter eller personliga hälsoskäl. Enligt promemorian pågår utvecklingsarbetet med avseende på olika delar i regeringens chefspolicy kontinuerligt, och för verksamhetsåren 2003 och 2004 planeras en översyn av Regeringskansliets tillämpning av chefspolicyn och vilka förbättringar som kan göras. I en sådan översyn ingår bl.a. rekrytering av myndighetschefer.

Statistik avseende politisk bakgrund och kön

Till den inom Finansdepartementet upprättade promemorian bifogas förteckningar över de anställningsbeslut gällande myndighetschefer som fattats under 2001, 2002 och 2003 t.o.m. den 31 oktober.⁴ Totalt rör det sig om 92 anställningsbeslut. Av dessa gällde minst 26 sådana befattningar för vilka det finns krav på särskild utbildning eller erfarenhet, av vilka flertalet avsåg tillsättning av rektor vid universitet eller högskola. Exklusive dessa rör det sig således om 66 anställningsbeslut under den aktuella tidsperioden. Av dem som utnämndes vid dessa tillfällen kan enligt konstitutionsutskottets mening 22, dvs. en tredjedel, bedömas ha politisk bakgrund, såsom statsråd, politiskt tillsatt tjänsteman inom Regeringskansliet, riksdagsledamot, landstings- eller

⁴ Gruppen ambassadörer ingår inte i förteckningarna.

kommunalråd.⁵ Som framgår av tabellen är den vanligaste bakgrunden statssekreterare och riksdagsledamot.

TABELL 1 UTNÄMNINGAR AV MYNDIGHETSCHEFER OCH POLITISK BAKGRUND

Politisk bakgrund	Samtliga	Endast nya utnämningar
Statsråd	2	1
Statssekreterare	11	6
Riksdagsledamot	7	5
Landstings- eller kommunalråd	2	2
Totalt	22	14

Av dem som av utskottet bedömts ha politisk bakgrund är det inte alla som kommer direkt från ett politiskt uppdrag. Innehavet av det politiska uppdraget kan ha legat flera år tillbaka i tiden, och vederbörande kan efter det ha varit chef vid en annan myndighet. Begränsas undersökningen till enbart nya utnämningar, dvs. till personer som inte redan är myndighetschefer, framkommer att det under den aktuella tidsperioden utnämndes 14 myndighetschefer med politisk bakgrund; dessa kom alltså direkt från ett politiskt uppdrag. Som framgår av tabellen var flertalet av dem statssekreterare eller riksdagsledamöter.

Gruppen myndighetschefer består av flera olika slags befattningar. Utöver de befattningar för vilka det finns krav på särskild utbildning eller erfarenhet, som t.ex. rektor vid universitet eller högskola, kan nämnas landshövding, direktör, generaldirektör, riksantikvarie och överintendent. Som framgick ovan framhålls landshövdingar som en särskild grupp bland myndighetscheferna i det att den politiska bakgrunden vägs in noga av regeringen vid rekryteringen. Av de förteckningar som bifogas till promemorian framgår att 10 av de utnämningar som beslutats under den aktuella perioden gällt landshövdingar. Av dem har det stora flertalet, 8 stycken, politisk bakgrund som antingen statsråd, riksdagsledamot eller kommunalråd. Den största chefsgruppen i förteckningarna är generaldirektörer. Under den aktuella perioden har totalt 40 generaldirektörer utsetts av regeringen. Av dem har 13 någon politisk bakgrund, de flesta som statssekreterare.

Vad gäller den partipolitiska tillhörigheten bland de myndighetschefer som utnämnts under den aktuella tidsperioden och som har politisk bakgrund är den i drygt hälften av fallen Socialdemokraterna (13 av 22) och i drygt en fjärdedel av fallen Moderata samlingspartiet (6). Övriga partipolitiska tillhörigheter är Folkpartiet liberalerna, Vänsterpartiet och Centerpartiet (vartdera 1). Fördelningen mellan olika partier är ungefär densamma när endast nyutnämnda myndighetschefer studeras.

⁵ Uppgift om politisk bakgrund som framgår av Regeringskansliets förteckning över anställningsbeslut (se bilaga 6.1) eller i den biografiska uppslagsboken *Vem är det 2001* (Stockholm: Kunskapsförlaget P.A. Norstedt & Söner).

Av dem med bakgrund inom Socialdemokraterna har 3 utnämnts till landshövding och 10 till generaldirektör. Av dem med bakgrund inom Moderata samlingspartiet har 2 utnämnts till landshövding, 3 till generaldirektör och 1 till rektor vid Försvarshögskolan. Av dem med bakgrund inom Folkpartiet liberalerna, Vänsterpartiet respektive Centerpartiet har samtliga utnämnts till landshövding.

Vad gäller kön kan konstateras att 37 av de totalt 92 myndighetschefer som utnämnts av regeringen under den aktuella perioden är kvinnor, vilket motsvarar ca 40 %. Som framgår av tabellen är skillnaden stor mellan olika departement. Det departement som har den största andelen kvinnliga utnämningar är Socialdepartementet, därefter Kulturdepartementet och Miljödepartementet; för samtliga dessa departement är de kvinnliga utnämningarna fler än de manliga. Det departement som har den minsta andelen kvinnliga utnämningar är Jordbruksdepartementet, därefter Utbildningsdepartementet⁶ och Justitiedepartementet.

TABELL 2 UTNÄMNINGAR AV MYNDIGHETSCHEFER OCH KÖN

Departement	Antal	Varav kvinnor	% kvinnor
Ju	5	1	20
UD	5	2	40
Fö	7	3	43
S	3	3	100
Fi	17	7	41
U	28	5	18
Jo	3	0	0
Ku	14	11	79
M	4	3	75
N	6	2	33
Totalt	92	37	40

Utskottets ställningstagande

Vid tillsättning av statlig tjänst skall, enligt 11 kap. 9 § regeringsformen, avseende fästas endast vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet.

Utskottets granskning har omfattat utnämningar av myndighetschefer under en avgränsad tid vilket medfört att antalet utnämningar som ingår i granskningen är begränsat. Granskningen ger således ingen heltäckande bild av myndighetschefers bakgrund. Den säger inte heller något om utvecklingen över tid. En mer heltäckande bild förutsätter antingen en bredare upplagd granskning eller upprepade granskningar under en längre tidsperiod. Resulta-

⁶ För Utbildningsdepartementet ingår även utnämningar av rektorer vid universitet och högskolor. Det bör noteras att rekryteringen av dessa sker enligt förslag från styrelsen; rekryteringsförfarandet sker med andra ord utanför Regeringskansliet.

ten av innevarande års granskning bör ses i medvetande om detta. För att erhålla en mer heltäckande bild avser utskottet att fortsätta följa regeringens utövande av utnämningssmakten i kommande granskningar.

Vad gäller utnämningar av t.ex. generaldirektörer har utskottet tidigare gjort bedömningen att den omständigheten att en person har en politisk bakgrund inte skall vara diskvalificerande vid tillsättningen, så länge endast sakliga grunder som förtjänst och skicklighet tillämpas vid tillsättningen. Tvärtom kan politisk erfarenhet ibland vara värdefull för den som skall leda en offentlig verksamhet.

En prioriterad fråga i regeringsarbetet är, som framgår av chefspolicyn, att öka andelen kvinnliga myndighetschefer. Regeringens mål är att minst hälften av de nya myndighetscheferna inom civil statsförvaltning skall vara kvinnor. Även om målet ännu inte är uppfyllt förefaller utvecklingen på en övergripande nivå gå åt rätt håll. Granskningen visar dock att variationen mellan departementen är stor och att det inom vissa departement fortfarande finns brister vad gäller rekryteringen av kvinnliga myndighetschefer.

Granskningen föranleder inga ytterligare uttalanden från utskottet.

7 Regeringens styrning av de statliga bolagen

Bakgrund

Regelverk

Den rättsliga grunden för regeringens förvaltningsmandat finns i regeringsformen (RF). Enligt RF 9:8 gäller att statens medel och dess övriga tillgångar står till regeringens disposition. Med disposition avses både förvaltningsåtgärder – rättsliga och faktiska – och förfogandeåtgärder, såsom avhändelse och pantsättning. Enligt RF 9:9 gäller att riksdagen i den omfattning som behövs fastställer grunder för förvaltningen av statens egendom och förfogandet över den. Riksdagen kan därvid föreskriva att åtgärd av visst slag ej får vidtas utan riksdagens tillstånd. Det är riksdagens sak att avgöra hur omfattande grunderna skall vara.

I lagen (1996:1059) om statsbudgeten finns regler om försäljning av statens aktier i statliga företag. Regeringen får besluta om försäljning av aktier eller andelar i ett företag där staten har mindre än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, om inte riksdagen bestämt annat för företaget. Regeringen får däremot inte utan riksdagsbeslut minska statens ägarandel i företag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar. För extrautdelningar eller nedläggningar krävs inte riksdagsbeslut eftersom det ingår i den normala förvaltningen.

Statligt ägda aktiebolag är liksom aktiebolag som ägs av andra underkastade regelsystemet i aktiebolagslagen (1975:1385). Detta betyder att även ett statligt bolag är en självständig juridisk person, där det högsta beslutande organet är bolagsstämman. Vid denna utövar aktieägarna sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. I första hand är bolagsstämman en sammankomst för aktieägarna, men det finns inga hinder, om bolagsstämman medger det, att stämman öppnas för allmänheten. Vid bolagsstämman utses en styrelse. Enligt aktiebolagslagen svarar styrelsen för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Den skall se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt, och den skall i skriftliga instruktioner ange arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören och de andra organ som den inrättar. Styrelsens ansvar och tillsynsskyldighet kan inte överlåtas på någon annan. Detta gäller för styrelser i alla aktiebolag oavsett ägare. Således har ledamöter i statligt ägda företag samma oinskränkta ansvar som ledamöter i företag som ägs av andra.

Vidare måste statligt ägda aktiebolag liksom företag som ägs av andra följa konkurrenslagen. Efter mönster från EG-rätten innehåller konkurrenslagen (1993:20) två principiella förbud, mot konkurrensbegränsande samarbete

mellan företag (6 §) och mot missbruk från ett eller flera företags sida av en dominerande ställning (19 §). Dessa bestämmelser motsvaras av EG-fördragets artiklar 81.1 (regler beträffande avtal m.m. som har till syfte eller effekt att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen) och 82 (regler beträffande ett eller flera företags missbruk av dominerande ställning), vilka ingår i de grundläggande konkurrensreglerna för den gemensamma marknaden.

Hösten 2000 godkände riksdagen regeringens förslag om inriktning av konkurrenspolitiken (prop. 1999/2000:140, bet. 2000/01:NU4, rskr. 2000/01:16). Som allmän inriktning av konkurrenspolitiken gäller bl.a. att när offentliga aktörer agerar på konkurrensmarknader får det inte ske på sådant sätt att det privata företaget hämmas.

Statliga bolags särskilda uppdrag beslutas av riksdagen, regleras i lag eller i avtal mellan bolaget och staten.

Statens ägarpolitik

Svenska staten är Sveriges största företagsägare. Genom Regeringskansliet förvaltas ett 60-tal företag med statligt ägande. Statens ägarroll är komplex då staten äger företag inom verksamheter som spänner från gruvindustri och fastigheter till opera och spel. Regeringen har infört värdeskapande som övergripande mål.

I regeringens skrivelse 2002/03:120 delas företag med statligt ägande in i två grupper, nämligen företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav samt företag som främst har särskilda samhällsintressen att uppfylla. Företag med *marknadsmässiga krav* kännetecknas av att de verkar på en marknad med full konkurrens och/eller att ägaren, staten, ställer marknadsmässiga krav på resultat och avkastning baserat på riskprofil. Målet för ägarpolitiken inom denna grupp sätts utifrån marknadsmässiga krav; företagen skall ges samma förutsättningar och ha samma krav på sin verksamhet som andra aktörer. Avkastningskraven måste bl.a. i konkurrenshänseende motsvara kraven på övriga företag i samma bransch. Företag med *särskilda samhällsintressen* kännetecknas av att staten styr verksamheten på ett påtagligt och direkt sätt och/eller att företagen verkar på en marknad med särskilda förbehåll och/eller att en del av företagen verkar helt eller delvis utan konkurrens medan andra är fullt konkurrensutsatta. För denna grupp av företag gäller att speciella mål sätts, varvid bl.a. kraven på avkastning avviker från vad som är gängse i verksamheter som bedrivs helt på marknadsmässiga villkor; företagens uppgifter är främst att infria särskilda samhällsintressen. Graden av samhällsintresse och statens styrning skiljer sig mycket mellan de olika bolagen i denna grupp.

Av skrivelsen framgår att Regeringskansliet främst använder tre verktyg för att nå de uppsatta målen: genomlysning, fokus på kärnverksamhet och effektiva styrelser. Beträffande *genomlysning* anser regeringen att företagen med statligt ägande skall vara minst lika genomlysta som börsnoterade företag (s. 16). Den ekonomiska informationen är grunden för företagens offentli-

ga rapportering. I vilken mån de berörda särskilda samhällsintressena uppfyllts bör betraktas som lika väsentligt som annan redovisning. Även den miljö-, jämställdhets- och mångfaldsrelaterade rapporteringen bör i möjligaste mån integreras i årsredovisningen.

När det gäller *fokus på kärnverksamheten* har det enligt regeringen historiskt sett funnits två problem inom den statliga företagssfären, nämligen ineffektiv kapitalbalans – företagen tenderar att vara överkapitaliserade i förhållande till en optimal kapitalstruktur, dvs. de har för mycket eget kapital i relation till lånat kapital – och expansion utanför kärnverksamheten (s. 20). Under de senaste åren har Regeringskansliet i samråd med företagen med statligt ägande vidtagit flera åtgärder för att öka fokusen på kärnverksamheten och optimera kapitalstrukturen.

Beträffande det tredje verktyget, *effektiva styrelser*, är regeringens mål att styrelserna skall innehålla hög kompetens anpassad till respektive företags verksamhet, situation och framtida utmaningar (s. 17 f.). Nomineringen och tillsättningen av nya ledamöter föregås av en löpande dialog mellan ansvarigt departement, styrelseordförande, andra ledamöter, företagsledning och eventuellt andra delägare. Sammansättningen av styrelserna skall ske så att en balans uppnås avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön. Ägarrepresentationen i styrelserna utgörs normalt av att ansvarig tjänsteman är ordinarie ledamot. Vid en genomgång 2001 hade Regeringskansliet styrelserepresentation i närmare 70 % av bolagen. Det förekom relativt ofta att Regeringskansliet hade två företrädare med i styrelsen. Ibland rörde det sig om personer från två olika departement.

Vidare anför regeringen att revisorernas roll i företagen bl.a. är att granska styrelsens förvaltning av företaget på ett opartiskt och självständigt sätt (s. 19). Detta är enligt regeringen av central betydelse, varför Regeringskansliet kontinuerligt utvärderar revisorerna och deras medverkan i statligt ägda företag. Riksrevisionen har bl.a. rätt att inom ramen för effektivitetsrevision granska sådan verksamhet som staten bedriver i form av aktiebolag. Den kan även förordna en eller flera revisorer att delta i den årliga revisionen.

I skrivelsen redogör regeringen för sin policy i vissa frågor av principiell karaktär (s. 21 f.). Policyfrågorna ger uttryck för en viljeyttring hos regeringen på områden som är angelägna för hela samhället. Alla företag, inte minst företag med statligt ägande, anses ha ett stort ansvar att ta i de aktuella frågorna. Frågorna rör bl.a. miljö, etik, jämställdhet, mångfald och hälsan i arbetslivet.

Regeringen har också beslutat om riktlinjer i olika frågor för företag med statligt ägande. I skrivelsen redogör regeringen för riktlinjer i frågor som rör incitamentsprogram för anställda, anställningsvillkor och extern ekonomisk rapportering i företag med statligt ägande (s. 23).

Synen på statligt ägande

Näringsutskottet har i olika sammanhang redovisat sin syn på statligt ägande av företag, senast i betänkande 2003/04:NU4 Statliga företag (s. 28). Utskot-

tet anför därvid att det i vissa fall kan vara motiverat med ett statligt ägande, t.ex. för att bidra till en hög servicenivå och likvärdighet över hela landet. I frågan huruvida staten skall äga vissa företag eller inte intar utskottet en pragmatisk hållning. Det kan i vissa fall enligt utskottet vara motiverat med försäljning av del av eller hela det statliga ägandet i ett bolag. Utskottet anser att den ordning som för närvarande gäller och som innebär att regeringen – i det fall den inte redan har beslutsmöjlighet – lägger fram förslag till riksdagen om försäljning, är ändamålsenlig.

Organisering i regeringen och Regeringskansliet

Regeringen har fr.o.m. årsskiftet 2002/03 samlat resurser och kompetens för förvaltningen av det statliga ägandet inom en särskild ägarenhet på Näringsdepartementet. Den nya ägarenheten är huvudsakligen en sammanslagning av Näringsdepartementets enhet för statligt ägande och delar av Finansdepartementets fastighets- och bolagsenhet. Förändringen ger enligt regeringen bättre förutsättningar för att kunna bedriva en enhetlig ägarpolitik med tydliga mål och riktlinjer för företagen (skr. 2002/03:120 s. 24).

Näringsdepartementets ägarenhet ansvarar för merparten av de statligt ägda företag som förvaltas av Regeringskansliet. Andra departement som ansvarar för förvaltning av ett eller flera företag med statligt ägande är Finansdepartementet, Jordbruksdepartementet, Socialdepartementet, Kulturdepartementet, Miljödepartementet, Utrikesdepartementet och Utbildningsdepartementet. Av de företag som förvaltas av andra departement än Näringsdepartementet är flertalet, men inte alla, företag med särskilda samhällsintressen. I vissa departement finns särskilda bolagssamordnare vid sidan av bolagsansvariga handläggare. Bolagssamordnarna har vid sidan av den bolagsansvarige olika uppgifter, t.ex. att bereda frågan om nya ledamöter, delta i förberedelser inför bolagsstämman samt följa revisorernas arbete i bolaget.

Statsministern förordnade den 21 oktober 2002 enligt 7 kap. 5 § RF statsrådet Leif Pagrotsky att i respektive departementschefs ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens företagsägande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik eller avser styrelsenomineringar. Även vad gäller bolag som fortfarande hör till andra departement är således näringsministern föredragande i nämnda ärenden. Fortfarande svarar departementen för själva beredningen av ärenden, t.ex. framtagande av förslag till styrelsenomineringar, men det är näringsministern i stället för respektive departementschef som är föredragande inför regeringen (Riksdagens revisorers rapport 2002/03:10 s. 51 f.).

Granskningar av regeringens ägarstyrning

Riksdagens revisorers granskning

Våren 2003 presenterade Riksdagens revisorer sin granskning av staten som ägare av bolag (rapport 2002/03:10). Revisorernas granskning omfattade bl.a. styrningen och uppföljningen av de statliga bolagens verksamheter samt ägarföreträdaren Regeringskansliets roll i det avseendet.

Regeringskansliet är enligt revisorerna i första hand organiserat och bemannat för att bereda ärenden för verksamheter som finansieras över statsbudgeten. Budgetprocessen är uppbyggd kring mål- och resultatstyrning av myndigheterna och bolagen behandlas inte inom ramen för den processen. Därmed finns inte samma årligen återkommande tillfälle till analys och prövning av bolagens verksamhet, varför ägaren måste vara mer aktiv och ta egna initiativ för att åstadkomma en dialog med bolagen och för att få till stånd en fungerande styrning och uppföljning av verksamheten.

Revisorerna konstaterade att regeringen vidtagit flera initiativ för att stärka sin roll som ägarföreträdare. De menade dock att det alltjämt råder brist på samordning och enhetlighet inom Regeringskansliets ägarstyrning. Revisorerna kunde inte bedöma huruvida beslutet att utse en minister som föredragande i ärenden som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik också leder till att ägarstyrningen vid de olika departementen blir mer enhetlig, men de ansåg att det borde ge goda förutsättningar för en sådan utveckling.

Vidare konstaterade revisorerna bl.a. att staten fortfarande använder flera olika dokument i ägarstyrningen. Granskningen visade att det inte finns någon enhetlig syn inom Regeringskansliet på vilka dokument som bör användas i styrningen av de statliga bolagen. Verksamhetsmål och ekonomiska mål anges i olika typer av dokument som bolagsordning, ägardirektiv, avtal, riksdagsbeslut, propositioner m.m. Trots att aktiebolagslagen föreskriver det anger företagens bolagsordningar inte alltid det övergripande syftet med verksamheten, och det framgår inte klart när verksamheten inte syftar till att gå med vinst. Det finns också flera exempel på att målen eller kraven är angivna i opreciserade och/eller allmänt hållna dokument; detta gäller i än högre grad företag som har andra mål än att gå med vinst. Revisorerna menade att det bör vara en prioriterad uppgift att se till att floran av styrdokument begränsas samt att verksamhetsmålen och de ekonomiska målen ses över, preciseras och formuleras i skriftliga dokument till bolaget.

Riksdagens revisorer lämnade med anledning av granskningen ett förslag till riksdagen (förs. 2002/03:RR16). Förslaget behandlades i näringsutskottets betänkande 2003/04:NU4 Statliga företag. I betänkandet avstyrkte näringsutskottet revisorernas förslag i alla delar. Närmare bestämt gällde det förslag på följande områden: allmänna synpunkter från revisorerna; Regeringskansliet som ägarföreträdare; övergripande mål, ekonomiska mål och verksamhetsmål; styrelsernas effektivitet; insyn, uppföljning och revision; dotterbolagens verksamhet; bolagsledningarnas löner och ersättningar. Utskottet avstyrkte även flera motionsyrkanden som berör de olika delarna i revisorernas förslag.

I betänkandet redovisas hur de olika frågorna hanteras av Regeringskansliet, främst Näringsdepartementet som har huvudansvaret för ägarförvaltningen. Många av de aspekter som aktualiseras av revisorerna och i de berörda motionerna är enligt betänkandet redan föremål för aktiv behandling inom Näringsdepartementet. Vad gäller organiseringen av förvaltningen av statliga företag inom Regeringskansliet ansåg utskottet att den samordning och koncentration till Näringsdepartementet som skett är positiv och främjar effektiviteten i statens ägarförvaltning, men att det kan finnas skäl att i vissa fall, vilket sker för närvarande, låta förvaltningen av ett bolag ligga på ett departement som också har ansvar för det sakområde inom vilket det berörda bolaget är verksamt. Vad gäller särskilda ägardirektiv används sådana enligt betänkandet inte av Näringsdepartementet beroende på att denna typ av direktiv anses oklar och otydlig, en uppfattning som delades av näringsutskottet (s. 43).

I anslutning till de nämnda förslagen från revisorerna avlämnades reservationer av företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i varierande konstellationer. Kammaren följde utskottet (rskr. 2003/04:35, 36).

Riksrevisionens planerade granskningar 2003/04

Riksrevisionen har under hösten 2003 inlett en granskning av statens representation i bolag med statligt ägande. Granskningen skall bl.a. visa hur systemet med den statliga styrningen av bolag genom styrelseföreträdare fungerar och huruvida beredningsprocessen skiljer sig åt inom Regeringskansliet för utseende av styrelserepresentanter. Även ägarens riktlinjer och uppföljning granskas. Granskningen beräknas vara avslutad i mars 2004.

Riksrevisionen har också inlett en granskning avseende information om ekonomiska risker som kan medföra stora ekonomiska problem, exemplet A-Banan Projekt AB (Arlandabanan). Granskningen beräknas vara avslutad i mars 2004. I november 2003 avslutades en förstudie avseende statens styrning av Vattenfall AB. Riksrevisorerna har därefter beslutat att gå vidare med en granskning.

Skriftliga frågor

Under innevarande och föregående riksmöte har näringsminister Leif Pagrotsky besvarat flera skriftliga frågor gällande styrningen av statliga bolag. I svar på fråga 2003/04:51 av Gustav Fridolin (mp) om styrningen av statliga bolag, exempelvis Vin & Sprit, betonade näringsministern att regeringen är mycket noga med att de statliga bolagen skall drivas i enlighet med de riktlinjer som redovisats för riksdagen. I fallet Vin & Sprit delade inte näringsministern frågeställarens uppfattning, att Vin & Sprit skulle agera i motsats till beslut fattade i riksdagen, och han såg i dag inga orsaker till att vidta några åtgärder med anledning av frågan.

I svar på fråga 2003/04:205 av Maria Wetterstrand (mp) om Vin & Sprits förhållande till alkoholskatten ansåg näringsministern att de statligt ägda bolagen skall bedriva sin verksamhet så att de ligger väl inom de ramar som sätts genom lagar och beslut fattade av riksdag och regering, men att det är rimligt att Vin & Sprit, precis som andra statligt ägda bolag, kan ansluta sig till branschorganisationer som på ett seriöst vis tar till vara branschens och medlemmarnas intressen. Frågan var ställd mot bakgrund av att Sprit- & vinleverantörsföreningen, där Vin & Sprit AB är medlem, genom PR-företag har verkat för en lägre alkoholbeskattning. Näringsministern såg i dag inga orsaker till att vidta några åtgärder med anledning av frågan.

I svar på fråga 2003/04:163 av Åsa Torstensson (c) om statens ägarstyrning av Vattenfall menade näringsministern att han inte såg någon anledning att formulera nya direktiv för Vattenfall, utöver de riksdagsbeslut som är fattade, för att staten skall utöva en ägarstyrning som ligger i linje med av riksdagen fattade beslut. Riksdagsbesluten föreskriver att bolaget skall medverka i omställningen av det svenska energisystemet och att det skall ske på affärsmässiga villkor. Näringsministern menade att det ligger i bolagets intresse att ligga i framkant, och han var övertygad om att bara ett konkurrenskraftigt Vattenfall kan fortsätta att driva utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart energisystem i Sverige.

I svar på fråga 2002/03:1096 av Henrik S Järrel (m) om riksdagsledamöternas insyn i de statligt ägda bolagen påpekade näringsministern att det är företagets styrelsens ansvar att kallelserna skickas till riksdagens kammarkansli senast fyra veckor och tidigast sex veckor innan bolagsstämman. Detta sköts enligt näringsministern på ett bra sätt. Vidare anförde näringsministern att riksdagen och dess utskott är oförhindrade att ta del av alla uppgifter hos Regeringskansliet rörande statliga bolag, även sådana uppgifter som omfattas av sekretess. Sistnämnda rätt har dock inte utsträckts till enskilda riksdagsledamöter.

Konstitutionsutskottets granskning

Regeringens styrning av de statliga bolagen har tidigare varit föremål för konstitutionsutskottets granskning. I ett uttalande i ett ärende om statlig affärsverksamhet (bet. 1982/83:KU30 s. 26 f.) konstaterade utskottet att den formella styrningen av de bolag där staten helt eller delvis äger aktierna endast kan utövas på bolagsstämman. Vidare uttalades bl.a. att detta självfallet inte betyder att underhandskontakter mellan ägare och den direkta bolagsledningen inte skulle få förekomma. Det ligger i sakens natur, särskilt i bolag med endast en eller ett fåtal aktieägare, att sådana underhandskontakter är angelägna för att undvika konflikter mellan bolagsledning och aktieägare.

I granskningsbetänkande 1994/95:KU30 uttalade utskottet med anledning av en granskning av statens ägande i Nordbanken att det är angeläget att en tydlig policy utvecklas för hur ägandet skall utövas i statligt ägda företag (s. 96). Från de utgångspunkter som utskottet i det sammanhanget hade att beakta var det av betydelse att skriftliga riktlinjer utformades för hur ägandet

skall utövas av statsråden och övriga företrädare för Regeringskansliet. Rutiner borde utvecklas som gör det möjligt att följa viktigare händelseförlopp och att granska vilka kontakter som förevarit mellan bolagsledningarna och berörda departement i frågor av större betydelse. Utskottet ville understryka vikten av att ställningstaganden i ärenden som behandlas på bolagsstämmor och i andra viktigare frågor dokumenterades. Utskottet hänvisade till ett tidigare uttalande (bet. 1991/92:KU30 s. 70) om att det är önskvärt med mer uttryckliga direktiv och dokumentation i frågor som avser statens företrädare på bolagsstämmor eller i andra sammanhang. Inom ramen för ägarpolicyen borde ingå att staten skall ha en aktiv och initierande roll i fråga om val av styrelseledamöter.

Våren 1996 granskade utskottet utövandet av statens ägande i Apoteksbolaget AB (bet. 1995/96:KU30) och hänvisade därvid (s. 51) till uttalandena i samband med granskningen av statens ägande i Nordbanken. Också i betänkande 1997/98:KU25 (s. 127) redovisades detta uttalande, då i samband med granskningen av kommunikationsminister Ines Uusmanns hantering av statens ägarroll i Posten AB.

Med anledning av en anmälan granskade konstitutionsutskottet våren 2003 näringsminister Björn Rosengrens underlåtenhet att vidta erforderliga åtgärder för att *dels* genomföra riksdagens intention såsom den kom till uttryck 1997 angående den aktiva roll det statligt ägda Vattenfall skulle spela i omställningen av det svenska energisystemet, *dels* motverka skadliga konsekvenser på grund av koncentrationen på den svenska energimarknaden till nackdel för såväl konsumentintressen som omställningsmålet (bet. 2002/03:KU30 s. 54 f.). I anmälan anfördes att näringsministern inte använt statens möjligheter att genom ägandet av Vattenfall påverka marknaden mot en sundare funktion och struktur samt att Vattenfall tydligt avvikit från riktlinjerna i 1997 års energibeslut. Vidare anfördes att Vattenfalls faktiska agerande tyder på att Näringsdepartementet underlåtit att använda de instrument som står till dess förfogande för att säkerställa att riksdagens intentioner uppfylls.

Utskottet höll med anledning av anmälan offentlig utfrågning med statssekreterare Claes Ånstrand, Näringsdepartementet. Vid utfrågningen anförde Ånstrand bl.a.

Regeringen följer bolaget med utgångspunkt i styrelserepresentation. Regeringen har en löpande dialog med bolaget, framför allt med styrelsens ordförande. Styrelsen är strategiskt det viktigaste styrinstrumentet. Styrelsen i sin helhet speglar ägarens styrning över bolaget. Styrelseledamöterna skall följa de beslut som riksdagen har tagit i det här avseendet. Det är de direktiv som man har från ägarens sida. Det är utgångspunkten och på detta sätt baserar de sin strategi och sin affärsplan. Varje enskilt investeringsbeslut prövas inte av ägaren utan det är inriktningen av verksamheten som prövas av ägaren. Riksdagen och regeringen kan utvärdera hur väl riktlinjerna uppfylls.

Den juridiska statusen för ägardirektiv är något svår vilket kan förklara varför Näringsdepartementet varit sparsamt med att utforma sådana. Ägardi-

rektiv tar inte över lagstiftningen och krav som aktiebolagslagen ställer. Riksdagens uttalanden utgör de riktlinjer som bolaget skall agera efter och styrelsen i sin helhet speglar ägarens styrning över bolaget. Den ledamot som kommer från Näringsdepartementets ägarförvaltning har också riktlinjerna som utgångspunkt för sitt beslut. Genom dialog med styrelsen kan regeringen se till att de riktlinjer som riksdagen ställt upp följs, möjligtvis kompletterat med stämmobeslut. Bolagsstämman uttalar då riktlinjer för verksamheten som bolaget har att följa. Ägardirektiv är en momentan styrning som ges vid ett enda tillfälle, vilket inte är tillräckligt för att styra bolaget. Det är genom att dagligen umgås med stora statliga bolag som det är möjligt att styra deras verksamhet. Det är ett väldigt aktivt instrument från statens sida. I det aktuella fallet har, med utgångspunkt i riksdagens krav, bedömningen varit att det inte krävts några särskilda stämmodirektiv, utan implementeringen har skett under hand och redovisas i den strategi som har redovisats till riksdagen.

Någon prioritering mellan affärsmässighet och andra mål (energipolitiska) har inte varit nödvändig att göra, eftersom målet om affärsmässighet är väldigt tydligt uttalat av riksdagen. Arbetet med andra mål måste ske inom ramen för affärsmässighet. Man måste vara försiktig med att lägga alltför stor tyngdpunkt i en bolagsstyrelse eller en bolagsledning när det gäller att vara aktör på det energipolitiska området, utan det måste utgå från beslut fattade i Sveriges riksdag. Regeringen ser heller inga problem med de dubbla mål som föreligger.

Utskottet riktade i granskningen sin uppmärksamhet mot det sätt på vilket regeringen utövat statens roll som ägare av Vattenfall. Huruvida regeringens styrning av företaget varit förenlig med vad riksdagen beslutat visar sig enligt utskottet i de hänseenden som granskningen avsåg i det sätt på vilket Vattenfall uppträtt. Utskottet konstaterade att de olika mål som Vattenfall i sin verksamhet skall uppfylla uppenbarligen inte kunnat nås utan omsorgsfulla avvägningar. Vad som kommit fram under granskningen gav emellertid inte grund för någon annan bedömning än att Vattenfalls agerande kunde anses förenligt med vad riksdagen beslutat. Utskottet fann följaktligen inte skäl att rikta kritik mot regeringen eller något enskilt statsråd för att ha brustit i fråga om styrningen av Vattenfall eller för att ha åsidosatt vad riksdagen beslutat. I en reservation (m, fp, kd, c, mp) anfördes dock att det kan ifrågasättas om regeringen varit tillräckligt aktiv när det gäller att ge Vattenfall erforderliga direktiv för att verksamheten inom det aktuella området skall präglas av de målsättningar som ligger till grund för svensk energipolitik. Reservanterna menade att det efter granskningen inte går att komma ifrån intrycket att den styrning som regeringen utövat inte varit tillräcklig, och deras slutsats var att regeringen inte kunde undgå kritik för att ha brustit i fråga om styrningen av Vattenfall. Riksdagen godkände reservationen.

Promemoria från Regeringskansliet

Som svar på en skrivelse från konstitutionsutskottet har Regeringskansliet överlämnat en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria, se *bilaga 7.1*.

I promemorian anförts att det enligt aktiebolagslagen (1975:1385) ankommer på aktieägare att handha frågor angående strategiska förändringar i bolagets verksamhet som förvärv, fusion och likvidation. Den löpande förvaltningen av bolaget är bolagsledningens kompetensområde, men ägaren kan ge bolagsledningen direktiv i förvaltningsfrågor. Av en bilaga till promemorian framgår att styrelsen genom ordföranden bör samordna sin syn med företrädare för ägaren(na) i frågor av avgörande betydelse. Till sådana frågor hör främst större strategiska förändringar i företagets verksamhet och större förvärv, fusioner eller avyttringar, men även t.ex. beslut som innebär att företags riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt.

Vid ägarstyrningen av de statliga bolagen utgår enligt promemorian regeringen från de riktlinjer för bolagets verksamhet som angetts i det riksdagsbeslut som ligger till grund för beslutet att bilda eller förvärva bolaget. Bolagsordningen återspeglar detta beslut. Bolagsordningen beslutas på bolagsstämman, liksom styrelsens sammansättning. För ett fåtal bolag gäller att bolagsordningen inte får ändras utan regeringens tillstånd liksom att regeringen beslutar om styrelsens sammansättning. Rekrytering av styrelseledamöter och ordförande uppges i promemorian vara ett mycket viktigt instrument för ägarstyrningen. I flertalet statliga bolag är ägaren direkt företräd i styrelsen, vilket ger möjligheter till information om bolagens verksamhet. För att få kontroll av om ett bolag främjar de särskilda samhällsintressen som det, i förekommande fall, skall uppfylla rekryteras ofta en ledamot från det departement som ansvarar för förvaltningen.

Eftersom bolagens uppgifter varierar stort varierar arten och omfattningen av bolagens styrdokument. Vissa bolag har ensamrätt eller annan särskild uppgift, vilken ofta regleras i lagstiftning. Några bolag arbetar under avtal med ägaren staten, i några fall har ägaren ställt upp uttryckliga ägardirektiv med krav på bl.a. avkastning och soliditet och i några fall styrs verksamheten med särskilda regeringsbeslut om mål, återrapporteringskrav och uppdrag. Ägardirektiv används endast i begränsad omfattning – enligt promemorian används ägardirektiv för fyra bolag – och riktlinjer eller principer för vad som bör regleras i form av ägardirektiv finns inte inom Regeringskansliet. Vanligare är i stället en ägarmapp, benämnd Riktlinjer och information, innehållande riksdagsbeslut som avser bolaget, regeringens riktlinjer samt uppgifter om avkastningskrav. Ägarmapp har överlämnats till tolv bolag. Restande bolag kommer att motta motsvarande underlag vid kommande bolagsstämmor.

Ägarförvaltningen sker huvudsakligen, i vart fall avseende de konkurrensutsatta bolagen, helt skild från handläggningen av sektorspolitiska frågor. Detta betyder enligt promemorian att förvaltningen skilts från ställningstaganden i frågor som kan beröra inte bara de statliga bolagen utan även andra

aktörer på samma marknad. Vidare fattar regeringen och statsråden inte några beslut som innebär avvägning mellan olika krav och intressen för bolagen. Regeringen har inga möjligheter att lägga andra uppgifter på ett statligt bolag än de som beslutats av riksdagen. Förutom riksdagsbeslut återspeglas bolagets uppdrag genom bolagsordningen, särskild lagstiftning, avtal, regeringsbeslut och i några fall ägardirektiv. Utvärderingen av om bolaget uppfyller sina åtaganden sker mot dessa dokument. I ett bolag där staten är huvudägare, i de flesta fall genom ett hundra procentigt ägande, är risken för intressekonflikt mellan ägare och bolagsledning begränsad. Ägaren har tydligt lagt fast bolagets inriktning och bolagets styrelse har att utveckla bolagets strategier samt att förvalta bolaget inom den ramen. För det fall bolaget inte längre följer sin inriktning eller sitt åtagande kan styrelseledamöter bytas. Vid behov kan ägarrepresentanten medverka i en bedömning av om en viss fråga bör hantearas av ägaren. Vidare kan till ledning för styrelsearbetet i styrelsens arbetsordning anges vilka frågor som skall behandlas som ägarfrågor. Har ledamöterna i styrelsen olika uppfattningar om huruvida en fråga är att anse som en ägarfråga har ordföranden att hänskjuta bedömningen till ägaren.

Vad gäller statsrådets kontakter med bolagens ledningar anføres i promemorian att de i huvudsak är begränsade till styrelsens ordförande. Kontakter sker vid behov, t.ex. inför större förändringar vad gäller bolagens verksamhet och i uppkomna risksituationer. Inom ramen för den aktiva ägarstyrningen har chefen för Näringsdepartementet som regel endast kontakt med styrelserna för de bolag som departementet har förvaltningsansvar för, medan övriga statsråd som har förvaltningsansvar för bolag under sitt departement håller kontakter med dessa bolags styrelser. Kontakter mellan statsråd och bolagsledning dokumenteras när de avser sådana ägarfrågor som kan komma att leda till formellt beslut och i vissa fall även på en mer löpande basis.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill till en början erinra om att förhållandet mellan regeringen och statliga aktiebolag regleras av aktiebolagslagen; någon särskild reglering i regeringsformen finns inte. I sin egenskap av företrädare för det statliga ägandet lyder regeringen således under samma regler som andra bolagsägare. Innebörden av detta är bl.a. att ägarinflytandet utövas i bolagets beslutande organ, bolagsstämman. Den utser styrelsen, som i sin tur utser verkställande direktör. Genom bl.a. valet av styrelse och möjligheten att i bolagsordningen föra in särskilda bestämmelser kan statens representanter på bolagsstämman påverka inriktningen av bolagets verksamhet. Uppstår det en konflikt mellan styrelsen och bolagsstämman kan den senare ersätta de styrelseledamöter som utsetts av stämman. Vidare, i den mån anslag på statsbudgeten beslutas för bolagets verksamhet, kan styrning utövas genom att särskilda villkor föreskrivs för anslagets användande. Utöver detta finns inte några formella styrmedel. Staten kan dock självfallet sluta avtal med ett statligt bolag, varigenom bolaget frivilligt går med på att inskränka sin handlingsfrihet på ett sätt som staten önskar. Staten kan också utöva sitt ägarinflytande så att det i bolags-

ordningen skrivs in bestämmelser om att vissa av bolagets beslut skall underställas regeringen eller annan statlig myndighet. Som utskottet tidigare uttalat ligger det i sakens natur att det även förekommer underhandskontakter mellan staten som ägare och den direkta bolagsledningen. Det gäller i särskilt hög grad när staten är ende aktieägaren.

Under särskilt den senaste 15-årsperioden har samtidigt, på grund av avregleringar och marknadsutvecklingen, flertalet av de bolag regeringen förvaltar förändrats från monopolföretag med särskilda uppgifter till företag med större marknadsinriktning. Det torde därvid vara ofrånkomligt att det emellanåt, i förvaltningen av ett bolags angelägenheter, uppkommer beslutssituationer som fordrar avvägningar mellan finansiella mål och samhällsmål, då det inte framstår som självklart vilket mål som skall prioriteras. I egenskap av företrädare för det statliga ägandet har regeringen att verka i enlighet med de beslut som fattats av riksdagen rörande enskilda bolags verksamhet. Regeringen har ett politiskt ansvar i fråga om den statliga företagsverksamheten.

Formerna för ägarstyrningen utvecklas kontinuerligt. Från de utgångspunkter som utskottet har att beakta är det av betydelse att styrningen sker på ett sätt som skapar möjlighet att i efterhand granska regeringens agerande. Utskottet har tidigare uttalat att rutiner bör utvecklas som gör det möjligt att följa upp viktigare händelseförlopp och att granska vilka kontakter som förevarit mellan bolagsledning och berörda departement i frågor av större betydelse. Utskottet förutsätter att det fortsatta utvecklingsarbetet avseende ägarstyrningen görs i medvetande om detta.

Granskningen föranleder i övrigt inget uttalande av utskottet.

8 Frågor med anknytning till EU-arbetet

8.1 Faktapromemorior över EU-handlingar

Bestämmelser om och riktlinjer för regeringens informationsskyldighet m.m.

Grundläggande bestämmelser

I regeringsformen (10 kap. 6 §) föreskrivs att regeringen fortlöpande skall informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen och att närmare bestämmelser om bl.a. informationsskyldigheten meddelas i riksdagsordningen.

I riksdagsordningen (10 kap. 2 §) föreskrivs att regeringen är skyldig att informera riksdagen om sin syn på de förslag från kommissionen som regeringen bedömer som betydelsefulla. Utskotten skall följa arbetet i EU inom de ämnesområden som följer av ärendefördelningen mellan utskotten.

Vidare finns bestämmelser om regeringens skyldighet att underrätta EU-nämnden och att samråda med nämnden om frågor som skall behandlas i rådet.

Riktlinjer som riksdagen har antagit

Faktapromemorior nämns inte särskilt i riksdagsordningen. Faktapromemorior är emellertid en form för regeringen att lämna information till riksdagen.

Enligt de riktlinjer som redovisas nedan lämnas sådana promemorior över kommissionsförslag om nya, viktiga rättsakter samt över grönböcker, vitböcker och meddelanden med förslag till viktigare nya regelsystem eller principiellt viktiga ändringar i gällande lagstiftning. De överlämnas från Regeringskansliet till kammarkansliet som lämnar dem vidare till det utskott som frågan rör.

Vid Sveriges anslutning till Europeiska unionen diskuterades formerna för samverkan mellan riksdag och regering (prop. 1994/95:15, förslag 1994/95:TK1, bet. 1994/95:KU22). Till grund för diskussionen låg bl.a. förslag från en av talmanskonferensen tillsatt arbetsgrupp. Arbetsgruppen hade skisserat en ordning efter danskt mönster för regeringen att lämna information till riksdagen.

Enligt den skisserade ordningen skulle regeringen, när förslag till förordningar, direktiv m.m. och viktigare redogörelser lagts fram av kommissionen och översatts till svenska överlämna dokumenten till riksdagen. Förslag till viktigare rättsakter skulle så snart som möjligt följas av en skriftlig redogörelse för förslaget innebär och förhållande till svenska bestämmelser. När det gäller frågor som Europaparlamentet skulle yttra sig i borde dokumenten tillhandahållas innan parlamentet påbörjade sin behandling. Vidare bör re-

geringen lämna riksdagen lättlästa, skriftliga förteckningar beträffande alla förslag som läggs fram inom första pelaren, liksom beträffande andra utspel inom EU.

Genom informationen från regeringen skulle utskotten få möjlighet att göra en bedömning av frågornas betydelse. Jämsides med beredningsprocessen inom EU fram till behandlingen i rådet (inkl. beredningen i Coreper) kunde utskotten sedan genom kontakter med departementen och på annat sätt skaffa sig ytterligare inblick i de aktuella frågorna samt diskutera frågorna vid sammanträden. I betydelsefulla frågor kunde offentliga utfrågningar ordnas. Vid sammanträffanden med regeringsföreträdare kunde utskotten också lämna synpunkter. Det skulle vidare finnas utrymme för kontakter på det partipolitiska planet med bl.a. ledamöterna i EU-nämnden. Vid sidan av information om nya förslag m.m. kunde utskotten ha behov av en mera allmän information om utvecklingen inom EU och om behandlingen av viktigare frågor. Sådan information borde kunna lämnas från vederbörande departement vid utskottssammanträden. Arbetsgruppen ansåg att ordningen skulle ge utskotten möjligheter att självständigt ta upp olika EU-frågor och att framföra synpunkter på dem till regeringen. Gruppen underströk att de skisserade kraven i viss mån fick ses som ett provisorium eftersom det innan samrådsförfarandet påbörjats var svårt att avgöra vilken information som behövs och att utvecklingen fick visa om önskemålen behövde skärpas eller eljest justeras.

Konstitutionsutskottet utgick från att information skulle komma att överlämnas från regeringen till riksdagen i huvudsak enligt den av arbetsgruppen skisserade ordningen. Därigenom gavs enligt utskottets mening goda förutsättningar för utskotten att kunna agera på ett tidigt stadium under det att en fråga behandlades inom EU.

Frågan om riktlinjer för faktrapromemoriorna behandlades senare ingående i ärendet *omriksdagen inför 2000-talet* (förs 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23). Behandlingen grundades på ett förslag från riksdagsstyrelsen, som ställde sig bakom ett förslag som lämnats av den av dåvarande talmanskonferensen tillsatta Riksdagskommittén, som hade till uppgift att se över bl.a. riksdagens arbete med EU-frågor. Vid behandlingen framhölls att kommissionens samrådsdokument är värda särskild uppmärksamhet, att de bör finnas lättillgängliga i en databas i riksdagen och att de bör delas till berört utskott. Vidare framhölls att utskotten bör rapportera till kammarkansliet om de vidtar någon åtgärd i den fråga som faktrapromemorian rör.

Närmare uttalade Riksdagskommittén följande om hanteringen av faktrapromemior (avsnitt 6.3.2).

Enligt gällande riktlinjer för regeringens information till riksdagen skall kommissionsförslag om nya, viktiga rättsakter bli föremål för faktrapromemior. Grönböcker, vitböcker och meddelanden med förslag till viktigare nya regelsystem eller principiellt viktiga ändringar i gällande lagstiftning skall också presenteras i faktrapromemior. Faktrapromemorian skall överlämnas till riksdagen senast fem veckor efter det att kommissionen presenterat sitt förslag.

Vi anser att faktrapromemoriorna skall finnas lättillgängliga i en databas som enkelt kan nås via Helgonät (riksdagens intranät) och riksdagens

hemsida på Internet. Promemoriorna skall inte längre delas till samtliga ledamöter utan endast till berört utskott. Om någon ledamot önskar samtliga promemorior i pappersform får denne anmäla det till kammarkansliet.

Varje inkommen faktapromemoria – och således också det kommissionsdokument som faktapromemorian rör – bör tydligt föras till ett ansvarigt utskott. På motsvarande sätt som sker för propositioner och motioner bör detta ske i samarbete mellan kammarkansliet och utskottskanslierna. Även andra dokument som hör till samma ärende, t.ex. Europaparlamentets resolution över en grönbok, skall föras till det ansvariga utskottet. Därmed markeras utskottets ansvar för frågan. Vi vill samtidigt framhålla att vissa frågor kan röra flera utskott, och det är då viktigt att alla berörda utskott får kännedom om frågan och den fortsatta hanteringen.

Utskotten bör rapportera till kammarkansliet om de vidtar någon åtgärd i den fråga som faktapromemorian berör. Redovisningen bör ske genom utdrag ur utskottets protokoll. Redogörelsen kan t.ex. avse att utskottet har inhämtat kompletterande information genom en muntlig fördragning från regeringen. Utskotten kan också hänvisa till behandling i betänkanden av frågan eller av närliggande frågor eller till att man avser att yttra sig till EU-nämnden. Om utskottet inte vidtar någon åtgärd krävs ingen rapportering. När så är påkallat bör uppgifterna kompletteras.

Kammarkansliet bör lägga in uppgifterna i t.ex. sitt EU-diarium. Därmed blir uppgifterna lätt tillgängliga internt i riksdagen, bl.a. för andra utskott. EU-nämnden får också möjlighet att enkelt inhämta information om utskottens hantering av de frågor som skall behandlas på den kommande veckans rådsmöten.

I likhet med vad som gäller för kammarkansliets EU-diarium i dag bör även dessa uppgifter göras praktiskt tillgängliga för allmänheten genom att läggas ut på riksdagens hemsida. Därmed kan den som är intresserad följa utskottens hantering av frågorna. Uppgifterna bör också återges i den övergripande EU-promemoria som vi har föreslagit att varje utskott skall upprätta.

Det är viktigt att faktapromemoriorna uppfyller riktlinjernas krav och innehåller relevant information. Det ankommer på Regeringskansliet att svara för urvalet av vilka kommissionsdokument som blir föremål för faktapromemorior men riksdagen bör följa urvalet och kvaliteten på promemoriorna. Detta bör ske löpande på kammarkansliet i samarbete med utskotten och kan också uppmärksammas inom ramen för konstitutionsutskottets granskning. Det är inget självändamål att antalet faktapromemorior som framställs är högt. I underhandskontakter mellan utskottskansli och berört departement bör en bedömning kunna göras av vilka frågor som bör bli föremål för faktapromemorior.

Vi vill understryka vikten av att femveckorsgränsen för avgivande av faktapromemorior hålls. Utskotten är dock oförhindrade att påkalla information från regeringen tidigare än fem veckor efter det att kommissionen lagt sitt förslag. Utöver vad som anges i nu gällande riktlinjer bör promemoriorna innehålla en kort sammanfattning som särskilt fokuserar på förslagets påverkan på svenska förhållanden. För att göra faktapromemoriorna, som numera numreras löpande per riksmöte, mer tillgängliga bör de publiceras i en särskild volym i riksdagstrycket.

På konstitutionsutskottets förslag godkände riksdagen de föreslagna riktlinjerna för riksdagens arbete med EU-frågorna samt tillkännagav för regeringen som sin mening vad Riksdagskommittén anfört om information från regeringen till utskotten, EU-nämnden och kammaren om EU-frågor.

Regeringskansliets riktlinjer för handläggning av EU-frågor

De huvudsakliga riktlinjerna för arbetet med faktagenomemorialer inom Regeringskansliet finns i cirkulär 2 Samråd och information mellan regering och riksdag i EU-frågor. Under rubriken 2.1.2 Faktagenomemorialer anges där följande.

Huvudansvarigt departement skall skriva en fakta-PM om kommissionens förslag till viktigare rättsakter. Grönböcker, vitböcker och meddelanden med förslag till viktigare nya regelsystem eller principiellt viktiga ändringar i gällande lagstiftning skall också presenteras i faktagenomemorialer.

Faktagenomemorialen skall innehålla uppgifter om förslagets innehåll och en beskrivning av hur det förhåller sig till svenska regler på området. Konsekvenserna för Sverige om förslaget genomförs skall belysas. Departementet bör ange om förslaget remitterats till svenska intressenter och, i så fall, ge ett kort sammandrag av inkomna synpunkter. Om möjligt bör tidpunkten anges för när arbetet i rådsarbetsgruppen inleds. Andra relevanta tidpunkter för beredning av ärendet bör också anges. Om regeringens syn på förslaget är färdigberedd vid den tidpunkt genomemorialen upprättas bör regeringens ståndpunkt anges i genomemorialen. I annat fall bör regeringens preliminära ställningstagande redovisas. Regeringen kan även redogöra för sin syn i en annan handling eller muntligt vid de kontakter som äger rum med de berörda utskotten.

När kommissionen presenterat ett reviderat förslag med anledning av Europaparlamentets första yttrande, skall faktagenomemorialen uppdateras om substantiella förändringar gjorts jämfört med kommissionens ursprungliga förslag. Det bör framgå vilken inställning Europaparlamentet har i frågan.

En mall för faktagenomemorialer finns i bilaga 2.

Faktagenomemorialerna skall beredas gemensamt enligt riktlinjerna i Statsrådsberedningens PM 1997:4, Samrådsformer i Regeringskansliet, och EU-enhetens Cirkulär 3 "Riktlinjer för beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m."

Faktagenomemorialen skall lämnas över till riksdagens kammarskansliet inom fem veckor från det att kommissionens aktuella förslag överlämnats till rådet i svensk översättning. Genomemorialen nummersätts och överlämnas av UD:s EU-enhet till kammarskansliet och UD PIK EU för publicering på respektive hemsida. En kopia sänds till ansvarigt departement, Statsrådsberedningen, Finansdepartementets budgetavdelning samt representationen i Bryssel. Riksdagen håller genomemorialerna tillgängliga i databaser och de publiceras i en särskild volym i riksdagstrycket efter varje riksmöte. Fördöjningar i översättningsarbetet bör inte leda till att faktagenomemorialer lämnas senare än vid den tidpunkt då den ansvariga rådsarbetsgruppen inleder sitt arbete med förslaget.

Enligt den nämnda faktagenomemorialmallen skall genomemorialerna innehålla – utom rubrik och dokumentbeteckning – en sammanfattning, en redogörelse för förslaget: innehåll, gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa och budgetära konsekvenser, en redogörelse för ståndpunkter: svensk ståndpunkt, medlemsstaternas ståndpunkter, institutionernas ståndpunkter, remissinstansernas ståndpunkter samt under rubriken Övrigt: redogörelser för fortsatt behandling av ärendet, rättslig grund och beslutsfattande och fackuttryck/termer.

I cirkuläret anges vidare att representationen i Bryssel fortlöpande registrerar samtliga förslag och offentliga meddelanden (vit- och grönböcker m.m.) från kommissionen och att uppgifter från registreringen ligger till grund för förteckningar på svenska över inkomna förslag m.m. samt att UD:s EU-enhet månadsvis skickar förteckningarna till samtliga departement.

Departementen skall, för varje inkommande förslag till rättsakt m.m. och i förekommande fall efter sedvanlig gemensam beredning, skriftligen meddela EU-enheten vilka förslag som kommer att föranleda en faktagpromemoria. Om det finns särskilda skäl för att en faktagpromemoria inte kan lämnas inom femveckorsfristen skall det ansvariga departementet ange detta och lämna uppgift om när promemorian kan förväntas. UD:s EU-enhet ställer därefter samman uppgifterna och lämnar dem till riksdagens kammarkansli.

Cirkulär 3 avser riktlinjer för beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m. I detta cirkulär framhålls att en gemensamt beredd, svensk ståndpunkt beträffande förslag och initiativ från kommissionen bör tas fram på ett så tidigt stadium som möjligt. En sådan ståndpunkt bör finnas senast fem veckor efter det att kommissionens förslag formellt har överlämnats till rådet i svensk översättning, dock allra senast då arbetet med förslaget inleds i rådsarbetsgruppen. För frågor som initieras på annat sätt, t.ex. ordförandeskapsinitiativ, i form av resolutioner och slutsatser, bör rutinerna följas i tillämplig utsträckning. Cirkuläret innehåller också en mall för de ståndpunktspromemorior som skall sammanställas. En ståndpunktspromemoria bör kunna baseras delvis på den information som har sammanställts i faktagpromemorian till riksdagen, men den svenska ståndpunkten bör enligt cirkuläret utformas mer utförligt i ståndpunktspromemorian.

Enligt uppgift från riksdagens kammarkansli förs inte längre de förteckningar över förslag och offentliga meddelanden som nämns i cirkuläret.

Nytt uppdrag till Riksdagskommittén

Riksdagskommittén hade, som nämnts, till uppgift att se över bl.a. riksdagens arbete med EU-frågor. Kommittén fick i november 2002 i uppdrag av riksdagsstyrelsen att fortsätta sitt arbete med beredning av frågor som rör utvecklingen av riksdagens arbetsformer. Kommittén har haft och har ett mycket brett uppdrag och kan förutsättningslöst pröva andra frågor av vikt för riksdagsarbetets utveckling på sikt och andra frågor som uppstår under utredningsarbetets gång. Bland annat nämndes att det fanns anledning att de närmaste åren följa upp och utvärdera riksdagens beslut med anledning av kommitténs huvudbetänkande, såsom riksdagens arbete med EU-frågor.

Riksdagsstyrelsen beslöt den 1 oktober 2003 att ge ett nytt uppdrag till Riksdagskommittén.

I beslutet framhålls att det finns skäl som talar för att redan nu inleda kommitténs arbete med utvärdering av riksdagsbeslutet om riksdagens hantering av EU-frågor. Ett nytt konstitutionellt fördrag för EU håller på att arbetas fram, nya medlemsstater kommer inom kort att inträda i unionen och formerna för samarbetet mellan EU-parlamenten utvecklas. Vidare pågår an-

strängningar inom riksdagen med att finna fastare former för hantering av EU-samarbetets olika dimensioner.

Det pågående förändringsarbetet inom EU kräver enligt vad riksdagsstyrelsen anför en översyn av riksdagens hantering av EU-frågor i olika dimensioner både vad gäller ansvars- och befogenhetsfrågor och organisation av arbetet, samtidigt som den senaste utvärderingen och förändringen av riksdagens EU-arbete gjordes för ett antal år sedan, varför det också av detta skäl finns anledning att göra en samlad översyn.

Kommittén ges i uppdrag att

- kartlägga och analysera konsekvenserna för riksdagen av det nya fördraget både vad gäller formella regler och sakligt innehåll samt utvärdera riksdagens beslut från 2001 om EU-frågornas hantering
- därefter förutsättningslöst pröva formerna för riksdagens arbete med EU-frågor och föreslå de organisatoriska och författningsmässiga förändringar kommittén finner nödvändiga för att riksdagen skall kunna delta i EU-samarbetet på ett effektivt och ansvarsfullt sätt
- finna former för riksdagens hantering av och beslut om EU-samarbetets olika dimensioner och som ett led i detta arbete också pröva formerna för kontakterna med regeringen.

Det skall stå kommittén fritt att i övrigt, i enlighet med Riksdagskommitténs uppdrag, pröva andra EU-frågor av vikt för riksdagsarbetets utveckling på sikt. En utgångspunkt för kommitténs arbete är att EU-frågorna så långt möjligt skall integreras i det sedvanliga riksdagsarbetet och att alla ledamöter skall ha möjlighet att sätta sig in i och följa EU-frågorna. En annan utgångspunkt är att tydliggöra riksdagens roll och stärka riksdagens inflytande i EU-samarbetet. EU-arbetet i riksdagen skall slutligen präglas av öppenhet med goda möjligheter till insyn för medborgarna.

Kommittén skall utse en parlamentarisk referensgrupp med uppgift att fortlöpande delta i utredningsarbetet i denna del. Referensgruppen biträds av en expertgrupp under riksdagsdirektörens ledning.

Referensgruppens arbete skall börja i oktober 2003. En avrapportering till kommittén skall göras senast i maj 2004.

Tidigare granskning av konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har i tidigare granskningsbetänkanden vid två tillfällen behandlat frågor om handläggningen av EU-frågor. Dessa tillfällen ligger i tid före det att riktlinjerna för bl.a. faktapromemorior diskuterades i ärendet om riksdagen inför 2000-talet. I 1996 års granskningsbetänkande redogjordes för regeringens organisation för handläggning av EU-frågor under år 1995 (bet. 1995/96:KU30 s. 26–27). Utskottet uttalade då att det avsåg att även framdeles följa regeringens organisation för hantering av EU-frågor. Granskningen följdes upp under riksmötet 1998/99 (bet. 1998/99:KU10 s. 19 f.). Denna granskning, som i huvudsak begränsades till arbetet i Justitiedeparte-

mentet, Utrikesdepartementet, Miljödepartementet samt Närings- och handelsdepartementet, omfattade bl.a. urvalsprinciper för faktagpromemorior.

Under rubriken Urvalsprinciper för faktagpromemorior redovisades i huvudsak följande.

Departementen har ombetts besvara frågan om vilka urvalsprinciper som används för att avgöra vilka frågor som skall bli föremål för faktagpromemorior.

Inom *Miljödepartementet* görs faktagpromemorior på alla nya lagstiftningsförslag och ofta på meddelanden samt på grön- och vitböcker. Frågorna inom miljöområdet är ofta av politiskt intresse vilket förklarar att det görs förhållandevis många faktagpromemorior inom departementet. Det kan dröja en till två månader innan ett förslag är officiellt översatt och inkommer formellt.

För *Närings- och handelsdepartementet* är en riktlinje att det skall vara för riksdagen nyttig och relevant information. Om ett meddelande från kommissionen anses föra utvecklingen framåt görs en faktagpromemoria om meddelandet. I diskutabla fall väljer man oftast att göra en faktagpromemoria. Självfallet följs EU-sekretariatets riktlinjer.

Under medlemskapets första år upprättade *Justitiedepartementet* inte alltid faktagpromemorior beträffande förslag till rättsakter i första pelaren. Efterhand har en rutin etablerats och alla förslag till rättsakter i första pelaren blir föremål för faktagpromemorior. I den mån konventionsarbeten inleds inom tredje pelaren upprättas också faktagpromemorior. Detta har dock inte varit aktuellt på länge inom departementets område. Övriga förslag i tredje pelaren föranleder faktagpromemorior i den mån sådana bedöms som betydelsefulla och i den mån riksdagen kan antas ha något intresse av att få information om förslaget i just denna form. Från senare tid finns det endast ett mindre antal exempel på att en faktagpromemoria ansetts behövlig i ett sådant fall.

De få förslag som kommissionen lägger fram inom området för *Utrikesdepartementets enhet för migration och asylpolitik* blir föremål för faktagpromemorior. Ordförandelandets förslag är ofta mer tekniska och blir inte särskilt ofta föremål för faktagpromemorior.

På *enheten för internationell handelspolitik* inom Utrikesdepartementet hänvisas till riktlinjernas kriterium att en fråga skall vara "viktig" för att den skall bli föremål för en faktagpromemoria; bedömningen av frågans vikt avgörs inom enheten från fall till fall. I tveksamma fall gör man hellre en faktagpromemoria för mycket än för lite.

Inom Utrikesdepartementets *enhet för internationellt utvecklingsarbete* görs faktagpromemorior på förslag till förordningar samt viktigare eller nya frågor, i synnerhet om de inte behandlas i strategin. Det finns dock ingen klar grund för att närmare avgöra vad som skall göras faktagpromemorior på.

Som sammanfattning av gjorda intervjuer angavs i fråga om faktagpromemorior att det inte fanns någon enhetlig uppfattning om vad som skall anses vara viktigare förslag, att det i praktiken avgjordes på sakenheterna vilka kommissionsförslag som skulle bli föremål för faktagpromemorior och att det snarare skrevs en extra faktagpromemoria än en för lite.

Faktagpromemorior under riksmötet 2002/03

Inom konstitutionsutskottets kansli har gjorts en sammanställning över de faktagpromemorior från Justitie- och Näringsdepartementen som kommit in till

riksdagen under riksmötet 2002/03. Sammanställningen finns intagen i betänkandet som *bilaga 8.1*.

Uppgifter från Regeringskansliet

Från Regeringskansliet har begärts en redovisning avseende Justitie- och Näringsdepartementen för

- om urvalsprinciperna för vilka dokument som skall föranleda faktrapromemorior har förändrats sedan 1998,
- möjligheterna att avlämna promemorior inom den anvisade tidsfristen, i vilken utsträckning tidsfristen hållits och vad som görs för att säkerställa att promemoriorna lämnas i tid,
- om och i så fall vilka avvägningar som gjorts mellan önskemålen att å ena sidan lämna fullständiga och genomarbetade promemorior och att å andra sidan lämna dem inom tidsfristen,
- vilka bedömningar som i övrigt gjorts i frågan om fullständighet och genomarbetning, och
- hur ofta och i vilka situationer kompletterande promemorior bedömts påkallade.

Svar på utskottets begäran har kommit in i form av promemorior från Justitie- och Näringsdepartementen.

Justitiedepartementet anför bl.a.

När det gäller det överstatliga samarbetet inom förstapelaren har urvalsprinciperna inte förändrats sedan departementets redovisning 1998. Faktapromemorior tas således alltid fram över förslag till rättsakter av nämnvärd betydelse.

Förslag inom tredje pelaren saknar, som departementet anförde redan vid granskningen 1998, inte sällan den konkretionsgrad som gör det meningsfullt att ta fram en faktrapromemoria, även om detta i viss mån förändrats genom införande av rambeslut. Sammanfattningsvis har urvalsprinciperna för att ta fram faktrapromemorior inom tredje pelaren inte heller ändrats sedan 1998.

Det faktum att en promemoria inte utarbetas innebär inte att riksdagen lämnas utan information från regeringen om initiativet. De möten med EU-nämnden och utskotten som äger rum inför varje ministerrådsmöte är viktiga informationstillfällen. Ledamöterna ges där även möjlighet att lämna synpunkter på behovet att ta fram faktrapromemorior.

Om ett initiativ under förhandlingarnas gång förändras i något mera betydelsefullt avseende är det av vikt att riksdagen hålls informerad. Inom Justitiedepartementets ansvarsområde informeras riksdagen i samband med de möten som hålls med utskotten och EU-nämnden inför varje ministerrådsmöte. Till dessa möten upprättas för viktigare rättsakter ministerrådspromemorior. På tredjepejarområdet har möten med justitieutskottets EU-grupp varit ett viktigt forum för att uppdatera riksdagen om förhandlingsläget. Un-

der riksmötet 2002/03 har departementet inte funnit skäl att komplettera tidigare ingivna promemorior.

Med anledning av de frågor som utskottet ställt om tidsfristen anför Justitiedepartementet bl.a.

Utgångspunkten är att hålla den tidsfrist som uppställs i Regeringskansliets cirkulär, dvs. att en faktapromemoria skall lämnas inom fem veckor från det att ett förslag i svensk översättning har överlämnats till rådet. Som framgår av sammanställningen i utskottets promemoria har departementet haft svårt att klara den uppställda tidsfristen. Förhållandet kan till viss del förklaras av att det kan gå en tid mellan det att ett förslag kommer in till rådet och det att förslaget kommer departementet till handa. Departementet gör också en avvägning mellan önskemålet att lämna fullständiga och genomarbetade promemorior och att lämna dem inom tidsfristen.

Inom första pelaren gäller att ett initiativ, efter det att kommissionen sänt över det till rådet, vanligtvis presenteras av den ansvarige kommissionären vid ett ministerrådsmöte. Efter detta tar det, beroende på arbetsbelastningen i rådsarbetsgrupperna, ofta ytterligare tid innan de reella förhandlingarna kommer i gång. I vissa fall har departementet gjort bedömningen att det varit lämpligt att avvakta kommissionärens presentation av förslaget eller den inledande behandlingen i rådsarbetsgruppen innan en faktapromemoria har upprättats för att kunna ge riksdagen en så heltäckande och rättvisande bild av förslaget som möjligt.

Inom tredje pelaren gäller i princip samma ordning när det handlar om initiativ från kommissionen, medan situationen kan vara annorlunda i fråga om medlemsstatsinitiativ. Arbetet med dessa kan påbörjas först sedan de översatts till alla officiella språk inom rådet. Initiativen är emellanåt oklara till sitt innehåll och det kan vara svårt att i ett inledande skede avgöra om de kan komma att föranleda nationell lagstiftning eller inte. I dessa fall har Justitiedepartementet ibland väntat med att ta fram en faktapromemoria tills det rättsliga och politiska läget har klarnat.

Näringsdepartementet anför bl.a.

Urvalsprincipen för om ett dokument skall föranleda en faktapromemoria bedöms inte ha ändrats sedan 1998. Ambitionen är att promemorior skall skrivas i alla de fall de kan vara av värde för riksdagen och att följa givna riktlinjer. Några kompletterande promemorior har inte lämnats. Uppdatering av informationen till riksdagen sker i samband med att promemorior lämnas till riksdagen i samband med behandlingen av ärendena i rådet (s.k. minister-rådspromemorior) eller i samband med föredragningar i utskott.

Näringsdepartementet strävar självklart efter att så långt det är möjligt hålla den stipulerade tidsfristen för faktapromemorior. Departementet har haft svårt att klara det, bl.a. eftersom en viss tid löper mellan det att ett dokument lämnats av kommissionen till rådssekretariatet och att det kommer in till departementet. När det gäller avvägningen mellan önskemålen att å ena sidan lämna fullständiga och genomarbetade promemorior och att å andra sidan lämna dem så snabbt som möjligt har departementet i princip prioriterat

snabbheten. Faktapromemorian utgör en viktig, tidig information som sedan kan fyllas på i den löpande kontakten mellan departementen och riksdagen, som också innefattar föredragningar i utskotten och i EU-nämnden och delning av EU-relaterad dokumentation till dessa organ. I enstaka fall, när ett kommissionsförslag skickats ut på remiss och svar väntas in, har svaren avväktats innan faktapromemorian färdigställts.

Uppgifter från utskottskanslier

Utskottet har tillfrågat tre utskottskanslier – lagutskottets, trafikutskottets och näringsutskottets – om deras erfarenheter av faktapromemorior, främst från de nämnda departementen. Svaren har begärts inriktade på

- urvalsprinciperna för vilka dokument som föranlett faktapromemorior
- om promemoriorna kommit till utskotten i rimlig tid i förhållande till det ärende som promemoriorna avser,
- om promemoriorna innehållit fullständig och relevant information, och
- behovet av kompletterande uppgifter i form av promemorior eller på annat sätt.

Även andra erfarenheter som utskottskanslierna anser värda att redovisa har välkomnats.

Lagutskottets kansli anför bl.a.

Det totala antalet sidor EU-dokument som kom in till lagutskottet under riksmötet 2002/03 kan grovt uppskattas till 700, och som uttalats i andra sammanhang är det inget självändamål att just antalet faktapromemorior är högt. Det stora informationsflödet som EU-medlemskapet gett upphov till bör kanske, i vart fall på sikt, leda till krav på förtydliganden av urvalsprinciper. I ett vidare perspektiv måste man beakta att viktig information från regeringen till riksdagen i stor utsträckning ges i andra former än i faktapromemorior, exempelvis i de rådspromemorior som överlämnas till EU-nämnden samt muntligen och regelbundet inför respektive utskott.

Faktapromemoriorna har i stor utsträckning varit försenade i förhållande till femveckorsfristen. Förhållandena väcker fråga huruvida den nuvarande fristen generellt sett är ändamålsenlig. Under en sådan förhållandevis kort tid som fem veckor måste det i många fall vara förenat med betydande svårigheter för Regeringskansliet att från svenska utgångspunkter närmare analysera förslagen, inhämta synpunkter från berörda myndigheter och organisationer samt bereda och förankra en svensk ståndpunkt. En faktapromemoria utan närmare redovisningar i nu nämnda avseenden torde ha ett förhållandevis begränsat värde för ett riksdagsutskott. Därutöver måste en rimlig hänsyn tas till att det inte sällan är fråga om omfattande och komplexa förslag som ibland kan beröra flera departement och ofta ha finansiella konsekvenser för såväl det allmänna som för enskilda.

Kansliet har sig inte bekant att det från ledamotshåll skulle ha framförts några klagomål eller invändningar vad gäller informationens kvalitet. Därtill

kommer att utskottsledamöterna alltid har en möjlighet som inte sällan utnyttjas att i samband med den regelbundet återkommande muntliga informationen få kompletteringar och förtydliganden. Något behov av kompletterande uppgifter i skriftlig form har inte uppkommit för lagutskottets del.

Över tid har kansliet gjort iakttagelsen att faktapromemoriornas innehåll och utformning kvalitativt sett har förbättrats. På grund av att kommissionsförslag och andra EU-dokument numera är snabbt och lätt tillgängliga i elektronisk form synes dock faktapromemoriornas betydelse som informationsbärare ha minskat under senare år vad gäller förslagets innehåll. Däremot kvarstår givetvis promemoriornas betydelse vad gäller information om förslagets effekter på svenska regler samt ståndpunkterna från svensk sida, övriga medlemsstater, EU-institutionerna och remissinstanserna. Även information om den fortsatta behandlingen är självfallet värdefull för ett utskott.

Från trafikutskottets kansli anför bl.a.

Vid en snabb blick kan konstateras att flertalet av de faktapromemorior som remitterades till trafikutskottet under det berörda riksmötet var försenade i förhållande till den utsatta femveckorsfristen, och promemoriorna har inte alltid varit heltäckande. Samtidigt måste konstateras att utskottskansliet inte alltid har behövlig kapacitet vid den tidpunkt då en faktapromemoria kommer. Inte heller är utskottet alltid samlat vid denna tidpunkt.

Allmänt sett är det underliggande KOM-dokumentets innehåll väl refererat i de faktapromemorior som trafikutskottet har mottagit. Däremot tenderar behandlingen under de senare rubrikerna, t.ex. med avseende på svenska regler och budgetära effekter, vara mindre fyllig. En mer problemorienterad presentation vore därför välkommen – en ökad fokusering på de politiska skärningspunkterna och en fördjupad analys av konsekvenserna för svenskt vidkommande. En tidsangivelse som anger fristen för att utskottets synpunkter skall hinna lämnas till regeringen och beaktas vore värdefull.

I valet mellan krav på snabbhet och på genomarbetning är det viktigt att ha i åtanke att en faktapromemoria måste innebära ett inte oväsentligt mervärde för riksdagen jämfört med grunddokumentet. Detta grunddokument, KOM-dokumentet, finns ju tillgängligt hos utskottet dessförinnan; det kan hämtas hem från kommissionens hemsida. Därtill kommer att kommissionen normalt gör sammanfattningar av sina förslag. Det är således angeläget att en faktapromemoria innehåller förslag till svensk ståndpunkt. De synpunkter som inhämtats från olika intressentgrupper, bl.a. i anslutning till de mer eller mindre permanenta referensgrupper som inrättats inom Regeringskansliet bör också redovisas i större utsträckning. Detta ger en mer stabil grund för utskottets bedömning generellt av ärendet men framför allt av frågan om det alls bör föranleda någon åtgärd från utskottets sida. Värdefulla är givetvis även Regeringskansliets egna kommentarer och bedömningar. Vad övriga medlemsländer anser är också en betydelsefull information.

Näringsutskottets kansli anför bl.a.

Kansliet har inte funnit något att anmärka mot urvalsprinciperna för vilka dokument som föranlett faktapromemorior. I något enstaka fall (se FPM93) kan det ifrågasättas om dokumentet verkligen fordrade en faktapromemoria. I allmänhet har innehållit i faktapromemorierna bedömts innehålla tillräcklig och relevant information för utskottets (inledande) behandling av ärendet. I något fall har det från ledamöternas sida påtalats att innehållet under rubriken Svensk ståndpunkt varit bristfällig och man har saknat regeringens uppfattning i frågan. Vid behandlingen av några faktapromemorior har utskottet funnit skäl att gå vidare och inhämta ytterligare information eller upplysningar i ärendet. Kansliet ser det som en naturlig del av utskottets behandling av faktapromemorian och inte som en brist i själva promemorian.

Kansliet vill i svaret lägga tonvikten på frågan om tidsaspekten kring faktapromemorierna. Kansliets erfarenheter från det gångna riksmötet är att faktapromemorierna i vissa ärenden har ankommit mycket sent i förhållande till när KOM-dokumentet är daterat samt att det dröjt länge med den svenska översättningen av vissa viktigare KOM-dokument.

Samtidigt är det utifrån utskottets behov och tidsutrymme att agera gentemot regeringen, och indirekt kommissionen, uppenbart att det inte är tidskillnaden exempelvis mellan faktapromemorians datering jämförd med KOM-dokumentets ankomst till kammarkansliet som är den intressanta utan tiden från KOM-dokumentets datering till faktapromemorians ankomst. Detta tidsintervall varierade för näringsutskottets fakta-PM från som kortast 5,5 veckor till som längst 16 veckor.

Som ett resultat av utskottets behandling av grönboken om europeisk rympolitik har utskottet enats om att behandlingen i utskottet av viktigare EU-dokument i fortsättningen skall påbörjas så snart som dokumentet publicerats (på engelska) av kommissionen. Kansliet anser att det finns anledning att överväga en förändring av gällande riktlinje för inom vilken tid som fakta-PM skall överlämnas till kammarkansliet. Enligt kansliet bör tiden bestämmas utifrån KOM-dokumentets publicering och inte när dokumentet har översatts till svenska. Det hindrar inte att det också bör ställas krav på en snabbare översättning av dokumentet till svenska. Ett ytterligare önskemål skulle vara att också datumet för när dokumentet översatts till svenska anges på dokumentets framsida.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis slå fast vikten av att riksdagen på ett så tidigt stadium som möjligt är informerad om frågor som är aktuella i EU-arbetet. När det gäller kommissionsförslag och andra viktiga dokument är faktapromemorior ett betydelsefullt sätt att informera inte bara om dokumenten från EU-institutionerna utan om dokumentens betydelse för svensk del.

Av såväl konstitutionsutskottets egen sammanställning som departementens och utskottskansliernas promemorior framgår att femveckorsfristen för avlämnandet av faktapromemorior normalt inte hålls. Samtidigt kan, som berörs av utskottskanslierna, ändamålsenligheten av tidsfristen såsom den

utformats ifrågasätts. Avvägningen mellan snabbhet och fullödighet kan utfalla olika beroende på situationen. Möjligheten till information i andra former bör vägas in. Som framhålls bör informationen från regeringen eller Regeringskansliet ge upplysningar utöver vad grunddokumentet ger. Det kan också finnas anledning att överväga vilken tidpunkt tidsfristen bör räknas från. Sammanfattningsvis kan dock konstateras att en snabbare expediering av faktapromemorior än vad som normalt sker enligt utskottets uppfattning skulle vara önskvärd.

Urvalsprinciperna för vilka dokument som skall föranleda faktapromemorior har enligt de svar som utskottet nu har fått inte förändrats sedan den granskning av organisationen för handläggning av EU-frågor som utskottet gjorde hösten 1998, och som omfattade fler departement och fler aspekter av EU-arbetet än den som gjorts nu. Utskottet ansåg då att den bild som kommit fram gett vid handen att hanteringen av EU-frågorna blivit bättre ju längre tid som Sverige varit medlem i EU. Redovisningen av uppgifter från Regeringskansliet föranledde i stort inte någon kommentar från utskottet. Vid den granskning som utskottet gjort nu har det varken från departementen eller utskottskanslierna pekats på att någon ytterligare faktapromemoria bort överlämnas. Utskottet vill framhålla betydelsen av att de dokument som skall föranleda faktapromemorior väljs med noggrannhet så att promemoriorna blir relevanta.

Utskottet vill erinra om Riksdagskommitténs pågående uppdrag att pröva formerna för riksdagens arbete med EU-frågor och att finna former för riksdagens hantering av EU-samarbetets olika dimensioner och som ett led i detta arbete också pröva formerna för kontakterna med regeringen. I detta arbete kommer även faktapromemoriornas ställning att behandlas.

Något ytterligare uttalande är enligt utskottets uppfattning inte påkallat i detta skede.

8.2 Handlingar betraktade som non-papers

Bakgrund

Tidigare granskningsärende

I ett av konstitutionsutskottets granskningsärenden under riksmötet 2002/03 aktualiserades begreppet non-paper. Ärendet avsåg omfattningen av regeringens skyldighet att samråda med riksdagen och aktualiserades av att en handling betecknad non-paper och innehållande förslag om ordförandeskapet i EU lagts fram i EU-kretsen utan att förslagen behandlats i EU-nämnden.

I granskningsärendet ställde utskottet frågan till Regeringskansliet vilken karaktär ett non-paper har i EU-sammanhang. Statsrådsberedningen framhöll i sitt svar att uttrycket är helt informellt och inte förekommer vare sig i det

svenska regelverket (tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen) eller i motsvarande EG-rättsakter.

Vidare pekades på att det i internationella sammanhang under lång tid förekommit att papper med tankar och idéer överlämnats utan att den överlämnande parten anser sig bunden av innehållet. Överlämnaren har kunnat förvänta sig att mottagaren inte åberopar innehållet i papperet vid förhandlingar utan att papperet i stället behandlas informellt.

Under utskottets utfrågningar i ärendet med statsminister Göran Persson och utrikesminister Anna Lindh behandlades också frågan om innebörden av non-papers. Anna Lindh underströk att det är ett informellt sätt att testa idéer och framhöll att alla regeringar försöker att vara väldigt aktiva för att bidra till diskussionen. Göran Persson framhöll att "vi förankrar inte non-papers".

Bestämmelser om allmänna handlingar

Bestämmelser om allmänna handlingar finns i tryckfrihetsförordningen (TF) och sekretesslagen (1980:100).

En *allmän handling* är en framställning i skrift eller bild eller en upptagning som kan läsas, avlyssnas eller uppfattas på annat sätt endast med hjälp av något tekniskt hjälpmedel (2 kap. 3 § första stycket TF). En handling är allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt särskilda regler anses inkommen dit eller upprättad där. Regeringen, ämbetsverken, domstolarna och de kommunala nämnderna är exempel på myndigheter. Riksdagen, landstingen och kommunfullmäktige är inte myndigheter, men dessa beslutande församlingar jämställs uttryckligen med myndigheter (2 kap. 5 § TF).

Principen för när en handling anses *upprättad* kan sägas vara att en handling som kommer till hos en myndighet blir allmän när den har fått sin slutliga utformning (2 kap. 7 § första stycket TF). En handling anses upprättad när myndigheten expedierar den. En handling som inte expedieras är upprättad när det ärende den hör till är slutbehandlat hos myndigheten. Hör handlingen inte till något bestämt ärende, är den upprättad när den har justerats eller färdigställts på annat sätt. För vissa typer av handlingar (t.ex. diaries, journaler) gäller andra regler om när de är upprättade.

Utkast, koncept och minnesanteckningar är i regel inte allmänna handlingar, om de inte tas om hand för arkivering (2 kap. 9 § TF). Med minnesanteckningar avses föredragningspromemorior och andra anteckningar som görs under beredningen av ett ärende och som inte tillför ärendet några nya sakuppgifter.

Allmänna handlingar får inte hållas hemliga för att skydda några andra intressen än de som räknas upp i 2 kap. 2 § första stycket TF, bland dem rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation. Vilken sorts handlingar som är hemliga anges i sekretesslagen eller i en särskild lag som sekretesslagen hänvisar till.

Bestämmelser om registrering och utlämnande av allmänna handlingar finns i 15 kap. sekretesslagen. När en allmän handling har kommit in till eller

upprättats hos en myndighet skall handlingen enligt 15 kap. 1 § sekretesslagen registreras utan dröjsmål, om det inte är uppenbart att den är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet. En handling som det inte gäller sekretess för, behöver dock inte registreras om handlingarna hålls så ordnade att det utan svårighet kan fastställas om en handling har kommit in eller upprättats. I 15 kap. 2 § sekretesslagen finns föreskrifter om vilka uppgifter ett register skall innehålla och ett bemyndigande för regeringen att föreskriva undantag i vissa fall.

Uppgifter från Statsrådsberedningen

Utskottet har genom en skrivelse till Regeringskansliet begärt

- redovisning av den omfattning i vilken non-papers förekommer i regeringens och Regeringskansliets arbete i olika internationella och nationella sammanhang med särskild tonvikt på EU-samarbetet,
- exempel på non-papers av särskild betydelse,
- redovisning av hanteringen av non-papers i Regeringskansliet med särskild tonvikt på förhållandet till bestämmelserna om allmänna handlingar
- de synpunkter som kan vara att anföra i granskningsärendet.

Statsrådsberedningen har i sitt svar den 11 november 2003 hänvisat till en inom Utrikesdepartementet upprättad promemoria. I promemorian anförs bl.a. följande.

Uttrycket non-paper används i internationella sammanhang och är informellt. Någon definition av uttrycket finns inte och därmed inte heller någon praxis. Den ursprungliga och mest allmänt förekommande betydelsen av att ett paper betecknas som ett non-paper torde vara att det i handlingen förs ett fritt resonemang om hur en viss fråga kan lösas. Sådana paper kan ha mycket skiftande karaktär, från enkla arbetspaper som innehåller fakta och argument till omfattande underlag inför möten.

Mot denna bakgrund är det inte möjligt att närmare redovisa i vilken omfattning paper som betecknas som non-paper förekommer i regeringens och Regeringskansliets arbete i olika internationella och nationella sammanhang. Inte minst mot bakgrund av att uttrycket non-paper är just informellt och att paper som betecknas så kan ha mycket skiftande karaktär.

Paper som betecknas som non-paper förekommer allmänt inom ramen för EU-samarbetet. Även i andra internationella sammanhang förekommer uttrycket non-paper, t.ex. inom Förenta nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Som exempel på handlingar inom EU-samarbetet som betecknats som non-paper och varit av särskild betydelse nämns

- European Spring Council 2003, 2002-11-12
- Ordförandeskapsfunktionen i rådet, 2002-11-04
- Europeiska rådets möte i Barcelona, 2002-02-20.

I frågan om hanteringen i Regeringskansliet anges att, när ett papper som betecknas som ett non-paper kommer in till Regeringskansliet, så bedöms handlingsoffentligheten enligt reglerna i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen samt att motsvarande bedömning görs av papper som betecknas som non-paper som framställs i Regeringskansliet, t.ex. inom ramen för Utrikesdepartementets internationella arbete.

I fråga om de närmare rutinerna för registreringen av allmänna handlingar hänvisas vidare till Statsrådsberedningens promemorior Registreringen av allmänna handlingar i Regeringskansliet (PM 1982:3) och Hur EU-handlingar skall hanteras i Regeringskansliet (PM 2000:2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att frågan om regeringens och Regeringskansliets hantering av non-papers eller tankepapper har två aspekter. Den ena avser bedömningen av handlingarnas karaktär av allmän handling, den andra, som gör sig gällande inte minst i EU-sammanhang, avser behovet av förankring i riksdagen innan en sådan handling läggs fram.

Vid utskottets tidigare granskning av ärendet om ordförandeskapsfunktionen i rådet denna vår konstaterade utskottet att beteckningen non-paper är okänd för lagstiftaren och att sådana handlingar därmed lagstiftningsmässigt inte utgör någon särskild kategori samt att de liksom andra handlingar omfattas av regelverket om allmänna handlingars offentlighet.

Utskottet konstaterade vidare att företrädare för den svenska regeringen givetvis har ett utrymme att delta i den offentliga debatten om EU:s framtidsfrågor. Statsråd har, hade utskottet tidigare konstaterat, i likhet med andra medborgare rätt att göra uttalanden i olika sammanhang, men vissa särskilda hänsyn kunde behöva tas.

Som utskottet konstaterade i det tidigare granskningsärendet omfattas handlingar hos myndigheter, oavsett beteckning, av regelverket om allmänna handlingars offentlighet. Beteckningen non-paper har betydelse endast i förhållande till dem som handlingen riktar sig till. När det gäller att i EU-kretsen lägga fram tankar och idéer måste i princip samma krav på förankring i riksdagen anses gälla, oavsett om tankarna eller idéerna läggs fram muntligt eller i form av skriftliga handlingar, och för skriftliga handlingar oavsett deras beteckning.

BILAGA**Sakregister 2000-2003****Konstitutionsutskottets granskningsbetänkanden 2000-2003**

A-lotteriet	2001/02:20 s. 92
AB Svenska Spel	2003/04:10 s. 27
Aktiebolagslagen	2003/04:10 s. 29
Arbetsmiljön, överklagningsärenden avseende	2003/04:10 s. 31
Assi Domän	2001/02:20 s. 104
Avvisning till Egypten.....	2001/02:20 s. 128

Behandlingen av Östersjömiljarden.....	2000/01:20 s. 45
--	------------------

Beredning

av ärende (statens skolor för vuxna).....	2001/02:20 s. 66
av lagärenden.....	2003/04:10 s. 33
Beslut i regeringsärenden "utom listan"	2002/03:10 s. 24
Beslut på tredje pelarens område inom EU-samarbetet	2002/03:10 s. 58
Besvarandet av interpellationer	2001/02:10 s. 30
Bisysslor, anställdas	2001/02:10 s. 18
Budgetlagen.....	2003/04:10 s. 28

Centrala studiestödsnämnden,

utbildningsminister Östros ansvar för.....	2001/02:20 s. 182
Chef för Östasiatiska museet, tillsättning av	2001/02:20 s. 102

Den ekonomiska vårpropositionen	2002/03:10 s. 65
---------------------------------------	------------------

Ersättning ex gratia.....	2002/03:10 s. 56
Estonia, M/S, förklaring.....	2001/02:20 s. 147
EU-frågor	2003/04:10 s. 73
EU-nämnden, samråd med	2001/02:20 s. 58
EU-toppmötet i Göteborg.....	2001/02:20 s. 152

Faktapromemorior	2003/04:10 s. 73
Finansinspektionens sponsoravtal med affärsbankerna	2001/02:20 s. 214
Flygbolag, statlig garanti till.....	2001/02:20 s. 69
Flygutbildningar, lokalisering av.....	2001/02:20 s. 18
FN-sanktioner.....	2001/02:20 s. 115
Formerna för utrikespolitiska beslut.....	2000/01:10 s. 32
.....	2001/02:20 s. 229
Fryshuset, hantering av ärende om bidrag till.....	2001/02:20 s. 96
Fråga om krigsmateriel till Natoländerna	2000/01:20 s. 118
Författningsreglering.....	2003/04:10 s. 21

.....	2003/04:10 s. 25
Försvarsmakten,	
lokalisering av samlade flygutbildningar inom	2001/02:20 s. 18
Förvaltningsbeslut	2003/04:10 s. 21
Förvaltningslagen	2001/02:10 s. 35
Förvaltningsärenden	
avseende överklagningsärenden om arbetsmiljön	2003/04:10 s. 31
brevsvar	2001/02:10 s. 33
dispens från arvs- och gåvoskatt	2000/01:10 s. 30
dispens från stämpelskatt	2000/01:10 s. 30
i Näringsdepartementet (överklaganden)	2001/02:10 s. 35
undantag enligt 6 kap. 17 § lagen (1992:1528) om offentlig	
upphandling	2000/01:10 s. 30
vissa ärenden	2001/02:10 s. 33
Gemensam myndighet för statens skolor för vuxna	2001/02:20 s. 66
Göteborg, EU-toppmötet i	2001/02:20 s. 152
Handläggning av ett tillsättningsärende	2001/02:20 s. 102
Hantering av ett ärende	
om bidrag till Fryshusets verksamhet	2001/02:20 s. 96
Heby kommun, kommun- och landstingstillhörighet	2001/02:20 s. 54
Helikopter NH90, upphandling av	2001/02:20 s. 80
Hävande av ett vapenembargo	2001/02:20 s. 88
A-punkter	2001/02:20 s. 89
samråd med riksdagens EU-nämnd	2001/02:20 s. 89
Indelningsärenden	2001/02:10 s. 39
Indragningen av transportstödet från årsskiftet 2000	2000/01:20 s. 68
Informationsbroschyr till hushållen i samband med Sveriges EU-	
medlemskap	2000/01:20 s. 76
Integrationsfrågor, Regeringskansliet m.m.	2001/02:10 s. 13
Internet, tillståndsgivning till spel på	2001/02:20 s. 92
Interpellationer	2001/02:10 s. 30
besvarande av	2001/02:20 s. 29
Interregnum på skolministerposten	2001/02:20 s. 29
Jämställdhetsfrågor i Regeringskansliet	
.....	2001/02:10 s. 9
.....	2003/04:10 s. 11
Kommandomål, regeringens handläggning av	2002/03:10 s. 52
Kommittéväsendet, Anhörigkommittén	2001/02:20 s. 198
Kommunala indelningen, ändringar i	2001/02:10 s. 39
Kommundelning avseende stadsdelen Torslanda	2001/02:20 s. 49

tillkännagivanden	2001/02:20 s. 52
Konsulter i Regeringskansliet.....	2001/02:10 s. 14
Konsultavtal, Regeringskansliets.....	2001/02:10 s. 14
Kretsloppsmiljarden	2000/01:10 s. 22
Krigsmateriel till Natoländerna, fråga om	2000/01:20 s. 118
Kunskapslyftet.....	2000/01:10 s. 24
Kvinnliga chefer i Regeringskansliet.....	2003/04:10 s. 11
Lagrådets granskning.....	2003/04:10 s. 33
Lagärenden, beredningen av.....	2003/04:10 s. 33
Levande historia	2000/01:10 s. 25
Lokalisering av Försvarsmaktens samlade flygutbildningar, tillkännagivande av regeringen.....	2001/02:20 s. 22
Lotterier på Internet.....	2001/02:20 s. 92
M/S Estonias förlisning	2001/02:20 s. 147
Miljöbalken, notifiering av	2001/02:20 s. 110
Non-papers	2003/04:10 s. 86
Notifiering av miljöbalken	2001/02:20 s. 110
Nåd, regeringens handläggning av ärenden om.....	2002/03:10 s. 39
Näringsdepartementet	
förvaltningsärenden (överklaganden)	2001/02:10 s. 35
beredningsorgan	2000/01:20 s. 112
Offentliggörande av aktieförsäljning.....	2001/02:20 s. 261
Penninglotteriet	2003/04:10 s. 29
Personalsituationen i Regeringskansliet	2001/02:10 s. 10
Politisk överenskommelse	2002/03:10 s. 62
Politiskt tillsatta tjänstemän.....	2000/01:10 s. 6
.....	2001/02:10 s. 7
.....	2002/03:10 s. 14
.....	2003/04:10 s. 13
Prissättningen av Telias aktie vid börsintroduktionen.....	2000/01:20 s. 104
Propositionsavlämnandet.....	2001/02:10 s. 26
Protokoll, regeringens.....	2001/02:10 s. 24
Radio- och TV-lagsutredningens uppdrag om skydd för barn mot olämpligt programinnehåll	2001/02:20 s. 204
Radiokommunikationssystem baserat på TETRA-standard	2001/02:20 s. 34
Rambeslut.....	2002/03:10 s. 58
Regeringens behandling av riksdagens skrivelser	2000/01:10 s. 42
Regeringens beslut om en viss organisationsförändring inom För- svarsmakten	2000/01:20 s. 16

Regeringens fördelning av stöd

till lokala investeringsprogram	2000/01:20 s. 24
Regeringens förhållande till riksdagen	2000/01:20 s. 16
Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation	2000/01:10 s. 3
.....	2002/03:10 s. 8
.....	2003/04:10 s. 8

Regeringsbeslut, beslut att befria Anhörigkommittén från dess upp-

drag om skärpt transportörsansvar	2001/02:20 s. 197
Regeringskansliet en myndighet	2003/04:10 s. 16
Regeringskansliet	2000/01:10 s. 4
integrationsfrågor m.m.	2001/02:10 s. 13
jämställdhetsfrågor i	2003/04:10 s. 11
konsultavtal	2001/02:10 s. 14
kvinnliga chefer i	2003/04:10 s. 11
personalutvecklingen i	2003/04:10 s. 11
politiskt tillsatta tjänstemän	2001/02:10 s. 7
politiskt tillsatta tjänstemän	2003/04:10 s. 13
som myndighet	2000/01:10 s. 8
.....	2001/02:10 s. 21
.....	2002/03:10 s. 19
organisering för särskilda projekt	2000/01:10 s. 16

Regeringsprotokollen

.....	2000/01:10 s. 28
.....	2001/02:10 s. 24
.....	2002/03:10 s. 21
.....	2003/04:10 s. 17
Regeringsärenden, handläggning av	2000/01:20 s. 24
Regleringsbrev	
för Vägverket	2000/01:20 s. 20
villkor i	2003/04:10 s. 25
Remissförfarande	2002/03:10 s. 64
Riksdagen, propositionsavlämnandet	2001/02:10 s. 26
Ränta för lån till hemutrustning	2003/04:10 s. 21

SAS kartellsamarbete med Maersk	2001/02:20 s. 160
Skolministerposten, interregnum på	2001/02:20 s. 29
Sotningsmonopolet	2001/02:20 s. 32
Statens skolor för vuxna, gemensam myndighet för	2001/02:20 s. 66
Statlig garanti till flygbolag	2001/02:20 s. 69
Statliga bidrag till infrastrukturinvesteringar i Stockholm	2001/02:20 s. 251
Statliga bolag, styrning av	2003/04:10 s. 62
Statligt stöd till lokala investeringsprogram	2000/01:10 s. 19
Statsminister Göran Perssons uppmaning	
till kommunerna om socialbidraget	2000/01:20 s. 140

Statsministerns uttalande om en ny flygplats i Stockholmsregionen	2000/01:20 s. 137
Statsrådet Ulrica Messings uttalande om att ladda ned musik från Internet utan betalning	2000/01:20 s. 146
 Telias aktie, prissättning av	2000/01:20 s. 104
Telia-Telenor-affären	2000/01:20 s. 79
Teracom AB	2001/02:20 s. 171
Tillkännagivanden	2001/02:20 s. 52
TETRA, radiokommunikationssystem baserat på	2001/02:20 s. 34
Tillstånd till vapenexport	2001/02:20 s. 142
Tillståndsgivning till spel på Internet	2001/02:20 s. 92
Tjänstetillsättningar, chef för Östasiatiska museet	2001/02:20 s. 102
Torslanda, kommunindelning avseende stadsdelen	2001/02:20 s. 49
Tredje spelaren inom EU-samarbetet, beslut på området	2002/03:10 s. 58
 Ubåtskränkningar i svenska vatten	2001/02:20 s. 219
Upphandling	
av helikopter NH90	2001/02:20 s. 80
av konsulter i Regeringskansliet	2001/02:10 s. 14
av konsulttjänster i samband med Telia-Telenor	2000/01:20 s. 79
av trafiken på Väst kustbanan	2000/01:20 s. 52
Utnämningar	
regeringens utnämningsspolitik	2001/02:20 s. 167
Utnämningssmakt	2003/04:10 s. 54
Utom listan, beslut i regeringsärenden	2002/03:10 s. 24
Uttalanden av statsråd	2000/01:20 s. 135
offentliggörande av aktieförsäljning	2001/02:20 s. 261
statsministerns uttalande om en ny flygplats i Stockholmsregionen	2000/01:20 s. 137
statsrådet Ulrica Messings uttalande om att ladda ned musik från Internet utan betalning	2000/01:20 s. 146
 Vapenembargo,	
hävande av	2001/02:20 s. 88
A-punkter	2001/02:20 s. 89
samråd med riksdagens EU-nämnd	2001/02:20 s. 89
Vapenexport, tillstånd till	2001/02:20 s. 142
Vissa frågor i samband med Telia-Telenor-affären	2000/01:20 s. 79
 Ändringar i den kommunala indelningen	2001/02:10 s. 39
 Östersjömiljarden	2000/01:10 s. 23
Överklagningsärenden avseende arbetsmiljön	2003/04:10 s. 31

Del 2 Bilagor

Innehållsförteckning

Bilaga 1.1 Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen samt promemoria från Förvaltningsavdelningen 2003-11-07	2
Bilaga 3.1.1 Promemoria från Näringsdepartementet 2003-10-23	40
Bilaga 3.2.1 Promemoria från Statsrådsberedningen 2003-03-21	43
Bilaga 3.6 Promemoria från Finansdepartementet 2003-11-10	46
Bilaga 5.1 Promemoria från Justitiedepartementet 2003-11-11	50
Bilaga 6.1 Promemoria från Finansdepartementet 2003-11-12	65
Bilaga 7.1 Promemoria från Näringsdepartementet 2003-11-11	73
Bilaga 8.1 Promemoria upprättad inom konstitutionsutskottets kansli	102

BILAGA 1.1

Förordnanden enligt 7 kap. 5 §
regeringsformen

REGERINGSKANSLIET

2003-11-07

SB2003/9987

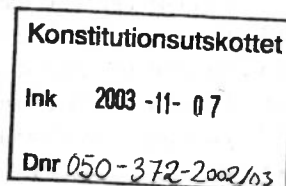
Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Telefon 405 4849

**KU:s granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets
organisation samt Regeringskansliet**

Med anledning av KU:s skrivelse den 16 oktober 2003 överlämnas dels de
förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 7
november 2002 dels en inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning
upprättad promemoria som svar på frågorna 2-4 i KU:s skrivelse.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE
Telefax
178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

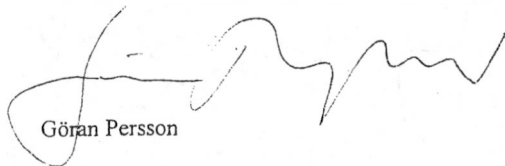
Förordnande
2003-10-07

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Carin Jämtin att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd.

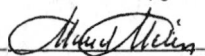

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

För en överensstämmelse
skall inläggas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Barbro Holmberg att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Ank Kammarkansliet
2003 -10- 07

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Laila Freivalds att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd och chef för Utrikesdepartementet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Beslut
2003-10-07

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet och chefen för Utrikesdepartementet Jan O. Karlsson från och med den 10 oktober 2003.

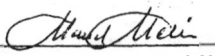
Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

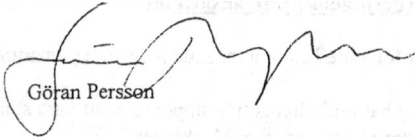
Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Beslut
2003-10-07

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet Margareta Winberg från uppdraget att vara ställföreträdande statsminister och statsråd från och med den 31 oktober 2003.

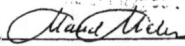

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Överensrömmelse

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Ank Kammarkansliet

2003-10-07

2003-10-07

Till
Riksdagens talman

Förändringar i regeringens sammansättning

Jag har i dag fattat följande beslut angående regeringens sammansättning.

Margareta Winberg har entledigats från uppdragen att vara ställföreträdande statsminister och statsråd fr.o.m. den 31 oktober 2003.

Jan O. Karlsson har entledigats som statsråd och chef för Utrikesdepartementet fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Laila Freivalds har förordnats som statsråd och chef för Utrikesdepartementet fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Barbro Holmberg och Carin Jämtin har förordnats som statsråd fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Göran Persson

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Barbro Holmberg att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

Flyktingar, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas i landet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

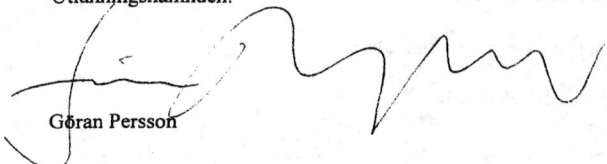
Lagstiftningsärenden som gäller

utlänningars rätt att vistas i landet med undantag av särskild utlänningskontroll, mottagande av asylsökande m.fl.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Holmbergs ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Migrationsverket,

Utlänningsnämnden.

Göran Persson

Kopia till
Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Carin Jämtin att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden som gäller

internationellt utvecklingssamarbete,

samarbete som avser stöd till länderna i Central- och Östeuropa,

regionala utvecklingsbanker, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Världsbanksgruppen, såvitt ärendena rör utvecklingspolitiska aspekter av Världsbankens agerande.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Jämtins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Svenska institutet i Alexandria,

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida),

Nordiska afrikainstitutet,

Stiftelsen Östekonomiska Institutet,

Folke Bernadotteakademien.

Göran Persson

Kopia till
Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Handskrift

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att från och med den 31 oktober 2003 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller jämställdhet mellan kvinnor och män.

Statsministern beslutar vidare att Jämställdhetsombudsmannen och Jämställdhetsnämnden skall höra till statsrådet Sahlins ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

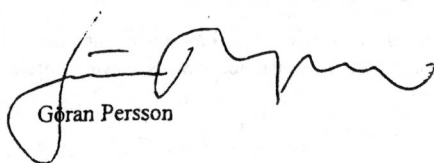
KOPIA

Förordnande

2003-09-11

Förordnande av departementschef

Statsministern förordnar statsrådet Jan O. Karlsson att från och med denna dag tills vidare vara chef för Utrikesdepartementet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopiens överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement,

föreningsväsendet i allmänhet,

folkrörelser,

allmänna samlingslokaler, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

idrott,

storstadspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

2

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism med undantag av strafflagstiftning,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

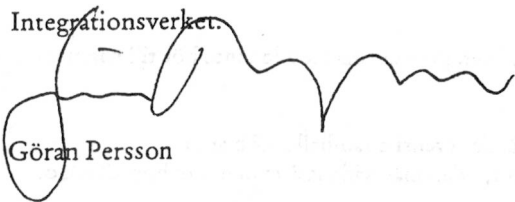
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sahlins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning,

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

Nämnden mot diskriminering,

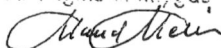
Integrationsverket.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopierat överensstämmelse
med originalet inlagda

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

riksdagen med undantag av ärenden om Utrikesnämnden,

rikets vapen och flagga,

vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369).

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

grundlagarna — med undantag av tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område — riksdagsordningen, andra konstitutionella ämnen, statligt partistöd.

Statsministern beslutar vidare att Valmyndigheten skall höra till statsrådet Nuders ansvarsområde.

Göran Persson

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Överensstämmelse

Sten Sten

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller

hyra,

förvärv och förvaltning av hyresfastigheter m.m.,

bostadsrätt.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopierat överensstämmande
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

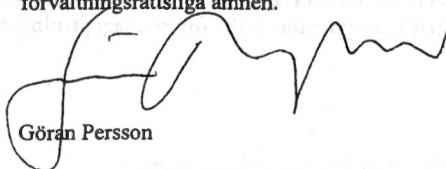
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller allmänt förvaltningsrättsliga ämnen.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postens Föreningsförbund
Medlemskapet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

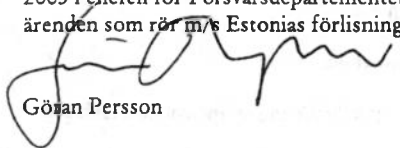
Kopia

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

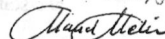
Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Försvarsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som rör m/s Estonias förlisning.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Östern 11 januari 2003
med en kopia till inlygga

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Berit Andnor att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmän försäkring utom sjukförsäkring, delpensionsförsäkring,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltning av premiepensionskapital,

äldreförsörjningsstöd,

ekonomiska åtgärder till stöd åt barnfamiljer, efterlevandestöd till barn,

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande barnpolitik, barnfrågor som inte hör till något annat departement,

bostadsbidrag och bostadstillägg,

bostadsanpassningsbidrag,

handikappomsorg,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

handikappersättning och vårbidrag,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

bilstöd till handikappade,

ersättning för närståendevård,

Allmänna arvsfonden, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

allmän försäkring utom sjukförsäkring, delpensionsförsäkring,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltning av premiepensionskapital,

äldreförsörjningsstöd,

ekonomiska åtgärder till stöd åt barnfamiljer, efterlevandestöd till barn,

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande barnpolitik, barnfrågor som inte hör till något annat departement,

bostadsbidrag och bostadstillägg,

bostadsanpassningsbidrag,

handikappomsorg,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

handikappersättning och vårdbidrag,

bilstöd till handikappade,

ersättning för närståendevård,

Allmänna arvsfonden med undantag av sådana frågor som regleras i ärvdabalken.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Andnors ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna,

Handikappombudsmannen,

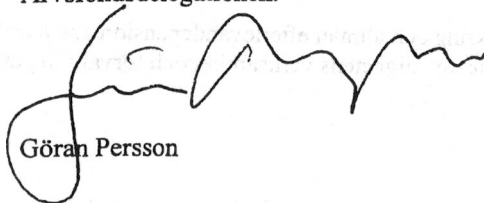
Hjälpmedelinstitutet,

Statens institut för särskilt utbildningsstöd,

Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor,

Barnombudsmannen,

Arvsfondsdelegationen.

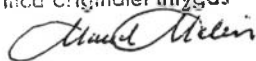

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Morgan Johansson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

socialtjänst, innefattande omsorger om barn och ungdom, missbrukarvård samt annat socialt bistånd,

folkhälsa,

hälsoskydd,

smittskydd,

alkohol, det i alkohollagen (1994:1738) omnämnda detaljhandelsbolaget,

tobak,

narkotika,

dopning och dopningsmedel,

förbud mot vissa hälsofarliga varor,

sociala frågor i övrigt som inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

socialtjänst utom äldreomsorg och handikappomsorg,

smittskydd,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

alkohol, med undantag av sådana frågor som regleras i tull- och skattelagstiftningen,

tobak, med undantag av sådana frågor som regleras i tull- och skattelagstiftningen,

narkotika med undantag av narkotikastrafflagstiftning,

dopning och dopningsmedel,

förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Johanssons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

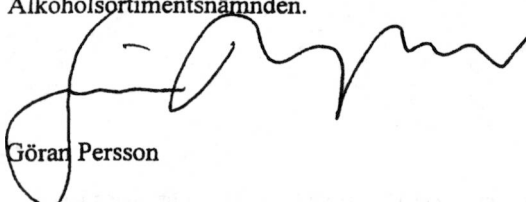
Smittskyddsinstitutet,

Institutet för psykosocial medicin,

Statens folkhälsoinstitut,

Statens institutionsstyrelse,

Alkoholsortimentsnämnden.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Konferensöverensstämmelse
med statsrådet intygas
Anders Holm

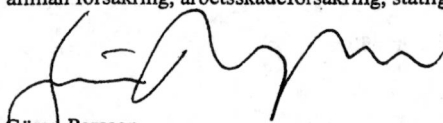
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Hans Karlsson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller sjukförsäkring såvitt avser 3, 7-9, 16, 21 och 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, arbetsskadeförsäkring, statligt personskadeskydd och sjuklön.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopias överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

länsindelningen,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

bostadsfinansiering,

Sveriges administrativa indelning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

ändrad regional ansvarsfördelning,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

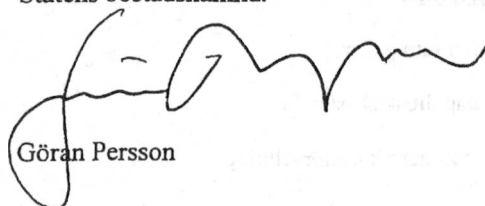
kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lövdéns ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

länsstyrelserna,

Statens bostadskreditnämnd,

Statens bostadsnämnd.

Göran Persson

Kopia till

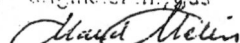
Statsrådsberedningen

Samtliga departement

Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Riksdagen

Kopien överensstämmer
med originalet inlagas

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande valutapolitiska beslut,

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

internationellt ekonomiskt samarbete, såvitt avser följande områden och i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

- Internationella valutafonden,
- Världsbanksgruppen,
- G 10,
- Europeiska utvecklingsbanken,
- Nordiska investeringsbanken,
- multi- och bilaterala skuldförhandlingar i anknytning till Parisklubben samt samordning av frågor som rör skuldhantering,
- ekonomisk-politiskt samarbete i OECD
- ekonomiska och monetära unionen i EU

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning,

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

allmänna frågor som statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt rationalisering inom statsförvaltningen,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

statistik, folk – och bostadsräkningar,

övergripande frågor om informationsteknik (IT) inom statlig förvaltning,

statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning med undantag av övergripande lönepolitiska frågor,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

statens upplåning och skuldförvaltning,

kreditväsendet, med undantag av kreditinrättnings konkurs,

allmänna pensionsfonderna,

valuta- och kreditreglering,

värdepappersbolag och andra institut på värdepappersmarknaden samt handel på denna marknad, kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken,

sparfrämjande åtgärder, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

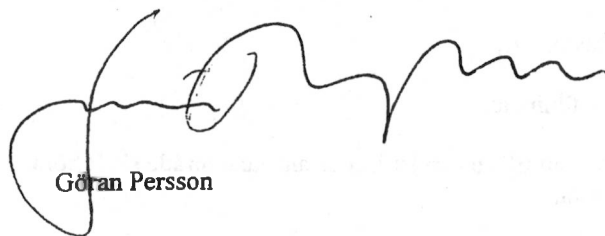
rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

arbetstagare i offentliga anställningar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lunds ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,
Finansinspektionen,
allmänna pensionsfonderna,
Styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank,
Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa,
Insättningsgarantinämnden,
Premiepensionsmyndigheten,
Arbetsgivarverket,
Datainspektionen,
Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd,
Statskontoret, Statens personadressregisternämnd,
Statistiska centralbyrån
Statens utlandslönenämnd,
Statens ansvarsnämnd,
Statens kvalitets- och kompetensråd,
Offentliga sektorns särskilda nämnd,
Trygghetsstiftelsen,
Statens pensionsverk,
Nämnden för statens avtalsförsäkringar,
Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd,
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

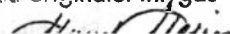

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet inlygas

STATSMINISTERN

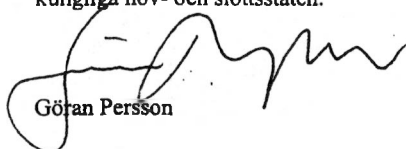
KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller kungliga hov- och slottsstaten.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopierat och
fotokopierat

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

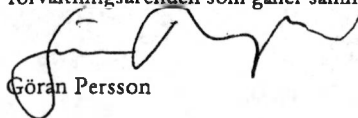
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller samhällsinformation.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Konink: Överensstämmelse
med riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPLA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lena Hallengren att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

förskoleverksamhet,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

kompletterande utbildningar,

övergripande ungdomspolitiska frågor,

stöd ur Allmänna arvsfonden för att främja verksamhet till förmån för ungdomar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

förskoleverksamhet,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

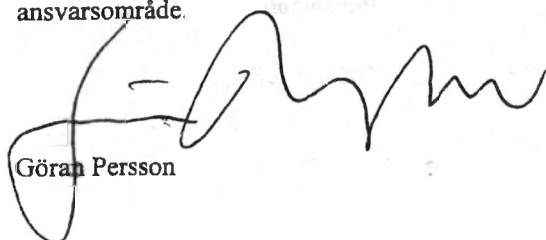
kompletterande utbildningar.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Statsministern beslutar vidare att Nationellt centrum för flexibelt lärande, Folkbildningsrådet och Ungdomsstyrelsen skall höra till statsrådet Hallengrens ansvarsområde.

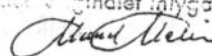

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Överensstämmande
med riksdagen

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-07

Förvaltningsavdelningen

Granskningsärende från KU - Regeringskansliets personalsituation och jämställdhetsarbete

Resp. siffra hänvisar till frågorna i KU:s brev 2003-10-16.

2. Uppgifter om antalet tjänstgörande etc.

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande, exklusive kommittéanställda, i Regeringskansliet under september månad 2003.

Dep	Antal tjänstgörande exkl. kommittéanställda	Väx politiskt tillsatta tjänstemän
SB	63	46
Ju	280	10
UD	1 516	12
Fö	133	6
S	208	15
Fi	442	17
U	185	12
Jo	134	4
Ku	68	3
M	157	5
N	401	18
FA	588	19
Totalt	4 175	167

I tabellen redovisas antalet tjänstgörande vilket innebär att varje deltidsarbetande redovisas som 1 tjänstgörande.

Utöver uppgifterna om politiskt tillsatta tjänstemän i tabellen tillkommer 27 statssekreterare.

I uppgiften för UD ingår 625 tjänstgörande på utlandsmyndigheterna inklusive specialattachéer från andra departement. Förvaltningsavdelningen (FA) sköter administration åt samtliga departement, även det IT-stöd, bibliotek etc som tidigare sköttes lokalt på UD. De politiskt anställda från samarbetspartiernas kanslier redovisas under FA. De är 16 årsarbetskrafter fördelade på 19 tjänstgörande personer.

3. Uppgifter om antalet attachéer, generalkonsuler och ambassadörer samt förklaringar och åtgärder.

Idag är andelen kvinnliga chefer på utlandsmyndigheterna 26%. På rådsnivå (departementsråd som inte är chefer, ambassadråd, kansliråd, ämnesråd och ministrar) är idag fördelningen 41% kvinnor.

Obalansen ur ett jämställdhets- och kompetensperspektiv beror till stor del på att det tar relativt lång tid att bli chef inom UD och att det tidigare inte har rekryterats lika många kvinnor som män till diplomatkarriären. Då andelen kvinnor i UD:s aspirantprogram de senaste åren har blivit jämnt fördelad ökar rekryteringsbasen för kvinnliga chefer på sikt.

Sedan flera år tillbaka pågår ett aktivt arbete för att rekrytera fler kvinnliga chefer till utlandsmyndigheterna. I Regeringskansliets jämställdhetsplan 2003-2004 är ett av målen att senast vid utgången av 2004 ska minst 30 % av utlandsmyndighetscheferna (ambassadörer och generalkonsuler) vara kvinnor. Vid bemanning av chefer till utlandsmyndigheterna ska förslag som överlämnas till ledningen alltid innehålla minst en kvinna och en man. Som framgår i bilaga 1 så har antalet ambassadörer som är kvinnor ökat från 18 % år 2000 till 24 % år 2003 och för kategorin utlandsmyndighetschefer (Ambassadörer och Generalkonsuler) är andelen kvinnor 26% år 2003.

För attachéer är den aktuella fördelningen 28 män och 17 kvinnor.

4. Uppgifter om antalet kvinnliga chefer och redovisning av Regeringskansliet jämställdhetsarbete som berör främjandet av antalet kvinnliga chefer.

I den handlingsplan för jämställda löner, som lämnades till Jämo 2003-01-31, och som helt ersätter tidigare ingivna handlingsplaner framgår följande:

Jämställdhetsarbetet i RK bedrivs genom aktiva åtgärder och genom integrering av jämställdhetsperspektivet i den övriga verksamheten. Alla chefer har ett ansvar för att systematiskt driva ett jämställdhetsarbete men har även ansvar för att inom sitt verksamhetsområde integrera jämställdhetsperspektivet i beslutsprocessen, i verksamhetsstyrningen samt i uppföljning och utvärdering av resultatet.

I jämställdhetsplanen är ett av målen att genomföra chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen skall omfatta principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete.

I bilaga 1 framgår antalet kvinnor och män samt andelen kvinnor inom kvalificerade tjänstebestämmingar: ambassadörer, ambassadråd, departementsråd, kansliråd samt ämnesråd. Under perioden oktober

1994 till oktober 2003 har den sammanlagda andelen kvinnor i dessa tjänstebenämningar mer än fördubblats, från 21% till 43%. Andelen kvinnor är dock fortfarande under 40 procent inom två av tjänstebenämningarna. I en kategori, kansliråd, är andelen kvinnor idag större än andelen män.

Nedan redovisas resultaten för de olika programmen.

Karriärprogram i RK

Under 2002 har ett karriärplaneringsprogram genomförts inom Regeringskansliet. Under 2002 har 225 deltagit i programmet varav huvuddelen 178 är kvinnor. Samtliga yrkeskategorier finns representerade men huvudgruppen är departementssekreterare vilket är rekryteringsbasen för framtidens chefer inom Regeringskansliet. Utvärderingen som genomfördes i slutet av 2002 visar att deltagarna upplever att de fått en plan för sin fortsatta karriär och ett underlag för framtida samtal med arbetsledande chef kring arbetsuppgifter, arbetsmiljö och karriärutveckling. Under 2003 har ansvaret för karriärplaneringsmetoden lagts ut till departementens personalansvariga.

Chefsutbildning

I Regeringskansliets chefsprogram, som riktar sig till samtliga chefskategorier, genomförs chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen omfattar principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete. Under 2002-2003 har 61 nya chefer (varav 33 kvinnor) deltagit i RK:s introduktionsprogram vilket omfattar såväl gruppchefer, sektionschefer, biträdande enhetschefer som enhetschefer. Programmet består av en nio dagars utbildning som bl.a. innehåller teoretiska utbildningsinslag kring vikten av jämställdhet i Regeringskansliet. Därutöver har i år bl.a. huvudmän genomgått en särskild utbildning kring jämställdhet.

Mentorprogram

Mentorer skall särskilt erbjudas de kvinnor som arbetsgivaren bedömer som tänkbara chefer. Mentorprogrammet kommer att starta under 2004.

Förbättrade förutsättningar att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete

RK ska som arbetsgivare förstärka och förbättra förutsättningarna att förena förvärvsarbete och föräldraskap för både kvinnor och män på alla nivåer i Regeringskansliet. En kvalitativ undersökning genomförs nu med syfte att öka kunskapen och skapa bättre förutsättningar för medarbetarna att kunna förena förvärvsarbete och föräldraskap.

bilaga 1

Antal anställda kvinnor och män samt andel kvinnor inom kvalificerade tjänstebestämmingar

Uppgifterna gäller oktober respektive år

Departementsråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	43	71	75	89	100	102
Män	122	137	150	192	177	172
Andel kvinnor	26%	34%	33%	32%	36%	37%

Kansliråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	47	74	105	174	223	236
Män	95	119	150	185	214	212
Andel kvinnor	33%	38%	41%	48%	51%	53%

Ämnesråd*

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	0	0	0	17	54	70
Män	0	0	0	30	78	99
Andel kvinnor	-	-	-	36%	41%	41%

*Tjänstebestämmingen Ämnesråd infördes 1 juli 2000.

Ambassadörer

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	14	15	19	28	29	36
Män	123	135	138	129	113	114
Andel kvinnor	10%	10%	12%	18%	20%	24%

Ambassadråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	15	24	29	45	50	52
Män	107	94	97	99	71	59
Andel kvinnor	12%	20%	23%	31%	41%	47%

BILAGA 3.1.1

Promemoria från Näringsdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-10-23

SB2003/9258

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Telefon 405 4849

KU:s granskningsärende Regeringsprotokollen 2002 - Näringsdepartementet

Med anledning av KU:s skrivelse den 25 september 2003 överlämnas dels en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria som svar på frågorna 1-3 i KU:s kanslipromemoria, dels en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria med kommentar till det som anförs under rubriken Övrigt i kanslipromemorian.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon vaxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE
Telex
178 20 PREMIER S

Justitiedepartementet
Olle Abrahamsson
rättschef

2003-10-23

Till
Statsrådsberedningen

Yttrande med anledning av konstitutionsutskottets kanslipromemoria
2003-09-09 och åtföljande framställning till Regeringskansliet 2003-09-25

1. Allmänt sett gäller att i situationer där det finns utrymme att välja mellan olika anslag och anslagsposter så väljer regeringen i första hand det anslag eller den anslagspost som verksamhetsmässigt är närmast förbunden med respektive ändamål.

Det exempel som nämns i promemorian avser anvisningen av medel vid lokala utvecklingsavtal. Regeringen anvisar dessa medel på förslag av Storstadsdelegationen, som är ett organ särskilt tillskapat för att bereda regeringens beslut om fördelningen av storstadspolitiska medel (se prop. 1997/98:165, s. 35-36). Delegationen skall enligt regeringsbeslut 1999-01-21 (Ku1999/207/IM) lämna förslag till regeringen om lokala utvecklingsavtal och om disposition av medel för insatser inom ramen för sådana avtal från anslaget B 2 *Särskilda insatser i utsatta bostadsområden* inom utgiftsområde 8 och anslaget A 5 *Förstärkning av utbildning i storstadsregionerna* inom utgiftsområde 16. I beslutet anges också att delegationens arbete med de lokala utvecklingsavtalen och förslag till medelsdisposition skall utgå från de riktlinjer regeringen angivit i proposition 1997/98:165 och i budgetpropositionen för år 1999.

2. Det finns olika tekniker för att fylla ut en författningsreglering med regler som har eller som inte har författningskaraktär. I det exempel som anges i konstitutionsutskottets kanslipromemoria – fastställande av ränta för lån till hemutrustning för flyktingar m.fl. – har regeringen årligen sedan 1990 fastställt räntan genom särskilda regeringsbeslut. En anledning till att ränteändringarna inte i stället fastställts i förordningsform är att besluten har betydelse endast för den avgränsade kategori personer som har beviljats eller kan beviljas hemutrustningslån. Låntagarna finns registrerade hos Centrala studiestödsnämnden. Samtliga dessa personer jämte sådana kontaktpersoner i kommuner och vid Migrationsverket vilka har i uppgift att informera flyktingar om lånevillkor och att hjälpa till vid ansökan, informeras fortlöpande av nämnden om de räntebeslut som regeringen fattar.

3. När det gäller verksamhetsbidrag enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration framgår det av 7 § i förordningen att bedömningen av bidraget skall göras med utgångspunkt från de mål som regeringen anger i regleringsbrev för Integrationsverket. Det går alltså att direkt av förordningen utläsa att kompletterande regler för verkets bedömningar kan återfinnas i det för varje år gällande regleringsbrevet för myndigheten. En bidragssökande organisation som studerar förordningen kan således inte sväva i okunnighet om att det kan finnas specifika bedömningsgrunder för Integrationsverkets prövning av bidragsansökningar. Det mest närliggande sättet för en sådan organisation att få kunskap om vad som gäller för prövningen torde i dagens läge vara att gå in på verkets hemsida, där varje bidragssökande omedelbart kan få upplysning om att bland annat det i promemorian uppmärksammade jämställdhetskriteriet återfinns i det för innevarande år gällande regleringsbrevet.

BILAGA 3.2.1

Promemoria från Statsrådsberedningen

REGERINGSKANSLIET

2003-03-21

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefens kansli
Kanslirådet
Jonas Stertman
Telefon 08-405 47 08

**Sammanställning av antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden
år 2002**

2 bilagor

Härmed överlämnas en sammanställning av antalet avgjorda regerings-
ärenden 2002 samt antalet avgjorda regeringsärenden 2001-2002.

Per Virdesten

Kopia till
Förvaltningschefen
Expeditionscheferna
Rättscheferna

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator, O=Primeminister, P=Ministry, A=SIL, C=SE

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

REGERINGSÄRENDEN ÅR 2002
2003-02-18

Bilaga 1

	Ärendegrupp	SB	Ju	UD	Fö	S	Fi	U	Jo	Ku	M	N	S:a
1.	Propositioner	1	42	16	5	27	25	4	5	4	10	25	164
2.	Lagradsremisser		24	3	1	4	13	1	2	2	2	17	69
3.	Författningar ¹	2	173	37	51	112	108	96	37	36	58	138	848
4.	Kommitté- och utredningsdirektiv	1	26	11	13	26	20	18	9	9	30	127	290
5.	Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	7											
			139	328	44	109	116	195	202	147	48	311	1646
6.	Anställningsärenden	6	331	349	77	112	153	71	54	139	58	260	1610
7.	Överklaganden		26	64		14	57	10	18	7	425	162	783
8.	Dispens- och övriga partsärenden	2	855 ²	27	270	1744	240	120	54	50	55	274	3691
9.	B-protokollärenden ³	2	10	36	35	2					1	5	91
10.	Övriga ärenden	9	98	13	4	29	19	3	19	1	33	128	356
	Summa	30	1724	884	500	2179	751	518	400	395	720	1447	9548

Anm. Summorna avser antalet nummer på ärendeförteckningarna vid regeringssammanträdena.
Under ett nummer på förteckningarna kan det finnas flera ärenden som avgjorts (dvs. flera diarienummer).

¹ Inkl. författningar som kungjorts i annan författningssamling än SFS.

² Inkl. 808 nådeärenden m.m. (BIRS).

³ Ärenden som inte omedelbart har offentliggjorts.

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen

2003-02-18

Bilaga 2

**Utveckling av antalet regeringsärenden avgjorda vid regeringssammanträden
2001 - 2002**

Ärendegrupp	2001	2002	Förändring
1. Propositioner	188	164	-24
2. Lagrådsremisser	83	69	-14
3. Författningar	897	848	-49
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	242	290	+48
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	1878	1646	-232
6. Anställningsärenden	1588	1610	+22
7. Överklaganden	758	783	+25
8. Dispens- och övriga partsärenden	4382	3691	-691
9. B-protokollärenden	119	91	-28
10. Övriga ärenden	386	356	-30
Summa	10521	9548	-973

BILAGA 3.6

Promemoria från Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-12

SB2003/10116

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 12

Dnr 050-447-2003/09

KU:s granskningsärende Bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel

Som svar på KU:s skrivelse den 22 oktober 2003 överlämnas en inom
Finansdepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry, A=SIL; C=SE
Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

2003-11-10

Finansdepartementet

Statssekreterare Claes Ljungh
tel. 08-405 14 16

Statsrådsberedningen
Rättschefen Per Virdesten

Konstitutionsutskottets granskningsärende **Bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel (dnr 050-447-2003/04)**

Finansdepartementet får härmed lämna följande underlag till svar till konstitutionsutskottet i rubricerade ärende.

Bakgrund

Kungl. Maj:t beslutade den 14 januari 1955 att ge dåvarande Svenska penninglotteriet aktiebolag tillstånd att under år 1955 anordna ett särskilt penninglotteri till förmån för teater och musik. Beslutet var villkorat med att bl.a. antalet lottsedlar skulle vara 150 000 stycken till ett pris för varje lottsedel på 100 kronor samt att vinsterna skulle ha ett sammanlagt värde, inberäknat utgående skatt enligt gällande bestämmelser om särskild skatt för vissa lotterivinster, på 10 000 000 kronor.

Enligt statsrådsprotokollet medgav Kungl. Maj:t att Svenska penninglotteriet aktiebolag fick, allt efter förväntad efterfrågan, öka lottsedelantalet i lotteriet med jämnt tal av 15 000 stycken samt ytterligare jämnt tal av 15 000 stycken till ett pris för varje lottsedel på 100 kronor. Detta beslut lade grunden för ett särskilt kulturlotteri som alltsedan dess anordnats av Svenska penninglotteriet aktiebolag och efter sammanslagningen av Svenska penninglotteriet aktiebolag och Tipstjänst AB, av AB Svenska Spel.

Det framgår av de regeringsbeslut som fattats under senare år om tillstånd att anordna vissa lotterier för AB Svenska Spel, att bolaget skall anordna bl.a. traditionella lotterier som skall vara till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål. I tillståndsbeslutet av den 19 december 2002 stadgas att en tjugosjättedel (1/26) av bolagets överskott år 2003 och år 2004 från Nya Penninglotten skall tillfalla konst, teater

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@finance.ministry.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-21 73 86

Telex
117 41 FINANS S

och andra kulturella ändamål. Nuvarande tillstånd gäller t.o.m. den 31 december 2004.

Beslut för statliga bolags räkning

AB Svenska Spel är ett av svenska staten helägt aktiebolag. Av AB Svenska Spels bolagsordning 4 § framgår att, av till utdelning tillgängliga vinstmedel skall inget belopp utdelas till aktieägaren. Alla till utdelning tillgängliga vinstmedel skall istället disponeras på sätt som regeringen föreskriver. Vid likvidation av bolaget skall med behållna medel förfaras på sätt som regeringen föreskriver.

Vid de ordinarie bolagsstämmorna i AB Svenska Spel beslutar stämman om hur bolagets vinst skall disponeras. Vid bolagsstämman 2003 beslöt stämman att bolagets vinst skulle disponeras i enlighet med det förslag till vinstdisposition, som styrelsen lämnat i förvaltningsberättelsen och som tillstyrks av bolagets revisor, med anmärkning att närmare anvisningar för bidraget om ytterligare 100 miljoner kronor till idrottens barn- och ungdomsverksamhet kan komma att beslutas av regeringen. Vinstdispositionen hanterar inte de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål.

Regeringen (Kulturdepartementet) har, allt sedan mitten av 1950-talet, kontinuerligt genom beslut uppdragit åt AB Svenska Spel, tidigare Svenska penninglotteriet aktiebolag, att betala ut medel som utgör behållning från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål till vissa organisationer och, i några fall, statliga myndigheter som beviljats bidrag. Beloppet uppgår numera till cirka två miljoner kronor per år.

Budgetordningen

Den ordning genom vilken medel hos AB Svenska Spel tas i anspråk för utbetalning av bidrag som beviljas av regeringen till förmån för konst och teater m.m. tillkom före den nuvarande regeringsformen. Den sedvänja som utbildats för bidragsutbetalningarna kan sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område. Det kan även sättas i fråga om de är i överensstämmelse med de under senare år utvecklade principerna om bruttoredovisning och fullständighet.

Finansieringen av statlig myndighets verksamhet

Regeringen (Kulturdepartementet) beslutade den 12 september 2002 att bevilja Nämnden för hemslöjdsfrågor ett engångsbidrag på 100 000 kronor för ökade kanslikostnader. Bidraget skall efter rekvisition av nämnden betalas ut av AB Svenska Spel från de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnas för kulturella ändamål.

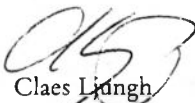
Hemslöjden är en del av kulturarvet och har en viktig roll när det gäller form och design. Hemslöjdsrörelsen har en bred bas och vana att arbeta med ett folkbildningsperspektiv, vilket är en förutsättning för att kunna förmedla ett budskap och skapa ett ökat kvalitetsmedvetande om form och funktion hos allmänheten.

Nämnden för hemslöjdsfrågor verkar, som den statliga myndigheten på området, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen. Målet för nämnden är att öka intresset för, kunskapen om och utövandet av hemslöjd i hela landet. Nämnden skall också medverka till främjandet av arkitektur-, form- och designområdet i enlighet med de av riksdagen beslutade målen för statens engagemang på området. Nämnden anvisas årliga medel för sin kansliverksamhet och för främjande av hemslöjden från utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslag 28:16 resp. 28:17.

Nämnden – och därmed också dess kansli – har en avgörande betydelse för samordningen av den kulturverksamhet som bedrivs i hela landet av ideella hemslöjdsföreningar och av regionala hemslöjdskonsulter. Nämndens kansli har därmed också en viktig roll i arbetet med att sprida intresse och engagemang för hemslöjdsfrågor hos olika grupper. Mot denna bakgrund får det aktuella engångsbidraget till Nämnden för hemslöjd anses väl överensstämmande med de kulturella ändamål som gäller för den s.k. Nya Penninglotten.

Avslutande kommentar

Som tidigare nämnts kan den sedvänja som utbildats för de nu aktuella bidragsutbetalningarna sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område och det kan även sättas i fråga om de är i överensstämmelse med principerna om bruttoredovisning och fullständighet. Den överensstämmer inte heller med det aktiebolagsrättsliga regelverket. Mot denna bakgrund kommer ett arbete att inledas inom Regeringskansliet i syfte att ändra detta förfarande, varvid den ordning som tillämpas beträffande disposition av vinstmedel i AB Svenska Spel kommer att utgöra en förebild.

Claes Ljungh
statssekreterare

BILAGA 5.1

Promemoria från Justitiedepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-13

SB2003/10186

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 13

Dnr 050 - 479-2003/04

KU:s granskningsärende Regeringens beredning av lagärenden

Som svar på KU:s skrivelse den 23 oktober 2003 överlämnas en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE
Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-11

Justitiedepartementet

KU:s granskningsärende Regeringens beredning av lagärenden – underlag till svar till KU

Svar på frågan under punkt 1 i KU:s promemoria

Det som är typiskt och tämligen unikt för regeringsarbetet är att det i stor utsträckning är grundlagsreglerat. I regeringsformen sägs att det skall finnas ett regeringskansli i vilket det ingår departement för skilda verksamhetsgrenar. Det finns också bestämmelser om hur beredningen av regeringsärenden skall gå till, hur ärenden skall avgöras, hur många som skall närvara för att regeringen skall vara beslutsför, vem som är föredragande och vem som skall skriva under besluten.

Regeringsformen innehåller vidare bestämmelser om remissförfarandet och Lagrådets granskning.

I förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet finns närmare bestämmelser om Regeringskansliets uppgifter, arbetsfördelning och organisation. Instruktionen kompletteras med arbetsordning för Regeringskansliet och med arbetsordningar för respektive departement.

Enligt instruktionen har rättschefen ansvar för att det utarbetas förslag till lagar och andra författningar. Rättschefen skall vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid beredningen av författningar. Rättschefen svarar för den slutliga granskningen av förslagen.

Rättschefen i Statsrådsberedningen och expeditionschefen i Justitiedepartementet har ett särskilt övergripande ansvar för författningsarbetet och för beredningen av ärenden.

Rättschefen i Statsrådsberedningen skall bl.a. särskilt svara för sådan samordning inom Regeringskansliet i rättsliga och språkliga frågor som främjar enhetlighet och hög kvalitet i lagstiftning och förvaltning. Rättschefen kan i det syftet ge ut handböcker, riktlinjer och annat material. Expeditionschefen i Justitiedepartementet skall i samverkan

med rättschefen i Statsrådsberedningen vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet i författningsförslag, förslag till riksdagen och kommittédirektiv samt främja en enhetlig handläggning av ärenden inom Regeringskansliet. De skall båda medverka till att språket i författningar och andra beslut blir så enkelt och klart som möjligt.

Rättschefen i Statsrådsberedningen har gett ut handböcker både för författningsskrivning (Gröna boken, Ds 1998:66) och propositionsarbetet (Propositionshandboken, Ds 1997:1). En lista på handböcker och riktlinjer bifogas; se *bilaga 1*.

Regeringskansliets förvaltningsavdelning anordnar kontinuerligt utbildning i författningsskrivning och propositionsskrivning för anställda i Regeringskansliet.

Regeringskansliets expeditions- och rättschefer har gemensamt utarbetat checklistor för propositionsarbetet. Kvaliteten i lagstiftningsarbetet diskuteras regelbundet i kretsen av expeditions- och rättschefer.

Slutligen kan nämnas att Justitiedepartementets granskningsenhet arbetar framför allt med juridisk och språklig granskning av bl.a. propositioner, skrivelser till riksdagen, lagrådsremisser, kommittédirektiv, lagar inför kungörande, förordningar och tillkännagivande. Inga sådana texter får tryckas förrän enheten granskat dem. Huvuduppgiften är att granska texterna ur konstitutionell synvinkel, att uppmärksamma andra centrala rättsliga och författningstekniska frågor samt att bevaka texternas allmänna kvalitet och begriplighet. Vid enheten arbetar såväl jurister som språkexperter.

Svar på frågorna under punkt 2 och 3 i KU:s promemoria

Nedan följer berörda departements svar på olika frågor under punkt 2 i KU:s promemoria samt – i de fall det efterfrågats – svar på frågan under punkt 3 i promemorian, allt gällande följande sju lagärendena.

Straffansvar för människohandel (Justitiedepartementet)

Punkt 2

Lagförslagen i lagrådsremissen Straffansvaret för människohandel bygger på förslag som den parlamentariskt sammansatta Sexualbrottskommittén lade fram i sitt betänkande Sexualbrotten Ett ökat skydd för den sexuella integriteten och angränsande frågor (SOU 2001:14). När det gäller människohandel hade kommittén, i enlighet med sitt uppdrag, endast utrett frågan om att införa ett särskilt brott avseende handel med människor för sexuella ändamål. Sexualbrottskommitténs betänkandet

remitterades till drygt sextio remissinstanser. Förslaget att införa en särskild bestämmelse om straffansvar för människohandel för sexuella ändamål hade stöd av en överväldigande majoritet av remissinstanserna.

Under den tid Sexualbrottskommittén arbetade framförhandlades FN-protokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn. Protokollet reglerar även andra former av människohandel än för sexuella ändamål, t.ex. tvångsarbete. Sexualbrottskommittén hade inte i uppdrag att ta fram beredningsunderlag för de åtaganden som krävs för att tillträda FN-protokollet. I april 2002 godkände dessutom riksdagen ett inom EU framförhandlat rambeslut om åtgärder mot människohandel. Rambeslutet, liksom FN-protokollet, reglerar även andra former av människohandel utöver sexuella ändamål.

Av ovan sagda framgår att tillräckligt beredningsunderlag fanns när det gäller de lagförslag som presenterades i lagrådsremissen. Lagrådet var av samma uppfattning. Det Lagrådet ställde sig kritisk till var att det framlagda förslaget var begränsat särskilt till människohandel för sexuella ändamål. Lagrådet ansåg i sitt yttrande att övervägande skäl talade för att införandet av ett sådant särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att beredningsunderlag som omfattar även frågan om anslutning till och genomförande av de relevanta internationella instrumenten, vilka reglerar även andra former av människohandel, finns att tillgå. Lagrådet ansåg vidare att förslaget inte i alla hänseenden var genomarbetat. Lagrådet ansåg att de föreslagna bestämmelserna i lagrådsremissen borde bli föremål för ytterligare bearbetning med beaktande av de synpunkter som Lagrådet hade framfört i sitt yttrande.

Lagrådets yttrande föredrogs för den politiska ledningen i sedvanlig ordning. En analys av lagrådsyttrandet gjordes därefter på tjänstemannanivå av ansvarig enhet samt bereddes med ansvarig rättschef. Granskningsenheten var inkopplad i ärendet. Resultatet av analysen av lagrådsyttrandet samt förslag till justering av lagtexten med anledning av Lagrådets yttrande föredrogs därefter för den politiska ledningen som gjorde ställningstagandet att gå fram med förslagen. Inget ytterligare beredningsunderlag bedömdes som nödvändigt. Ett utkast till proposition delades därefter, i sedvanlig ordning, till berörda enheter/departement inom Regeringskansliet. Lagstiftningsärendet togs därefter upp med den politiska ledningen inför regeringsbeslut om proposition den 14 mars 2002.

I propositionen Straffansvaret för människohandel (prop. 2001/02:124) anges under avsnitt 3, Ärendet och dess beredning, att regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter och i viss utsträckning tillgodosett dem. När det gäller frågan om införandet av ett särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att ett beredningsunderlag som

omfattar även frågan om anslutning till relevanta instrument finns att tillgå gjorde regeringen, som nämnts ovan, en annan bedömning än Lagrådet. Regeringen framhöll att Sexualbrottskommittén var enig om att ett särskilt brott avseende handel med människor för sexuella ändamål skulle införas. Förslaget hade stöd av en överväldigande majoritet av remissinstanserna. Regeringen anförde vidare att ett särskilt straffstadgande kunde vara ett viktigt verktyg för en effektiv kamp mot människohandel och en förutsättning för ett väl fungerande internationellt samarbete. Bland annat mot denna bakgrund ansåg regeringen att ett särskilt människohandelsbrott som grundades på kommitténs förslag inte kunde anstå till dess att beredningsunderlag som omfattar även frågan om anslutning till relevanta internationella instrumenten finns att tillgå. I avsnitt 5.3 i propositionen redogörs för detta utförligare. När det gäller utformningen av det föreslagna brottet har regeringen beaktat Lagrådets synpunkter samt i viss utsträckning tillgodosett dem. Därutöver har vissa ändringar av främst redaktionell karaktär gjorts. I avsnitt 5.4 samt i författningskommentaren i propositionen redogörs för hur regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter när det gäller utformningen av det föreslagna brottet.

Ändringar i lagen om offentlig upphandling m.m. (Finansdepartementet)

Punkt 2

Beredning av såväl lagrådsremissen som propositionen (prop. 2001/02:142) har på sedvanligt sätt skett genom gemensam beredning och delning i Regeringskansliet. Därutöver har bl.a. Nämnden för offentlig upphandling, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Svenskt Näringsliv beretts tillfälle att under hand yttra sig över lagförslagen. Även diskrimineringsombudsmännen har beretts tillfälle att yttra sig.

När det gällde förslaget till ändring i sekretesslagen, som rörde den s.k. upphandlingssekretessen i 6 kap. 2 §, föranledde Lagrådets synpunkter en ingående diskussion mellan i första hand Finansdepartementet och Justitiedepartementets grundlagsenhet. Den analys som gjordes ledde till slutsatsen att den EG-rättsliga regleringen förutsätter att den upphandlande enheten gör en sekretessprövning av vilka uppgifter som får lämnas ut om tilldelningsbeslutet. Det grundläggande kravet på lika behandling av leverantörer innebär vidare att innehållet i och utformningen av de upplysningar som leverantörerna får måste vara identisk. Den lagkonflikt som Lagrådet befarade bedömdes därför inte vara för handen.

I fråga om förslagen till lag om ändring i lagen om offentlig upphandling beträffande kriterier för miljömärken samt särskilda kontraktsvillkor föranleddes förtydligandet i lagen av den osäkerhet vid tillämpningen

som framkommit i olika sammanhang. Regeringen ansåg mot den bakgrunden att det var angeläget att införa en bestämmelse som klart visar att det finns möjlighet att hänvisa till kriterier för miljömärken samt att ställa särskilda villkor för hur uppdraget skall genomföras. En sådan bestämmelse överensstämde även med förslagen i de nya direktiv som EG-kommissionen lagt fram. Arbetet med direktiven var långt framskridet och inte heller i övrigt ansågs någon risk föreligga med att införa de aktuella bestämmelserna innan direktiven antagits.

Som nämnts inledningsvis bereddes ett antal myndigheter och organisationer tillfälle att under hand lämna synpunkter på lagförslagen. Att lagrådsremissen och propositionen inte föregåtts av något i sedvanlig ordning remissbehandlat lagförslag bedömdes därför inte hindra att förslagen lämnades. Den bedömningen kom dock inte att redovisas i propositionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att regeringen gjorde en annan bedömning än Lagrådet av de ifrågasatta förslagen. Regeringen valde dock i detta fall att, i stället för att lämna en sammanfattning i kap. 3 Ärendet och dess beredning, hänvisa till de avsnitt i propositionen där Lagrådets synpunkter behandlades.

Punkt 3

Av utdrag ur protokoll vid sammanträde i Lagrådet framgår att sammanträdet ägde rum 2002-03-12. I propositionen har således felaktigt detta datum angetts.

Lagrådets yttrande kopieras in i propositionen från en av Lagrådet tillhandahållen diskett. Huruvida disketten innehållit en felaktig uppgift eller om ett misstag, som inte uppmärksammats, begåtts vid kopieringen går inte att utröna eftersom disketten inte bevarats.

Märkningsdirektivet om tobaksvaror (Socialdepartementet)

Punkt 2

KU:s frågor gäller dels Lagrådets diskussion om huruvida de i direktivets artikel 5 med bilaga upptagna allmänna och kompletterande varningstexterna genomgående har den sakliga inriktning som krävs för att inte gränsen till TF:s skyddsområde skall överskridas, dels Lagrådets synpunkt på att ifrågavarande avgränsningars förenlighet med TF inte genom subdelegation bör överlätas till förvaltningsmyndighet.

Vad först avser varningstexternas förenlighet med TF har Lagrådet i sitt yttrande framhållit att det inte har "något att erinra mot de tillägg i fråga

om illustrationer, rökavvänjning och uppgifter för att säkerställa tobaksvarans identitet som föreslås i 9 §". Vad avser de två varningstexter i direktivet med information om rökavvänjning som föranlett förslaget till ändring i bestämmelsen – "Din läkare eller ditt apotek kan hjälpa dig att sluta röka" respektive "Sök hjälp för att sluta röka: (telefonnummer/postadress/Internetadress/fråga din läkare/på apotek)" – har regeringen gjort bedömningen att dessa inte kommer i konflikt med regleringen i TF utifrån den diskussion som Lagrådet för i frågan. Texterna är inte av uttryckligen åsiktspåverkande eller opinionsbildande karaktär, utan innehåller huvudsakligen information om var man kan vända sig för att få hjälp med att sluta röka.

I det fortsatta författningsarbetet har regeringen följaktligen gjort bedömningen att det inte föreligger några hinder att överlämna åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet; se tobaksförordningen (2001:312), senast ändrad SFS (2002:635). Sådana föreskrifter kan också bli föremål för regeringens prövning efter överklagande.

KU framhåller i sin promemoria att regeringen i kommentaren till 9 § första stycket 1 angivit att denna har utformats i enlighet med de synpunkter Lagrådet lämnat. KU påpekar här att Lagrådet inte hade lämnat några synpunkter på denna del av bestämmelsen. Vad som sägs i författningskommentaren i propositionen (s. 23) är emellertid att det är den nya punkten 3 som har utformats i enlighet med de synpunkter som Lagrådet lämnat. Lagrådet förordade i denna del en något annorlunda utformning än förslaget i lagrådsremissen.

Beträffande 9 § andra stycket – som Lagrådet förde ett resonemang kring – föreslogs ingen ändring. En inskränkning i regeringens möjligheter att vidaredelegera till myndighet i vissa delar hade varit möjlig att föreslå.

I den fortsatta beredningen av lagrådsremissens lagförslag var Regeringskansliets uppfattning att Lagrådet inte avstyrkt någon del av förslaget. Regeringen kom sedermera att följa de förslag Lagrådet lämnade.

Riksdagen antog regeringens förslag med endast den ändringen att orden "Europeiska gemen" ersattes av "Europeiska gemenskapen".

*Skatteregler mot handel med skalbolag (Finansdepartementet)**Punkt 2*

Som framgår av propositionen bearbetades förslagen vidare i vissa avseenden efter det att lagrådsremissen hade beslutats. Detta gällde särskilt i fråga om hur andelar i handelsbolag skulle behandlas.

Den åsyftade vidareberedningen bedrevs i enheten för företagsbeskattning vid skatteavdelningen i Finansdepartementet. Förslagen bereddes underhand med Riksskatteverket både innan och i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

*Sekretessen hos vissa ombudsmän (Näringsdepartementet)**Punkt 2*

Den 19 juni 2003 överlämnade regeringen propositionen Sekretessfrågor – Ekonomisk brottslighet m.m. (prop. 2001/02:191) till riksdagen. En del av propositionen gällde förslag till ändringar i 9 kap. 21 § sekretesslagen (1980:100). Förslaget hade granskats av Lagrådet, vars yttrande lämnades efter sammanträde som hölls den 14 februari 2002.

I lagrådsremissen föreslogs – såvitt gäller Jämställdhetsombudsmannen – att sekretess skulle gälla dels i ärenden enligt angivna lagar, dels i ombudsmannens ”verksamhet för jämställdhet inom skolväsendet, högskolan, arbetsmarknadsutbildning och andra utbildningsformer”. Motsvarande eller snarlika förslag lämnades för de andra ombudsmännen.

Det förslag som lämnades till Lagrådet framgår av *bilaga 2*. Bilaga 14 i propositionen, som enligt sin rubrik innehåller lagrådsremissens förslag, innehåller däremot inte det förslag som regeringen lämnade till Lagrådet för granskning. Där redovisas i stället – felaktigt – det förslag som regeringen i propositionen överlämnat till riksdagen. Det innebär att det av propositionen endast på ett ofullständigt sätt framgår vilket underlag Lagrådet haft för sin granskning. Bilaga 14 har fått sin utformning av förbiseende.

Lagrådet anförde i sitt yttrande vissa betänkligheter mot förslaget i lagrådsremissen. Det var enligt Lagrådet tveksamt om en så vidsträckt sekretess som föreslogs i remissen var motiverad. Lagrådet noterade bl.a. att sekretessen enligt förslaget skulle gälla inte bara i förhållande till

enskilda till vilkas förmån ombudsmännen har att verka, utan i lika hög grad i förhållande till dem som kan bli föremål för ombudsmännens granskning. Lagrådet ansåg att frågan i första hand förtjänade ytterligare överväganden. För det fall regeringen ansåg att det remitterade förslaget ändå borde läggas till grund för lagstiftning, lämnade Lagrådet förslag till vissa justeringar av lagtexten. Lagrådet föreslog att regleringen kunde ges exempelvis följande formulering: "... samt i Jämställdhetsombudsmannens övriga verksamhet för jämställdhet". Lagrådets yttrande är bilaga 16 till propositionen.

Regeringen förklarade sig i propositionen dela Lagrådets uppfattning att det är viktigt att sekretesskyddet inte ges en alltför generell utformning (prop. s. 103). I propositionen justerade därför regeringen förslaget med anledning av Lagrådets synpunkter. Sekretess föreslogs gälla, förutom i ärenden enligt angivna lagar, "i annat ärende som rör rådgivning åt enskild". Detta utgör en mer begränsad reglering än den som föreslogs i lagrådsremissen. Regeringen har alltså beaktat Lagrådets synpunkter på så sätt att förslaget till utvidgad sekretess begränsats i enlighet med den restriktiva inställning till begränsningar av offentlighetsprincipen som Lagrådet rekommenderat.

När det gäller Lagrådets påpekande att förslaget i lagrådsremissen innebar att sekretess skulle gälla inte bara i förhållande till enskilda till vilkas förmån ombudsmannen har att verka kan konstateras att sekretessen i de olika ombudsmännens verksamhet gäller, och gällde även vid tidpunkten för Lagrådets yttrande, till förmån till för enskild utan någon begränsning till enskilda till vilkas förmån ombudsmannen har att verka (se 7 kap. 34 § sekretesslagen och 9 kap. 21 § sekretesslagen i dess lydelse SFS 2001:1307). Eftersom sekretessen till skydd för enskilda hos ombudsmännen i deras olika verksamheter bör utformas på ett likartat sätt skulle ett beaktande av Lagrådets synpunkter i detta avseende kräva förändringar av gällande rätt. Lagrådets yttrande föranledde därför, utöver den ovan nämnda begränsningen av det lagförslag som lades fram i det aktuella lagstiftningsärendet, en hänvisning i propositionen till Diskrimineringskommitténs (N2002:06) arbete. Regeringen konstaterar i propositionen att en generell översyn av den sekretessreglering som avser ombudsmännens verksamhet kommer att ske inom ramen för utredningens arbete (prop. s. 103). Förslaget fick därför ses som en temporär lösning i avvaktan på behandlingen av Diskrimineringskommitténs förslag (prop. s. 104). – Diskrimineringskommittén, som är parlamentariskt sammansatt, skall slutligt redovisa sitt arbete den 1 juli 2005. Dess uppdrag framgår av dir. 2002:11 och tilläggsdir. 2003:69.

Punkt 3

Regeringen beslutade den 7 februari 2002 om lagrådsremissen Några frågor om sekretess hos ombudsmännen m.m. (dnr. N2002/1490/RS). I

remissen fanns förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100). Remissen föredrogs i Lagrådet den 14 februari 2002.

Den 19 juni 2003 överlämnade regeringen propositionen Sekretessfrågor – Ekonomisk brottslighet m.m. (prop. 2001/02:191) till riksdagen. En del av propositionen var förslaget till lag om ändringar i sekretesslagen. Förslaget hade granskats av Lagrådet och därefter under beredningen i Regeringskansliet reviderats och utformats i enlighet med den inriktning som Lagrådet föreslagit.

Propositionen innehåller 16 bilagor. Bilaga 16 är Lagrådets yttrande. Där har – felaktigt – Lagrådets sammanträde angetts till den 7 juni 2002. Som framgår av uppgifter från Lagrådet och ärendets akt i Näringsdepartementet hölls sammanträdet rätteligen den 14 februari 2002. Uppgiften i bilaga 16 har förts in av förbiseende.

Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor (Finansdepartementet)

Punkt 2

Gemensam beredning

Ett flertal underhandskontakter (per telefon samt vid möten) med bl.a. företrädare för Justitiedepartementets straffrättsenhet (Ju L5) togs. Det förslag till proposition som sedan gemensambereddes inom Regeringskansliet den 4 september 2002, hade således redan innan formell gemensam beredning inleddes, diskuterats fram tillsammans med Ju L5. Gemensam beredning av propositionen gjordes med SB, Ju/Gransk, Ju L5 och UD-ERS. Efter sedvanlig gemensam beredning togs ytterligare hänsyn till inkomna synpunkter av skilda slag.

Delning

Den 5 november 2002 delades propositionen. Förutom samtliga personer vid Regeringskansliet enligt aktuell delningslista, fick följande departement och enheter med en eller två särskilt angivna personer delningsversionen av propositionen. Ju L5, Ju PÅ, Ju DOM, N NL, S FH, UD FMR, UD EIM, UD ERS och Fö RS. Slutligen fick även 13 personer vid Riksskatteverket och 3 personer vid Tullverket delningsversionen. Ytterligare synpunkter arbetades därefter in i den slutliga versionen av aktuell proposition. På s. 26 i propositionen anges även att "efter lagrådsbehandlingen (se nedan) har underhandskontakter tagits med Tullverket och Riksskatteverket".

Övrigt

Det kan tilläggas att inte en enda motion väcktes under motionstiden med anledning av riksdagsbehandlingen av propositionen.

Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten (Finansdepartementet)

Punkt 2

Inom Finansdepartementet utarbetades under våren 2002 en promemoria om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten (Fi2002/1588). Promemorian sändes ut på remiss och remisstiden gick ut den 15 juni 2002.

Riksdagen beslutade den 16 maj 2002 att bifalla Skatteutskottets förslag i betänkandet, bet. 2001/02:SkU29, att tillkännage för regeringen att den skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändring som skulle eliminera de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat andelar i ett fåmansföretag. Lagförslaget skulle ges retroaktiv verkan.

Efter remissbehandlingen kompletterades promemorian med övergångsbestämmelser. Synpunkter inhämtades från Riksskatteverket, Svea Hovrätt, Kammarrätten i Göteborg och Länsrätten i Skåne län. I lagrådsremissen föreslogs att de nya reglerna om andelsbyten skulle få retroaktiv verkan.

Lagrådet, som bl.a. ansåg att retroaktiviteten endast skulle gälla för utbytta andelar som varit kvalificerade, lämnade en skiss till förslag hur ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skulle kunna utformas. Regeringen, som i huvudsak följde Lagrådets synpunkter, beredde därefter förslagen på nytt med Riksskatteverket i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

Handböcker och andra publikationer från Statsrådsberedningen

För att få tag på publikationer från Statsrådsberedningen ringer du distributionscentralen, tfn 510 16. De publikationer vars namn är understrukna finns även på intranätet (Insidan, Administrativt, Riktlinjer och stöd, Handböcker).

Författningsskrivning

Gröna boken. Riktlinjer för författningsskrivning. Ds 1998:66
Svarta listan. Ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk. PM 1993:1¹
Myndigheternas föreskrifter. Handbok i författningsskrivning. Ds 1998:43. (Kapitlet Innehåll, disposition och språk i upplagan Ds 1992:112 finns som särtryck.)
Några riktlinjer för författningsspråket. PM 1994:4¹
Att styra genom regler? Checklista för regelgivare. PM 1995:2¹. (Finns även på engelska: Control by regulation. Check-list for legal drafters. PM 1995:2)

Propositioner

Propositionshandboken. Ds 1997:1

Förvaltningsbeslut

Gula boken. Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet. Ds 1998:39²

Kommittéarbete

Kommittéhandboken. Ds 2000:1
Hur kommittédirektiv utformas. PM 1994:3¹

Europeiska unionen

Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet. PM 1996:4¹
Hanteringen i Regeringskansliet av handlingar från EU. PM 2000:2¹

Skrivregler

Myndigheternas skrivregler 5 uppl. (Ds 2001:32)
 Komplement till Myndigheternas skrivregler (Ds 2001:32) för riksdagen och Regeringskansliet

Övrigt om arbetet i regering, riksdag och myndigheter

Statsrådsberedningens riktlinjer (Ds 1998:52)
Samrådsformer i Regeringskansliet. PM 1997:4¹
Svara på remiss – hur och varför? PM 1993:3¹
Interpellationer, frågor, informationsstunder och fristående debatter i riksdagen. PM 1996:2¹

Andra handböcker

Publikationshandboken, institutionernas redaktionella regler. Europeiska gemenskaperna 1998
(se <http://publications.eu.int/code/sv/sv-cover.htm>)

Utrikes namnbok. Svenska myndigheter, organisationer, titlar, EU- och EG-organ, EU-titlar och länder på engelska, tyska, franska, spanska, finska och ryska. 6:e reviderade upplagan.

Utrikesdepartementet och Sverigefinska språknämnden och Fritzes 2002

(se http://udsidan/innehall/adm/handbocker/utr_namnbok.htm)

Tala för att tolkas, skriva för att översättas. Utrikesdepartementet 2001

(finns hos distributionscentralen, tfn 510 16 och på Klarspråkssidan

www.justitie.regeringen.se/klarsprak/). Finns även på finska.

Svenska författningar på främmande språk

Svenska författningar i översättning till främmande språk. (Se <http://insidan/sfstr/main.asp>)

Klarspråkssidan

(www.justitie.regeringen.se/klarsprak/)

Här kan du hitta ordböcker, termdatabaser, information om språkexperterna och

Klarspråksgruppen, vanliga språkfrågor, Klarapostens språkspalter, länkar som är intressanta ur

språksynpunkt och mycket annat. Handböcker från Statsrådsberedningen, Utrikes namnbok och en del andra publikationer finns även här.

november 2003

¹ Ingår i SB:s riktlinjer (gå via Insidan, Administrativt, Riktlinjer och stöd, Handböcker).

2 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 21 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

21 §²

Sekretess gäller hos följande myndigheter för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs:

1. Jämställdhetsombudsmannen eller Jämställdhetsnämnden i ärende enligt jämställdhetslagen (1991:433) och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

2. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

3. Nämnden mot diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning,

Sekretess gäller hos följande myndigheter för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs:

1. Jämställdhetsombudsmannen eller Jämställdhetsnämnden i ärende enligt jämställdhetslagen (1991:433) och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan samt i Jämställdhetsombudsmannens verksamhet för jämställdhet inom skolväsendet, högskolan, arbetsmarknadsutbildningen och andra utbildningsformer,

2. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan samt i verksamhet enligt lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2001:1307.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-12

Finansdepartementet

Statssekreteraren

Claes Ljungh

**Regeringens utövande av utnämningmakten – KU:s granskningsärende
050-448-2003/04**

Utveckling avseende rekrytering och rörlighet

Bilagorna 1–3 presenterar de myndighetschefer inom respektive departements verksamhetsområde som utsetts under 2001–2003 (fram till utgången av oktober). Till grund för uppdelningen ligger det år under vilket regeringen tagit beslut. Anställningsperioden kan i vissa fall ha inletts senare. Av bilagorna framgår även anställningstidens längd.

Bilagorna innehåller information om myndighetschefens bakgrund samt vilka myndighetschefer som tidigare har varit chef för annan myndighet.

Följande myndighetschefer har varit anställda som statssekreterare under en s-regering:

Kristina Rennerstedt, GD Statens kulturråd (2001)

Lars Rekke, GD Luftfartsverket (2001)

Sören Häggroth, GD Fortifikationsverket (2002)

Yvonne Gustafsson, GD Ekonomistyrningsverket (2003)

Birgitta Boström, GD Statens geotekniska institut (2003)

Barbro Holmberg, GD Migrationsverket (2003-06-01 t.o.m. 2003-10-09)

Skriftliga kravprofiler och brett sökförfarande

1) Förteckning och innehåll i kravprofiler under åren 2001 och 2002

Som ett led i arbetet med att bereda och föredra anställningsärenden skrivs det inom Regeringskansliet promemorior som sammanfattar de analyser som görs och de synpunkter som förs fram av statsråden och deras medarbetare i ärendet. Promemoriorna innehåller bl.a. s.k. kravprofiler, dvs. överväganden om vilka krav som en kandidat bör uppfylla för att komma i fråga för anställningen. I huvuddelen av anställningsärendena 2001 och 2002 har sådana promemorior tagits fram.

Dessa handlingar expedieras inte och tas inte heller om hand för arkivering (jfr 2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen).

De krav som ställs på befattningen som myndighetschef är såväl krav på specialistkompetens och sakkunskap som ledarförmåga. Arbetet med kravprofilen tar sin utgångspunkt i en bedömning av vilka strategiska verksamhetsfrågor som bedöms stå i fokus för den aktuella myndigheten. Erfarenhet av politiskt arbete brukar inte anges i kravprofiler. Sådana erfarenheter vägs i stället in vid meritvärdering.

När det gäller rekrytering av landshövdingar vägs den politiska bakgrunden in noga. I övriga tillsättningar kan politisk erfarenhet vara en merit men inget krav.

Ett brett sökförfarande förekommer i de flesta fall och innebär att kandidater söks även från näringslivet, kommuner och landsting. För vissa befattningar krävs juristutbildning, i vissa fall ställs krav på domarerfarenhet. För rektorer vid universitet och högskolor krävs att man är behörig att vara professor eller lektor (se bifogad lista). I dessa fall begränsas urvalet till personer med dessa kvalifikationer.

2) Hur har regeringen agerat för att tillgodose målsättningen om ett brett sökförfarande?

Samtliga utnämningsbeslut förbereds genom att en inventering görs av tänkbara kandidater i relation till kraven på anställningen som myndighetschef. Vid en genomgång av de beslutade tillsättningarna under åren 2001–2003 framgår att de rekryterade myndighetscheferna har en varierad bakgrund. I nio av de aktuella tillsättningarna har de anställda en tidigare erfarenhet som chef inom kommunal verksamhet eller från privat och föreningsverksamhet. Fem myndighetschefer har varit riksdagsledamöter. En myndighetschef var tidigare statsråd. Huvuddelen av övriga myndighetscheferna som utsetts respektive år kommer från chefsanställningar inom statliga myndigheter. Slutligen har mellan sex och nio myndighetschefer respektive år erfarenhet från chefsposter inom Regeringskansliet. I denna grupp återfinns totalt sex personer som närmast kommer från en anställning som statssekreterare (se förteckningen ovan).

Rörlighet bland myndighetscheferna bör eftersträvas. Under år 2001 respektive 2002 flyttade fem myndighetschefer från en anställning som generaldirektör till en annan anställning som chef för en statlig myndighet. År 2003 har hittills fyra myndighetschefer flyttat från en myndighetschefsanställning till en annan.

Ökad professionalism och öppnare ansökningsförfarande

Anställning som myndighetschef förutsätter en kombination av en både bred och specialiserad kompetens samt ett professionellt ledarskap. En aktiv chefsförsörjning är en förutsättning för att den statliga förvaltningen ska nå målen i de olika verksamheterna. Det måste finnas ett högt förtroende mellan regeringen och myndighetschefen för att myndigheten ska kunna ledas och verka både självständigt inom ramen för myndighetens ansvar och under styrning av regeringen. Regeringens rekrytering av myndighetschefer är mot denna bakgrund en komplicerad och grannliga process. Rekryteringsarbetet har utvecklats över åren genom tillämpningen av en samlad chefspolicy och ett sammanhållet stöd vid behov till enskilda departement. Användningen av kravprofiler som ett verktyg i beredningen av dessa beslut har utvecklats. En fortsatt utveckling för att förbättra beredningen av rekryteringsbeslut måste fortsätta.

Tillämpningen av tidsbegränsade anställningar av myndighetschefer och rörlighet är viktiga delar i chefspolicyn. Under ett tiotal år har regeringen dessutom utvecklat och förbättrat stödet till gruppen myndighetschefer och överdirektörer genom att erbjuda olika former av ledarskapsseminarier för chefer i förvaltningen.

Ibland kan det vara nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa att lämna chefskapet i förtid. Samarbetsproblem men även personliga hälsoskäl har förorsakat några sådana enstaka beslut.

Ett utvecklingsarbete med avseende på olika delar i regeringens chefspolicy pågår kontinuerligt. Vid återkommande tillfällen genomförs uppföljningar av arbetet med regeringens chefsförsörjning. För verksamhetsåret 2003 och 2004 planeras en översyn av Regeringskansliets tillämpning av chefspolicyn och vilka förbättringar som kan göras. I en sådan översyn ingår rekrytering av myndighetschefer, formerna för utvecklingsstöd till denna chefsgrupp samt förutsättningarna för styrning av myndigheterna och de årliga mål- och resultatdialogerna.

2003-10-31

Anställningsbeslut - myndighetschefer år 2001

Bilaga 1

Dep	Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	t.o.m.	Övr
Fi	Länsstyrelsen i Jämtlands län	Mikaelsson, Maggi, Landshöv	2002	2002-01-01	2007-12-31	Rdl (v)
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	Lagrell, Lars-Åke, Landshöv.	2002	2002-04-01	2005-05-31	Ordf. i Sv. Fotbollsforbundet
	Länsstyrelsen i Stockholms län	Hallström, Mats, Landshöv.	2002	2002-01-01	2006-12-31	Ambassadör i Berlin, f.d. statsråd
Fö	Statens haverikommission	Svenaeus, Lena, GD	2002	2002-01-07	2007-12-31	JämO
	Totalförsvarets pliktverk	Körlof, Björn, GD	2001	2001-11-01	2004-10-31	GD på Styrelsen för psykologiskt försvar
Jo	Marknadsdomstolen	Fallenius, Christer, Ordf.	2001	2001-07-01	2007-06-30	rättschef Konkurrensverket
Ju	Justitiekanslern	Lambertz, Göran, JK	2001	2001-10-01		Rättschef Judep
	Valmyndigheten	Skarell, Gunnar, Kanslichef	2001	2001-07-01	2007-06-30	Finansråd på Fi-dep
Ku	Moderna museet	Nittve, Lars, Överintendent	2001	2001-11-01	2007-10-31	museidirektör Tate Modern i London
	Naturhistoriska riksmuseet	Hallman, Christina, Museichef	2002	2002-03-01	2006-01-31	GD Riksställningar
	Statens kulturråd	Rennerstedt, Kristina, GD	2001	2001-06-01	2007-05-31	Statssekr på Ju
M	Kemikalieinspektionen	Forsberg, Ethel, GD	2001	2001-09-01	2007-08-31	Miljöchef Sthms stad
N	Elsäkerhetsverket	Färm, Gunnel, GD	2002	2002-01-01	2005-01-31	GD Rådet för arbetslivsforskning t.o.m. 2000
	Luftfartsverket	Rekke, Lars, GD	2001	2001-08-01	2007-07-31	statssekr på Näringsdep
	Patent- och registreringsverket	Hellsvik, Gun, GD	2001	2001-03-01	2007-02-28	F.d. justitieminister, riksdagsledamot (m)
U	Blekinge tekniska högskola	Haikola, Lars, Rektor	2001	2001-03-01	2007-02-28	Docent
	Högskolan i Gävle	Svensson, Leif, Rektor	2001	2001-07-01	2007-06-30	Vicerektor Lunds Tekniska högskola
	Högskolan i Skövde	Larsson, Leif, Rektor	2001	2001-07-01	2007-06-30	Adj. professor vid Linköpings univ., programchef forskars
	Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildni	Eriksson, Sonja, GD	2001	2001-10-01	2007-09-30	Skolchef Rådningsverkets skola, f.d. rektor
	Myndigheten för Sveriges nästuniversitet	Ericson, Mats, GD	2002	2002-03-01	2008-02-29	Prof Kungl Tekniska högskolan, prorrektor Mithögskolan
	Nationellt centrum för flexibelt lärande	Persson, Hans-Inge, GD	2001	2001-07-01	2007-06-30	Näringslivschef i Hälsöholm
	Operahögskolan i Sthlm	Axelsson, Lise-Lotte, Rektor	2001	2001-11-01	2007-10-31	Prorrektor Operahögskolan
	Specialpedagogiska institutet	Rockeán, Jan, GD	2001	2001-07-01	2007-06-30	chef barn- och utb.förvaltn. i Ömsköldsvik
	Teaterhögskolan i Stockholm	Jansson, Olle, Rektor	2002	2002-01-01	2007-12-31	Prorrektor vid Teaterhögskolan
	Övertagandenämnden för studiestöd	Strandell, Hans, Direktör	2001	2001-05-01	2005-10-31	depråd U-dep
UD	Inspektionen för strategiska produkter	Wide, Lars-Hjalmar, GD	2001	2001-09-01	2007-08-31	Enhetschef UD

2003-10-31

Anställningsbeslut - myndighetschefer år 2002

Bilaga 2

	Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	L.o.m.	Övr
Fi	Finansinspektionen	Bonde, Ingrid, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Överdirektör Riksgäldskontoret
	Fortifikationsverket	Häggroth, Sören, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Ss på FI 98-02
	Länsstyrelsen i Blekinge län	Wärmeresson, Ingegerd, Landshövdt.	2002	2002-03-01	2008-02-29	Skolminister U-dep (s)
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	Dahlberg, Ingrid, Landshövdt.	2002	2002-07-01	2008-11-30	Chef för Dramaten
	Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Enefelt, Christer, Landshövdt.	2003	2003-01-01	2007-04-30	f.d. riksdagsledamot (fp)
	Länsstyrelsen i Kalmar län	Lindgren, Sven, Landshövdt.	2002	2002-04-01	2008-03-31	kommunalsråd i Linköping (m)
	Länsstyrelsen i Uppsala län	Björck, Anders, Landshövdt.	2003	2003-01-01	2008-12-31	Första vice talman, f.d. statsråd (m)
	Länsstyrelsen i Värmlands län	Wallin, Kerstin, Landshövdt.	2003	2003-01-01	2008-12-31	Kommunstyrelseordförande (s) Bräcke, Jämtland
	Statens bostadsnämnd	Zetterquist, Urban, Kanslichef	2002	2002-08-01	2003-12-31	Kanslichef Bostadsdelegationen
	Statens fastighetsverk	Jonsson, Bo, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	GD Ekonomistyrningsverket 1998-2002, GD St lokalförhållningsverk 1993-98
Fö	Statens pensionsverk	Norén, Agneta, GD	2002	2002-07-01	2008-06-30	Från RSV, tidigare bi a sitt generalsekr Nordiska ministerrådet, läns kronodirektör
	Försvärshögskolan	Landerholm, Henrik, Rektor	2002	2002-10-01	2008-09-30	Riksdagsledamot, m
	Krisberedskapsmyndigheten	Ekaborg, Ann-Louise, GD	2002	2002-07-01	2008-06-30	GD för Statens haverikommission
Ju	Styrelsen för psykologiskt försvar	Ekdahl, Mats, GD	2002	2002-04-01	2005-03-31	Ämnessakkunnig Ku-dep
	Högsta domstolen	Svensson, Bo, Ordf.	2002	2002-11-01		justitieråd, depråd på Ju 1976
Ku	Forum för levande historia	Löw, Heléne, Överintendent	2003	2003-06-01	2009-05-31	Brottsförebyggande rådet
	Nationalmuseum med Prins Eugens Walders	Söderlind, Solfrid, Överintendent	2002	2003-01-01	2008-12-31	Professor i konsthistoria vid Uppsala universitet
	Naturhistoriska riksmuseet	Hallman, Christina, Museich.	2002	2002-03-01	2006-01-31	GD Riksställningar
	Riksantikvarieämbetet	Liljequist, Inger, Riksantikvarie	2003	2003-03-01	2009-02-28	LR på i Lst Västernorrlands län
	Riksställningar	Follin, Ann, GD	2002	2002-04-15	2008-04-14	Uttställningsledare Världskulturmuseet
	Statens museer för världskultur	Gesang-Karlström, Eva, Överintendent	2002	2002-10-01	2008-09-30	
	Svenskt biografiskt lexikon	Karlsson, Åsa, Huvudred.	2002	2002-08-01	2008-07-31	Projektorikare Uppsala universitet
M	Statens ve-nämnd	Rubenson, Stefan, Ordf.	2002	2002-04-02	2008-04-01	Dep.råd på M-dep
N	Sjöfartsverket	Selén, Jan-Olov, GD	2002	2002-11-21	2008-11-20	From okt 2000 vik Gd, dessförinnan Stabschef Sjöfartsverket
S	Hälsö- och sjukvårdens anvarsnämnd	Marcus, Annika, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Chefsrådan Stockholms tingsrätt
	Läkemedelsförhållanden	Tauberman, Ann-Christin, GD	2002	2002-10-01	2008-09-30	Dep råd på Socialdepartementet
U	Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	Ekdahl, Lars, Rektor	2002	2002-07-01	2008-06-30	Professor Linköpings universitet
	Idrotthögskolan	Nilsson, Per, Rektor	2002	2002-08-01	2008-07-31	Prof.
	Lunds universitet	Bexell, Göran, Rektor	2003	2003-01-01	2008-12-31	Professor Lunds universitet
	Malmö högskola	Olausson, Lennart, Rektor	2002	2002-08-01	2008-07-31	Professor Göteborgs universitet
	Myndigheten för skolutveckling	Ekholm, Mats, GD	2003	2003-03-01	2003-12-31	GD Skolverket 1999-2002
	Skolöverstyrelsens överklagandenämnd	Eriksson, Magnus, Direktör	2003	2003-01-15	2009-01-14	Exp. - o Rättshöv vid Udep
	Statens skolverk	Thullberg, Per, GD	2003	2003-03-01	2009-02-28	Rektor Södertörns högskola
UD	Folke Bernadotteakademien	Sahlin, Michael, GD	2002	2002-09-23	2008-09-22	Ambassadör UD
	Sida	Norrlin, Maria, GD	2003	2003-04-01	2009-03-31	GD Skogstyrelsen 1994-2003

Dep	Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	1.o.m.	Övr
Fi	Ekonomistyrningsverket Länsstyrelsen i Norrbottens län Statens bostadskreditnämnd	Gustafsson, Yvonne, GD Eriksson, Per-Ola, Landshövdt. Magnusson, Lars, GD	2003	2003-04-01	2009-03-31	statssekr i Fö
			2003	2003-08-01	2009-07-31	GD Verket för näringslivsutveckling fr 2001 och GD Nutek fr
			2004	2004-01-01	2009-12-31	Depråd på Finansdep
Fö	Försvarets radioanstalt Totalförsvarets forskningsinstitut	Åkesson, Ingvar, GD Sandström, Madelene, GD	2003	2003-09-01	2009-08-31	Exp-o rättschef på Fö-dep
			2003	2003-09-01	2009-08-31	vice gd för VINNOVA
Jo	Statens jordbruksverk Statens veterinärmedicinska anstalt	Persson, Mats, GD Engvall, Anders, GD	2003	2003-04-10	2009-04-09	ÖD på Statens jordbruksverk
			2003	2003-07-01	2009-06-30	professor och avd.chef
Ju	Kriminalvårdsstyrelsen Revisorsnämnden	Häll Eriksson, Lena, GD Strömberg, Peter, Direktör	2003	2003-06-02	2009-06-01	GD Migrationsverket sedan 1996
			2003	2003-06-01	2009-05-31	depråd och internationell chefsförhandlare i Ju
Ku	Granskningsnämnden för radio och TV Riksarkivet Statens försvarshistoriska museer Statens konstråd	Renfors, Cecilia, Direktör Lidman, Tomas, Riksarkivarie von Arbin, Christina, Överintendent Adsenius, Mikael, Direktör	2003	2003-05-01	2009-06-30	depråd på Judep
			2003	2003-10-01	2009-09-30	Riksarb. på KB 1995 - sept 03
			2003	2003-07-01	2007-09-30	Överantikvarie på Riksantikvarieämbetet
			2003	2003-06-01	2009-05-31	Enhetschef Moderna museet
M	SMHI Statens geotekniska institut	Ågren, Maria, GD Boström, Birgitta, GD	2003	2003-07-01	2009-06-30	GD SI geotekniska inst 2002-maj 2003
			2003	2003-09-01	2009-08-31	statssekr på M-dep
N	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen Skogsstyrelsen	Jangenäs, Bo, GD Enander, Göran, GD	2004	2004-01-01	2009-12-31	Utredare på RK och tidigare direktör på AMS
			2003	2003-04-01	2009-03-31	Planeringschef Miljödep
S	Statens beredning för medicinsk utvärdering	Rehnqvist Ahlberg, Nina, Direktör	2003	2003-04-07	2009-04-06	Överdirektör Socialstyrelsen
U	Göteborgs universitet Högskolan på Gotland Karolinska institutet Konstfack Kungliga biblioteket Linköpings universitet Mithögskolan Myndigheten för skolutveckling Mälardalens högskola Södertörns högskola Växjö universitet	Svedberg, Gunnar, Rektor Borgert, Leif, Rektor Wallberg-Henriksson, Harriet, Rektor Björkman, Ivar, Rektor Sahlén, Gunnar, Riksbib. Millnert, Mille, Rektor Lindstein, Thomas, Rektor Enochsson, Pia, GD Söderström, Magnus, Rektor Josefson, Ingela, Rektor Sterte, Johan, Rektor	2003	2003-07-01	2009-06-30	Prof. Rektor på Mithögskolan 89-2003
			2003	2003-09-01	2008-08-31	Rektor Högskolan i Dalarna 97-2003
			2004	2004-01-01	2009-12-31	Professor på KI
			2003	2003-06-01	2009-05-31	
			2003	2003-10-01	2009-09-30	Överbibl. Sthlms univ.
			2003	2003-10-01	2009-09-30	Professor Linköpings universitet
			2003	2003-09-01	2009-08-31	Professor Sthlms universitet
			2004	2004-01-01	2009-12-31	GD för Glesbygdverket 98-03
			2003	2003-07-01	2007-12-31	Rektor på Växjö universitet 1999-juni 2003
			2003	2003-11-01	2008-10-31	Professor
			2003	2003-09-01	2009-08-31	Prorektor Luleå Tekn Univ, professor
UD	Migrationsverket Utlänningsnämnden	Holmberg, Barbro, GD Sandesjö, Håkan, GD	2003	2003-06-01	2009-05-31	Statssekr UD. From 10 okt 2003 MigrationsministerUD
			2003	2003-08-18	2005-01-31	statschef Utlänningsnämnden stf GD

Fi/PP

2003-11-04

Bilaga 4

Exempel - från rekryteringar under perioden 2001 – 2003 - på myndigheter för vilkas chefer det krävs särskild utbildning eller erfarenhet (formellt eller informellt)

Myndigheter	Utbildning eller erfarenhet
Ju Högsta domstolen Justitiekanslern	Justitieråd Jurist
UD Utlänningsnämnden	Jurist
Fö Statens haverikommission	Jurist, domarerfarenhet
S Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Jurist
U Rektor vid universitet och högskolor Skolväsendets överklagandenämnd	Samma behörighetskrav som för professor och lektor Jurist, domarerfarenhet
Ku Granskningsnämnden för radio och TV	Jurist
Jo Marknadsdomstolen	Jurist

BILAGA 7.1

Promemoria från Näringsdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-12

SB2003/10118

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 12

Dnr 050-449-2003/03

KU:s granskningsärende Regeringens styrning av statliga bolag

Som svar på KU:s skrivelse den 22 oktober 2003 överlämnas en inom
Näringsdepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM
Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE
Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-11

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren

Claes Ånstrand

KU:s granskningsärende Regeringens styrning av statliga bolag
(RD dnr 050-449-2003/04; SB 2003/10118)

Härmed får jag lämna följande underlag för svar till
konstitutionsutskottet.

Fråga 1

*Hur utövar allmänt sett regeringen och statsråden styrningen av statliga
företag?*

Fråga 2

*På vilket sätt återspeglas det i relation till olika statliga företags klart
varierande behov av aktiv ägarstyrning i regeringens och vederbörande
statsråds ärendehantering?*

Enligt aktiebolagslagen (1975:1385) (ABL) ankommer det på aktieägaren
att handha frågor angående strategiska förändringar i bolagets
verksamhet såsom förvärv, fusion och likvidation. Den löpande
förvaltningen av bolaget är bolagsledningens kompetensområde, men
ägaren kan ge bolagsledningen direktiv i förvaltningsfrågor. I den
bifogade promemorian Förslag till innehåll i arbetsordning i statligt ägda
bolag, bilaga 1, finns en beskrivning av vilka frågor som anses vara
ägarfrågor och hur sådana ärenden bör behandlas.

Vid ägarstyrningen av de statliga bolagen utgår regeringen från de
riktlinjer för bolagets verksamhet som angetts i det riksdagsbeslut som
ligger till grund för beslutet att bilda eller förvärva bolaget.
Bolagsordningen återspeglar detta beslut. Styrningen sker i vissa fall
även genom särskilda regeringsbeslut om mål, återrapporteringskrav och
uppdag. Övriga riktlinjer till ledning för styrningen är riktlinjer som
beslutats av regeringen bl.a. om ersättningar, bilaga 2 och ekonomisk
rapportering, bilaga 3. Även dokument som arbetats fram som stöd för
bolagen kan ge viss ledning, t.ex. råd angående utformande av styrelsens

arbetsordning samt frågor för utvärdering av styrelsens och VD:s arbete, se ovan bilaga 1.

Regeringskansliet har vid ordinarie bolagsstämmor i ett flertal bolag, se svar på frågorna 9-11, för information och för protokollföring i bolagsstämmoprotokollet överlämnat dels uppgifter om aktuella riktlinjer beslutade av regeringen, dels en sammanställning av de riksdagsbeslut som berör bolaget. Vidare har dokumentation lämnats om vilka finansiella mål ägaren anser bolaget bör arbeta efter. Denna typ av dokument kommer också att överlämnas vid kommande bolagsstämmor i de bolag som ännu inte fått dokumenten. För ett fåtal bolag finns sedan tidigare antagna ägardirektiv där bland annat finansiella mål framgår.

Ägarstyrningen sker för övrigt enligt de riktlinjer och allmänna principer som regeringen beslutat om, och som anges i den årliga verksamhetsberättelsen som även lämnas till riksdagen i form av regeringens årliga redogörelse för företag med statligt ägande.

Bolagsordningen beslutas på bolagsstämman, liksom styrelsens sammansättning. För ett fåtal bolag gäller att bolagsordningen inte får ändras utan regeringens tillstånd liksom att regeringen beslutar om styrelsens sammansättning. Rekryteringen av styrelseledamöter och ordförande i styrelsen är för Regeringskansliet ett mycket viktigt instrument för ägarstyrningen. Tillsammans med god transparens om bolagens verksamhet och effektiv kapitalstruktur i bolagen är styrelsenomineringarna regeringens viktigaste verktyg i förvaltningen.

Eftersom bolagens uppgifter varierar stort varierar arten och omfattningen av bolagens styrdokument. Vissa bolag har ensamrätt eller annan särskild uppgift, denna uppgift regleras ofta i lagstiftning. Några bolag arbetar under avtal med ägaren staten, i några fall har ägaren ställt upp uttryckliga ägardirektiv med krav på bl.a. avkastning och soliditet och i några fall, som ovan nämnts, styrs verksamheten av årliga regeringsbeslut.

Regeringskansliets ägarförvaltning sker huvudsakligen, i vart fall avseende de konkurrensutsatta bolagen, helt skild från handläggningen av sektorspolitiska frågor. Detta betyder att förvaltningen skilts från ställningstaganden i frågor som kan beröra inte bara de statliga bolagen utan även andra aktörer på samma marknad.

Fråga 3

I vilken mån och på vilket sätt fattar regeringen och/eller enskilda statsråd beslut som innebär avvägning mellan olika krav och intressen i samband med styrningen av statliga företag?

Regeringen och statsråden fattar inte några beslut som innebär avvägning mellan olika krav och intressen för bolagen.

Regeringens styrning av bolag med särskilda samhällsintressen grundar sig alltid på riksdagsbeslut. Bolagets uppdrag återspeglas vidare genom bolagsordningen, särskild lagstiftning, avtal, regeringsbeslut och i några fall genom ägardirektiv. Utvärderingen av om bolaget uppfyller sina åtaganden sker alltid mot de angivna dokumenten. Regeringen har inga möjligheter att lägga andra uppgifter på ett statligt bolag än de som beslutats av riksdagen.

Inför regeringens årliga redogörelse för företag med statligt ägande görs alltid en bedömning av om bolagets uppgifter och inriktning i huvudsak präglas av verksamhet på marknadsmässiga grunder eller på verksamhet som avser de särskilda samhällsintressen bolaget skall uppfylla. Ett antal bolag bedriver verksamhet av båda lagen. Redovisningen i den årliga verksamhetsberättelsen bygger på vilken verksamhet som är mest omfattande i respektive bolag. Klassificeringen i verksamhetsberättelsen är dock inte något styrmedel i sig.

Ett av de främsta styrmedel som regeringen har i sin roll som företrädare för ägaren är att utse styrelseledamöter. För det fall bolaget inte längre följer sin inriktning eller sitt åtagande kan styrelseledamöter bytas.

Flertalet av de bolag regeringen förvaltar har, särskilt under den senaste 15-årsperioden, på grund av avregleringar och marknadsutvecklingen, förändrats från monopolföretag med särskilda samhällsuppgifter till företag med större marknadsinriktning. Denna inriktning av företagets verksamhet har genomgående godkänts av riksdagen.

Fråga 4

Med vilken regelbundenhet har olika statsråd direktkontakt med ledningarna för statliga företag inom sina ansvarsområden?

Fråga 5

I vilken mån sköts dessa kontakter av näringsministern i de fall förvaltningen av ett företag sorterar under annat departement än Näringsdepartementet?

Fråga 6

Dokumenteras direktkontakter mellan statsråd och ledningar för statliga företag?

Statsrådets kontakter med bolagens ledningar begränsas i huvudsak till kontakter med styrelsens ordförande. För inhämtande av information sker kontakter med respektive företagsledning. Av skäl som nedan redovisats är ägaren i flertalet bolag direkt företräd i styrelserna i de statliga bolagen. Detta ger möjligheter till information om bolagens verksamhet. Ägarrepresentanten har på detta sätt en god kunskap om

bolagens verksamhet och kan vid behov medverka i en bedömning av om en viss ägarfråga bör hanteras av ägaren.

Inom ramen för den aktiva ägarstyrningen har chefen för Näringsdepartementet som regel endast kontakter med styrelserna för de bolag som departementet har förvaltningsansvar för. De övriga statsråd som har förvaltningsansvar för bolag under sitt departement håller kontakter med dessa bolags styrelser. Kontakter sker vid behov, t.ex. inför större förändringar vad gäller bolagens verksamhet och i uppkomna risksituationer.

Kontakter mellan statsråd och bolagsledning dokumenteras när de avser sådana ägarfrågor som kan komma att leda till formellt beslut och i vissa fall även på en mer löpande bas.

Fråga 7

Hur ser regeringens beredskap ut för uppkomsten av tänkbara intressekonflikter mellan ägare och ledning i statligt ägda företag?

Fråga 8

Vilka tänkbara komplikationer finns att ta hänsyn till i samband med ägarstyrningen när det gäller det ansvar som vilar på olika ledamöter i olika styrelser?

Enligt ABL har alla ledamöter samma ansvar för bolagets verksamhet. Som regel är ägaren företrädd i styrelsen oavsett om bolaget är statligt eller privat. Skälet är att ägaren vill ha så god kontroll som möjligt av förvaltningen av bolagets kapital och, i förekommande fall, att bolaget främjar de särskilda samhällsintressen som bolaget skall uppfylla. Av den anledningen rekryteras ofta en ledamot från det departement som ansvarar för förvaltningen.

I ett bolag där staten är huvudägare, i de flesta fall genom ett hundraprocentigt ägande, är risken för intressekonflikter begränsade. Ägaren har tydligt lagt fast bolagets inriktning och bolagets styrelse har att utveckla bolagets strategier samt förvalta bolaget inom den ramen. Om så inte sker initieras i Regeringskansliet förändringar i bolagets styrelse.

Regeringen rekryterar ledamöter till de statliga bolagen efter den särskilda kompetens som krävs för att förvalta bolaget framgångsrikt och i enlighet med den inriktning som riksdagen beslutat om. Som regel väljs styrelseledamöter som har erforderlig affärsmässig kompetens. I bolag med särskilda samhällsintressen kan annan kompetens i vissa fall behövas. En ledamot skall dessutom besitta stark integritet och förväntas agera med bolagets bästa för ögonen.

Regeringens rekryteringsarbete har som ett av sina huvudsyften att intressekonflikter inte skall uppkomma. Som ovan nämns under svaret på fråga 3, har regeringen såväl möjlighet som skyldighet att byta ut den ledamot som inte lever upp till sitt åtagande mot bolaget.

Till ledning för styrelsearbetet kan i styrelsens arbetsordning anges vilka frågor som skall behandlas som ägarfrågor. För det fall styrelsens ledamöter skulle vara av olika uppfattning om huruvida en fråga är att anse som en ägarfråga, eller om den ligger inom ramen för styrelsens förvaltningsuppdrag, har ordföranden att hänskjuta bedömningen till ägaren.

Fråga 9

I vilken omfattning används ägardirektiv som ett sätt att styra statliga företag?

Fråga 10

Finns inom Regeringskansliet riktlinjer och vedertagna principer för vad som bör regleras i form av ägardirektiv, t.ex. avseende företags verksamhet och förhållande till staten?

Fråga 11

I vilken form handläggs frågor om ägardirektiv i Regeringskansliet?

Ägardirektiv används i begränsad omfattning som styrmedel i förvaltningen av statligt ägda bolag. I vissa fall preciseras avkastningskrav m.m. i ett särskilt dokument, som benämns ägardirektiv, och som beslut fattas om på bolagsstämma.

Ägardirektiv används för följande bolag:

- Systembolaget AB
- Apoteket AB
- SIS Miljömärkning AB
- Swedfund International AB

En ägarmapp, benämnd Riktlinjer och information, innehållande riksdagsbeslut som avser bolaget, regeringens riktlinjer samt uppgifter om avkastningskrav har överlämnats till

- Akademiska Hus AB
- Green Cargo AB
- Samhall AB
- SJ AB
- Specialfastigheter AB
- Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB
- Svenska Spel AB
- Teracom AB

- V&S AB
- Vasallen AB
- Vattenfall AB
- Venantius AB

Som tidigare nämnts kommer resterande bolag att motta motsvarande underlag vid kommande ordinarie bolagsstämmor.

Riktlinjer eller principer för vad som bör regleras i form av ägardirektiv finns inte inom Regeringskansliet.

Ägardirektiv, liksom vissa handlingar ingående i mappen Ägarens riktlinjer och information, bereds inom Regeringskansliet på sedvanligt sätt och överlämnas av ägaren till bolaget vid bolagsstämma.

Claes Ånstrand

Bilagor

Bilaga 1	Förslag till innehåll i styrelsens arbetsordning i statliga företag
Bilaga 2	Riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning, samt incitamentsprogram för anställda, i statliga bolag
Bilaga 3	Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering från företag med statligt ägande

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2000-05-18

Näringsdepartementet*Enheten för statligt ägande***Förslag till innehåll i styrelsens arbetsordning i statliga bolag**

Näringsdepartementet föreslår härmed nedanstående huvudpunkter vid upprättande av styrelsens arbetsordning i statliga bolag. Syftet är att tillförsäkra enhetlighet och kvalitet i styrelsearbetet i statliga bolag. Förslaget är också utformat för att fungera som stöd för nya ledamöter genom att bidra till förståelse om både sin egen och styrelsens roll och ansvar i företaget.

Riktlinjerna grundar sig på det i aktiebolagslagen sedan den 1 januari 1999 gällande kravet att styrelsen årligen fastställer en skriftlig arbetsordning. Kravet på arbetsordning öppnar möjligheten att föra in de centrala områden som berör ägarstyrningens tillämpning på styrelsearbetet i statliga bolag.

Förslaget bygger på god sed hämtad från internationella regler, bland annat OECD:s riktlinjer för Corporate Governance och Londonbörsens Combined Code. Den amerikanska Blue Ribbon Committee avseende rekommendationer för skapande av transparens och trovärdighet vid rapportering har också beaktats. Arbetet har vidare tagit intryck av publicerade svenska ägarpolicies och riktlinjer i ägarfrågor. Personintervjuer har dessutom genomförts med ett urval personer med omfattande erfarenhet från styrelsearbete. Förslagets innehåll har även granskats av jurister och revisorer.

I jämförelse med svensk styrelsepraxis innebär förslagets inriktning ett starkt engagemang från styrelsens sida i bolagets verksamhet. En avvägning bör därför ske vid fastställandet av styrelsens arbetsuppgifter för att säkerställa en god balans i arbetsfördelningen mellan styrelsen och den exekutiva ledningen.

Förslaget riktar sig i första hand till bolag som är helägda av staten. I bolag där staten är delägare kan riktlinjerna så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare. Dokumentet är tänkt att användas som ett redskap och stöd i styrelsens arbete med att utveckla arbetsordningen. Tillämpningen bör därför ta utgångspunkt från vad som är lämpligt i varje enskilt bolag. Förslaget är sålunda inte ett direktiv från ägaren, utan är att se som en inspirationskälla för styrelsearbetet i det individuella företaget.

Näringsdepartementet föreslår härmed följande huvudpunkter vid upprättandet av arbetsordningen.

1. Syfte och mål

En grundbestämmelse bör innefatta bolagets verksamhetsmål (inklusive ekonomiska mål) och syftet för bolagets verksamhet. Här bör i tillägg refereras till styrelsens och de enskilda ledamöternas skyldighet att på bästa sätt förvalta statens och skattebetalarnas i bolaget insatta kapital för att skapa värde inom de ramar som satts upp genom företagets verksamhetsmål.

2. Ansvarsfördelning

2.1 Ansvarsfördelning mellan styrelse och ägare

Styrelsen genom ordförande bör samordna sin syn med företrädare för ägaren(na) i frågor av avgörande betydelse. Till sådana frågor hör främst större strategiska förändringar i företagets verksamhet och större förvärv, fusioner eller avyttringar, men även till exempel beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt.

2.2 Ansvarsfördelning mellan styrelse och VD

Enligt aktiebolagslagen är ansvaret mellan VD och styrelsen fördelat så att VD skall sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. En klar fördelning av ansvaret uttrycks genom att i arbetsordningen definiera vilken typ av frågor som styrelsen skall behandla (exemplifierat i bilaga 1).

2.3 Ordföranden

Ordföranden bör, förutom att leda styrelsearbetet, följa företagets inriktning och utveckling genom regelbundna kontakter med VD. Ordföranden bör fortlöpande samråda med VD i förekommande strategiska frågor samt företräda bolaget i frågor som rör ägarstrukturen.

VD har ansvaret för alla bolagets alla mediakontakter. I de fall styrelsen övertar detta ansvar, är det lämpligt att uttalanden görs av ordföranden. Ordföranden bör vidare vid behov medverka vid viktigare externa kontakter.

Det ankommer på ordföranden att kalla till extra bolagsstämma när så är påkallat med hänsyn till utvecklingen i företaget.

3. Information

Styrelsen bör i princip ha samma information kring strategiskt avgörande frågor för verksamheten som den VD har tillgång till. I övrigt gäller att ordföranden tillsammans med VD ser till att ledamöterna i god tid får ett tillräckligt belysande underlag för alla ärenden som föreläggs styrelsen som information eller för beslut. Om underlaget är otillräckligt för beslut skall styrelsen se till att materialet kompletteras så att det blir fullgott.

Styrelsen bör se till att den delges fortlöpande information om bolagets utveckling mellan varje mötestillfälle. Informationen bör vara standardiserad och kortfattad och innehålla utfall under förfluten period tillsammans med förväntad utveckling samt de viktigaste planerade aktiviteterna under kommande period.

Nya ledamöter förutsätts delta i ett introduktionsprogram under ett antal dagar i samband med tillträdet genom i första hand besök vid företagets viktigaste verksamheter. I introduktionen ingår också en genomgång av de centrala styrdokument som används. VD bör ha ansvaret för introduktionsprogrammet.

4. Styrelsesammanträdet

4.1 Frekvens, kallelse och underlag, strategi, personalfrågor

En bestämmelse bör ingå om antalet ordinarie sammanträden, med en stipulerad sammanträdesfrekvens som bör omfatta minst 5-6 sammanträden per år och med tidpunkter för dessa (det finns dock en trend både i Sverige och internationellt mot ett större antal ordinarie sammanträden). Här tillkommer extra sammanträden, motiverade av händelser av stor vikt.

Kallelse med tillhörande dagordning samt underlag för mötet bör distribueras till ledamöterna minst en vecka före sammanträdet. Styrelsens ordförande upprättar tillsammans med VD dagordningen och ansvarar för densamma. Vid upprättandet av dagordningen är det lämpligt att ordföranden inhämtar eventuella synpunkter från övriga styrelseledamöter. Ordföranden bör också gå igenom beslutsunderlaget för att se till att informationen är tillräcklig.

Att diskutera strategi och visioner är en av styrelsens viktigaste uppgifter. Däri ingår att analysera företaget, dess omvärld och framtid, hot och möjligheter. I statliga bolag bör därför minst ett extra, förlängt, strategimöte hållas varje år. När den strategiska inriktningen har fastlagts i styrelsen konkretiseras beslutet av VD. Denna godkänns sedan av styrelsen. Den strategiska inriktningen bör kontinuerligt följas upp i anslutning till det löpande styrelsearbetet.

Personalfrågor, vari ingår bolagets förmåga att rekrytera och behålla kompetens med kompensationsfrågor som en av de viktigaste komponenterna, bör också ges extra vikt vid ett av årets möten. Vidare bör minst ett sammanträde förläggas utanför huvudkontoret vid något av bolagets operativa enheter, och kombineras med ett besök i verksamheten. När så är lämpligt, bör styrelseordföranden bjuda in externa parter till styrelsesammanträden, till exempel leverantörer, kunder, marknadsanalytiker, juridisk expertis och redovisnings- och rekryteringsexpertis.

4.2 Dagordningen

Arbetsordningen bör innehålla stående punkter för ordinarie sammanträden. Ordföranden och VD bör beräkna erforderlig tid för behandling av respektive ärenden så att nödvändig omsorg ägnas de väsentliga punkterna på dagordningen.

4.3 Styrelseprotokollet

Aktiebolagslagen föreskriver endast att besluten skall antecknas. Protokollet bör dock innehålla noteringar om huvudpunkterna i de föredragningar som sker och en sammanfattning av de diskussioner som följer. Vid beslut kan det vara av värde att beskriva huvudalternativet till det beslut som tagits, och skälen till att beslutet togs. Detta ger ledamöterna en bättre möjlighet att minnas och få en skriftlig återkoppling till vad som sagts vid tidigare sammanträden.

5. Utvärdering

5.1 Utvärdering av styrelsen och dess ledamöters arbete

Ett skriftligt underlag bör sammanställas med frågor kring hur styrelsen som kollektiv och de enskilda ledamöterna uppfyller sin uppgift. Exempel på hur ett sådant underlag kan vara utformat framgår av bilaga 2 och 3. Utformningen av de bilagda förslagen bör naturligtvis justeras för att stämma in på förhållandena i den specifika styrelsen. Utvärderingen skall endast användas i styrelsens interna arbete.

Styrelseordföranden ansvarar lämpligen för behandling av resultatet så att det kan bilda en grund för diskussioner och förbättringar. Utvärdering av styrelseordföranden görs normalt av ägaren(na), men kan även utgöra en del av styrelsens arbete.

5.2 Utvärdering av VD:s arbete

Utvärderingen av VD är en grundläggande uppgift i styrelsens arbete. Sammanställning av styrelsens uppfattning (bilaga 4) görs lämpligen av styrelseordförande, som förmedlar en nyanserad bild av identifierade styrkor och svagheter till VD.

6. Styrelsekommittéer

Ett fördjupat arbete i kommittéer är en av de internationellt viktigaste trenderna i styrelsearbetet under senare år. Ju större styrelse, desto större behov kan det finnas av att organisera styrelsearbetet genom kommittéer. I USA kräver de flesta börser en revisionskommitté för inregistrering av ett bolags aktier. I Sverige är idag ersättningskommittén den vanligast förekommande som ren styrelsekommitté. Styrelsen avhänder sig ej uppgifter till de kommittéer den utsett, utan delegerar arbetsuppgifter och får resultat rapporterat tillbaka och har det fulla ansvaret.

6.1 Ersättningskommitté

Beslut om styrelsearvodets storlek i aktiebolag bestäms av ägaren på bolagsstämman. För beslut om VD:s villkor bör styrelseordförande bilda en ersättningskommitté i styrelsen. Ersättningskommittén kan också stödja VD:s arbete med lönesättning av ledande befattningshavare och övrig nyckelpersonal. Eventuella bonus- eller optionsprogram bereds av ersättningskommittén för styrelsens beslut eller förslag till bolagsstämman.

Regeringen har när det gäller omfattning och villkor utfärdat "Riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning och därmed jämförlig ställning i statliga bolag" (Regeringsbeslut 1996-12-05).

6.2 Revisionskommitté

En revisionskommitté stärker dialogen med bolagets revisorer och skapar därmed ökad tydlighet avseende iakttagelser som rör bolagets styrning och kontroll

I kommitténs uppgifter ingår stöd till ägaren avseende val av revisor samt en löpande bevakning av revisorns oberoende. Revisionskommittén bör formulera en skriftlig arbetsordning för styrelsens godkännande. Av arbetsordningen bör framgå behovet av både formella och informella möten med revisor.

Kommitténs ledamöter bör ha relevant finansiell kompetens och hög integritet.

Bilaga 1**Förslag till områden som kräver styrelsebeslut**

Styrelsen skall fatta beslut i frågor som inte faller inom den löpande förvaltningen. Till sådana frågor räknas tills vidare:

- igångsättande eller nedläggning av verksamhet av betydande omfattning
- upptagande av lån och lämnande av säkerheter överstigande x kronor
- förvärv eller avyttring av, eller samgående eller fusion med annat bolag
- samarbets-, försäljnings-, underhålls-, hyres-, leasing-, och inköpsavtal med löptid överstigande x år eller med värde överstigande x kronor
- lösande av affärs- eller personaltvist, som belastar resultatet med mer än x kronor, eller befaras påverka bolagets anseende negativt
- nyinvesteringar inom budget till grundbelopp överstigande x kronor och samtliga investeringar utanför budget
- personalexpansion över x personer
- igångsättande av utvecklingsprojekt till beräknad kostnad överstigande x kronor
- kort- och långsiktiga kvalitativa och kvantitativa mål för verksamheten
- policyfrågor och avsteg från fastlagd policy
- rullande strategiska planer
- budgetramar
- anställningsfrågor rörande VD

Bilaga 2

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för kollektiv utvärdering av styrelsen

Namn _____

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där 1=stämmer inte alls och 5=stämmer väl.

I den mån Du vill nyansera Din uppfattning eller kommentera, använd utrymmet för kommentarer efter varje fråga.

1. Ledamöterna visar integritet i sitt agerande i styrelsen. Arbetsklimatet i styrelsen ger utrymme för kritiskt tänkande och ifrågasättande. 1 2 3 4 5
Kommentar:

2. Styrelsen fungerar väl som grupp, vilket leder till ett effektivt styrelsearbete. 1 2 3 4 5
Kommentar:

3. Alla kompetensområden som är relevanta för bolaget finns representerade bland styrelseledamöterna. 1 2 3 4 5
Kommentar:

4. Det finns ingen rivalitet mellan ledamöterna i styrelsen. 1 2 3 4 5
Kommentar:

5. Frågor kring dialogen i styrelsen

- 5.a Alla ledamöter känner att de har möjlighet att tala fritt utan att hålla tillbaka sin egentliga uppfattning. 1 2 3 4 5
Kommentar:

- 5.b Det sker en löpande dialog mellan såväl ledamöterna som mellan styrelsen och VD. 1 2 3 4 5
Kommentar:

- 5.c VD känner att han/hon till styrelsen fritt kan framföra risker, dåliga nyheter eller händelser i framtiden som kan påverka företaget negativt. 1 2 3 4 5
Kommentar:

- 5.d Möjligheterna vid styrelsesammanträdena att föra en öppen diskussion är sådana att ledamöterna kan lära sig av varandra. 1 2 3 4 5
Kommentar:

6. Sammantaget använder styrelsen sin mest värdefulla resurs - tid - på ett bra sätt. 1 2 3 4 5
Kommentar:

Bilaga 3

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för utvärdering av individuella ledamöter i styrelsen

Utvärderarens namn

Den utvärderades namn

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där 1=stämmer inte alls och 5=stämmer väl.

I den mån Du vill nyansera Din uppfattning eller kommentera, använd utrymmet för kommentarer efter varje fråga.

1.

Han/hon har god kännedom om bolagets verksamhet, organisation och kultur.

1 2 3 4 5

Kommentar:

2.

Han/hon har god branschinsikt.

1 2 3 4 5

Kommentar:

3.

Han/hon kommer väl förberedd till styrelsemötena.

1 2 3 4 5

Kommentar:

4.

Han/hon använder sin kunskap och erfarenhet för att bringa nya synsätt till styrelse och ledning (konkreta bidrag).

1 2 3 4 5

Kommentar:

5. Han/hon ställer gärna sina kontakter i andra företag, staten och institutioner till förfogande för företaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

6. Hans/hennes medverkan bidrar till god laganda.
Kommentar:

1 2 3 4 5

7. Hans/hennes medverkan begränsas inte av intressekonflikter.
Kommentar:

1 2 3 4 5

8. Hans/hennes bidrag till diskussionerna höjer besluts kvaliteten i styrelsen, och bidrar till värdeskapandet i företaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

9. Han/hon visar generellt gott omdöme.
Kommentar:

1 2 3 4 5

10. Han/hon visar genuint engagemang i sin roll som styrelseledamot i bolaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

Bilaga 4

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för utvärdering av VD**VD:s övergripande uppgift:**

Ansvarig för bolagets operativa ledning. Leder genom att forma en vision om företagets framtida verksamhet. Utvecklar strategiska och operativa planer för att uppnå de mål som ställts upp för verksamheten. Utvecklar ledningsfunktioner samt allokera resurser. Agerar som främsta talesman för bolaget. Arbetar med styrelsen för att utveckla bolagets affärspolicy.

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där 1=uppfyller inte alls uppgiften och 5=uppfyller fullt ut uppgiften.

1. Ledarskap

1 2 3 4 5

VD fastställer i sin ledning av företaget värderingar som är förståeliga, som beaktas konsekvent och har ett brett stöd bland de anställda.

Kommentar:

2. Strategisk planering

1 2 3 4 5

VD ansvarar för att ta fram en långsiktig strategi och skapar förutsättningar för att nå mål som uppfyller aktieägarens(nas) krav. Ansvarar för bolagets utveckling mot strategiska mål samt anskaffar och fördelar resurser för att uppnå dessa.

Kommentar:

3. Ekonomiska resultat

1 2 3 4 5

VD upprättar ekonomiska mål på kort och lång sikt och ansvarar för att organisationen arbetar mot dessa. Ansvarar för upprättandet av interna kontrollsystem för bevakning av risker och verksamhetsuppföljning.

Kommentar:

14

4. Successionsplanering

1 2 3 4 5

VD knyter till sig personer i ledningen med kompetens att nå de uppsatta målen, stimulerar och utvecklar nyckelpersoner och planerar för egen efterträdare. Presenterar och utvärderar nyckelpersoner för styrelsen.

Kommentar:

5. Personalpolitik

1 2 3 4 5

VD sörjer för utvecklingen av en god personalpolitik, med program för rekrytering, kompetensutveckling och intern företagskommunikation som stimulerar och motiverar de anställda att arbeta mot uppsatta mål.

Kommentar:

6. Externkommunikation

1 2 3 4 5

VD är främste representant och talesman för bolaget. Upprätthåller goda relationer med aktieägare och övriga intressegrupper.

Kommentar:

7. Relation till styrelsen

1 2 3 4 5

VD upprätthåller en nära kontakt med styrelsen. Stödjer styrelsens kontrollfunktion genom att hålla styrelsen löpande informerad om bolagets utveckling.

Kommentar:

Riktlinjer rörande
anställningsvillkor för
personer i företagsledande
ställning, samt för
incitamentsprogram för
anställda, i statliga företag

OKTOBER 2003

Nedanstående riktlinjer, som beslutats av regeringen (2003-10-09), ersätter tidigare riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statliga bolag (1996-12-05) samt riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga bolag (1999-11-25). Riktlinjerna avser företag som är helägda av staten. I företag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning

Företagets styrelse, i sin helhet, har ansvaret för anställning av verkställande direktören och beslutat om anställningsvillkoren. Styrelsen skall därvid beakta om villkoren överensstämmer med de av regeringen beslutade riktlinjerna. Det ankommer på styrelsen och verkställande direktören att säkerställa att regeringens riktlinjer för anställningsvillkor även tillämpas för andra personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning (se definition nedan) i statliga företag och dess dotterbolag.

Löner och övriga förmåner till personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning i statliga företag skall vara konkurrenskraftiga men inte löneledande i förhållande till jämförbara företag.

Företagets styrelser skall vid beslut om anställningsvillkor ta ställning till företagsledarens totala ersättning inklusive pensionsvillkor och övriga förmåner. Tjänstebostad bör inte ingå som anställningsförmån. Om incitamentsprogram finns skall koncernchefen/verkställande direktören inte omfattas av programmet.

Pensionsvillkor

Pensionsvillkoren skall ses som en del i de samlade anställningsvillkoren. Pensionsvillkoren skall ställas i relation till lön och övriga förmåner. Styrelsens beslut om villkor för och avsättning till pension till företagsledaren skall grundas på beräkningar om sannolik och maximal kostnad för företaget. Regeringen förordar avgiftsbestämda pensionslösningar.

Pensionsvillkoren skall ha som utgångspunkt en pensionsålder i intervallet 62-65 år. En lägre pensionsålder än 65 år skall motsvaras av en lägre pensionsnivå. Viktigast är att se till de totala pensionskostnaderna.

Avgiftsbestämda pensioner

Regeringen förordar avgiftsbestämda pensionslösningar. Avgiften skall stå i rimlig proportion till den fasta grundlönen. Avgiften bör inte överstiga 30 procent av den fasta lönen. Pensionsvillkoren skall ses som en del i de samlade villkoren.

Förmånsbestämda pensioner

I de särskilda fall när styrelsen ändå avtalar om förmånsbestämd pension skall i avtalet finnas en begränsningsregel om hur stor den framtida pensionen

kan bli. Ålderspension på lönedelar över 20 inkomstbasbelopp bör uppgå till högst 32,5 procent.

Avsättning till företagsledarens pension skall göras under den tid företagsledaren är verksam i företaget. Av avtalet om pension skall framgå tydliga bestämmelser om intjänandetid samt på vilken ersättning den slutliga pensionen skall beräknas.

Förmånsbestämd pension skall normalt intjänas enligt de regler som gäller för den tillämpliga kollektiva pensionsplanen. Vid annan pensionsplan intjänas pensionen linjärt från den tidpunkt VD-avtalet träffas. Även pensionsförmåner som utgör tillägg till en kollektiv pensionsplan skall intjänas linjärt.

Pensionen skall beräknas på den genomsnittliga fasta lönen under de senaste fem åren före företagsledarens avgång. Om incitamentsprogram finns skall dessa ersättningar inte ingå i beräkningsunderlaget. Om en kollektiv pensionsplan tillämpas skall istället dess regler gälla inom de inkomstnivåer som täcks av planen.

Avtalet om pension skall även innehålla tydliga samordningsbestämmelser avseende andra inkomster och pensioner.

I avtal om pension skall sjukförsäkringsskydd och nivå på efterlevandeskydd tydligt regleras. Det är lämpligt att tillämpa ITP-planens bestämmelser vid reglering av dessa förmåner.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Vid uppsägning från företaget skall uppsägningstiden inte överstiga sex månader. Vid uppsägning från företags sida kan avgångsvederlag utgå. Avgångsvederlaget skall garantera företagsledaren trygghet under en övergångsperiod. Det får motsvara högst 18 månadslöner exklusive uppsägningstid. Denna ersättning skall utbetalas månadsvis och grundas på den fasta månadslönen exklusive förmåner. Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet skall avgångsersättningen reduceras med belopp motsvarande ny inkomst under 24-månadersperioden.

Vid uppsägning från den anställdes sida skall inget avgångsvederlag utgå.

Vidare bör avtalet om avgångsvederlag innehålla bestämmelser som gör det möjligt att - tills rättslig prövning skett eller överenskommelse träffats - helt eller delvis hålla inne avgångsersättning, om det före eller under vederlagsperioden upptäcks oegentligheter eller försummelser som kan leda till ansvar för brott eller till skallestämmandskyldighet.

Styrelsens arvoden

Ägaren tillsätter styrelse och beslutar om arvoden till styrelsens ledamöter på bolagsstämman. Även arvoden till styrelseledamöter som arbetar i särskilt inrättade kommittéer under styrelsens ledning skall bestämmas av ägaren genom beslut på bolagsstämma.

Personer i företagsledande eller därmed jämförlig ställning skall inte uppbära arvode för styrelseuppdrag i företaget eller andra företag inom koncernen.

Redovisning - Årsredovisning

För koncernchef samt verkställande direktör (specifiserat per person) samt för ledningsgruppen i övrigt skall i årsredovisningen lämnas uppgift enligt följande:

- a) Specifikation och summan av samtliga ersättningar, lön, pensionskostnad samt övriga förmåner för respektive funktion.
- b) Villkoren i avtal om pension.
- c) Villkoren i avtal om avgångsvederlag.

Om företaget ingår i en koncern skall uppgifterna avse förmåner från samtliga koncernföretag.

För styrelsens ledamöter skall redovisas arvode för ordförande, vice ordförande och ledamot. Dessutom skall särskilt redovisas om ersättning till dessa utgår utöver vad bolagsstämman beslutat om till följd av uppdrag eller anställning i företaget eller annat koncernföretag.

Bolagsstämma

Styrelsen skall på bolagsstämman redovisa och motivera den totala ersättningen till verkställande direktören.

Skiljeklausul

Företagets anställningsavtal med företagsledare skall innehålla en klausul om att tvister i anledning av avtalet avgörs enligt lagen (1999:416) om skiljeförfarande.

Definitioner

Med personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning avses verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktör och, i större företag, direktionsmedlem och personer med självständig ställning som chef för en större gren av företagets verksamhet (jämför 1 § lagen (1982:80) om anställningskydd).

Anställningsvillkor som regleras av SFS 2003:55, SFS 2003:56 omfattas inte av dessa riktlinjer.

Med *förmånsbestämd pension* avses att pensionens storlek är bestämd som en viss procent av lönen. Pensionspremierna ändras därför mellan åren när lönen ändras för att den kommande pensionen skall kunna betalas ut enligt den nivå som är bestämd.

Med *avgiftsbestämd (premiebestämd) pension* avses att pensionspremien är bestämd och att man inte i förväg vet hur stor pensionen blir. Storleken avgörs bl. a. av hur stora premierna är och vilken avkastning dessa ger.

Ett *incitamentsprogram* är ett system för belöning av personerna arbetsinsats där belöningen är beroende av att arbetstagarens arbetsinsats höjer värdet i företaget. I dessa riktlinjer jämtälles regeringens rörlig lönedel och bonus med incitamentsprogram. Detta skall dock inte jämtällas med sedvanlig provisionsbaserad lön.

Incitamentsprogram för anställda

I de allra flesta fall bör statligt ägda företag undvika incitamentsprogram. Det förhållande att regeringen beslutat om riktlinjer för incitamentsprogram skall alltså inte uppfattas som att regeringen rekommenderar sådana program i företag som helt eller delvis ägs av staten.

Det ankommer på bolagets styrelse att säkerställa att - om ett incitamentsprogram införs - regeringens riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga företag följs.

Följande principer skall vara vägledande i de särskilda fall incitamentsprogram införs

- Ett incitamentsprogram bör omfatta all anställd personal i företaget utom koncernchefen/verkställande direktören.
- Särskilda incitamentsprogram som enbart riktas till personer i företagsledande ställning skall inte införas.
- Det skall finnas en direkt koppling mellan de mål som skall ligga till grund för belöningen i incitamentsprogrammet och företagets övergripande verksamhetsmål. Företaget skall ha en väl fungerande verksamhetsstyrning som incitamentsprogrammet kopplas till. Incitamentsprogrammets mål skall vara objektiva, definierbara och mätbara på både kort och lång sikt. Belöningen kan - beroende av företagets verksamhet - vara kopplad till såväl kvantitativa som kvalitativa mål.
- Det skall finnas ett tydligt samband mellan incitamentsprogrammets mål och den anställdes arbetsinsats. Vid programmets utformning skall beaktas att yttre faktorer, t.ex. allmänna förändringar av börskurser, råvaru- och fastighetspriser, ränta samt valutakurser, inte skall påverka belöningen. Företagsspecifika eller individuella förändringar kan däremot inverka på belöningen.
- Belöningen skall präglas av rimlighet. Belöningen skall även stå i rimlig balans med företagets resultat. Belöning skall ej utgå för det år företaget redovisar förlust. Incitamentsprogrammets belöning skall inte utfalla till ett högre belopp till individen än motsvarande två månadslöner.
- Det skall klargöras vilka regler som gäller för att erbjuda belöning vid olika anställningsformer. Vidare skall det regleras hur nyanställda skall introduceras i programmet och hur belöningen skall beräknas i samband med anställningens upphörande.
- Incitamentsprogrammet skall tidsbegränsas för att kunna revideras eller avskaffas om förutsättningar ändras.
- Företagets årsredovisning skall innehålla alla väsentliga uppgifter om incitamentsprogrammet.

Fler exemplar kan beställas på Näringsdepartementets webbplats
www.naring.regeringen.se.
Producerad av Näringsdepartementet. Artikelnr. N3055

Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering från företag med statligt ägande

APRIL 2002

Regeringen beslutade den 21 mars 2002 om nedanstående riktlinjer för den externa ekonomiska rapporteringen för företag med statligt ägande.

Riktlinjerna avser företag som är helägda av staten. I företag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Syfte

Företag med statligt ägande ägs ytterst av svenska folket och har därmed ett stort allmänintresse. Företagen skall därför vara minst lika genomlysta som noterade företag.

Riktlinjerna anger en miniminivå för den externa rapporteringen i företag med statligt ägande och riktar sig i huvudsak till helägda icke noterade företag. Detta då de noterade företagen redan har krav på sig att följa Stockholmsbörsens noteringssavtal. Kravet på genomlysning och hög kvalitet på rapporteringen kan också ställas i relation till företagets relativa storlek samt ställning på marknaden. Små företag även benämnda 10/24-företag* kan undantas från dessa riktlinjer.

Ansvarsförhållanden

Det ankommer på företagets styrelser att tillse att företagets kvartalsrapporter och årsredovisningar uppfyller riktlinjerna snarast dock senast den 1 januari 2003.

Principer för extern rapportering

Riktlinjerna skall ses som ett komplement till gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed.

Den miljörelaterade informationen bör integreras med övrig redovisning.

Utöver gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed skall årsredovisning, delårsrapporter och bokslutskommuniké presenteras, i tillämpliga delar, enligt de rekommendationer som anges i Stockholmsbörsens noteringssavtal med bilagor.

Utöver ovanstående bör bolagen i årsredovisningen lämna:

- En övergripande omvärldsbeskrivning.
- En redogörelse över beslutade finansiella mål, verksamhetsmål och i förekommande fall särskilda samhällsuppdrag samt hur dessa har uppfyllts.
- En risk- och känslighetsanalys som beskriver företagets huvudsakliga rörelse- respektive finansiella risker.
- En beskrivning av bolagets jämställdhetspolicy, arbetet med mångfald samt en redogörelse för samtliga incitamentsprogram.
- En beskrivning av styrelsens sammansättning och styrelsearbetet under året.
- En redogörelse för fastställd utdelningspolicy.
- Information om företagets miljöarbete med en redogörelse för miljöpolicy, miljömål, produktionens och produkternas/tjänsternas miljöpåverkan samt väsentliga miljönyckeltal såsom energi- och råvaruförbrukning. Företaget bör också ange om och i så fall vilket miljöledningssystem som implementerats.

Delårsrapporter

skall lämnas kvartalsvis inom två månader från utgången av rapportperioden.

Publicering av rapporter

Företagen skall även publicera sina kvartalsrapporter, bokslutskommunikéer samt årsredovisningar på företagets hemsida.

Utvärdering

Efterlevnaden av dessa riktlinjer kommer att utvärderas och redovisas i regeringens skrivelse till riksdagen om företag med statligt ägande.

* Definition 10/24-företag

- Näringsdrivande icke noterade företag i vilka
- a) antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal uppgått till högst tio och
 - b) tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret uppgår till högst 24 miljoner kronor

Faktaruta om lagar och rekommendationer som ger vägledning.

Ramlagar för redovisningslagstiftningen:

- ÄRL – Årsredovisningslagen
- Lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag
- Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag
- BFL Bokföringslagen

Övriga lagar, förordningar och beslut:

- ABL – Aktiebolagslagen
- Förordning om årsredovisning och budgetunderlag
- Förordning om myndigheters bokföring
- Regleringsbrev

Rekommendationer och normer:

- Stockholmsbörsens noteringsavtal
- RR – Redovisningsrådets rekommendationer
- BFN – Bokföringsnämnden
- FAR – Förenade Auktoriserade Revisorers rekommendationer
- Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendationer om bl a miljöredovisning (2001/453/EG)
- IASC/IASB – International Accounting Standards Committee / Board.
- US GAAP – US Generally Accepted Accounting Principles, utgivna av FASB (statliga redovisningsnämnden i USA)
- SFF – Sveriges Finansanalytikers Förenings rekommendationer
- AMN – Aktiemarknadsnämnden
- NBK – Näringslivets Börskommitté
- FI - Finansinspektionen
- ESV – Ekonomistyrningsverket

Frågor om sakinnehållet besvaras av Elisabet Johansson, tel: 08-405 28 93.
 Fler exemplar av infobladet kan beställas på Näringsdepartementets webbplats
www.naring.regeringen.se.
 Producerad av Näringsdepartementet. Tryck av XBS Grafisk Service, Stockholm,
 april 2002. Artikelnr. N 2002.022

BILAGA 8.1

Promemoria upprättad inom konstitutionsutskottets kansli

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Kansliet/ML

SVERIGES
RIKSDAG

Inkomna faktrapromemorior under riksmötet 2002/03

Under riksmötet registrerades 97 faktrapromemorior. De fördelar sig på departementen enligt följande.

Justitiedepartementet	14
Utrikesdepartementet	18
Socialdepartementet	4
Finansdepartementet	13
Jordbruksdepartementet	12
Miljödepartementet	8
Näringsdepartementet	28

Från Försvars-, Utbildnings- och Kulturdepartementen har det inte kommit in några faktrapromemorior. Av Socialdepartementets fyra promemorior har en återkallats.

För några promemorior har flera departement varit ansvariga. Uppgifterna i denna bilaga redovisar promemoriorna under det departement där de sorterats i riksdagens databas. Det innebär bl.a. att vissa promemorior där Näringsdepartementet medverkat redovisas under Finansdepartementet.

Nedan har gjorts en uppställning över faktrapromemoriorna från Justitie- och Näringsdepartementen. De promemorior som Näringsdepartementet medverkat till men som redovisats under Finansdepartementet finns inte med i uppställningen.

I kolumnerna som betecknats I-IV finns uppgifter om

kolumn I: det slag av dokument som respektive faktrapromemoria avser: F=kommissionsförslag, M=meddelande från kommissionen, G=grönbok, I=initiativ från ordförandelandet,

kolumn II: datum då dokumentet överlämnats till rådet,

kolumn III: datum då promemorian kommit in till riksdagen,

kolumn IV: vilket utskott inom riksdagen som promemorian lämnats vidare till.

Uppgifterna i kolumn II har företrädesvis hämtats ur EU-databasen prelex, uppgifterna i kolumn III och IV från kammarkansliet och ur riksdagens EU-diarium. Uppgifterna i fotnoter om utskottens åtgärder har hämtats från riksdagens EU-diarium.

Promemorior från Justitiedepartementet	I	II	III	IV
FPM95 Förslag till rådets rambeslut om förstärkning av det straffrättsliga regelverket för bestraffning av föroreningar orsakade av fartyg KOM (2003) 227 slutlig	F	2.5 2003	14.8 2003	MJU
FPM59 Ne bis in idem 7246/03 COPEN 22 6356/03 COPEN 11 ADD 1	I		3.4 2003	JuU
FPM58 Förslag till rambeslut om handel med mänskliga organ 6290/03 DROIPEN 8 6290/03 DROIPEN 8 ADD 1	I		3.4 2003	JuU
FPM43 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om försäkringskrav för lufttrafikföretag och luftfartygsoperatörer KOM (2002) 521 slutlig	F	25.9 2002	4.3 2003	LU
FPM36 Förslag till förordning om stadga för europeiska föreningar (ändrat) 14791/02 DRS75SOC563	I		11.2 2003	LU
FPM33 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter KOM (2002) 443 slutlig	F	12.9 2002	29.1 2003	LU
FPM30 Förstärkt samarbete angående förlust av rättigheter 11097/02 CRIMORG 61 9957/02 CRIMORG 44 ADD 1	I		12.12 2002	JuU
FPM28 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Strategi för konsumentpolitik 2002-2006 KOM (2002) 208 slutlig	M	7.5 2002	27.11 2002	LU
FPM25 Förslag till rådets direktiv om brottsofferersättning KOM (2002) 562 slutlig	F	16.10 2002	21.11 2002	JuU
FPM18 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar KOM (2002) 92 slutlig	F	20.2 2002	31.10 2002	LU

FPM16 Förslag till Rådets och Europaparlamentets direktiv om uppköpserbjudanden KOM (2002) 534 slutlig	F	4.10 2002	30.10 2002	LU
FPM10 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Demokratisk kontroll över Europol KOM (2002) 95 slutlig	M	26.2 2002	18.10 2002	JuU
FPM7 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 68/151/EEG om krav på offentlighet i vissa typer av bolag KOM (2002) 279 slutlig	F	3.6 2002	27.1 2003	LU
FPM6 Verkställighet av beslut om förverkande 10701/02 COPEN 40 9955/02 COPEN 35 ADD 1	I		8.10 2002	JuU

Promemorior från Näringsdepartementet	I	II	III	IV
FPM97 Förslag till direktiv om obligatoriska bilbälten i bussar m.m. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 74/408/EEG om motorfordon vad avser säten, fästeanordningarna för dessa och huvudstöd, KOM (2003) 361 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 76/115/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om förankring av bilbälten i motorfordon, KOM (2003) 362 Utkast till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 77/541/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om bilbälten och fasthållningsanordningar i motorfordon, KOM (2003) 363	F	20.6 2003 - "- - "-	1.9 2003	TU
FPM96 Meddelande från kommissionen: Investering i forskning: en handlingsplan för Europa KOM (2003) 226 slutlig/2	M	2.5 2003	28.8 2003	NU
FPM90 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om föroreningar orsakade av fartyg och införandet av påföljder, inbegripet brottspåföljder, för föroreningsbrott KOM (2003) 92	F	6.3 2003	11.7 2003	MJU

FPM88 Meddelande från kommissionen Att förverkliga det transeuropeiska transportnätet: Innovativa finansieringsmetoder Driftskompatibla elektroniska vägtullsystem KOM (2003) 132-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om allmänt införande av och driftskompatibilitet mellan elektroniska vägtullsystem i gemenskapen KOM (2003) 132-2 slutlig	25.4 2003 1.7 2003 –”–	TU
FPM80 Intermodala lastenheter Meddelande från kommissionen: Program för främjande av närsjöfart KOM (2003) 155-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om intermodala lastenheter KOM (2003) 155-2 slutlig	8.4 2003 M –”– F 18.6 2003	TU
FPM69 Förslag till rådets förordning om upphävande av förordning (EEG) nr 3975/87 samt om ändring av förordning (EEG) nr 3976/87 och förordning (EG) nr 1/2003 med avseende på luftfart mellan gemenskapen och tredje land KOM (2003) 91 slutlig	24.2 2003 F 30.4 2003	TU
FPM68 Relationerna mellan gemenskapen och tredje länder inom luftfartsområdet Meddelande från kommissionen om relationerna mellan gemenskapen och tredje länder inom luftfartsområdet KOM (2003) 94-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förhandling om och genomförande av luftfartsavtal mellan medlemsstater och tredje länder KOM (2003) 94-2 slutlig	26.2 2003 M –”– F 28.4 2003	TU
FPM67 Innovationspolitiken en uppdatering av Europeiska unionens strategi Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Innovationspolitiken: en uppdatering av Europeiska unionens ståndpunkt inom ramen för Lissabonstrategin KOM (2003) 112 slutlig	12.3 2002 M 28.4 2003	NU

FPM65 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Integrering av EGNOS-projektet med Galileoprojektet KOM (2003) 123 slutlig	M	19.3 2003	25.4 2003	TU
FPM64 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för fotgängare och andra oskyddade trafikanter i händelse av kollision med ett motorfordon och om ändring av direktiv 70/156/EEG KOM (2003) 67 slutlig	F	20.2 2003	25.4 2003	TU
FPM54 Grönbok - Europeisk rymdpolitik KOM (2003) 17 slutlig	G	22.1 2003	25.3 2003	NU ¹
FPM53 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet KOM (2003) 63 slutlig	F	11.2 2003	21.3 2003	TU
FPM52 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/25/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk KOM (2003) 1 slutlig	F	13.1 2003	21.3 2003	TU
FPM51 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet KOM (2002) 769 slutlig	F	30.12 2002	14.3 2003	TU
FPM50 Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Industripolitiken i ett utvidgat Europa KOM (2002) 714 slutlig	M	13.12 2002	10.3 2003	NU
FPM49 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet KOM (2002) 759 slutlig	F	24.12 2002	10.3 2003	NU
FPM48 Entreprenörskap i Europa KOM (2003) 27 slutlig	G	23.1 2003	10.3 2003	NU

¹ NU beslöt vid sammanträde den 1 april 2003 att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att diskutera utskottets fortsatta hantering av grönboken.

FPM44 Förslag till rådets förordning om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) KOM (2002) 711 slutlig	F	12.12 2002	5.3 2003	NU
FPM42 Förslag om påskyndad utfasning av oljetankfartyg med enkelskrov Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 417/2002 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2978/94 KOM (2002) 780	F	20.12 2002	26.2 2003	TU
FPM41 EG-direktiv till skydd för arbetstagare som utsätts för elektromagnetiska fält KOM (92) 560 slutlig, KOM (94) 284 slutlig - SYN 449, 15400/1/02 REV 1 SOC 583			25.2 2003	AU
FPM29 Kommissionens meddelande: Mer forskning för Europa - mot 3 % av BNP KOM (2002) 499 slutlig	M	12.9 2002	28.11 2002	NU

FPM22 Tryggad energiförsörjning inom EU KOM (2002) 488 slutlig Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet Den inre marknaden för energi: Samordnade åtgärder för en tryggad energiförsörjning /1 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av åtgärder för att trygga oljeförsörjningen /2 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att garantera en trygg naturgasförsörjning /3 Förslag till rådets direktiv om upphävande av rådets direktiv 68/414/EEG och 98/93/EG om en skyldighet för medlemsstaterna i EEG att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter och rådets direktiv 73/238/EEG om åtgärder för att dämpa verkningarna av svårigheter vid försörjningen med råolja eller petroleumprodukter /4 Förslag till rådets beslut om upphävande av rådets beslut 68/416/EEG om ingående och tillämpning av särskilda avtal mellan regeringar om medlemsstaternas skyldighet att hålla minimilager av råolja eller petroleumprodukter och rådets beslut 77/706/EEG om ett gemenskapsmål för minskning av förbrukningen av primära energikällor i händelse av svårigheter med försörjning av råolja och petroleumprodukter /5	M	13.9 2002	15.11 2002	NU
FPM19 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Lägesrapport för GALILEO-programmet KOM (2002) 518	M	25.9 2002	1.11 2002	TU
FPM17 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av biodrivmedel KOM (2002) 508	F	13.9 2002	30.10 2002	MJU

FPM5 Förslag till rådets beslut om antagande av ett flerårigt program (2003–2005) för övervakning av Europe, spridning av goda arbetsmetoder och förbättrad nät- och informationssäkerhet (MODINIS) KOM (2002) 425 slutlig	F	26.7 2002	8.10 2002	TU
FPM4 Inre marknaden för el och gas KOM (2001) 125, KOM (2002) 304 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas + Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel KOM (2002) 304	F	7.6 2002	3.10 2002	NU ³
FPM3 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi KOM (2002) 415 slutlig	F	22.7 2002	3.10 2002	NU ³
FPM2 Meddelande från kommissionen om företagens sociala ansvar – näringslivets bidrag till en långsiktigt stabil utveckling KOM (2002) 347 slutlig	M	3.7 2002	3.10 2002	NU ⁴

² NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Näringsdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

³ NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Näringsdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

⁴ NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Utrikesdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Barbro Holmberg att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Förordnande av statsråd

Statsministern förordnar Carin Jämtin att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

För att överensstämmelse
med lagstiftningen intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

BILAGA 1.1

Förordnanden enligt 7 kap. 5 §
regeringsformen

REGERINGSKANSLIET

2003-11-07

SB2003/9987

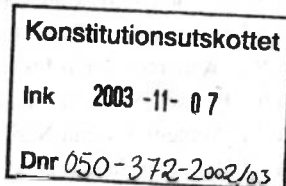
Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

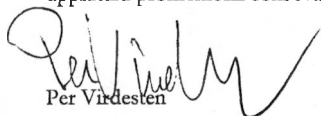
Konstitutionsutskottet

Riksdagen

KU:s granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets
organisation samt Regeringskansliet

Med anledning av KU:s skrivelse den 16 oktober 2003 överlämnas dels de
förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 7
november 2002 dels en inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning
upprättad promemoria som svar på frågorna 2-4 i KU:s skrivelse.

Per Virdesten

Del 2 Bilagor

Innehållsförteckning

Bilaga 1.1 Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen samt promemoria från Förvaltningsavdelningen 2003-11-07	2
Bilaga 3.1.1 Promemoria från Näringsdepartementet 2003-10-23	40
Bilaga 3.2.1 Promemoria från Statsrådsberedningen 2003-03-21	43
Bilaga 3.6 Promemoria från Finansdepartementet 2003-11-10	46
Bilaga 5.1 Promemoria från Justitiedepartementet 2003-11-11	50
Bilaga 6.1 Promemoria från Finansdepartementet 2003-11-12	65
Bilaga 7.1 Promemoria från Näringsdepartementet 2003-11-11	73
Bilaga 8.1 Promemoria upprättad inom konstitutionsutskottets kansli	102

STATSMINISTERN

KOPIA

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Förordnande
2003-10-07

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Laila Freivalds att från och med den 10 oktober 2003 vara statsråd och chef för Utrikesdepartementet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

Beslut
2003-10-07

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet och chefen för Utrikesdepartementet Jan O. Karlsson från och med den 10 oktober 2003.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

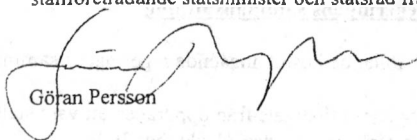
Ank Kammarkansliet

Beslut
2003-10-07

2003 -10- 07

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet Margareta Winberg från uppdraget att vara ställföreträdande statsminister och statsråd från och med den 31 oktober 2003.

Göran Persson

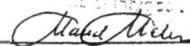
Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Ank Kammarkansliet

2003 -10- 07

2003-10-07

Till
Riksdagens talman

Förändringar i regeringens sammansättning

Jag har i dag fattat följande beslut angående regeringens sammansättning.

Margareta Winberg har entledigats från uppdragen att vara ställföreträdande statsminister och statsråd fr.o.m. den 31 oktober 2003.

Jan O. Karlsson har entledigats som statsråd och chef för Utrikesdepartementet fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Laila Freivalds har förordnats som statsråd och chef för Utrikesdepartementet fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Barbro Holmberg och Carin Jämtin har förordnats som statsråd fr.o.m. den 10 oktober 2003.

Göran Persson

Kopiens överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Barbro Holmberg att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

Flyktingar, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas i landet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

utlänningars rätt att vistas i landet med undantag av särskild utlänningskontroll, mottagande av asylsökande m.fl.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Holmbergs ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Migrationsverket,

Utlänningsnämnden.

Göran Persson

Kopia till
Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

Kopia

Förordnande
2003-10-07**Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen**

Statsministern förordnar statsrådet Carin Jämtin att fr.o.m. den 10 oktober 2003 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden som gäller

internationellt utvecklingssamarbete,

samarbete som avser stöd till länderna i Central- och Östeuropa,

regionala utvecklingsbanker, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Världsbanksgruppen, såvitt ärendena rör utvecklingspolitiska aspekter av Världsbankens agerande.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Jämtins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

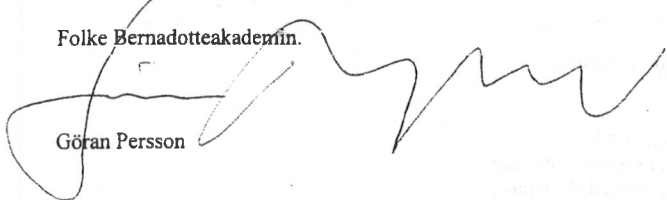
Svenska institutet i Alexandria,

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida),

Nordiska afrikainstitutet,

Stiftelsen Östekonomiska Institutet,

Folke Bernadotteakademien.

Göran Persson

Kopia till
Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopias överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-10-07

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att från och med den 31 oktober 2003 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller jämställdhet mellan kvinnor och män.

Statsministern beslutar vidare att Jämställdhetsombudsmannen och Jämställdhetsnämnden skall höra till statsrådet Sahlins ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Mona Sahlin

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

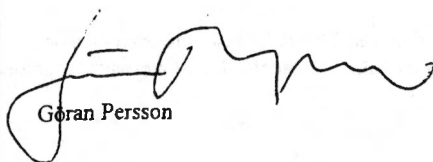
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2003-09-11

Förordnande av departementschef

Statsministern förordnar statsrådet Jan O. Karlsson att från och med denna dag tills vidare vara chef för Utrikesdepartementet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement,

föreningsväsendet i allmänhet,

folkrörelser,

allmänna samlingslokaler, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

idrott,

storstadspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

2

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

etnisk diskriminering, främlingsfientlighet och rasism med undantag av strafflagstiftning,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sahlins ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning,

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

Nämnden mot diskriminering,

Integrationsverket.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopierad överensstämmelse
med originaltext inlagda

Maria Malm

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

riksdagen med undantag av ärenden om Utrikesnämnden,

rikets vapen och flagga,

vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369).

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

grundlagarna — med undantag av tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område — riksdagsordningen, andra konstitutionella ämnen, statligt partistöd.

Statsministern beslutar vidare att Valmyndigheten skall höra till statsrådet Nuders ansvarsområde.

Göran Persson

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Överensstämmelse

Mats Wilander

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

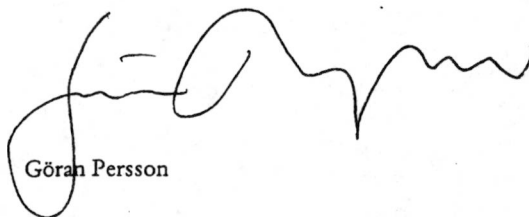
Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller

hyra,

förvärv och förvaltning av hyresfastigheter m.m.,

bostadsrätt.

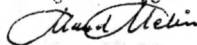

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopias överensstämmelse
med originalet intygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

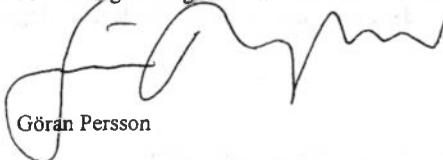
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller allmänt förvaltningsrättsliga ämnen.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postens Avrenstjänst
Postens inlämning

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

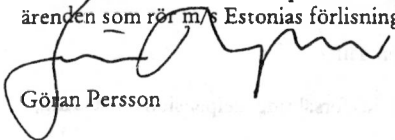
Kopia

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Försvarsdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som rör m/s Estonias förlisning.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Utskrift från Riksdagens
officiella register

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Berit Andnor att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmän försäkring utom sjukförsäkring, delpensionsförsäkring,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltning av premiepensionskapital,

äldreförsörjningsstöd,

ekonomiska åtgärder till stöd åt barnfamiljer, efterlevandestöd till barn,

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande barnpolitik, barnfrågor som inte hör till något annat departement,

bostadsbidrag och bostadstillägg,

bostadsanpassningsbidrag,

handikappomsorg,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

handikappersättning och vårdbidrag,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

bilstöd till handikappade,

ersättning för närståendevård,

Allmänna arvsfonden, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

allmän försäkring utom sjukförsäkring, delpensionsförsäkring,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltning av premiepensionskapital,

äldreförsörjningsstöd,

ekonomiska åtgärder till stöd åt barnfamiljer, efterlevandestöd till barn,

internationella adoptioner, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

övergripande barnpolitik, barnfrågor som inte hör till något annat departement,

bostadsbidrag och bostadstillägg,

bostadsanpassningsbidrag,

handikappomsorg,

hjälpmedelsförsörjning,

stöd och service till vissa funktionshindrade,

assistansersättning,

handikappersättning och vårdbidrag,

bilstöd till handikappade,

ersättning för närståendevård,

Allmänna arvsfonden med undantag av sådana frågor som regleras i ärvdabalken.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Andnors ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna,

Handikappombudsmannen,

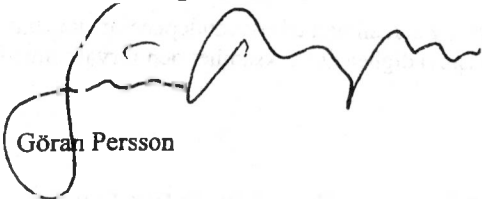
Hjälpmiddelsinstitutet,

Statens institut för särskilt utbildningsstöd,

Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor,

Barnombudsmannen,

Arvsfondsdelegationen.

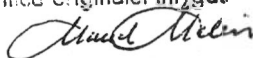

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Morgan Johansson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

socialtjänst, innefattande omsorger om barn och ungdom, missbrukarvård samt annat socialt bistånd,

folkhälsa,

hälsoskydd,

smittskydd,

alkohol, det i alkohollagen (1994:1738) omnämnda detaljhandelsbolaget,

tobak,

narkotika,

dopning och dopningsmedel,

förbud mot vissa hälsofarliga varor,

sociala frågor i övrigt som inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

socialtjänst utom äldreomsorg och handikappomsorg,

smittskydd,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

alkohol, med undantag av sådana frågor som regleras i tull- och skattelagstiftningen,

tobak, med undantag av sådana frågor som regleras i tull- och skattelagstiftningen,

narkotika med undantag av narkotikastrafflagstiftning,

dopning och dopningsmedel,

förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Johanssons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

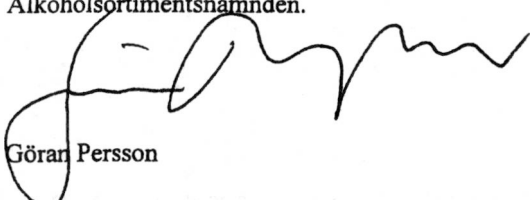
Smittskyddsinstitutet,

Institutet för psykosocial medicin,

Statens folkhälsoinstitut,

Statens institutionsstyrelse,

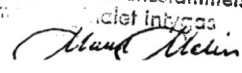
Alkoholsortimentsnämnden.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Konferensöverensstämmelse
Målet intygas

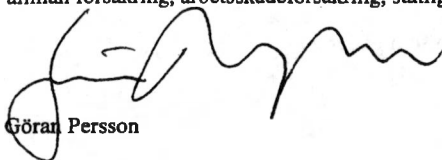
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

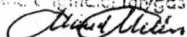
Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Hans Karlsson att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller sjukförsäkring såvitt avser 3, 7-9, 16, 21 och 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, arbetsskadeförsäkring, statligt personskadeskydd och sjuklön.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet bekrägas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lars-Erik Lövdén att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

länsindelningen,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

bostadsfinansiering,

Sveriges administrativa indelning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

länsstyrelserna,

ändrad regional ansvarsfördelning,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

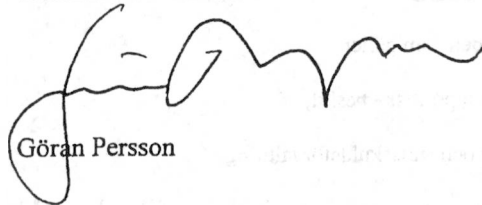
kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lövdéns ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

länsstyrelserna,

Statens bostadskreditnämnd,

Statens bostadsnämnd.

Göran Persson

Kopia till

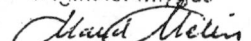
Statsrådsberedningen

Samtliga departement

Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Riksdagen

För fullt överensstämmelse
med originalet inbegas

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Gunnar Lund att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande valutapolitiska beslut,

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

internationellt ekonomiskt samarbete, såvitt avser följande områden och i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

- Internationella valutafonden,
- Världsbanksgruppen,
- G 10,
- Europeiska utvecklingsbanken,
- Nordiska investeringsbanken,
- multi- och bilaterala skuldförhandlingar i anknytning till Parisklubben samt samordning av frågor som rör skuldhantering,
- ekonomisk-politiskt samarbete i OECD
- ekonomiska och monetära unionen i EU

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning,

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

allmänna frågor som statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt rationalisering inom statsförvaltningen,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

statistik, folk – och bostadsräkningar,

övergripande frågor om informationsteknik (IT) inom statlig förvaltning,

statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning med undantag av övergripande lönepolitiska frågor,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

statens upplåning och skuldförvaltning,

kreditväsendet, med undantag av kreditinrättnings konkurs,

allmänna pensionsfonderna,

valuta- och kreditreglering,

värdepappersbolag och andra institut på värdepappersmarknaden samt handel på denna marknad, kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken,

sparfrämjande åtgärder, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

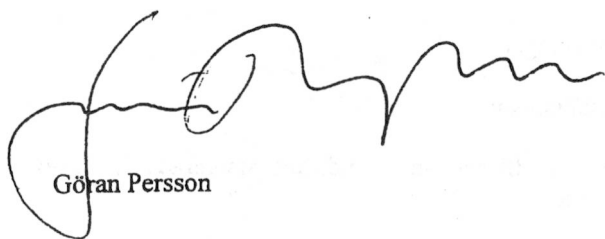
rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

arbetstagare i offentliga anställningar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Lunds ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,
Finansinspektionen,
allmänna pensionsfonderna,
Styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank,
Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa,
Insättningsgarantinämnden,
Premiepensionsmyndigheten,
Arbetsgivarverket,
Datainspektionen,
Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd,
Statskontoret, Statens personadressregisternämnd,
Statistiska centralbyrån
Statens utlandslönenämnd,
Statens ansvarsnämnd,
Statens kvalitets- och kompetensråd,
Offentliga sektorns särskilda nämnd,
Trygghetsstiftelsen,
Statens pensionsverk,
Nämnden för statens avtalsförsäkringar,
Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd,
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

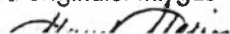
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Göran Persson', written in a cursive, flowing style. The signature is positioned above the printed name 'Göran Persson'.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

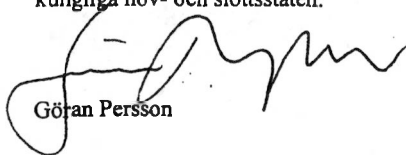
KOPIA

Förordnande

2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Pär Nuder att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller kungliga hov- och slottsstaten.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kan...
med...

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

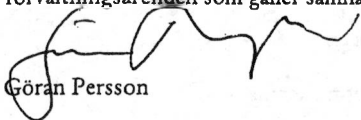
STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra förvaltningsärenden som gäller samhällsinformation.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Konferens förordningsföreläsning
när riksdagen sammanträdde

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2002-12-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 21 oktober 2002 förordnar statsministern statsrådet Lena Hallengren att fr.o.m. den 1 januari 2003 i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

förskoleverksamhet,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

kompletterande utbildningar,

övergripande ungdomspolitiska frågor,

stöd ur Allmänna arvsfonden för att främja verksamhet till förmån för ungdomar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

förskoleverksamhet,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

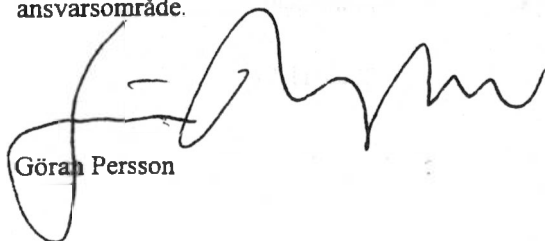
kompletterande utbildningar.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

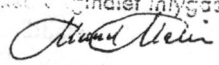
Statsministern beslutar vidare att Nationellt centrum för flexibelt lärande, Folkbildningsrådet och Ungdomsstyrelsen skall höra till statsrådet Hallengrens ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Utskrift överensstämmande
med originalet

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-07

Förvaltningsavdelningen

Granskningsärende från KU - Regeringskansliets personalsituation och jämställdhetsarbete

Resp. siffra hänvisar till frågorna i KU:s brev 2003-10-16.

2. Uppgifter om antalet tjänstgörande etc.

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande, exklusive kommittéanställda, i Regeringskansliet under september månad 2003.

Dep	Antal tjänstgörande exkl. kommittéanställda	Varav
		politiskt tillsatta tjänstemän
SB	63	46
Ju	280	10
UD	1 516	12
Fö	133	6
S	208	15
Fi	442	17
U	185	12
Jo	134	4
Ku	68	3
M	157	5
N	401	18
FA	588	19
Totalt	4 175	167

I tabellen redovisas antalet tjänstgörande vilket innebär att varje deltidsarbetande redovisas som 1 tjänstgörande.

Utöver uppgifterna om politiskt tillsatta tjänstemän i tabellen tillkommer 27 statssekreterare.

I uppgiften för UD ingår 625 tjänstgörande på utlandsmyndigheterna inklusive specialattachéer från andra departement. Förvaltningsavdelningen (FA) sköter administration åt samtliga departement, även det IT-stöd, bibliotek etc som tidigare sköttes lokalt på UD. De politiskt anställda från samarbetspartiernas kanslier redovisas under FA. De är 16 årsarbetskrafter fördelade på 19 tjänstgörande personer.

3. Uppgifter om antalet attachéer, generalkonsuler och ambassadörer samt förklaringar och åtgärder.

Idag är andelen kvinnliga chefer på utlandsmyndigheterna 26%. På rådsnivå (departementsråd som inte är chefer, ambassadråd, kansliråd, ämnesråd och ministrar) är idag fördelningen 41% kvinnor.

Obalansen ur ett jämställdhets- och kompetensperspektiv beror till stor del på att det tar relativt lång tid att bli chef inom UD och att det tidigare inte har rekryterats lika många kvinnor som män till diplomatkarriären. Då andelen kvinnor i UD:s aspirantprogram de senaste åren har blivit jämnt fördelad ökar rekryteringsbasen för kvinnliga chefer på sikt.

Sedan flera år tillbaka pågår ett aktivt arbete för att rekrytera fler kvinnliga chefer till utlandsmyndigheterna. I Regeringskansliets jämställdhetsplan 2003-2004 är ett av målen att senast vid utgången av 2004 ska minst 30 % av utlandsmyndighetscheferna (ambassadörer och generalkonsuler) vara kvinnor. Vid bemanning av chefer till utlandsmyndigheterna ska förslag som överlämnas till ledningen alltid innehålla minst en kvinna och en man. Som framgår i bilaga 1 så har antalet ambassadörer som är kvinnor ökat från 18 % år 2000 till 24 % år 2003 och för kategorin utlandsmyndighetschefer (Ambassadörer och Generalkonsuler) är andelen kvinnor 26% år 2003.

För attachéer är den aktuella fördelningen 28 män och 17 kvinnor.

4. Uppgifter om antalet kvinnliga chefer och redovisning av Regeringskansliet jämställdhetsarbete som berör främjandet av antalet kvinnliga chefer.

I den handlingsplan för jämställda löner, som lämnades till Jämo 2003-01-31, och som helt ersätter tidigare ingivna handlingsplaner framgår följande:

Jämställdhetsarbetet i RK bedrivs genom aktiva åtgärder och genom integrering av jämställdhetsperspektivet i den övriga verksamheten. Alla chefer har ett ansvar för att systematiskt driva ett jämställdhetsarbete men har även ansvar för att inom sitt verksamhetsområde integrera jämställdhetsperspektivet i beslutsprocessen, i verksamhetsstyrningen samt i uppföljning och utvärdering av resultatet.

I jämställdhetsplanen är ett av målen att genomföra chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen skall omfatta principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete.

I bilaga 1 framgår antalet kvinnor och män samt andelen kvinnor inom kvalificerade tjänstebenaningar: ambassadörer, ambassadråd, departementsråd, kansliråd samt ämnesråd. Under perioden oktober

1994 till oktober 2003 har den sammanlagda andelen kvinnor i dessa tjänstebenämningar mer än fördubblats, från 21% till 43%. Andelen kvinnor är dock fortfarande under 40 procent inom två av tjänstebenämningarna. I en kategori, kansliråd, är andelen kvinnor idag större än andelen män.

Nedan redovisas resultaten för de olika programmen.

Karriärprogram i RK

Under 2002 har ett karriärplaneringsprogram genomförts inom Regeringskansliet. Under 2002 har 225 deltagit i programmet varav huvuddelen 178 är kvinnor. Samtliga yrkeskategorier finns representerade men huvudgruppen är departementssekreterare vilket är rekryteringsbasen för framtidens chefer inom Regeringskansliet. Utvärderingen som genomfördes i slutet av 2002 visar att deltagarna upplever att de fått en plan för sin fortsatta karriär och ett underlag för framtida samtal med arbetsledande chef kring arbetsuppgifter, arbetsmiljö och karriärutveckling. Under 2003 har ansvaret för karriärplaneringsmetoden lagts ut till departementens personalansvariga.

Chefsutbildning

I Regeringskansliets chefsprogram, som riktar sig till samtliga chefskategorier, genomförs chefsutbildning med jämställdhetsperspektiv. Utbildningen omfattar principer för rekrytering, lönesättning och befordran samt övrigt jämställdhetsarbete. Under 2002-2003 har 61 nya chefer (varav 33 kvinnor) deltagit i RK:s introduktionsprogram vilket omfattar såväl gruppchefer, sektionschefer, biträdande enhetschefer som enhetschefer. Programmet består av en nio dagars utbildning som bl.a. innehåller teoretiska utbildningsinslag kring vikten av jämställdhet i Regeringskansliet. Därutöver har i år bl.a. huvudmän genomgått en särskild utbildning kring jämställdhet.

Mentorprogram

Mentorer skall särskilt erbjudas de kvinnor som arbetsgivaren bedömer som tänkbara chefer. Mentorprogrammet kommer att starta under 2004.

Förbättrade förutsättningar att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete

RK ska som arbetsgivare förstärka och förbättra förutsättningarna att förena förvärvsarbete och föräldraskap för både kvinnor och män på alla nivåer i Regeringskansliet. En kvalitativ undersökning genomförs nu med syfte att öka kunskapen och skapa bättre förutsättningar för medarbetarna att kunna förena förvärvsarbete och föräldraskap.

bilaga 1

Antal anställda kvinnor och män samt andel kvinnor inom kvalificerade tjänstebenämningar

Uppgifterna gäller oktober respektive år

Departementsråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	43	71	75	89	100	102
Män	122	137	150	192	177	172
Andel kvinnor	26%	34%	33%	32%	36%	37%

Kansliråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	47	74	105	174	223	236
Män	95	119	150	185	214	212
Andel kvinnor	33%	38%	41%	48%	51%	53%

Ämnesråd*

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	0	0	0	17	54	70
Män	0	0	0	30	78	99
Andel kvinnor	-	-	-	36%	41%	41%

*Tjänstebenämningen Ämnesråd infördes 1 juli 2000.

Ambassadörer

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	14	15	19	28	29	36
Män	123	135	138	129	113	114
Andel kvinnor	10%	10%	12%	18%	20%	24%

Ambassadråd

	1994	1996	1998	2000	2002	2003
Kvinnor	15	24	29	45	50	52
Män	107	94	97	99	71	59
Andel kvinnor	12%	20%	23%	31%	41%	47%

BILAGA 3.1.1

Promemoria från Näringsdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-10-23

SB2003/9258

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Telefon 405 4849

KU:s granskningsärende Regeringsprotokollen 2002 - Näringsdepartementet

Med anledning av KU:s skrivelse den 25 september 2003 överlämnas dels en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria som svar på frågorna 1-3 i KU:s kanslipromemoria, dels en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria med kommentar till det som anförs under rubriken Övrigt i kanslipromemorian.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Telefon växel
08-405 10 00

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress

Telefax
08-723 11 71

Telex
178 20 PREMIER S

Justitiedepartementet
Olle Abrahamsson
rättschef

2003-10-23

Till
Statsrådsberedningen

Yttrande med anledning av konstitutionsutskottets kanslipromemoria
2003-09-09 och åtföljande framställning till Regeringskansliet 2003-09-25

1. Allmänt sett gäller att i situationer där det finns utrymme att välja mellan olika anslag och anslagsposter så väljer regeringen i första hand det anslag eller den anslagspost som verksamhetsmässigt är närmast förbunden med respektive ändamål.

Det exempel som nämns i promemorian avser anvisningen av medel vid lokala utvecklingsavtal. Regeringen anvisar dessa medel på förslag av Storstadsdelegationen, som är ett organ särskilt tillskapat för att bereda regeringens beslut om fördelningen av storstadspolitiska medel (se prop. 1997/98:165, s. 35-36). Delegationen skall enligt regeringsbeslut 1999-01-21 (Ku1999/207/IM) lämna förslag till regeringen om lokala utvecklingsavtal och om disposition av medel för insatser inom ramen för sådana avtal från anslaget B 2 Särskilda insatser i utsatta bostadsområden inom utgiftsområde 8 och anslaget A 5 Förstärkning av utbildning i storstadsregionerna inom utgiftsområde 16. I beslutet anges också att delegationens arbete med de lokala utvecklingsavtalen och förslag till medelsdisposition skall utgå från de riktlinjer regeringen angivit i proposition 1997/98:165 och i budgetpropositionen för år 1999.

2. Det finns olika tekniker för att fylla ut en författningsreglering med regler som har eller som inte har författningskaraktär. I det exempel som anges i konstitutionsutskottets kanslipromemoria – fastställande av ränta för lån till hemutrustning för flyktingar m.fl. – har regeringen årligen sedan 1990 fastställt räntan genom särskilda regeringsbeslut. En anledning till att ränteändringarna inte i stället fastställts i förordningsform är att besluten har betydelse endast för den avgränsade kategori personer som har beviljats eller kan beviljas hemutrustningslån. Låntagarna finns registrerade hos Centrala studiestödsnämnden. Samtliga dessa personer jämte sådana kontaktpersoner i kommuner och vid Migrationsverket vilka har i uppgift att informera flyktingar om lånevillkor och att hjälpa till vid ansökan, informeras fortlöpande av nämnden om de räntebeslut som regeringen fattar.

3. När det gäller verksamhetsbidrag enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration framgår det av 7 § i förordningen att bedömningen av bidraget skall göras med utgångspunkt från de mål som regeringen anger i regleringsbrev för Integrationsverket. Det går alltså att direkt av förordningen utläsa att kompletterande regler för verkets bedömningar kan återfinnas i det för varje år gällande regleringsbrevet för myndigheten. En bidragssökande organisation som studerar förordningen kan således inte sväva i okunnighet om att det kan finnas specifika bedömningsgrunder för Integrationsverkets prövning av bidragsansökningar. Det mest närliggande sättet för en sådan organisation att få kunskap om vad som gäller för prövningen torde i dagens läge vara att gå in på verkets hemsida, där varje bidragssökande omedelbart kan få upplysning om att bland annat det i promemorian uppmärksammade jämställdhetskriteriet återfinns i det för innevarande år gällande regleringsbrevet.

BILAGA 3.2.1

Promemoria från Statsrådsberedningen

REGERINGSKANSLIET

2003-03-21

StatsrådsberedningenKonstitutionsutskottet
Riksdagen*Rättschefens kansli
Kanslirådet
Jonas Stertman
Telefon 08-405 47 08***Sammanställning av antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden
år 2002**

2 bilagor

Härmed överlämnas en sammanställning av antalet avgjorda regerings-
ärenden 2002 samt antalet avgjorda regeringsärenden 2001-2002.

Per Virdesten

Kopia till
Förvaltningschefen
Expeditionscheferna
Rättscheferna

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

*E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE*

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

REGERINGSÄRENDEN ÅR 2002
2003-02-18

Bilaga 1

Ärendegrupp	SB	Ju	UD	Fö	S	Fi	U	Jo	Ku	M	N	S:a
1. Propositioner	1	42	16	5	27	25	4	5	4	10	25	164
2. Lagrådsremisser		24	3	1	4	13	1	2	2	2	17	69
3. Författningar ¹	2	173	37	51	112	108	96	37	36	58	138	848
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	1	26	11	13	26	20	18	9	9	30	127	290
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	7	139	328	44	109	116	195	202	147	48	311	1646
6. Anställningsärenden	6	331	349	77	112	153	71	54	139	58	260	1610
7. Överklaganden		26	64		14	57	10	18	7	425	162	783
8. Dispens- och övriga partsärenden	2	855 ²	27	270	1744	240	120	54	50	55	274	3691
9. B-protokollärenden ³	2	10	36	35	2					1	5	91
10. Övriga ärenden	9	98	13	4	29	19	3	19	1	33	128	356
Summa	30	1724	884	500	2179	751	518	400	395	720	1447	9548

Anm. Summorna avser antalet nummer på ärendeförteckningarna vid regeringssammanträdena.

Under ett nummer på förteckningarna kan det finnas flera ärenden som avgjorts (dvs. flera diarienummer).

¹ Inkl. författningar som kungjorts i annan författningssamling än SFS.

² Inkl. 808 nådeärenden m.m. (BIRS).

³ Ärenden som inte omedelbart har offentliggjorts.

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen

2003-02-18

Bilaga 2

**Utveckling av antalet regeringsärenden avgjorda vid regeringssammanträden
2001 - 2002**

Ärendegrupp	2001	2002	Förändring
1. Propositioner	188	164	-24
2. Lagrådsremisser	83	69	-14
3. Författningar	897	848	-49
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	242	290	+48
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	1878	1646	-232
6. Anställningsärenden	1588	1610	+22
7. Överklaganden	758	783	+25
8. Dispens- och övriga partsärenden	4382	3691	-691
9. B-protokollärenden	119	91	-28
10. Övriga ärenden	386	356	-30
Summa	10521	9548	-973

BILAGA 3.6

Promemoria från Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-12

SB2003/10116

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 12

Dnr 050-447-2003/09

KU:s granskningsärende Bidragsutbetalningar via AB Svenska Spel

Som svar på KU:s skrivelse den 22 oktober 2003 överlämnas en inom
Finansdepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

2003-11-10

Finansdepartementet

Statssekreterare Claes Ljungh
tel. 08-405 14 16

Statsrådsberedningen
Rättschefen Per Virdesten

Konstitutionsutskottets granskningsärende **Bidragutbetalningar via AB Svenska Spel (dnr 050-447-2003/04)**

Finansdepartementet får härmed lämna följande underlag till svar till konstitutionsutskottet i rubricerat ärende.

Bakgrund

Kungl. Maj:t beslutade den 14 januari 1955 att ge dåvarande Svenska penninglotteriet aktiebolag tillstånd att under år 1955 anordna ett särskilt penninglotteri till förmån för teater och musik. Beslutet var villkorat med att bl.a. antalet lottsedlar skulle vara 150 000 stycken till ett pris för varje lottsedel på 100 kronor samt att vinsterna skulle ha ett sammanlagt värde, inberäknat utgående skatt enligt gällande bestämmelser om särskild skatt för vissa lotterivinster, på 10 000 000 kronor.

Enligt statsrådsprotokollet medgav Kungl. Maj:t att Svenska penninglotteriet aktiebolag fick, allt efter förväntad efterfrågan, öka lottsedelantalet i lotteriet med jämnt tal av 15 000 stycken samt ytterligare jämnt tal av 15 000 stycket till ett pris för varje lottsedel på 100 kronor. Detta beslut lade grunden för ett särskilt kulturlotteri som alltsedan dess anordnats av Svenska penninglotteriet aktiebolag och efter sammanslagningen av Svenska penninglotteriet aktiebolag och Tipstjänst AB, av AB Svenska Spel.

Det framgår av de regeringsbeslut som fattats under senare år om tillstånd att anordna vissa lotterier för AB Svenska Spel, att bolaget skall anordna bl.a. traditionella lotterier som skall vara till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål. I tillståndsbeslutet av den 19 december 2002 stadgas att en tjugosjättedel (1/26) av bolagets överskott år 2003 och år 2004 från Nya Penninglotten skall tillfalla konst, teater

Postadress
103 33 Stockholm
Resöadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-21 73 86

E-post: registrator@finance.ministry.se
Telex
117 41 FINANS S

och andra kulturella ändamål. Nuvarande tillstånd gäller t.o.m. den 31 december 2004.

Beslut för statliga bolags räkning

AB Svenska Spel är ett av svenska staten helägt aktiebolag. Av AB Svenska Spels bolagsordning 4 § framgår att, av till utdelning tillgängliga vinstmedel skall inget belopp utdelas till aktieägaren. Alla till utdelning tillgängliga vinstmedel skall istället disponeras på sätt som regeringen föreskriver. Vid likvidation av bolaget skall med behållna medel förfaras på sätt som regeringen föreskriver.

Vid de ordinarie bolagsstämmorna i AB Svenska Spel beslutar stämman om hur bolagets vinst skall disponeras. Vid bolagsstämman 2003 beslöt stämman att bolagets vinst skulle disponeras i enlighet med det förslag till vinstdisposition, som styrelsen lämnat i förvaltningsberättelsen och som tillstyrks av bolagets revisor, med anmärkning att närmare anvisningar för bidraget om ytterligare 100 miljoner kronor till idrottens barn- och ungdomsverksamhet kan komma att beslutas av regeringen. Vinstdispositionen hanterar inte de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål.

Regeringen (Kulturdepartementet) har, allt sedan mitten av 1950-talet, kontinuerligt genom beslut uppdragit åt AB Svenska Spel, tidigare Svenska penninglotteriet aktiebolag, att betala ut medel som utgör behållning från de lotterier som anordnats för kulturella ändamål till vissa organisationer och, i några fall, statliga myndigheter som beviljats bidrag. Beloppet uppgår numera till cirka två miljoner kronor per år.

Budgetordningen

Den ordning genom vilken medel hos AB Svenska Spel tas i anspråk för utbetalning av bidrag som beviljas av regeringen till förmån för konst och teater m.m. tillkom före den nuvarande regeringsformen. Den sedvänja som utbildats för bidragsutbetalningarna kan sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område. Det kan även sättas i fråga om de är i överensstämmelse med de under senare år utvecklade principerna om bruttoredovisning och fullständighet.

Finansieringen av statlig myndighets verksamhet

Regeringen (Kulturdepartementet) beslutade den 12 september 2002 att bevilja Nämnden för hemslöjdsfrågor ett engångsbidrag på 100 000 kronor för ökade kanslikostnader. Bidraget skall efter rekvisition av nämnden betalas ut av AB Svenska Spel från de medel som utgör behållningen från de lotterier som anordnas för kulturella ändamål.

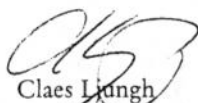
Hemslöjden är en del av kulturarvet och har en viktig roll när det gäller form och design. Hemslöjdsrörelsen har en bred bas och vana att arbeta med ett folkbildningsperspektiv, vilket är en förutsättning för att kunna förmedla ett budskap och skapa ett ökat kvalitetsmedvetande om form och funktion hos allmänheten.

Nämnden för hemslöjdsfrågor verkar, som den statliga myndigheten på området, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen. Målet för nämnden är att öka intresset för, kunskapen om och utövandet av hemslöjd i hela landet. Nämnden skall också medverka till främjandet av arkitektur-, form- och designområdet i enlighet med de av riksdagen beslutade målen för statens engagemang på området. Nämnden anvisas årliga medel för sin kansliverksamhet och för främjande av hemslöjden från utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslag 28:16 resp. 28:17.

Nämnden – och därmed också dess kansli – har en avgörande betydelse för samordningen av den kulturverksamhet som bedrivs i hela landet av ideella hemslöjdsföreningar och av regionala hemslöjdskonsulter. Nämndens kansli har därmed också en viktig roll i arbetet med att sprida intresse och engagemang för hemslöjdsfrågor hos olika grupper. Mot denna bakgrund får det aktuella engångsbidraget till Nämnden för hemslöjd anses väl överensstämmande med de kulturella ändamål som gäller för den s.k. Nya Penninglotten.

Avslutande kommentar

Som tidigare nämnts kan den sedvänja som utbildats för de nu aktuella bidragsutbetalningarna sägas stämma mindre väl överens med den befogenhetsfördelning som numera föreligger mellan riksdagen och regeringen på finansmaktens område och det kan även sättas i fråga om de är i överensstämmelse med principerna om bruttoredovisning och fullständighet. Den överensstämmer inte heller med det aktiebolagsrättsliga regelverket. Mot denna bakgrund kommer ett arbete att inledas inom Regeringskansliet i syfte att ändra detta förfarande, varvid den ordning som tillämpas beträffande disposition av vinstmedel i AB Svenska Spel kommer att utgöra en förebild.

Claes Ljungh
statssekreterare

BILAGA 5.1

Promemoria från Justitiedepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-13

SB2003/10186

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Telefon 405 4849

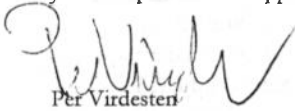
Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 13

Dnr 050 - 479-2003/04

KU:s granskningsärende Regeringens beredning av lagärenden

Som svar på KU:s skrivelse den 23 oktober 2003 överlämnas en inom Justitiedepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Telefon växel
08-405 10 00

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress

Telefax
08-723 11 71

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-11

Justitiedepartementet

KU:s granskningsärende Regeringens beredning av lagärenden – underlag till svar till KU

Svar på frågan under punkt 1 i KU:s promemoria

Det som är typiskt och tämligen unikt för regeringsarbetet är att det i stor utsträckning är grundlagsreglerat. I regeringsformen sägs att det skall finnas ett regeringskansli i vilket det ingår departement för skilda verksamhetsgrenar. Det finns också bestämmelser om hur beredningen av regeringsärenden skall gå till, hur ärenden skall avgöras, hur många som skall närvara för att regeringen skall vara beslutsför, vem som är föredragande och vem som skall skriva under besluten.

Regeringsformen innehåller vidare bestämmelser om remissförfarandet och Lagrådets granskning.

I förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet finns närmare bestämmelser om Regeringskansliets uppgifter, arbetsfördelning och organisation. Instruktionen kompletteras med arbetsordning för Regeringskansliet och med arbetsordningar för respektive departement.

Enligt instruktionen har rättschefen ansvar för att det utarbetas förslag till lagar och andra författningar. Rättschefen skall vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid beredningen av författningar. Rättschefen svarar för den slutliga granskningen av förslagen.

Rättschefen i Statsrådsberedningen och expeditionschefen i Justitiedepartementet har ett särskilt övergripande ansvar för författningsarbetet och för beredningen av ärenden.

Rättschefen i Statsrådsberedningen skall bl.a. särskilt svara för sådan samordning inom Regeringskansliet i rättsliga och språkliga frågor som främjar enhetlighet och hög kvalitet i lagstiftning och förvaltning. Rättschefen kan i det syftet ge ut handböcker, riktlinjer och annat material. Expeditionschefen i Justitiedepartementet skall i samverkan

med rättschefen i Statsrådsberedningen vaka över lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet i författningsförslag, förslag till riksdagen och kommittédirektiv samt främja en enhetlig handläggning av ärenden inom Regeringskansliet. De skall båda medverka till att språket i författningar och andra beslut blir så enkelt och klart som möjligt.

Rättschefen i Statsrådsberedningen har gett ut handböcker både för författningsskrivning (Gröna boken, Ds 1998:66) och propositionsarbetet (Propositionshandboken, Ds 1997:1). En lista på handböcker och riktlinjer bifogas; se *bilaga 1*.

Regeringskansliets förvaltningsavdelning anordnar kontinuerligt utbildning i författningsskrivning och propositionsskrivning för anställda i Regeringskansliet.

Regeringskansliets expeditions- och rättschefer har gemensamt utarbetat checklistor för propositionsarbetet. Kvaliteten i lagstiftningsarbetet diskuteras regelbundet i kretsen av expeditions- och rättschefer.

Slutligen kan nämnas att Justitiedepartementets granskningsenhet arbetar framför allt med juridisk och språklig granskning av bl.a. propositioner, skrivelser till riksdagen, lagrådsremisser, kommittédirektiv, lagar inför kungörande, förordningar och tillkännagivande. Inga sådana texter får tryckas förrän enheten granskat dem. Huvuduppgiften är att granska texterna ur konstitutionell synvinkel, att uppmärksamma andra centrala rättsliga och författningstekniska frågor samt att bevaka texternas allmänna kvalitet och begriplighet. Vid enheten arbetar såväl jurister som språkexperter.

Svar på frågorna under punkt 2 och 3 i KU:s promemoria

Nedan följer berörda departements svar på olika frågor under punkt 2 i KU:s promemoria samt – i de fall det efterfrågats – svar på frågan under punkt 3 i promemorian, allt gällande följande sju lagärendena.

Straffansvar för människohandel (Justitiedepartementet)

Punkt 2

Lagförslagen i lagrådsremissen Straffansvaret för människohandel bygger på förslag som den parlamentariskt sammansatta Sexualbrottskommittén lade fram i sitt betänkande Sexualbrotten Ett ökat skydd för den sexuella integriteten och angränsande frågor (SOU 2001:14). När det gäller människohandel hade kommittén, i enlighet med sitt uppdrag, endast utrett frågan om att införa ett särskilt brott avseende handel med människor för sexuella ändamål. Sexualbrottskommitténs betänkandet

remitterades till drygt sextio remissinstanser. Förslaget att införa en särskild bestämmelse om straffansvar för människohandel för sexuella ändamål hade stöd av en överväldigande majoritet av remissinstanserna.

Under den tid Sexualbrottskommittén arbetade framförhandlades FN-protokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn. Protokollet reglerar även andra former av människohandel än för sexuella ändamål, t.ex. tvångsarbete. Sexualbrottskommittén hade inte i uppdrag att ta fram beredningsunderlag för de åtaganden som krävs för att tillträda FN-protokollet. I april 2002 godkände dessutom riksdagen ett inom EU framförhandlat rambeslut om åtgärder mot människohandel. Rambeslutet, liksom FN-protokollet, reglerar även andra former av människohandel utöver sexuella ändamål.

Av ovan sagda framgår att tillräckligt beredningsunderlag fanns när det gäller de lagförslag som presenterades i lagrådsremissen. Lagrådet var av samma uppfattning. Det Lagrådet ställde sig kritisk till var att det framlagda förslaget var begränsat särskilt till människohandel för sexuella ändamål. Lagrådet ansåg i sitt yttrande att övervägande skäl talade för att införandet av ett sådant särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att beredningsunderlag som omfattar även frågan om anslutning till och genomförande av de relevanta internationella instrumenten, vilka reglerar även andra former av människohandel, finns att tillgå. Lagrådet ansåg vidare att förslaget inte i alla hänseenden var genomarbetat. Lagrådet ansåg att de föreslagna bestämmelserna i lagrådsremissen borde bli föremål för ytterligare bearbetning med beaktande av de synpunkter som Lagrådet hade framfört i sitt yttrande.

Lagrådets yttrande föredrogs för den politiska ledningen i sedvanlig ordning. En analys av lagrådsyttrandet gjordes därefter på tjänstemannanivå av ansvarig enhet samt bereddes med ansvarig rättschef. Granskningsenheten var inkopplad i ärendet. Resultatet av analysen av lagrådsyttrandet samt förslag till justering av lagtexten med anledning av Lagrådets yttrande föredrogs därefter för den politiska ledningen som gjorde ställningstagandet att gå fram med förslagen. Inget ytterligare beredningsunderlag bedömdes som nödvändigt. Ett utkast till proposition delades därefter, i sedvanlig ordning, till berörda enheter/departement inom Regeringskansliet. Lagstiftningsärendet togs därefter upp med den politiska ledningen inför regeringsbeslut om proposition den 14 mars 2002.

I propositionen Straffansvaret för människohandel (prop. 2001/02:124) anges under avsnitt 3, Ärendet och dess beredning, att regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter och i viss utsträckning tillgodosett dem. När det gäller frågan om införandet av ett särskilt straffansvar för människohandel borde anstå till dess att ett beredningsunderlag som

omfattar även frågan om anslutning till relevanta instrument finns att tillgå gjorde regeringen, som nämnts ovan, en annan bedömning än Lagrådet. Regeringen framhöll att Sexualbrottskommittén var enig om att ett särskilt brott avseende handel med människor för sexuella ändamål skulle införas. Förslaget hade stöd av en överväldigande majoritet av remissinstanserna. Regeringen anförde vidare att ett särskilt straffstadgande kunde vara ett viktigt verktyg för en effektiv kamp mot människohandel och en förutsättning för ett väl fungerande internationellt samarbete. Bland annat mot denna bakgrund ansåg regeringen att ett särskilt människohandelsbrott som grundades på kommitténs förslag inte kunde anstå till dess att beredningsunderlag som omfattar även frågan om anslutning till relevanta internationella instrumenten finns att tillgå. I avsnitt 5.3 i propositionen redogörs för detta utförligare. När det gäller utformningen av det föreslagna brottet har regeringen beaktat Lagrådets synpunkter samt i viss utsträckning tillgodosett dem. Därutöver har vissa ändringar av främst redaktionell karaktär gjorts. I avsnitt 5.4 samt i författningskommentaren i propositionen redogörs för hur regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter när det gäller utformningen av det föreslagna brottet.

Ändringar i lagen om offentlig upphandling m.m. (Finansdepartementet)

Punkt 2

Beredning av såväl lagrådsremissen som propositionen (prop. 2001/02:142) har på sedvanligt sätt skett genom gemensam beredning och delning i Regeringskansliet. Därutöver har bl.a. Nämnden för offentlig upphandling, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Svenskt Näringsliv beretts tillfälle att under hand yttra sig över lagförslagen. Även diskrimineringsombudsmännen har beretts tillfälle att yttra sig.

När det gällde förslaget till ändring i sekretesslagen, som rörde den s.k. upphandlingssekretessen i 6 kap. 2 §, föranledde Lagrådets synpunkter en ingående diskussion mellan i första hand Finansdepartementet och Justitiedepartementets grundlagsenhet. Den analys som gjordes ledde till slutsatsen att den EG-rättsliga regleringen förutsätter att den upphandlande enheten gör en sekretessprövning av vilka uppgifter som får lämnas ut om tilldelningsbeslutet. Det grundläggande kravet på lika behandling av leverantörer innebär vidare att innehållet i och utformningen av de upplysningar som leverantörerna får måste vara identisk. Den lagkonflikt som Lagrådet befarade bedömdes därför inte vara för handen.

I fråga om förslagen till lag om ändring i lagen om offentlig upphandling beträffande kriterier för miljömärken samt särskilda kontraktsvillkor föranleddes förtydligandet i lagen av den osäkerhet vid tillämpningen

som framkommit i olika sammanhang. Regeringen ansåg mot den bakgrunden att det var angeläget att införa en bestämmelse som klart visar att det finns möjlighet att hänvisa till kriterier för miljömärken samt att ställa särskilda villkor för hur uppdraget skall genomföras. En sådan bestämmelse överensstämde även med förslagen i de nya direktiv som EG-kommissionen lagt fram. Arbetet med direktiven var långt framskridet och inte heller i övrigt ansågs någon risk föreligga med att införa de aktuella bestämmelserna innan direktiven antagits.

Som nämnts inledningsvis bereddes ett antal myndigheter och organisationer tillfälle att under hand lämna synpunkter på lagförslagen. Att lagrådsremissen och propositionen inte föregåtts av något i sedvanlig ordning remissbehandlat lagförslag bedömdes därför inte hindra att förslagen lämnades. Den bedömningen kom dock inte att redovisas i propositionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att regeringen gjorde en annan bedömning än Lagrådet av de ifrågasatta förslagen. Regeringen valde dock i detta fall att, i stället för att lämna en sammanfattning i kap. 3 Ärendet och dess beredning, hänvisa till de avsnitt i propositionen där Lagrådets synpunkter behandlades.

Punkt 3

Av utdrag ur protokoll vid sammanträde i Lagrådet framgår att sammanträdet ägde rum 2002-03-12. I propositionen har således felaktigt detta datum angetts.

Lagrådets yttrande kopieras in i propositionen från en av Lagrådet tillhandahållen diskett. Huruvida disketten innehållit en felaktig uppgift eller om ett misstag, som inte uppmärksammats, begåtts vid kopieringen går inte att utröna eftersom disketten inte bevarats.

Märkningsdirektivet om tobaksvaror (Socialdepartementet)

Punkt 2

KU:s frågor gäller dels Lagrådets diskussion om huruvida de i direktivets artikel 5 med bilaga upptagna allmänna och kompletterande varningstexterna genomgående har den sakliga inriktning som krävs för att inte gränsen till TF:s skyddsområde skall överskridas, dels Lagrådets synpunkt på att ifrågavarande avgränsningars förenlighet med TF inte genom subdelegation bör överlätas till förvaltningsmyndighet.

Vad först avser varningstexternas förenlighet med TF har Lagrådet i sitt yttrande framhållit att det inte har "något att erinra mot de tillägg i fråga

om illustrationer, rökavvänjning och uppgifter för att säkerställa tobaksvarans identitet som föreslås i 9 §. Vad avser de två varningstexter i direktivet med information om rökavvänjning som föranlett förslaget till ändring i bestämmelsen – ”Din läkare eller ditt apotek kan hjälpa dig att sluta röka” respektive ”Sök hjälp för att sluta röka: (telefonnummer/postadress/Internetadress/fråga din läkare/på apotek)” – har regeringen gjort bedömningen att dessa inte kommer i konflikt med regleringen i TF utifrån den diskussion som Lagrådet för i frågan. Texterna är inte av uttryckligen åsiktspåverkande eller opinionsbildande karaktär, utan innehåller huvudsakligen information om var man kan vända sig för att få hjälp med att sluta röka.

I det fortsatta författningsarbetet har regeringen följaktligen gjort bedömningen att det inte föreligger några hinder att överlämna åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet; se tobaksförordningen (2001:312), senast ändrad SFS (2002:635). Sådana föreskrifter kan också bli föremål för regeringens prövning efter överklagande.

KU framhåller i sin promemoria att regeringen i kommentaren till 9 § första stycket 1 angivit att denna har utformats i enlighet med de synpunkter Lagrådet lämnat. KU påpekar här att Lagrådet inte hade lämnat några synpunkter på denna del av bestämmelsen. Vad som sägs i författningskommentaren i propositionen (s. 23) är emellertid att det är den nya punkten 3 som har utformats i enlighet med de synpunkter som Lagrådet lämnat. Lagrådet förordade i denna del en något annorlunda utformning än förslaget i lagrådsremissen.

Beträffande 9 § andra stycket – som Lagrådet förde ett resonemang kring – föreslogs ingen ändring. En inskränkning i regeringens möjligheter att vidaredelegera till myndighet i vissa delar hade varit möjlig att föreslå.

I den fortsatta beredningen av lagrådsremissens lagförslag var Regeringskansliets uppfattning att Lagrådet inte avstyrkt någon del av förslaget. Regeringen kom sedermera att följa de förslag Lagrådet lämnade.

Riksdagen antog regeringens förslag med endast den ändringen att orden ”Europeiska gemen” ersattes av ”Europeiska gemenskapen”.

Skatteregler mot handel med skalbolag (Finansdepartementet)

Punkt 2

Som framgår av propositionen bearbetades förslagen vidare i vissa avseenden efter det att lagrådsremissen hade beslutats. Detta gällde särskilt i fråga om hur andelar i handelsbolag skulle behandlas.

Den åsyftade vidareberedningen bedrevs i enheten för företagsbeskattning vid skatteavdelningen i Finansdepartementet. Förslagen bereddes underhand med Riksskatteverket både innan och i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

Sekretessen hos vissa ombudsmän (Näringsdepartementet)

Punkt 2

Den 19 juni 2003 överlämnade regeringen propositionen Sekretessfrågor – Ekonomisk brottslighet m.m. (prop. 2001/02:191) till riksdagen. En del av propositionen gällde förslag till ändringar i 9 kap. 21 § sekretesslagen (1980:100). Förslaget hade granskats av Lagrådet, vars yttrande lämnades efter sammanträde som hölls den 14 februari 2002.

I lagrådsremissen föreslogs – såvitt gäller Jämställdhetsombudsmannen – att sekretess skulle gälla dels i ärenden enligt angivna lagar, dels i ombudsmannens ”verksamhet för jämställdhet inom skolväsendet, högskolan, arbetsmarknadsutbildning och andra utbildningsformer”. Motsvarande eller snarlika förslag lämnades för de andra ombudsmännen.

Det förslag som lämnades till Lagrådet framgår av *bilaga 2*. Bilaga 14 i propositionen, som enligt sin rubrik innehåller lagrådsremissens förslag, innehåller däremot inte det förslag som regeringen lämnade till Lagrådet för granskning. Där redovisas i stället – felaktigt – det förslag som regeringen i propositionen överlämnat till riksdagen. Det innebär att det av propositionen endast på ett ofullständigt sätt framgår vilket underlag Lagrådet haft för sin granskning. Bilaga 14 har fått sin utformning av förbiseende.

Lagrådet anförde i sitt yttrande vissa betänkligheter mot förslaget i lagrådsremissen. Det var enligt Lagrådet tveksamt om en så vidsträckt sekretess som föreslogs i remissen var motiverad. Lagrådet noterade bl.a. att sekretessen enligt förslaget skulle gälla inte bara i förhållande till

enskilda till vilkas förmån ombudsmännen har att verka, utan i lika hög grad i förhållande till dem som kan bli föremål för ombudsmännens granskning. Lagrådet ansåg att frågan i första hand förtjänade ytterligare överväganden. För det fall regeringen ansåg att det remitterade förslaget ändå borde läggas till grund för lagstiftning, lämnade Lagrådet förslag till vissa justeringar av lagtexten. Lagrådet föreslog att regleringen kunde ges exempelvis följande formulering: "... samt i Jämställdhetsombudsmannens övriga verksamhet för jämställdhet". Lagrådets yttrande är bilaga 16 till propositionen.

Regeringen förklarade sig i propositionen dela Lagrådets uppfattning att det är viktigt att sekretesskyddet inte ges en alltför generell utformning (prop. s. 103). I propositionen justerade därför regeringen förslaget med anledning av Lagrådets synpunkter. Sekretess föreslogs gälla, förutom i ärenden enligt angivna lagar, "i annat ärende som rör rådgivning åt enskild". Detta utgör en mer begränsad reglering än den som föreslogs i lagrådsremissen. Regeringen har alltså beaktat Lagrådets synpunkter på så sätt att förslaget till utvidgad sekretess begränsats i enlighet med den restriktiva inställning till begränsningar av offentlighetsprincipen som Lagrådet rekommenderat.

När det gäller Lagrådets påpekande att förslaget i lagrådsremissen innebar att sekretess skulle gälla inte bara i förhållande till enskilda till vilkas förmån ombudsmännen har att verka kan konstateras att sekretessen i de olika ombudsmännens verksamhet gäller, och gällde även vid tidpunkten för Lagrådets yttrande, till förmån till för enskild utan någon begränsning till enskilda till vilkas förmån ombudsmännen har att verka (se 7 kap. 34 § sekretesslagen och 9 kap. 21 § sekretesslagen i dess lydelse SFS 2001:1307). Eftersom sekretessen till skydd för enskilda hos ombudsmännen i deras olika verksamheter bör utformas på ett likartat sätt skulle ett beaktande av Lagrådets synpunkter i detta avseende kräva förändringar av gällande rätt. Lagrådets yttrande föranledde därför, utöver den ovan nämnda begränsningen av det lagförslag som lades fram i det aktuella lagstiftningsärendet, en hänvisning i propositionen till Diskrimineringskommitténs (N2002:06) arbete. Regeringen konstaterar i propositionen att en generell översyn av den sekretessreglering som avser ombudsmännens verksamhet kommer att ske inom ramen för utredningens arbete (prop. s. 103). Förslaget fick därför ses som en temporär lösning i avvaktan på behandlingen av Diskrimineringskommitténs förslag (prop. s. 104). – Diskrimineringskommittén, som är parlamentariskt sammansatt, skall slutligt redovisa sitt arbete den 1 juli 2005. Dess uppdrag framgår av dir. 2002:11 och tilläggsdir. 2003:69.

Punkt 3

Regeringen beslutade den 7 februari 2002 om lagrådsremissen Några frågor om sekretess hos ombudsmännen m.m. (dnr. N2002/1490/RS). I

remissen fanns förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100). Remissen föredrogs i Lagrådet den 14 februari 2002.

Den 19 juni 2003 överlämnade regeringen propositionen Sekretessfrågor – Ekonomisk brottslighet m.m. (prop. 2001/02:191) till riksdagen. En del av propositionen var förslaget till lag om ändringar i sekretesslagen. Förslaget hade granskats av Lagrådet och därefter under beredningen i Regeringskansliet reviderats och utformats i enlighet med den inriktning som Lagrådet föreslagit.

Propositionen innehåller 16 bilagor. Bilaga 16 är Lagrådets yttrande. Där har – felaktigt – Lagrådets sammanträde angetts till den 7 juni 2002. Som framgår av uppgifter från Lagrådet och ärendets akt i Näringsdepartementet hölls sammanträdet rätteligen den 14 februari 2002. Uppgiften i bilaga 16 har förts in av förbiseende.

Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor (Finansdepartementet)

Punkt 2

Gemensam beredning

Ett flertal underhandskontakter (per telefon samt vid möten) med bl.a. företrädare för Justitiedepartementets straffrättsenhet (Ju L5) togs. Det förslag till proposition som sedan gemensambereddes inom Regeringskansliet den 4 september 2002, hade således redan innan formell gemensam beredning inleddes, diskuterats fram tillsammans med Ju L5. Gemensam beredning av propositionen gjordes med SB, Ju/Gransk, Ju L5 och UD-ERS. Efter sedvanlig gemensam beredning togs ytterligare hänsyn till inkomna synpunkter av skilda slag.

Delning

Den 5 november 2002 delades propositionen. Förutom samtliga personer vid Regeringskansliet enligt aktuell delningslista, fick följande departement och enheter med en eller två särskilt angivna personer delningsversionen av propositionen. Ju L5, Ju PÅ, Ju DOM, N NL, S FH, UD FMR, UD EIM, UD ERS och Fö RS. Slutligen fick även 13 personer vid Riksskatteverket och 3 personer vid Tullverket delningsversionen. Ytterligare synpunkter arbetades därefter in i den slutliga versionen av aktuell proposition. På s. 26 i propositionen anges även att "efter lagrådsbehandlingen (se nedan) har underhandskontakter tagits med Tullverket och Riksskatteverket".

Övrigt

Det kan tilläggas att inte en enda motion väcktes under motionstiden med anledning av riksdagsbehandlingen av propositionen.

Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten (Finansdepartementet)

Punkt 2

Inom Finansdepartementet utarbetades under våren 2002 en promemoria om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten (Fi2002/1588). Promemorian sändes ut på remiss och remisstiden gick ut den 15 juni 2002.

Riksdagen beslutade den 16 maj 2002 att bifalla Skatteutskottets förslag i betänkandet, bet. 2001/02:SkU29, att tillkännage för regeringen att den skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändring som skulle eliminera de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat andelar i ett fåmansföretag. Lagförslaget skulle ges retroaktiv verkan.

Efter remissbehandlingen kompletterades promemorian med övergångsbestämmelser. Synpunkter inhämtades från Riksskatteverket, Svea Hovrätt, Kammarrätten i Göteborg och Länsrätten i Skåne län. I lagrådsremissen föreslogs att de nya reglerna om andelsbyten skulle få retroaktiv verkan.

Lagrådet, som bl.a. ansåg att retroaktiviteten endast skulle gälla för utbytta andelar som varit kvalificerade, lämnade en skiss till förslag hur ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skulle kunna utformas. Regeringen, som i huvudsak följde Lagrådets synpunkter, beredde därefter förslagen på nytt med Riksskatteverket i samband med att den gemensamma beredningen slutfördes i Regeringskansliet.

Handböcker och andra publikationer från Statsrådsberedningen

För att få tag på publikationer från Statsrådsberedningen ringer du distributionscentralen, tfn 510 16. De publikationer vars namn är understrukna finns även på intranätet (Insidan, Administrativt, Riktlinjer och stöd, Handböcker).

Författningsskrivning

Gröna boken. Riktlinjer för författningsskrivning. Ds 1998:66

Svarta listan. Ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk. PM 1993:1¹

Myndigheternas föreskrifter. Handbok i författningsskrivning. Ds 1998:43. (Kapitlet Innehåll, disposition och språk i upplagan Ds 1992:112 finns som särtryck.)

Några riktlinjer för författningsspråket. PM 1994:4¹

Att styra genom regler? Checklista för regelgivare. PM 1995:2¹. (Finns även på engelska: Control by regulation. Check-list for legal drafters. PM 1995:2)

Propositioner

Propositionshandboken. Ds 1997:1

Förvaltningsbeslut

Gula boken. Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet. Ds 1998:39²

Kommittéarbete

Kommittéhandboken. Ds 2000:1

Hur kommittédirektiv utformas. PM 1994:3¹

Europeiska unionen

Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet. PM 1996:4¹

Hanteringen i Regeringskansliet av handlingar från EU. PM 2000:2¹

Skrivregler

Myndigheternas skrivregler 5 uppl. (Ds 2001:32)

Komplement till Myndigheternas skrivregler (Ds 2001:32) för riksdagen och Regeringskansliet

Övrigt om arbetet i regering, riksdag och myndigheter

Statsrådsberedningens riktlinjer (Ds 1998:52)

Samrådsformer i Regeringskansliet. PM 1997:4¹

Svara på remiss – hur och varför? PM 1993:3¹

Interpellationer, frågor, informationsstunder och fristående debatter i riksdagen. PM 1996:2¹

Andra handböcker

Publikationshandboken, institutionernas redaktionella regler. Europeiska gemenskaperna 1998 (se <http://publications.eu.int/code/sv/sv-cover.htm>)

Utrikes namnbok. Svenska myndigheter, organisationer, titlar, EU- och EG-organ, EU-titlar och länder på engelska, tyska, franska, spanska, finska och ryska. 6:e reviderade upplagan.

Utrikesdepartementet och Sverigefinska språknämnden och Fritzes 2002 (se http://udsidan/innehall/adm/handbocker/utr_namnbok.htm)

Tala för att tolkas, skriva för att översättas. Utrikesdepartementet 2001

(finns hos distributionscentralen, tfn 510 16 och på Klarspråkssidan

www.justitie.regeringen.se/klarsprak/). Finns även på finska.

Svenska författningar på främmande språk

Svenska författningar i översättning till främmande språk. (Se <http://insidan/sfstr/main.asp>)

Klarspråkssidan

(www.justitie.regeringen.se/klarsprak/)

Här kan du hitta ordböcker, termdatabaser, information om språkexperterna och Klarspraksgruppen, vanliga språkfrågor, Klarapostens språkspalter, länkar som är intressanta ur språksynpunkt och mycket annat. Handböcker från Statsrådsberedningen, Utrikes namnbok och en del andra publikationer finns även här.

november 2003

¹ Ingår i SB:s riktlinjer (gå via Insidan, Administrativt, Riktlinjer och stöd, Handböcker).

2 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Häriigenom föreskrivs att 9 kap. 21 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

21 §²

Sekretess gäller hos följande myndigheter för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs:

1. Jämställdhetsombudsmannen eller Jämställdhetsnämnden i ärende enligt jämställdhetslagen (1991:433) och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

2. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

3. Nämnden mot diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning,

Sekretess gäller hos följande myndigheter för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs:

1. Jämställdhetsombudsmannen eller Jämställdhetsnämnden i ärende enligt jämställdhetslagen (1991:433) och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan *samt i Jämställdhetsombudsmannens verksamhet för jämställdhet inom skolväsendet, högskolan, arbetsmarknadsutbildningen och andra utbildningsformer,*

2. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering i ärende enligt lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan *samt i verksamhet enligt lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,*

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2001:1307.

4. Handikappombudsmannen i ärende enligt lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

5. Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning i ärende enligt lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,

6. Konsumentombudsmannen i ärende enligt lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister.

Sekretess gäller i verksamhet enligt lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

4. Handikappombudsmannen i ärende enligt lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan *samt i verksamhet enligt lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen,*

5. Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning i ärende enligt lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning och lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan *samt i ombudsmannens verksamhet mot diskriminering på grund av sexuell läggning på andra områden av samhällslivet,*

BILAGA 6.1

Promemoria från Finansdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-12

SB2003/10117

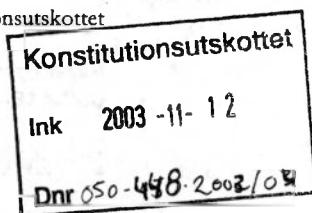
Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

KU:s granskningsärende Regeringens utövande av utnämningmakten

Som svar på KU:s skrivelse den 22 oktober 2003 överlämnas en inom
Finansdepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Telefon växel
08-405 10 00

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator; O=Primeminister; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress

Telefax
08-723 11 71

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-12

Finansdepartementet

Statssekreteraren

Claes Ljungh

**Regeringens utövande av utnämningmakten – KU:s granskningsärende
050-448-2003/04**

Utveckling avseende rekrytering och rörlighet

Bilagorna 1–3 presenterar de myndighetschefer inom respektive departements verksamhetsområde som utsetts under 2001–2003 (fram till utgången av oktober). Till grund för uppdelningen ligger det år under vilket regeringen tagit beslut. Anställningsperioden kan i vissa fall ha inletts senare. Av bilagorna framgår även anställningstidens längd.

Bilagorna innehåller information om myndighetschefens bakgrund samt vilka myndighetschefer som tidigare har varit chef för annan myndighet.

Följande myndighetschefer har varit anställda som statssekreterare under en s-regering:

Kristina Rennerstedt, GD Statens kulturråd (2001)

Lars Rekke, GD Luftfartsverket (2001)

Sören Häggroth, GD Fortifikationsverket (2002)

Yvonne Gustafsson, GD Ekonomistyrningsverket (2003)

Birgitta Boström, GD Statens geotekniska institut (2003)

Barbro Holmberg, GD Migrationsverket (2003-06-01 t.o.m. 2003-10-09)

Skriftliga kravprofiler och brett sökförfarande

1) Förteckning och innehåll i kravprofiler under åren 2001 och 2002

Som ett led i arbetet med att bereda och föredra anställningsärenden skrivs det inom Regeringskansliet promemorior som sammanfattar de analyser som görs och de synpunkter som förs fram av statsråden och deras medarbetare i ärendet. Promemoriorna innehåller bl.a. s.k. kravprofiler, dvs. överväganden om vilka krav som en kandidat bör uppfylla för att komma i fråga för anställningen. I huvuddelen av anställningsärendena 2001 och 2002 har sådana promemorior tagits fram.

Dessa handlingar expedieras inte och tas inte heller om hand för arkivering (jfr 2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen).

De krav som ställs på befattningen som myndighetschef är såväl krav på specialistkompetens och sakkunskap som ledarförmåga. Arbetet med kravprofilen tar sin utgångspunkt i en bedömning av vilka strategiska verksamhetsfrågor som bedöms stå i fokus för den aktuella myndigheten. Erfarenhet av politiskt arbete brukar inte anges i kravprofiler. Sådana erfarenheter vägs i stället in vid meritvärdering.

När det gäller rekrytering av landshövdingar vägs den politiska bakgrunden in noga. I övriga tillsättningar kan politisk erfarenhet vara en merit men inget krav.

Ett brett sökförfarande förekommer i de flesta fall och innebär att kandidater söks även från näringslivet, kommuner och landsting. För vissa befattningar krävs juristutbildning, i vissa fall ställs krav på domarerfarenhet. För rektorer vid universitet och högskolor krävs att man är behörig att vara professor eller lektor (se bifogad lista). I dessa fall begränsas urvalet till personer med dessa kvalifikationer.

2) Hur har regeringen agerat för att tillgodose målsättningen om ett brett sökförfarande?

Samtliga utnämningsbeslut förbereds genom att en inventering görs av tänkbara kandidater i relation till kraven på anställningen som myndighetschef. Vid en genomgång av de beslutade tillsättningarna under åren 2001–2003 framgår att de rekryterade myndighetscheferna har en varierad bakgrund. I nio av de aktuella tillsättningarna har de anställda en tidigare erfarenhet som chef inom kommunal verksamhet eller från privat och föreningsverksamhet. Fem myndighetschefer har varit riksdagsledamöter. En myndighetschef var tidigare statsråd. Huvuddelen av övriga myndighetscheferna som utsetts respektive år kommer från chefsanställningar inom statliga myndigheter. Slutligen har mellan sex och nio myndighetschefer respektive år erfarenhet från chefsposter inom Regeringskansliet. I denna grupp återfinns totalt sex personer som närmast kommer från en anställning som statssekreterare (se förteckningen ovan).

Rörlighet bland myndighetscheferna bör eftersträvas. Under år 2001 respektive 2002 flyttade fem myndighetschefer från en anställning som generaldirektör till en annan anställning som chef för en statlig myndighet. År 2003 har hittills fyra myndighetschefer flyttat från en myndighetschefsanställning till en annan.

Ökad professionalism och öppnare ansökningsförfarande

Anställning som myndighetschef förutsätter en kombination av en både bred och specialiserad kompetens samt ett professionellt ledarskap. En aktiv chefsförsörjning är en förutsättning för att den statliga förvaltningen ska nå målen i de olika verksamheterna. Det måste finnas ett högt förtroende mellan regeringen och myndighetschefen för att myndigheten ska kunna ledas och verka både självständigt inom ramen för myndighetens ansvar och under styrning av regeringen. Regeringens rekrytering av myndighetschefer är mot denna bakgrund en komplicerad och grannliga process. Rekryteringsarbetet har utvecklats över åren genom tillämpningen av en samlad chefspolicy och ett sammanhållet stöd vid behov till enskilda departement. Användningen av kravprofiler som ett verktyg i beredningen av dessa beslut har utvecklats. En fortsatt utveckling för att förbättra beredningen av rekryteringsbeslut måste fortsätta.

Tillämpningen av tidsbegränsade anställningar av myndighetschefer och rörlighet är viktiga delar i chefspolicyn. Under ett tiotal år har regeringen dessutom utvecklat och förbättrat stödet till gruppen myndighetschefer och överdirektörer genom att erbjuda olika former av ledarskapsseminarier för chefer i förvaltningen.

Ibland kan det vara nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa att lämna chefskapet i förtid. Samarbetsproblem men även personliga hälsoskäl har förorsakat några sådana enstaka beslut.

Ett utvecklingsarbete med avseende på olika delar i regeringens chefspolicy pågår kontinuerligt. Vid återkommande tillfällen genomförs uppföljningar av arbetet med regeringens chefsförsörjning. För verksamhetsåret 2003 och 2004 planeras en översyn av Regeringskansliets tillämpning av chefspolicyn och vilka förbättringar som kan göras. I en sådan översyn ingår rekrytering av myndighetschefer, formerna för utvecklingsstöd till denna chefsgrupp samt förutsättningarna för styrning av myndigheterna och de årliga mål- och resultatdialogerna.

2003-10-31

Anställningsbeslut - myndighetschefer år 2001

Bilaga 1

Dep	Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	t.o.m.	Övr
FI	Länsstyrelsen i Jämtlands län *	Mikaelsson, Maggi, Landshövud	2002	2002-01-01	2007-12-31	Rdl (v)
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	Lagrell, Lars-Åke, Landshövud.	2002	2002-04-01	2005-05-31	Ordf. i Sv. Fotbollsförbundet
	Länsstyrelsen i Stockholms län	Hellström, Mats, Landshövud.	2002	2002-01-01	2006-12-31	Ambassadör i Berlin, f.d. statsråd
Fö	Statens haverikommission	Svenaeus, Lena, GD	2002	2002-01-07	2007-12-31	JämO
	Totalförsvarets pliktverk	Körlof, Björn, GD	2001	2001-11-01	2004-10-31	GD på Styrelsen för psykologiskt försvar
Jo	Marknadsdomstolen	Fallenius, Christer, Ordf.	2001	2001-07-01	2007-06-30	rättschef Konkurrensverket
Ju	Justitiekanslern	Lambertz, Göran, JK	2001	2001-10-01		Rättschef Judep
	Valmyndigheten	Skarrell, Gunnar, Kanslichef	2001	2001-07-01	2007-06-30	Finansråd på FI-dep
Ku	Moderna museet	Nittve, Lars, Överintendent	2001	2001-11-01	2007-10-31	museidirektör Tate Modern i London
	Naturhistoriska riksmuseet	Hallman, Christina, Museich.	2002	2002-03-01	2008-01-31	GD Riksställningar
	Statens kulturråd	Rennerstedt, Kristina, GD	2001	2001-06-01	2007-05-31	Statssekr på Ju
M	Kemikalieinspektionen	Forsberg, Ethel, GD	2001	2001-09-01	2007-08-31	Miljöchef Sthlms stad
N	Elsäkerhetsverket	Färm, Gunnel, GD	2002	2002-01-01	2005-01-31	GD Rådet för arbetslivsforskning t.o.m. 2000
	Luftfartsverket	Række, Lars, GD	2001	2001-08-01	2007-07-31	statssekr på Näringsdep
	Patent- och registreringsverket	Hellsvik, Gun, GD	2001	2001-03-01	2007-02-28	F.d. justitieminister, riksdagsledamot (m)
U	Blekinge tekniska högskola	Haikola, Lars, Rektor	2001	2001-03-01	2007-02-28	Docent
	Högskolan i Gävle	Svensson, Leif, Rektor	2001	2001-07-01	2007-06-30	Vicerektor Lunds Tekniska högskola
	Högskolan i Skövde	Larsson, Leif, Rektor	2001	2001-07-01	2007-06-30	Adj. professor vid Linköpings univ., programchef forskars
	Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildni	Eriksson, Sonja, GD	2001	2001-10-01	2007-09-30	Skolchef Rådningsverkets skola, f.d. rektor
	Myndigheten för Sveriges nättuniversitet	Ericson, Mats, GD	2002	2002-03-01	2008-02-29	Prof Kungl Tekniska högskolan, prorektor Mitthögskolan
	Nationellt centrum för flexibelt lärande	Persson, Hans-Inge, GD	2001	2001-07-01	2007-06-30	Näringslivschef i Hässleholm
	Operahögskolan i Sthlm	Axelsson, Lise-Lotta, Rektor	2001	2001-11-01	2007-10-31	Prorektor Operahögskolan
	Specialpedagogiska institutet	Rockén, Jan, GD	2001	2001-07-01	2007-06-30	chef barn- och utb.förvalt. i Ömsköldsvik
	Teaterhögskolan i Stockholm	Jansson, Olie, Rektor	2002	2002-01-01	2007-12-31	Prorektor vid Teaterhögskolan
	Överklagandenämnden för studiestöd	Strandell, Hans, Direktör	2001	2001-05-01	2005-10-31	depråd U-dep
UD	Inspektionen för strategiska produkter	Wide, Lars-Hjalmar, GD	2001	2001-09-01	2007-08-31	Enhetschef UD

2003-10-31

Anställningsbeslut - myndighetschefer år 2002

Bilaga 2

Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	L.o.m.	Övr
Fi					
Finansinspektionen	Bonde, Ingrid, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Överdirektör Riksgäldskontoret
Fortifikationsverket	Häggroth, Sören, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Ss på Fi 98-02
Länsstyrelsen i Blekinge län	Wärmesson, Ingegerd, Landshöv.	2002	2002-03-01	2008-02-28	Skolminister U-dep (s)
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Dahlberg, Ingrid, Landshöv.	2002	2002-07-01	2008-11-30	Chef för Dramaten
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Ereffeit, Christer, Landshöv.	2003	2003-01-01	2007-04-30	f.d. riksdagsledamot (fp)
Länsstyrelsen i Kalmar län	Lindgren, Sven, Landshöv.	2002	2002-04-01	2008-03-31	kommunråd i Linköping (m)
Länsstyrelsen i Uppsala län	Björck, Anders, Landshöv.	2003	2003-01-01	2008-12-31	Första vice talman, f.d. statsråd (m)
Länsstyrelsen i Värmlands län	Wallin, Kerstin, Landshöv.	2003	2003-01-01	2008-12-31	Kommunstyrelseordförande (s) Bräcke, Jämtland
Statens bostadsnämnd	Zetterquist, Urban, Kanslichef	2002	2002-08-01	2003-12-31	Kanslichef Bostadsdelegationen
Statens fastighetsverk	Jonsson, Bo, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	GD Ekonomistyrningsverket 1998-2002, GD St lokalförbörjningsverk 1993-98
Statens pensionsverk	Norén, Agneta, GD	2002	2002-07-01	2008-06-30	Från RSV, tidigare bl a stt generalsekr Nordiska ministerrådet, läns kronodirektör
Fö					
Försvarshögskolan	Landerholm, Henrik, Rektor	2002	2002-10-01	2008-09-30	Riksdagsledamot, m
Krisberedskapsmyndigheten	Eksborg, Ann-Louise, GD	2002	2002-07-01	2008-06-30	GD för Statens haverikommission
Styrelsen för psykologiskt försvar	Ekdahl, Mats, GD	2002	2002-04-01	2005-03-31	Ämnessakkunnig Ku-dep
Ju					
Högsta domstolen	Svensson, Bo, Ordf.	2002	2002-11-01		Justitieråd, deprim på Ju 1976
Ku					
Forum för levande historia	Löfw, Heléne, Överintendent	2003	2003-06-01	2009-05-31	Brottsförebyggande rådet
Nationalmuseum med Prins Eugens Walders	Söderlind, Solfrid, Överintendent	2002	2003-01-01	2008-12-31	Professor i konvetenskap vid Uppsala universitet
Naturhistoriska riksmuseet	Hallman, Christina, Museichef	2002	2002-03-01	2008-01-31	GD Riksställningar
Riksantikvarieämbetet	Liljequist, Inger, Riksantikvarie	2003	2003-03-01	2009-02-28	LR på i Lat Västernorrlands län
Riksställningar	Follin, Ann, GD	2002	2002-04-15	2008-04-14	Utställningsledare Världskulturmuseet
Statens museer för världskultur	Gesang-Karlström, Eva, Överintendent	2002	2002-10-01	2008-09-30	
Svenskt biografiskt lexikon	Karlsson, Åsa, Huvudred.	2002	2002-08-01	2008-07-31	Projektforskare Uppsala universitet
M					
Statens va-nämnd	Rubenson, Stefan, Ordf.	2002	2002-04-02	2008-04-01	Dep.råd på M-dep
N					
Sjöfartsverket	Selén, Jan-Olov, GD	2002	2002-11-21	2008-11-20	Från okt 2000 vik Gd, dessförinnan Stabschef Sjöfartsverket
S					
Hälsö- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Marcus, Annika, GD	2003	2003-01-01	2008-12-31	Chetsrådan Stockholms tingsrätt
Läkemedelsförmånsnämnden	Tauberman, Ann-Christin, GD	2002	2002-10-01	2008-09-30	Dep råd på Socialdepartementet
U					
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	Ekdahl, Lars, Rektor	2002	2002-07-01	2008-06-30	Professor Linköpings universitet
Idrottshögskolan	Nilsson, Per, Rektor	2002	2002-08-01	2008-07-31	Prof.
Lunds universitet	Bexell, Göran, Rektor	2003	2003-01-01	2008-12-31	Professor Lunds universitet
Malmö högskola	Clausson, Lennart, Rektor	2002	2002-08-01	2008-07-31	Professor Göteborgs universitet
Myndigheten för skolutveckling	Ekholm, Mats, GD	2003	2003-03-01	2003-12-31	GD Skolverket 1999-2002
Skolväsendets överklagandenämnd	Eriksson, Magnus, Direktör	2003	2003-01-15	2008-01-14	Exp- o Rättshöf vid Udep
Statens skolverk	Thullberg, Per, GD	2003	2003-03-01	2009-02-28	Rektor Södertörns högskola
UD					
Folke Bernadotteakademien	Sahlén, Michael, GD	2002	2002-09-23	2006-09-22	Ambassadör UD
Sida	Norrfalk, Maria, GD	2003	2003-04-01	2009-03-31	GD Skogstyrelsen 1994-2003

Dep	Myndighet	Chef	1:a	Nuv F	T.o.m.	Övr
Fi	Ekonomistyrningsverket Länsstyrelsen i Norrbottens län Statens bostadskreditnämnd	Gustafsson, Yvonne, GD	2003	2003-04-01	2009-03-31	statssekr i Fö
		Eriksson, Per-Ola, Landshöv.	2003	2003-08-01	2009-07-31	GD Verket för näringslivsutveckling fr 2001 och GD Nutek fr
		Magnusson, Lars, GD	2004	2004-01-01	2009-12-31	Depråd på Finansdep
Fö	Försvarets radioanstalt Totalförsvarets forskningsinstitut	Åkesson, Ingvar, GD	2003	2003-09-01	2009-08-31	Exp-o rättschef på Fö-dep
		Sandström, Madeleine, GD	2003	2003-09-01	2009-08-31	vice gd för VINNOVA
Jo	Statens jordbruksverk Statens veterinärmedicinska anstalt	Persson, Mats, GD	2003	2003-04-10	2009-04-09	ÖD på Statens jordbruksverk
		Engvall, Anders, GD	2003	2003-07-01	2009-08-30	professor och avd.chef
Ju	Kriminalvårdsstyrelsen Revisornämnden	Häll Eriksson, Lena, GD	2003	2003-08-02	2009-06-01	GD Migrationsverket sedan 1996
		Strömberg, Peter, Direktör	2003	2003-08-01	2009-05-31	depråd och internationell chefsförhandlare i Ju
Ku	Granskningsnämnden för radio och TV Riksarkivet Statens försvarshistoriska museer Statens konstråd	Renfors, Cecilia, Direktör	2003	2003-05-01	2009-06-30	depråd på Judep
		Lidman, Tomas, Riksarkivarie	2003	2003-10-01	2009-09-30	Riksbib. på KB 1995 - sept 03
		von Arbin, Christina, Överintendent	2003	2003-07-01	2007-09-30	Överantikvarie på Riksantikvarieämbetet
		Adsenius, Mikael, Direktör	2003	2003-06-01	2009-05-31	Enhetschef Moderna museet
M	SMHI Statens geotekniska institut	Ågren, Maria, GD	2003	2003-07-01	2009-06-30	GD St geotekniska inst 2002-maj 2003
		Boström, Birgitta, GD	2003	2003-09-01	2009-08-31	statssekr på M-dep
N	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen Skogsstyrelsen	Jägersås, Bo, GD	2004	2004-01-01	2009-12-31	Utredare på RK och tidigare direktör på AMS
		Enander, Göran, GD	2003	2003-04-01	2009-03-31	Planeringschef Miljödep
S	Statens beredning för medicinsk utvärdering	Rehnqvist Ahlberg, Nina, Direktör	2003	2003-04-07	2009-04-06	Överdirektör Socialstyrelsen
U	Göteborgs universitet Högskolan på Gotland Karolinska institutet Konstfack Kungliga biblioteket Linköpings universitet Mithögskolan Myndigheten för skolutveckling Mälardalens högskola Södertörns högskola Växjö universitet	Svedberg, Gunnar, Rektor	2003	2003-07-01	2009-06-30	Prof. Rektor på Mithögskolan 99-2003
		Borgert, Leif, Rektor	2003	2003-09-01	2008-08-31	Rektor Högskolan i Dalarna 97-2003
		Wallberg-Henriksson, Harriet, Rektor	2004	2004-01-01	2009-12-31	Professor på KI
		Björkman, Ivar, Rektor	2003	2003-06-01	2009-05-31	
		Sahlin, Gunnar, Riksbib.	2003	2003-10-01	2009-09-30	Överbibl. Stihms univ.
		Millner, Mille, Rektor	2003	2003-10-01	2009-09-30	Professor Linköpings universitet
		Lindstein, Thomas, Rektor	2003	2003-09-01	2009-08-31	Professor Stihms universitet
		Enochsson, Pia, GD	2004	2004-01-01	2009-12-31	GD för Glesbygdverket 98-03
		Söderström, Magnus, Rektor	2003	2003-07-01	2007-12-31	Rektor på Växjö universitet 1998-juni 2003
		Joselson, Ingela, Rektor	2003	2003-11-01	2008-10-31	Professor
		Sterte, Johan, Rektor	2003	2003-09-01	2009-08-31	Proraktor Luleå Tekn Univ, professor
UD	Migrationsverket Utlänningsnämnden	Holmberg, Barbro, GD	2003	2003-06-01	2009-05-31	Statssekr UD. From 10 okt 2003 MigrationsministerUD
		Sandeshö, Håkan, GD	2003	2003-08-18	2005-01-31	stabschef Utlänningsnämnden stf GD

Fi/PP

2003-11-04

Bilaga 4

Exempel - från rekryteringar under perioden 2001 – 2003 - på myndigheter för vilkas chefer det krävs särskild utbildning eller erfarenhet (formellt eller informellt)

Myndigheter	Utbildning eller erfarenhet
Ju Högsta domstolen Justitiekanslern	Justitieråd Jurist
UD Utlänningsnämnden	Jurist
Fö Statens haverikommission	Jurist, domarerfarenhet
S Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Jurist
U Rektor vid universitet och högskolor Skolväsendets överklagandenämnd	Samma behörighetskrav som för professor och lektor Jurist, domarerfarenhet
Ku Granskningsnämnden för radio och TV	Jurist
Jo Marknadsdomstolen	Jurist

BILAGA 7.1

Promemoria från Näringsdepartementet

REGERINGSKANSLIET

2003-11-12

SB2003/10118

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Telefon 405 4849

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2003 -11- 12

Dnr 050-449-2003/04

KU:s granskningsärende Regeringens styrning av statliga bolag

Som svar på KU:s skrivelse den 22 oktober 2003 överlämnas en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria.

Per Virdesten

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Besöksadress

Telefon växel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se
X.400: S=Registrator, O=Primeminister, P=Ministry, A=SIL, C=SE

Telex
178 20 PREMIER S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2003-11-11

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren

Claes Ånstrand

KU:s granskningsärende Regeringens styrning av statliga bolag
(RD dnr 050-449-2003/04; SB 2003/10118)

Härmed får jag lämna följande underlag för svar till
konstitutionsutskottet.

Fråga 1

Hur utövar allmänt sett regeringen och statsråden styrningen av statliga företag?

Fråga 2

På vilket sätt återspeglas det i relation till olika statliga företags klart varierande behov av aktiv ägarstyrning i regeringens och vederbörande statsråds ärendehantering?

Enligt aktiebolagslagen (1975:1385) (ABL) ankommer det på aktieägaren att handha frågor angående strategiska förändringar i bolagets verksamhet såsom förvärv, fusion och likvidation. Den löpande förvaltningen av bolaget är bolagsledningens kompetensområde, men ägaren kan ge bolagsledningen direktiv i förvaltningsfrågor. I den bifogade promemorian Förslag till innehåll i arbetsordning i statligt ägda bolag, bilaga 1, finns en beskrivning av vilka frågor som anses vara ägarfrågor och hur sådana ärenden bör behandlas.

Vid ägarstyrningen av de statliga bolagen utgår regeringen från de riktlinjer för bolagets verksamhet som angetts i det riksdagsbeslut som ligger till grund för beslutet att bilda eller förvärva bolaget. Bolagsordningen återspeglar detta beslut. Styrningen sker i vissa fall även genom särskilda regeringsbeslut om mål, återrporteringskrav och uppdrag. Övriga riktlinjer till ledning för styrningen är riktlinjer som beslutats av regeringen bl.a. om ersättningar, bilaga 2 och ekonomisk rapportering, bilaga 3. Även dokument som arbetats fram som stöd för bolagen kan ge viss ledning, t.ex. råd angående utformande av styrelsens

arbetsordning samt frågor för utvärdering av styrelsens och VD:s arbete, se ovan bilaga 1.

Regeringskansliet har vid ordinarie bolagsstämmor i ett flertal bolag, se svar på frågorna 9-11, för information och för protokollföring i bolagsstämmoprotokollet överlämnat dels uppgifter om aktuella riktlinjer beslutade av regeringen, dels en sammanställning av de riksdagsbeslut som berör bolaget. Vidare har dokumentation lämnats om vilka finansiella mål ägaren anser bolaget bör arbeta efter. Denna typ av dokument kommer också att överlämnas vid kommande bolagsstämmor i de bolag som ännu inte fått dokumenten. För ett fåtal bolag finns sedan tidigare antagna ägardirektiv där bland annat finansiella mål framgår.

Ägarstyrningen sker för övrigt enligt de riktlinjer och allmänna principer som regeringen beslutat om, och som anges i den årliga verksamhetsberättelsen som även lämnas till riksdagen i form av regeringens årliga redogörelse för företag med statligt ägande.

Bolagsordningen beslutas på bolagsstämma, liksom styrelsens sammansättning. För ett fåtal bolag gäller att bolagsordningen inte får ändras utan regeringens tillstånd liksom att regeringen beslutar om styrelsens sammansättning. Rekryteringen av styrelseledamöter och ordförande i styrelsen är för Regeringskansliet ett mycket viktigt instrument för ägarstyrningen. Tillsammans med god transparens om bolagens verksamhet och effektiv kapitalstruktur i bolagen är styrelsenomineringarna regeringens viktigaste verktyg i förvaltningen.

Eftersom bolagens uppgifter varierar stort varierar arten och omfattningen av bolagens styrdokument. Vissa bolag har ensamrätt eller annan särskild uppgift, denna uppgift regleras ofta i lagstiftning. Några bolag arbetar under avtal med ägaren staten, i några fall har ägaren ställt upp uttryckliga ägardirektiv med krav på bl.a. avkastning och soliditet och i några fall, som ovan nämnts, styrs verksamheten av årliga regeringsbeslut.

Regeringskansliets ägarförvaltning sker huvudsakligen, i vart fall avseende de konkurrensutsatta bolagen, helt skild från handläggningen av sektorspolitiska frågor. Detta betyder att förvaltningen skilts från ställningstaganden i frågor som kan beröra inte bara de statliga bolagen utan även andra aktörer på samma marknad.

Fråga 3

I vilken mån och på vilket sätt fattar regeringen och/eller enskilda statsråd beslut som innebär avvägning mellan olika krav och intressen i samband med styrningen av statliga företag?

Regeringen och statsråden fattar inte några beslut som innebär avvägning mellan olika krav och intressen för bolagen.

Regeringens styrning av bolag med särskilda samhällsintressen grundar sig alltid på riksdagsbeslut. Bolagets uppdrag återspeglas vidare genom bolagsordningen, särskild lagstiftning, avtal, regeringsbeslut och i några fall genom ägardirektiv. Utvärderingen av om bolaget uppfyller sina åtaganden sker alltid mot de angivna dokumenten. Regeringen har inga möjligheter att lägga andra uppgifter på ett statligt bolag än de som beslutats av riksdagen.

Inför regeringens årliga redogörelse för företag med statligt ägande görs alltid en bedömning av om bolagets uppgifter och inriktning i huvudsak präglas av verksamhet på marknadsmässiga grunder eller på verksamhet som avser de särskilda samhällsintressen bolaget skall uppfylla. Ett antal bolag bedriver verksamhet av båda slagen. Redovisningen i den årliga verksamhetsberättelsen bygger på vilken verksamhet som är mest omfattande i respektive bolag. Klassificeringen i verksamhetsberättelsen är dock inte något styrmedel i sig.

Ett av de främsta styrmedel som regeringen har i sin roll som företrädare för ägaren är att utse styrelseledamöter. För det fall bolaget inte längre följer sin inriktning eller sitt åtagande kan styrelseledamöter bytas.

Flertalet av de bolag regeringen förvaltar har, särskilt under den senaste 15-årsperioden, på grund av avregleringar och marknadsutvecklingen, förändrats från monopolföretag med särskilda samhällsuppgifter till företag med större marknadsinriktning. Denna inriktning av företagets verksamhet har genomgående godkänts av riksdagen.

Fråga 4

Med vilken regelbundenhet har olika statsråd direktkontakt med ledningarna för statliga företag inom sina ansvarsområden?

Fråga 5

I vilken mån sköts dessa kontakter av näringsministern i de fall förvaltningen av ett företag sorterar under annat departement än Näringsdepartementet?

Fråga 6

Dokumenteras direktkontakter mellan statsråd och ledningar för statliga företag?

Statsrådets kontakter med bolagens ledningar begränsas i huvudsak till kontakter med styrelsens ordförande. För inhämtande av information sker kontakter med respektive företagsledning. Av skäl som nedan redovisats är ägaren i flertalet bolag direkt företräd i styrelserna i de statliga bolagen. Detta ger möjligheter till information om bolagens verksamhet. Ågarrepresentanten har på detta sätt en god kunskap om

bolagens verksamhet och kan vid behov medverka i en bedömning av om en viss ägarfråga bör hanteras av ägaren.

Inom ramen för den aktiva ägarstyrningen har chefen för Näringsdepartementet som regel endast kontakter med styrelserna för de bolag som departementet har förvaltningsansvar för. De övriga statsråd som har förvaltningsansvar för bolag under sitt departement håller kontakter med dessa bolags styrelser. Kontakter sker vid behov, t.ex. inför större förändringar vad gäller bolagens verksamhet och i uppkomna risksituationer.

Kontakter mellan statsråd och bolagsledning dokumenteras när de avser sådana ägarfrågor som kan komma att leda till formellt beslut och i vissa fall även på en mer löpande bas.

Fråga 7

Hur ser regeringens beredskap ut för uppkomsten av tänkbara intressekonflikter mellan ägare och ledning i statligt ägda företag?

Fråga 8

Vilka tänkbara komplikationer finns att ta hänsyn till i samband med ägarstyrningen när det gäller det ansvar som vilar på olika ledamöter i olika styrelser?

Enligt ABL har alla ledamöter samma ansvar för bolagets verksamhet. Som regel är ägaren företrädd i styrelsen oavsett om bolaget är statligt eller privat. Skälet är att ägaren vill ha så god kontroll som möjligt av förvaltningen av bolagets kapital och, i förekommande fall, att bolaget främjar de särskilda samhällsintressen som bolaget skall uppfylla. Av den anledningen rekryteras ofta en ledamot från det departement som ansvarar för förvaltningen.

I ett bolag där staten är huvudägare, i de flesta fall genom ett hundra procentigt ägande, är risken för intressekonflikter begränsade. Ägaren har tydligt lagt fast bolagets inriktning och bolagets styrelse har att utveckla bolagets strategier samt förvalta bolaget inom den ramen. Om så inte sker initieras i Regeringskansliet förändringar i bolagets styrelse.

Regeringen rekryterar ledamöter till de statliga bolagen efter den särskilda kompetens som krävs för att förvalta bolaget framgångsrikt och i enlighet med den inriktning som riksdagen beslutat om. Som regel väljs styrelseledamöter som har erforderlig affärsmässig kompetens. I bolag med särskilda samhällsintressen kan annan kompetens i vissa fall behövas. En ledamot skall dessutom besitta stark integritet och förväntas agera med bolagets bästa för ögonen.

Regeringens rekryteringsarbete har som ett av sina huvudsyften att intressekonflikter inte skall uppkomma. Som ovan nämns under svaret på fråga 3, har regeringen såväl möjlighet som skyldighet att byta ut den ledamot som inte lever upp till sitt åtagande mot bolaget.

Till ledning för styrelsearbetet kan i styrelsens arbetsordning anges vilka frågor som skall behandlas som ägarfrågor. För det fall styrelsens ledamöter skulle vara av olika uppfattning om huruvida en fråga är att anse som en ägarfråga, eller om den ligger inom ramen för styrelsens förvaltningsuppdrag, har ordföranden att hänskjuta bedömningen till ägaren.

Fråga 9

I vilken omfattning används ägardirektiv som ett sätt att styra statliga företag?

Fråga 10

Finns inom Regeringskansliet riktlinjer och vedertagna principer för vad som bör regleras i form av ägardirektiv, t.ex. avseende företags verksamhet och förhållande till staten?

Fråga 11

I vilken form behandlas frågor om ägardirektiv i Regeringskansliet?

Ägardirektiv används i begränsad omfattning som styrmedel i förvaltningen av statligt ägda bolag. I vissa fall preciseras avkastningskrav m.m. i ett särskilt dokument, som benämns ägardirektiv, och som beslut fattas om på bolagsstämma.

Ägardirektiv används för följande bolag:

- Systembolaget AB
- Apoteket AB
- SIS Miljömärkning AB
- Swedfund International AB

En ägarmapp, benämnd Riktlinjer och information, innehållande riksdagsbeslut som avser bolaget, regeringens riktlinjer samt uppgifter om avkastningskrav har överlämnats till

- Akademiska Hus AB
- Green Cargo AB
- Samhall AB
- SJ AB
- Specialfastigheter AB
- Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB
- Svenska Spel AB
- Teracom AB

- V&S AB
- Vasallen AB
- Vattenfall AB
- Venantius AB

Som tidigare nämnts kommer resterande bolag att motta motsvarande underlag vid kommande ordinarie bolagsstämmor.

Riktlinjer eller principer för vad som bör regleras i form av ägardirektiv finns inte inom Regeringskansliet.

Ägardirektiv, liksom vissa handlingar ingående i mappen Ägarens riktlinjer och information, bereds inom Regeringskansliet på sedvanligt sätt och överlämnas av ägaren till bolaget vid bolagsstämma.

Claes Ånstrand

Bilagor

Bilaga 1	Förslag till innehåll i styrelsens arbetsordning i statliga företag
Bilaga 2	Riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning, samt incitamentsprogram för anställda, i statliga bolag
Bilaga 3	Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering från företag med statligt ägande

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2000-05-18

Näringsdepartementet*Enheten för statligt ägande***Förslag till innehåll i styrelsens arbetsordning i statliga bolag**

Näringsdepartementet föreslår härmed nedanstående huvudpunkter vid upprättande av styrelsens arbetsordning i statliga bolag. Syftet är att tillförsäkra enhetlighet och kvalitet i styrelsearbetet i statliga bolag. Förslaget är också utformat för att fungera som stöd för nya ledamöter genom att bidra till förståelse om både sin egen och styrelsens roll och ansvar i företaget.

Riktlinjerna grundar sig på det i aktiebolagslagen sedan den 1 januari 1999 gällande kravet att styrelsen årligen fastställer en skriftlig arbetsordning. Kravet på arbetsordning öppnar möjligheten att föra in de centrala områden som berör ägarstyrningens tillämpning på styrelsearbetet i statliga bolag.

Förslaget bygger på god sed hämtad från internationella regler, bland annat OECD:s riktlinjer för Corporate Governance och Londonbörsens Combined Code. Den amerikanska Blue Ribbon Committee avseende rekommendationer för skapande av transparens och trovärdighet vid rapportering har också beaktats. Arbetet har vidare tagit intryck av publicerade svenska ägarpolicies och riktlinjer i ägarfrågor. Personintervjuer har dessutom genomförts med ett urval personer med omfattande erfarenhet från styrelsearbete. Förslagets innehåll har även granskats av jurister och revisorer.

I jämförelse med svensk styrelsepraxis innebär förslagets inriktning ett stärkt engagemang från styrelsens sida i bolagets verksamhet. En avvägning bör därför ske vid fastställandet av styrelsens arbetsuppgifter för att säkerställa en god balans i arbetsfördelningen mellan styrelsen och den exekutiva ledningen.

Förslaget riktar sig i första hand till bolag som är helägda av staten. I bolag där staten är delägare kan riktlinjerna så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare. Dokumentet är tänkt att användas som ett redskap och stöd i styrelsens arbete med att utveckla arbetsordningen. Tillämpningen bör därför ta utgångspunkt från vad som är lämpligt i varje enskilt bolag. Förslaget är sålunda inte ett direktiv från ägaren, utan är att se som en inspirationskälla för styrelsearbetet i det individuella företaget.

Näringsdepartementet föreslår härmed följande huvudpunkter vid upp-rättandet av arbetsordningen.

1. Syfte och mål

En grundbestämmelse bör innefatta bolagets verksamhetsmål (inklusive ekonomiska mål) och syftet för bolagets verksamhet. Här bör i tillägg refereras till styrelsens och de enskilda ledamöternas skyldighet att på bästa sätt förvalta statens och skattebetalarnas i bolaget insatta kapital för att skapa värde inom de ramar som satts upp genom företagets verksamhetsmål.

2. Ansvarsfördelning

2.1 Ansvarsfördelning mellan styrelse och ägare

Styrelsen genom ordförande bör samordna sin syn med företrädare för ägaren(na) i frågor av avgörande betydelse. Till sådana frågor hör främst större strategiska förändringar i företagets verksamhet och större förvärv, fusioner eller avyttringar, men även till exempel beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt.

2.2 Ansvarsfördelning mellan styrelse och VD

Enligt aktiebolagslagen är ansvaret mellan VD och styrelsen fördelat så att VD skall sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. En klar fördelning av ansvaret uttrycks genom att i arbetsordningen definiera vilken typ av frågor som styrelsen skall behandla (exemplifierat i bilaga 1).

2.3 Ordföranden

Ordföranden bör, förutom att leda styrelsearbetet, följa företagets inriktning och utveckling genom regelbundna kontakter med VD. Ordföranden bör fortlöpande samråda med VD i förekommande strategiska frågor samt företräda bolaget i frågor som rör ägarstrukturen.

VD har ansvaret för alla bolagets alla mediakontakter. I de fall styrelsen övertar detta ansvar, är det lämpligt att uttalanden görs av ordföranden. Ordföranden bör vidare vid behov medverka vid viktigare externa kontakter.

Det ankommer på ordföranden att kalla till extra bolagsstämma när så är påkallat med hänsyn till utvecklingen i företaget.

3. Information

Styrelsen bör i princip ha samma information kring strategiskt avgörande frågor för verksamheten som den VD har tillgång till. I övrigt gäller att ordföranden tillsammans med VD ser till att ledamöterna i god tid får ett tillräckligt belysande underlag för alla ärenden som föreläggs styrelsen som information eller för beslut. Om underlaget är otillräckligt för beslut skall styrelsen se till att materialet kompletteras så att det blir fullgott.

Styrelsen bör se till att den delges fortlöpande information om bolagets utveckling mellan varje mötestillfälle. Informationen bör vara standardiserad och kortfattad och innehålla utfall under förfluten period tillsammans med förväntad utveckling samt de viktigaste planerade aktiviteterna under kommande period.

Nya ledamöter förutsätts delta i ett introduktionsprogram under ett antal dagar i samband med tillträdet genom i första hand besök vid företagets viktigaste verksamheter. I introduktionen ingår också en genomgång av de centrala styrdokument som används. VD bör ha ansvaret för introduktionsprogrammet.

4. Styrelsesammanträdet

4.1 Frekvens, kallelse och underlag, strategi, personalfrågor

En bestämmelse bör ingå om antalet ordinarie sammanträden, med en stipulerad sammanträdesfrekvens som bör omfatta minst 5-6 sammanträden per år och med tidpunkter för dessa (det finns dock en trend både i Sverige och internationellt mot ett större antal ordinarie sammanträden). Här tillkommer extra sammanträden, motiverade av händelser av stor vikt.

Kallelse med tillhörande dagordning samt underlag för mötet bör distribueras till ledamöterna minst en vecka före sammanträdet. Styrelsens ordförande upprättar tillsammans med VD dagordningen och ansvarar för densamma. Vid upprättandet av dagordningen är det lämpligt att ordföranden inhämtar eventuella synpunkter från övriga styrelseledamöter. Ordföranden bör också gå igenom beslutsunderlaget för att se till att informationen är tillräcklig.

Att diskutera strategi och visioner är en av styrelsens viktigaste uppgifter. Däri ingår att analysera företaget, dess omvärld och framtid, hot och möjligheter. I statliga bolag bör därför minst ett extra, förlängt, strategimöte hållas varje år. När den strategiska inriktningen har fastlagts i styrelsen konkretiseras beslutet av VD. Denna godkänns sedan av styrelsen. Den strategiska inriktningen bör kontinuerligt följas upp i anslutning till det löpande styrelsearbetet.

Personalfrågor, vari ingår bolagets förmåga att rekrytera och behålla kompetens med kompensationsfrågor som en av de viktigaste komponenterna, bör också ges extra vikt vid ett av årets möten. Vidare bör minst ett sammanträde förläggas utanför huvudkontoret vid något av bolagets operativa enheter, och kombineras med ett besök i verksamheten. När så är lämpligt, bör styrelseordföranden bjuda in externa parter till styrelsesammanträden, till exempel leverantörer, kunder, marknadsanalytiker, juridisk expertis och redovisnings- och rekryteringsexpertis.

4.2 Dagordningen

Arbetsordningen bör innehålla stående punkter för ordinarie sammanträden. Ordföranden och VD bör beräkna erforderlig tid för behandling av respektive ärenden så att nödvändig omsorg ägnas de väsentliga punkterna på dagordningen.

4.3 Styrelseprotokollet

Aktiebolagslagen föreskriver endast att besluten skall antecknas. Protokollet bör dock innehålla noteringar om huvudpunkterna i de föredragningar som sker och en sammanfattning av de diskussioner som följer. Vid beslut kan det vara av värde att beskriva huvudalternativet till det beslut som tagits, och skälen till att beslutet togs. Detta ger ledamöterna en bättre möjlighet att minnas och få en skriftlig återkoppling till vad som sagts vid tidigare sammanträden.

5. Utvärdering

5.1 Utvärdering av styrelsen och dess ledamöters arbete

Ett skriftligt underlag bör sammanställas med frågor kring hur styrelsen som kollektiv och de enskilda ledamöterna uppfyller sin uppgift. Exempel på hur ett sådant underlag kan vara utformat framgår av bilaga 2 och 3. Utformningen av de bilagda förslagen bör naturligtvis justeras för att stämma in på förhållandena i den specifika styrelsen. Utvärderingen skall endast användas i styrelsens interna arbete.

Styrelseordföranden ansvarar lämpligen för behandling av resultatet så att det kan bilda en grund för diskussioner och förbättringar. Utvärdering av styrelseordföranden görs normalt av ägaren(na), men kan även utgöra en del av styrelsens arbete.

5.2 Utvärdering av VD:s arbete

Utvärderingen av VD är en grundläggande uppgift i styrelsens arbete. Sammanställning av styrelsens uppfattning (bilaga 4) görs lämpligen av styrelseordförande, som förmedlar en nyanserad bild av identifierade styrkor och svagheter till VD.

6. Styrelsekommittéer

Ett fördjupat arbete i kommittéer är en av de internationellt viktigaste trenderna i styrelsearbetet under senare år. Ju större styrelse, desto större behov kan det finnas av att organisera styrelsearbetet genom kommittéer. I USA kräver de flesta börser en revisionskommitté för inregistrering av ett bolags aktier. I Sverige är idag ersättningskommittén den vanligast förekommande som ren styrelsekommitté. Styrelsen avhänder sig ej uppgifter till de kommittéer den utsett, utan delegerar arbetsuppgifter och får resultat rapporterat tillbaka och har det fulla ansvaret.

6.1 Ersättningskommitté

Beslut om styrelsearvodets storlek i aktiebolag bestäms av ägaren på bolagsstämman. För beslut om VD:s villkor bör styrelseordförande bilda en ersättningskommitté i styrelsen. Ersättningskommittén kan också stödja VD:s arbete med lönesättning av ledande befattningshavare och övrig nyckelpersonal. Eventuella bonus- eller optionsprogram bereds av ersättningskommittén för styrelsens beslut eller förslag till bolagsstämman.

Regeringen har när det gäller omfattning och villkor utfärdat "Riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning och därmed jämförlig ställning i statliga bolag" (Regeringsbeslut 1996-12-05).

6.2 Revisionskommitté

En revisionskommitté stärker dialogen med bolagets revisorer och skapar därmed ökad tydlighet avseende iakttagelser som rör bolagets styrning och kontroll

I kommitténs uppgifter ingår stöd till ägaren avseende val av revisor samt en löpande bevakning av revisorns oberoende. Revisionskommittén bör formulera en skriftlig arbetsordning för styrelsens godkännande. Av arbetsordningen bör framgå behovet av både formella och informella möten med revisor.

Kommitténs ledamöter bör ha relevant finansiell kompetens och hög integritet.

Bilaga 1**Förslag till områden som kräver styrelsebeslut**

Styrelsen skall fatta beslut i frågor som inte faller inom den löpande förvaltningen. Till sådana frågor räknas tills vidare:

- igångsättande eller nedläggning av verksamhet av betydande omfattning
- upptagande av lån och lämnande av säkerheter överstigande x kronor
- förvärv eller avyttring av, eller samgående eller fusion med annat bolag
- samarbets-, försäljnings-, underhålls-, hyres-, leasing-, och inköpsavtal med löptid överstigande x år eller med värde överstigande x kronor
- lösande av affärs- eller personaltvist, som belastar resultatet med mer än x kronor, eller befaras påverka bolagets anseende negativt
- nyinvesteringar inom budget till grundbelopp överstigande x kronor och samtliga investeringar utanför budget
- personalexpansion över x personer
- igångsättande av utvecklingsprojekt till beräknad kostnad överstigande x kronor
- kort- och långsiktiga kvalitativa och kvantitativa mål för verksamheten
- policyfrågor och avsteg från fastlagd policy
- rullande strategiska planer
- budgetramar
- anställningsfrågor rörande VD

Bilaga 2

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för kollektiv utvärdering av styrelsen

Namn _____

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där
1=stämmer inte alls och 5=stämmer väl.

I den mån Du vill nyansera Din uppfattning eller kommentera, använd
utrymmet för kommentarer efter varje fråga.

1. Ledamöterna visar integritet i sitt agerande i styrelsen. Arbetsklimatet i styrelsen ger utrymme för kritiskt tänkande och ifrågasättande. 1 2 3 4 5

Kommentar: _____

2. Styrelsen fungerar väl som grupp, vilket leder till ett effektivt styrelsearbete. 1 2 3 4 5

Kommentar: _____

3. Alla kompetensområden som är relevanta för bolaget finns representerade bland styrelseledamöterna. 1 2 3 4 5

Kommentar: _____

4. Det finns ingen rivalitet mellan ledamöterna i styrelsen. 1 2 3 4 5

Kommentar: _____

5. Frågor kring dialogen i styrelsen

- 5.a Alla ledamöter känner att de har möjlighet att tala fritt utan att hålla tillbaka sin egentliga uppfattning. 1 2 3 4 5

Kommentar:

- 5.b Det sker en löpande dialog mellan såväl ledamöterna som mellan styrelsen och VD. 1 2 3 4 5

Kommentar:

- 5.c VD känner att han/hon till styrelsen fritt kan framföra risker, dåliga nyheter eller händelser i framtiden som kan påverka företaget negativt. 1 2 3 4 5

Kommentar:

- 5.d Möjligheterna vid styrelsesammanträdena att föra en öppen diskussion är sådana att ledamöterna kan lära sig av varandra. 1 2 3 4 5

Kommentar:

6. Sammantaget använder styrelsen sin mest värdefulla resurs - tid - på ett bra sätt. 1 2 3 4 5

Kommentar:

Bilaga 3

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för utvärdering av individuella ledamöter i styrelsen

Utvärderarens namn

Den utvärderades namn

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där 1=stämmer inte alls och 5=stämmer väl.

I den mån Du vill nyansera Din uppfattning eller kommentera, använd utrymmet för kommentarer efter varje fråga.

1.

Han/hon har god kännedom om bolagets verksamhet, organisation och kultur.

1 2 3 4 5

Kommentar:

2.

Han/hon har god branschinsikt.

1 2 3 4 5

Kommentar:

3.

Han/hon kommer väl förberedd till styrelsemötena.

1 2 3 4 5

Kommentar:

4.

Han/hon använder sin kunskap och erfarenhet för att bringa nya synsätt till styrelse och ledning (konkreta bidrag).

1 2 3 4 5

Kommentar:

5. Han/hon ställer gärna sina kontakter i andra företag, staten och institutioner till förfogande för företaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

6. Hans/hennes medverkan bidrar till god laganda.
Kommentar:

1 2 3 4 5

7. Hans/hennes medverkan begränsas inte av intressekonflikter.
Kommentar:

1 2 3 4 5

8. Hans/hennes bidrag till diskussionerna höjer besluts kvaliteten i styrelsen, och bidrar till värdeskapandet i företaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

9. Han/hon visar generellt gott omdöme.
Kommentar:

1 2 3 4 5

10. Han/hon visar genuint engagemang i sin roll som styrelseledamot i bolaget.
Kommentar:

1 2 3 4 5

Bilaga 4

KONFIDENTIELLT

Förslag till formulär för utvärdering av VD**VD:s övergripande uppgift:**

Ansvarig för bolagets operativa ledning. Leder genom att forma en vision om företagets framtida verksamhet. Utvecklar strategiska och operativa planer för att uppnå de mål som ställts upp för verksamheten. Utvecklar ledningsfunktioner samt allokera resurser. Agerar som främsta talesman för bolaget. Arbetar med styrelsen för att utveckla bolagets affärspolicy.

Fyll i Din uppfattning genom att kryssa över en siffra på en skala 1-5, där 1=uppfyller inte alls uppgiften och 5=uppfyller fullt ut uppgiften.

1. Ledarskap

1 2 3 4 5

VD fastställer i sin ledning av företaget värderingar som är förståeliga, som beaktas konsekvent och har ett brett stöd bland de anställda.

Kommentar:

2. Strategisk planering

1 2 3 4 5

VD ansvarar för att ta fram en långsiktig strategi och skapar förutsättningar för att nå mål som uppfyller aktieägarens(nas) krav. Ansvarar för bolagets utveckling mot strategiska mål samt anskaffar och fördelar resurser för att uppnå dessa.

Kommentar:

3. Ekonomiska resultat

1 2 3 4 5

VD upprättar ekonomiska mål på kort och lång sikt och ansvarar för att organisationen arbetar mot dessa. Ansvarar för upprättandet av interna kontrollsystem för bevakning av risker och verksamhetsuppföljning.

Kommentar:

14

4. Successionsplanering

1 2 3 4 5

VD knyter till sig personer i ledningen med kompetens att nå de uppsatta målen, stimulerar och utvecklar nyckelpersoner och planerar för egen efterträdare. Presenterar och utvärderar nyckelpersoner för styrelsen.

Kommentar:

5. Personalpolitik

1 2 3 4 5

VD sörjer för utvecklingen av en god personalpolitik, med program för rekrytering, kompetensutveckling och intern företagskommunikation som stimulerar och motiverar de anställda att arbeta mot uppsatta mål.

Kommentar:

6. Externkommunikation

1 2 3 4 5

VD är främste representant och talesman för bolaget. Upprätthåller goda relationer med aktieägare och övriga intressegrupper.

Kommentar:

7. Relation till styrelsen

1 2 3 4 5

VD upprätthåller en nära kontakt med styrelsen. Stödjer styrelsens kontrollfunktion genom att hålla styrelsen löpande informerad om bolagets utveckling.

Kommentar:

Riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning, samt för incitamentsprogram för anställda, i statliga företag

OKTOBER 2003

REGERINGSKANSLIET

Nedanstående riktlinjer, som beslutats av regeringen (2003-10-09), ersätter tidigare riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statliga bolag (1996-12-05) samt riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga bolag (1999-11-25). Riktlinjerna avser företag som är helägda av staten. I företag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning

Företagets styrelse, i sin helhet, har ansvaret för anställning av verkställande direktören och beslutar om anställningsvillkoren. Styrelsen skall därvid beakta om villkoren överensstämmer med de av regeringen beslutade riktlinjerna. Det ankommer på styrelsen och verkställande direktören att säkerställa att regeringens riktlinjer för anställningsvillkor även tillämpas för andra personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning (se definition nedan) i statliga företag och dess dotterbolag.

Löner och övriga förmåner till personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning i statliga företag skall vara konkurrenskraftiga men inte löneledande i förhållande till jämförbara företag.

Företagets styrelser skall vid beslut om anställningsvillkor ta ställning till företagsledarens totala ersättning inklusive pensionsvillkor och övriga förmåner. Tjänstebostad bör inte ingå som anställningsförmån. Om incitamentsprogram finns skall koncernchefen/verkställande direktören inte omfattas av programmet.

Pensionsvillkor

Pensionsvillkoren skall ses som en del i de samlade anställningsvillkoren. Pensionsvillkoren skall ställas i relation till lön och övriga förmåner. Styrelsens beslut om villkor för och avsättning till pension till företagsledaren skall grundas på beräkningar om sannolik och maximal kostnad för företaget. Regeringen förordar avgiftsbestämda pensionslösningar.

Pensionsvillkoren skall ha som utgångspunkt en pensionsålder i intervallet 62-65 år. En lägre pensionsålder än 65 år skall motsvaras av en lägre pensionsnivå. Viktigast är att se till de totala pensionskostnaderna.

Avgiftsbestämda pensioner

Regeringen förordar avgiftsbestämda pensionslösningar. Avgiften skall stå i rimlig proportion till den fasta grundlönen. Avgiften bör inte överstiga 30 procent av den fasta lönen. Pensionsvillkoren skall ses som en del i de samlade villkoren.

Förmånsbestämda pensioner

I de särskilda fall när styrelsen ändå avtalar om förmånsbestämd pension skall i avtalet finnas en begränsningsregel om hur stor den framtida pensionen

kan bli. Ålderspension på lönedelar över 20 inkomstbasbelopp bör uppgå till högst 32,5 procent.

Avsättning till företagsledarens pension skall göras under den tid företagsledaren är verksam i företaget. Av avtalet om pension skall framgå tydliga bestämmelser om intjänandetid samt på vilken ersättning den slutliga pensionen skall beräknas.

Förmånsbestämd pension skall normalt intjänas enligt de regler som gäller för den tillämpliga kollektiva pensionsplanen. Vid annan pensionsplan intjänas pensionen linjärt från den tidpunkt VD-avtalet träffas. Även pensionsförmåner som utgör tillägg till en kollektiv pensionsplan skall intjänas linjärt.

Pensionen skall beräknas på den genomsnittliga fasta lönen under de senaste fem åren före företagsledarens avgång. Om incitamentsprogram finns skall dessa ersättningar inte ingå i beräkningsunderlaget. Om en kollektiv pensionsplan tillämpas skall istället dess regler gälla inom de inkomstnivåer som täcks av planen.

Avtalet om pension skall även innehålla tydliga samordningsbestämmelser avseende andra inkomster och pensioner.

I avtal om pension skall sjukförsäkringsskydd och nivå på efterlevandeskydd tydligt regleras. Det är lämpligt att tillämpa ITP-planens bestämmelser vid reglering av dessa förmåner.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Vid uppsägning från företaget skall uppsägningstiden inte överstiga sex månader. Vid uppsägning från företagets sida kan avgångsvederlag utgå. Avgångsvederlaget skall garantera företagsledaren trygghet under en övergångsperiod. Det får motsvara högst 18 månadslöner exklusive uppsägningstid. Denna ersättning skall utbetalas månadsvis och grundas på den fasta månadslönen exklusive förmåner. Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet skall avgångsersättningen reduceras med belopp motsvarande ny inkomst under 24-månadersperioden.

Vid uppsägning från den anställdes sida skall inget avgångsvederlag utgå.

Vidare bör avtalet om avgångsvederlag innehålla bestämmelser som gör det möjligt att - tills rättslig prövning skett eller överenskommelse träffats - helt eller delvis hålla inne avgångsersättning, om det före eller under vederlagsperioden upptäcks oegentligheter eller försummelser som kan leda till ansvar för brott eller till skulldeståndsskyldighet.

Styrelsens arvoden

Ägaren tillsätter styrelse och beslutar om arvoden till styrelsens ledamöter på bolagsstämman. Även arvoden till styrelseledamöter som arbetar i särskilt inrättade kommittéer under styrelsen skall bestämmas av ägaren genom beslut på bolagsstämma.

Personer i företagsledande eller därmed jämförlig ställning skall inte uppbära arvode för styrelseuppdrag i företaget eller andra företag inom koncernen.

Redovisning - Årsredovisning

För koncernchef samt verkställande direktör (specifiserat per person) samt för ledningsgruppen i övrigt skall i årsredovisningen lämnas uppgift enligt följande:

- a) Specifikation och summan av samtliga ersättningar, lön, pensionskostnad samt övriga förmåner för respektive funktion.
- b) Villkoren i avtal om pension.
- c) Villkoren i avtal om avgångsvederlag.

Om företaget ingår i en koncern skall uppgifterna avse förmåner från samtliga koncernföretag.

För styrelsens ledamöter skall redovisas arvode för ordförande, vice ordförande och ledamot. Dessutom skall särskilt redovisas om ersättning till dessa utgår utöver vad bolagsstämman beslutat om till följd av uppdrag eller anställning i företaget eller annat koncernföretag.

Bolagsstämma

Styrelsen skall på bolagsstämman redovisa och motivera den totala ersättningen till verkställande direktören.

Skiljeklausul

Företagets anställningsavtal med företagsledare skall innehålla en klausul om att tvister i anledning av avtalet avgörs enligt lagen (1999:416) om skiljeförfarande.

Definitioner

Med personer i företagsledande och därmed jämförlig ställning avses verkställande direktör, ställföreträdare för verkställande direktör och, i större företag, direktionsmedlem och personer med självständig ställning som chef för en större gren av företagets verksamhet (jämte för 1 § lagen (1982:80) om anställningskydd)

Anställningsvillkor som regleras av SFS 2003:55, SFS 2003:56 omfattas inte av dessa riktlinjer.

Med förmånsbestämd pension avses att pensionens storlek är bestämd som en viss procent av lönen. Pensionspremierna ändras därför mellan åren när lönen ändras för att den kommande pensionen skall kunna betalas ut enligt den nivå som är bestämd.

Med avgiftsbestämd (premiebestämd) pension avses att pensionspremien är bestämd och att man inte i förväg vet hur stor pensionen blir. Storleken avgörs bl. a. av hur stora premierna är och vilken avkastning dessa ger.

Ett incitamentsprogram är ett system för belöning av personen arbetsinsats där belöningen är beroende av att arbetstagarens arbetsinsats höjer värdet i företaget. I dessa riktlinjer jämför regeringen rörlig lönedel och bonus med incitamentsprogram. Detta skall dock inte jämföras med sedvanlig provisionsbaserad lön.

Incitamentsprogram för anställda

I de allra flesta fall bör statligt ägda företag undvika incitamentsprogram. Det förhållandet att regeringen beslutat om riktlinjer för incitamentsprogram skall alltså inte uppfattas som att regeringen rekommenderar sådana program i företag som helt eller delvis ägs av staten.

Det ankommer på bolagets styrelse att säkerställa att - om ett incitamentsprogram införs - regeringens riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga företag följs.

Följande principer skall vara vägledande i de särskilda fall incitamentsprogram införs

- Ett incitamentsprogram bör omfatta all anställd personal i företaget utom koncernchefen/verkställande direktören.
- Särskilda incitamentsprogram som enbart riktas till personer i företagsledande ställning skall inte införas.
- Det skall finnas en direkt koppling mellan de mål som skall ligga till grund för belöningen i incitamentsprogrammet och företagets övergripande verksamhetsmål. Företaget skall ha en väl fungerande verksamhetsstyrning som incitamentsprogrammet kopplas till. Incitamentsprogrammets mål skall vara objektiva, definierbara och mätbara på både kort och lång sikt. Belöningen kan - beroende av företagets verksamhet - vara kopplad till såväl kvantitativa som kvalitativa mål.
- Det skall finnas ett tydligt samband mellan incitamentsprogrammets mål och den anställdes arbetsinsats. Vid programmets utformning skall beaktas att yttre faktorer, t.ex. allmänna förändringar av börskurser, råvaru- och fastighetspriser, ränta samt valutakurser, inte skall påverka belöningen. Företagsspecifika eller individuella förändringar kan däremot inverka på belöningen.
- Belöningen skall präglas av rimlighet. Belöningen skall även stå i rimlig balans med företagets resultat. Belöning skall ej utgå för det år företaget redovisar förlust. Incitamentsprogrammets belöningar skall inte utfalla till ett högre belopp till individen än motsvarande två månadslöner.
- Det skall klargöras vilka regler som gäller för att erhålla belöning vid olika anställningsformer. Vidare skall det regleras hur nyanställda skall introduceras i programmet och hur belöningen skall beräknas i samband med anställningens upphörande.
- Incitamentsprogrammet skall tidsbegränsas för att kunna revideras eller avskaffas om förutsättningarna ändras.
- Företagets årsredovisning skall innehålla alla väsentliga uppgifter om incitamentsprogrammet.

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

Fler exemplar kan beställas på Näringsdepartementets webbplats
www.naring.regeringen.se.
Producerad av Näringsdepartementet. Artikelnr. N3055

Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering från företag med statligt ägande

APRIL 2002

Regeringen beslutade den 21 mars 2002 om nedanstående riktlinjer för den externa ekonomiska rapporteringen för företag med statligt ägande.

Riktlinjerna avser företag som är helägda av staten. I företag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Syfte

Företag med statligt ägande ägs ytterst av svenska folket och har därmed ett stort allmänintresse. Företagen skall därför vara minst lika genomlysta som noterade företag.

Riktlinjerna anger en miniminivå för den externa rapporteringen i företag med statligt ägande och riktar sig i huvudsak till helägda icke noterade företag. Detta då de noterade företagen redan har krav på sig att följa Stockholmsbörsens noteringssavtal. Kravet på genomlysning och hög kvalitet på rapporteringen kan också ställas i relation till företagets relativa storlek samt ställning på marknaden. Små företag även benämnda 10/24-företag* kan undantas från dessa riktlinjer.

Ansvarsförhållanden

Det ankommer på företagets styrelser att tillse att företagets kvartalsrapporter och årsredovisningar uppfyller riktlinjerna snarast dock senast den 1 januari 2003.

Principer för extern rapportering

Riktlinjerna skall ses som ett komplement till gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed.

Den miljörelaterade informationen bör integreras med övrig redovisning.

Utöver gällande redovisningslagstiftning och god redovisningssed skall årsredovisning, delårsrapporter och bokslutskommuniké presenteras, i tillämpliga delar, enligt de rekommendationer som anges i Stockholmsbörsens noteringssavtal med bilagor.

Utöver ovanstående bör bolagen i årsredovisningen lämna:

- En övergripande omvärldsbeskrivning.
- En redogörelse över beslutade finansiella mål, verksamhetsmål och i förekommande fall särskilda samhällsuppdrag samt hur dessa har uppfyllts.
- En risk- och känslighetsanalys som beskriver företagets huvudsakliga rörelse- respektive finansiella risker.
- En beskrivning av bolagets jämställdhetspolicy, arbetet med mångfald samt en redogörelse för samtliga incitamentsprogram.
- En beskrivning av styrelsens sammansättning och styrelsearbetet under året.
- En redogörelse för fastställd utdelningspolicy.
- Information om företagets miljöarbete med en redogörelse för miljöpolicy, miljömål, produktionens och produkternas/tjänsternas miljöpåverkan samt väsentliga miljönyckeltal såsom energi- och råvaruförbrukning. Företaget bör också ange om och i så fall vilket miljöledningssystem som implementerats.

Delårsrapporter

skall lämnas kvartalsvis inom två månader från utgången av rapportperioden.

Publicering av rapporter

Företagen skall även publicera sina kvartalsrapporter, bokslutskommunikéer samt årsredovisningar på företagets hemsida.

Utvärdering

Efterlevnaden av dessa riktlinjer kommer att utvärderas och redovisas i regeringens skrivelse till riksdagen om företag med statligt ägande.

* Definition 10/24-företag

Näringsdrivande icke noterade företag i vilka

a) antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal uppgått till högst tio och

b) tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret uppgår till högst 24 miljoner kronor.

Faktaruta om lagar och rekommendationer som ger vägledning.**Ramlagar för redovisningslagstiftningen:**

- ÅRL – Årsredovisningslagen
- Lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag
- Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag
- BFL Bokföringslagen

Övriga lagar, förordningar och beslut:

- ABL – Aktiebolagslagen
- Förordning om årsredovisning och budgetunderlag
- Förordning om myndigheters bokföring
- Regleringsbrev

Rekommendationer och normer:

- Stockholmsbörsens noteringsavtal
- RR – Redovisningsrådets rekommendationer
- BFN – Bokföringsnämnden
- FAR – Förenade Auktoriserade Revisors rekommendationer
- Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendationer om bl a miljöredovisning (2001/453/EG)
- IASC/IASB – International Accounting Standards Committee / Board.
- US GAAP – US Generally Accepted Accounting Principles, utgivna av FASB (statliga redovisningsnämnden i USA)
- SFF – Sveriges Finansanalytikers Förenings rekommendationer
- AMN – Aktiemarknadsnämnden
- NBK – Näringslivets Börskommitté
- FI - Finansinspektionen
- ESV – Ekonomistyrningsverket

Frågor om sakinnehållet besvaras av Elisabet Johansson, tel: 08-405 28 93.
Fler exemplar av infobladet kan beställas på Näringsdepartementets webbplats
www.naring.regeringen.se.
Producerad av Näringsdepartementet. Tryck av XBS Grafisk Service, Stockholm,
april 2002. Artikelnr. N 2002.022

BILAGA 8.1

Promemoria upprättad inom konstitutionsutskottets kansli

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Kansliet/ML

SVERIGES
RIKSDAG

Inkomna faktapromemorior under riksmötet 2002/03

Under riksmötet registrerades 97 faktapromemorior. De fördelar sig på departementen enligt följande.

Justitiedepartementet	14
Utrikesdepartementet	18
Socialdepartementet	4
Finansdepartementet	13
Jordbruksdepartementet	12
Miljödepartementet	8
Näringsdepartementet	28

Från Försvars-, Utbildnings- och Kulturdepartementen har det inte kommit in några faktapromemorior. Av Socialdepartementets fyra promemorior har en återkallats.

För några promemorior har flera departement varit ansvariga. Uppgifterna i denna bilaga redovisar promemoriorna under det departement där de sorterats i riksdagens databas. Det innebär bl.a. att vissa promemorior där Näringsdepartementet medverkat redovisas under Finansdepartementet.

Nedan har gjorts en uppställning över faktapromemoriorna från Justitie- och Näringsdepartementen. De promemorior som Näringsdepartementet medverkat till men som redovisats under Finansdepartementet finns inte med i uppställningen.

I kolumnerna som betecknats I-IV finns uppgifter om

kolumn I: det slag av dokument som respektive faktapromemoria avser: F=kommissionsförslag, M=meddelande från kommissionen, G=grönbok, I=initiativ från ordförandelandet,

kolumn II: datum då dokumentet överlämnats till rådet,

kolumn III: datum då promemorian kommit in till riksdagen,

kolumn IV: vilket utskott inom riksdagen som promemorian lämnats vidare till.

Uppgifterna i kolumn II har företrädesvis hämtats ur EU-databasen prelex, uppgifterna i kolumn III och IV från kammarkansliet och ur riksdagens EU-diarium. Uppgifterna i fotnoter om utskottens åtgärder har hämtats från riksdagens EU-diarium.

Promemorior från Justitiedepartementet	I	II	III	IV
FPM95 Förslag till rådets rambeslut om förstärkning av det straffrättsliga regelverket för bestraffning av föroreningar orsakade av fartyg KOM (2003) 227 slutlig	F	2.5 2003	14.8 2003	MJU
FPM59 Ne bis in idem 7246/03 COPEN 22 6356/03 COPEN 11 ADD 1	I		3.4 2003	JuU
FPM58 Förslag till rambeslut om handel med mänskliga organ 6290/03 DROIPEN 8 6290/03 DROIPEN 8 ADD 1	I		3.4 2003	JuU
FPM43 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om försäkringskrav för lufttrafikföretag och luftfartygsoperatörer KOM (2002) 521 slutlig	F	25.9 2002	4.3 2003	LU
FPM36 Förslag till förordning om stadga för europeiska föreningar (ändrat) 14791/02 DRS75SOC563	I		11.2 2003	LU
FPM33 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter KOM (2002) 443 slutlig	F	12.9 2002	29.1 2003	LU
FPM30 Förstärkt samarbete angående förlust av rättigheter 11097/02 CRIMORG 61 9957/02 CRIMORG 44 ADD 1	I		12.12 2002	JuU
FPM28 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Strategi för konsumentpolitik 2002-2006 KOM (2002) 208 slutlig	M	7.5 2002	27.11 2002	LU
FPM25 Förslag till rådets direktiv om brottsofferersättning KOM (2002) 562 slutlig	F	16.10 2002	21.11 2002	JuU
FPM18 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om patenterbarhet för datorrelaterade uppfinningar KOM (2002) 92 slutlig	F	20.2 2002	31.10 2002	LU

FPM16 Förslag till Rådets och Europaparlamentets direktiv om uppköpserbjudanden KOM (2002) 534 slutlig	F	4.10 2002	30.10 2002	LU
FPM10 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Demokratisk kontroll över Europol KOM (2002) 95 slutlig	M	26.2 2002	18.10 2002	JuU
FPM7 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 68/151/EEG om krav på offentlighet i vissa typer av bolag KOM (2002) 279 slutlig	F	3.6 2002	27.1 2003	LU
FPM6 Verkställighet av beslut om förverkande 10701/02 COPEN 40 9955/02 COPEN 35 ADD 1	I		8.10 2002	JuU

Promemorior från Näringsdepartementet	I	II	III	IV
FPM97 Förslag till direktiv om obligatoriska bilbälten i bussar m.m. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 74/408/EEG om motorfordon vad avser säten, fästeanordningarna för dessa och huvudstöd, KOM (2003) 361 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 76/115/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om förankring av bilbälten i motorfordon, KOM (2003) 362 Utkast till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 77/541/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om bilbälten och fasthållningsanordningar i motorfordon, KOM (2003) 363	F	20.6 2003 "-" "-"	1.9 2003	TU
FPM96 Meddelande från kommissionen: Investering i forskning: en handlingsplan för Europa KOM (2003) 226 slutlig/2	M	2.5 2003	28.8 2003	NU
FPM90 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om föreningar orsakade av fartyg och införandet av påföljder, inbegripet brottspåföljder, för föroreningsbrott KOM (2003) 92	F	6.3 2003	11.7 2003	MJU

FPM88 Meddelande från kommissionen Att förverkliga det transeuropeiska transportnätet: Innovativa finansieringsmetoder Driftskompatibla elektroniska vägullsystem KOM (2003) 132-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om allmänt införande av och driftskompatibilitet mellan elektroniska vägullsystem i gemenskapen KOM (2003) 132-2 slutlig	25.4 2003 –”–	1.7 2003	TU
FPM80 Intermodala lastenheter Meddelande från kommissionen: Program för främjande av närsjöfart KOM (2003) 155-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om intermodala lastenheter KOM (2003) 155-2 slutlig	8.4 2003 M –”– F	18.6 2003	TU
FPM69 Förslag till rådets förordning om upphävande av förordning (EEG) nr 3975/87 samt om ändring av förordning (EEG) nr 3976/87 och förordning (EG) nr 1/2003 med avseende på luftfart mellan gemenskapen och tredje land KOM (2003) 91 slutlig	24.2 2003 F	30.4 2003	TU
FPM68 Relationerna mellan gemenskapen och tredje länder inom luftfartsområdet Meddelande från kommissionen om relationerna mellan gemenskapen och tredje länder inom luftfartsområdet KOM (2003) 94-1 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förhandling om och genomförande av luftfartsavtal mellan medlemsstater och tredje länder KOM (2003) 94-2 slutlig	26.2 2003 M –”– F	28.4 2003	TU
FPM67 Innovationspolitiken en uppdatering av Europeiska unionens strategi Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Innovationspolitiken: en uppdatering av Europeiska unionens ståndpunkt inom ramen för Lissabonstrategin KOM (2003) 112 slutlig	12.3 2002 M	28.4 2003	NU

FPM65 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Integrering av EGNOS-projektet med Galileoprojektet KOM (2003) 123 slutlig	M	19.3 2003	25.4 2003	TU
FPM64 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för fotgängare och andra oskyddade trafikanter i händelse av kollision med ett motorfordon och om ändring av direktiv 70/156/EEG KOM (2003) 67 slutlig	F	20.2 2003	25.4 2003	TU
FPM54 Grönbok - Europeisk rymdpolitik KOM (2003) 17 slutlig	G	22.1 2003	25.3 2003	NU ¹
FPM53 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättandet av den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet KOM (2003) 63 slutlig	F	11.2 2003	21.3 2003	TU
FPM52 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/25/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk KOM (2003) 1 slutlig	F	13.1 2003	21.3 2003	TU
FPM51 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet KOM (2002) 769 slutlig	F	30.12 2002	14.3 2003	TU
FPM50 Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Industripolitiken i ett utvidgat Europa KOM (2002) 714 slutlig	M	13.12 2002	10.3 2003	NU
FPM49 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet KOM (2002) 759 slutlig	F	24.12 2002	10.3 2003	NU
FPM48 Entreprenörskap i Europa KOM (2003) 27 slutlig	G	23.1 2003	10.3 2003	NU

¹ NU beslöt vid sammanträde den 1 april 2003 att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att diskutera utskottets fortsatta hantering av grönboken.

FPM44 Förslag till rådets förordning om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) KOM (2002) 711 slutlig	F	12.12 2002	5.3 2003	NU
FPM42 Förslag om påskyndad utfasning av oljetankfartyg med enkelskrov Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 417/2002 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 2978/94 KOM (2002) 780	F	20.12 2002	26.2 2003	TU
FPM41 EG-direktiv till skydd för arbetstagare som utsätts för elektromagnetiska fält KOM (92) 560 slutlig, KOM (94) 284 slutlig - SYN 449, 15400/1/02 REV 1 SOC 583			25.2 2003	AU
FPM29 Kommissionens meddelande: Mer forskning för Europa - mot 3 % av BNP KOM (2002) 499 slutlig	M	12.9 2002	28.11 2002	NU

FPM22 Tryggad energiförsörjning inom EU KOM (2002) 488 slutlig Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet Den inre marknaden för energi: Samordnade åtgärder för en tryggad energiförsörjning /1 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av åtgärder för att trygga oljeförsörjningen /2 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att garantera en trygg naturgasförsörjning /3 Förslag till rådets direktiv om upphävande av rådets direktiv 68/414/EEG och 98/93/EG om en skyldighet för medlemsstaterna i EEG att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter och rådets direktiv 73/238/EEG om åtgärder för att dämpa verkningarna av svårigheter vid försörjningen med råolja eller petroleumprodukter /4 Förslag till rådets beslut om upphävande av rådets beslut 68/416/EEG om ingående och tillämpning av särskilda avtal mellan regeringar om medlemsstaternas skyldighet att hålla minimilager av råolja eller petroleumprodukter och rådets beslut 77/706/EEG om ett gemenskapsmål för minskning av förbrukningen av primära energikällor i händelse av svårigheter med försörjning av råolja och petroleumprodukter /5	M F F F F	13.9 2002 -- -- --	15.11 2002	NU
FPM19 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Lägesrapport för GALILEO-programmet KOM (2002) 518	M	25.9 2002	1.11 2002	TU
FPM17 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av biodrivmedel KOM (2002) 508	F	13.9 2002	30.10 2002	MJU

FPM5 Förslag till rådets beslut om antagande av ett flerårigt program (2003–2005) för övervakning av eEurope, spridning av goda arbetsmetoder och förbättrad nät- och informationssäkerhet (MODINIS) KOM (2002) 425 slutlig	F	26.7 2002	8.10 2002	TU
FPM4 Inre marknaden för el och gas KOM (2001) 125, KOM (2002) 304 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas + Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel KOM (2002) 304	F	7.6 2002	3.10 2002	NU ²
FPM3 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi KOM (2002) 415 slutlig	F	22.7 2002	3.10 2002	NU ³
FPM2 Meddelande från kommissionen om företagens sociala ansvar – näringslivets bidrag till en långsiktigt stabil utveckling KOM (2002) 347 slutlig	M	3.7 2002	3.10 2002	NU ⁴

² NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Näringsdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

³ NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Näringsdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

⁴ NU beslöt vid sammanträde 5 nov 2002 att dels begära in kompletterande uppgifter från Utrikesdepartementet, dels lägga promemorian till handlingarna.

Utredningsmaterial

Bilaga 1.1 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	2
Bilaga 1.2 Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen	7
Bilaga 3.1.1 Regeringsbeslut 2004-10-21	62
Bilaga 3.1.2 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	64
Bilaga 3.2.1 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	67
Bilaga 3.3.1 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	70
Bilaga 4.1 Promemoria från Riksdagens Utredningstjänst 2005-09-08	73
Bilaga 4.2 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	86
Bilaga 5.1 Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07	93

Bilaga 1.1
Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07

REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

SB2005/9011

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

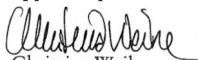
Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 07

Dnr Q50-144-2005/06

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringskansliet

Härmed överlämnas en inom Regeringskansliets förvaltningsavdelning
upprättad promemoria.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2005-10-07

Förvaltningsavdelningen

Förvaltningschefens stab

Granskningsärende från KU - Regeringskansliet

Respektive siffra hänvisar till frågorna under rubrik 7 Kansliets förslag till beslut i promemorian som bifogas KU:s skrivelse 2005-09-15.

1. Antalet tjänstgörande i RK

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande exklusive kommittéanställda och tjänstgörande vid utlandsmyndigheter i Regeringskansliet under september 2005.

	Antal tjänstgörande exkl. kommittéer och utl.stat.	varav politiskt tillsatta tjänstemän	
		Politiskt sakkunniga	Stats-sekreterare
SB	87	35	3
JU	288	10	2
UD	849	10	3
FÖ	137	4	1
S	206	15	5
Fi	413	13	4
U	251	13	4
JO	141	3	1
M	209	11	3
N	394	15	4
FA	640	22	0
Totalt	3 615	151	30

I tabellen redovisas antalet tjänstgörande vilket innebär att varje deltidsarbetande redovisas som 1 tjänstgörande.

De politiskt tillsatta tjänstemännen från samarbetspartiernas kanslier redovisas under FA. Ett antal omorganisationer har genomförts under 2005 vilket förklarar vissa förändringar. U och Ku har slagits samman, bostadsfrågor och energifrågor flyttades till M från Fi respektive N. EU-

samordningen flyttades från UD till SB samt samordningskansliet från SB till M.

2. Kommentarer om utvecklingen av antalet tjänstgörande i RK i förhållande till hur verksamheten utvecklats.

Avgörande för hur stort Regeringskansliet skall vara är vilka uppgifter myndigheten har och får från regeringen. För dessa uppgifter fastställer riksdagen en ekonomisk ram för Regeringskansliet. Regeringskansliet har hållit sig inom de ramar som riksdagen beslutat och har i flera år genererat ett betydande anslagssparande.

Att antalet handläggare inom Regeringskansliet ökat långsiktigt beror främst på att Regeringskansliet fortsatt sin utveckling från förvaltningsorganisation med stabil organisation till ett flexibelt kansli, samt en ökande internationalisering. Arbetsuppgifterna inom Regeringskansliet har därmed blivit mer komplexa. Samtidigt har beslut i mindre tidskrävande förvaltningsärenden i allt högre utsträckning förlagts till andra myndigheter. Denna utveckling förklarar långsiktigt varför antalet regeringsärenden per år minskat trots fler anställda inom Regeringskansliet.

Mellan december 2003 och december 2004 ökade antalet tjänstgörande inom kommittéer med 28, antalet utlandsstationerade vid utlandsmyndigheterna med 33 och antalet tjänstgörande vid departementen, Förvaltningsavdelningen och Statsrådsberedningen med 12.

Liksom många andra arbetsplatser förutser Regeringskansliet stora pensionsavgångar de kommande åren. Detta innebär att personer med erfarenhet lämnar myndigheten och ska ersättas. För att säkerställa att Regeringskansliet inte tappar kompetens i samband med övergången, avser myndigheten att i högre utsträckning ersättningsrekrytera innan pensionen träder i kraft. Detta kan innebära en tillfällig ökning av antalet tjänstgörande.

3. Politiskt tillsatta tjänstemän

Med politiskt tillsatta tjänstemän avses:

- Politiskt sakkunniga i Regeringskansliet såsom planeringschefer, pressekreterare, politiskt sakkunniga, inklusive politiskt sakkunniga assistenter vilka omfattas av avtalet *Anställda enligt avtal om anställningsvillkor för politiskt sakkunniga samt politiskt timanställda brevskrivare eller talskrivare i Regeringskansliet.*

- Statssekreterare som omfattas av *Avtal om regeringsbeslut om avlöningsförmåner för vissa högre anställningar m.fl.*

Utvecklingen av antal tjänstgörande i de olika kategorierna redovisas här:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Politiskt sakkunniga	112	121	120	145	140	151
Statssekreterare	24	25	25	27	27	30
Totalt	136	146	145	172	167	181
Statsråd och statsminister	17	20	20	22	23	22

4. Uppgifter om antalet förordnande

Samtliga statsrådsförordnanden och förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 8 november 2004 bifogas.

5. Jämställdhetsarbete

Kvinnliga chefer på UM

I Regeringskansliets jämställdhetsplan för år 2003-2004 angavs bland annat målet att andelen kvinnliga chefer vid utlandsmyndigheterna (ambassadörer och generalkonsuler) skulle vara minst 30 % i december år 2004. Av tabellen nedan framgår andelen kvinnliga chefer vid utlandsmyndigheterna i december respektive år.

Chefer vid utlandsmyndigheter (ambassadörer och generalkonsuler)

	2001	2002	2003	2004
Kvinnor	19	19	26	32
Män	89	83	75	71
Andel kvinnor	18%	19%	26%	31%

I jämställdhetsplanen 2003-2004 angavs även att andelen kvinnor bland de kvalificerade tjänstebestämmningarna i oktober 2002 var; 36 % av departementsråden, 41 % av ambassadråden respektive ämnesråden och 51 % av kansliråden. Av tabellen nedan framgår motsvarande andelar för september år 2005. En viss utjämning har skett, även om målet med en jämn fördelning (definierat som 40-60 %) inte riktigt har uppnåtts vad gäller departementsråd.

	Kvinnor	Män	Andel kvinnor
Ämnesråd	94	132	42%
Kansliråd	291	238	55%
Departementsråd	112	180	38%
Ambassadråd	52	48	52%

Mentorprogram genomförs för såväl män som kvinnor inom hela Regeringskansliet. Inom de olika chefsprogrammen har mentorskapet lyfts fram. Utformningen av mentorprogrammen görs utifrån målgrupper och behov. Regeringskansliets chefsutbildningar utvärderas kontinuerligt.

En inventering har nyligen genomförts avseende departementens behov av mentorstöd för sina chefer, såväl kvinnliga som manliga. Analysen visade att programmen är uppskattade men att behovet varierar över tiden.

6. Rekrytering med avidentifierade ansökningshandlingar

I syfte att öka den etniska och kulturella mångfalden i Regeringskansliet påbörjades under hösten 2004 ett arbete med att undersöka möjligheten att kunna använda avidentifierade ansökningshandlingar i rekryteringsarbetet. De organisatoriska, administrativa, ekonomiska och juridiska förutsättningarna skulle belysas. Inga specifika befattningar har särskilt nämnts i uppdraget.

I juni 2005 tillsatte regeringen en kommitté (Fi 2005:05) (direktivnummer 2005:59) med uppdrag att analysera förutsättningarna för att använda ett system med avidentifierade ansökningshandlingar vid rekrytering inom offentlig sektor. Regeringskansliet avvaktar resultatet av kommitténs arbete som ska redovisas senast den 31 december 2005.

Bilaga 1.2**Förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

KOPLA

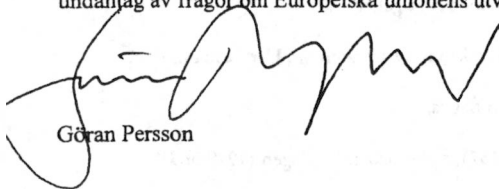
Förordnande
2005-04-07**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Statsministern förordnar statsrådet Bosse Ringholm att fr.o.m. den 12 april 2005 i statsministerns ställe föredra följande ärenden.

Förvaltnings- och lagstiftningsärenden

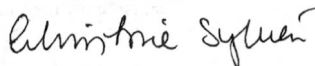
Förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller

europiska integrationsfrågor av horisontell karaktär, med undantag av frågor om Europeiska unionens utvidgning.

Göran Persson

Överensstämmelse
Således intygas

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande

2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Bosse Ringholm att från och med denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

riksdagen med undantag av ärenden om Utrikesnämnden,

rikets vapen och flagga,

vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369),

idrott.

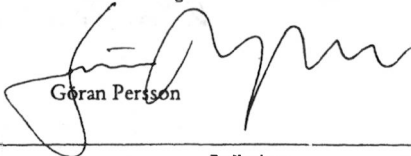
2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

grundlagarna — med undantag av tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen, lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område — riksdagsordningen, andra konstitutionella ämnen, statligt partistöd,

idrott.

Statsministern beslutar vidare att Valmyndigheten skall höra till statsrådet Ringholms ansvarsområde.

Göran Persson

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Christine Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande

2004-11-01

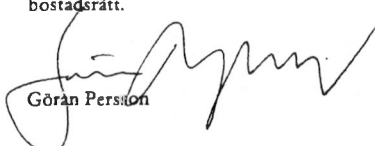
Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Mona Sahlin att från och med denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra lagstiftningsärenden som gäller

hyra,

förvärv och förvaltning av hyresfastigheter m.m.,

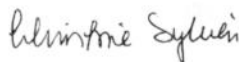
bostadsrätt.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Monstämning
att inlygas

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Kopia

Förordnande

2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Jens Orback att från och med denna dag i chefen för Justitiedepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, i den mån sådana frågor inte hör till något annat departement,

samordning och utveckling av frågor om de mänskliga rättigheterna på nationell nivå, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

föreningsväsendet i allmänhet,

folkrörelser,

allmänna samlingslokaler, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

storstadspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

invandras introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

främlingsfientlighet, rasism och homofobi,

4

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Tele 178 20 PREMIER S

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

invandrades introduktion i det svenska samhället och andra integrationspolitiska frågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

främlingsfientlighet, rasism och homofobi,

svenskt medborgarskap,

verksamhet som översättare och tolk,

nationella minoriteter i Sverige, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

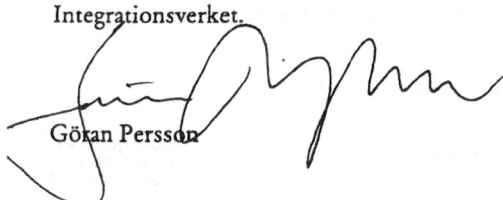
Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Orbacks ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning,

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

Nämnden mot diskriminering,

Integrationsverket.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Lillemor Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande

2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Thomas Östros att från och med denna dag i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

utrikeshandel och handelspolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och världshandelsorganisationen (WTO),

internationella tull- och handelsförhandlingar,

befrielse från tull,

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

vissa internationella byråer för handels- och råvarufrågor, internationell råvarulagring,

multinationella företag och internationella investeringar,

främjande av utländska investeringar i Sverige,

allmänna frågor om teknisk provning och kontroll samt standardisering,

genomförandet av EG:s inre marknad, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

5

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PRESTED S

exportfrämjande åtgärder utom vad gäller försvarsindustri,
 statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,
 internationella överenskommelser om allmänna villkor för
 exportkrediter,
 handelskamrar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

utrikeshandel, i den mån sådana ärenden inte hör till något
 annat departement,

det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i den
 mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och
 världshandelsorganisationen (WTO),

befrielse från tull,

obligatorisk kontroll genom teknisk provning, i den mån
 sådana ärenden inte hör till något annat departement,

genomförandet av EG:s inre marknad, i den mån sådana
 ärenden inte hör till något annat departement,

exportfrämjande åtgärder utom vad gäller försvarsindustri,

statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,

auktorisation av handelskamrar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Östros
 ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll,

SIS-Standardiseringen i Sverige,

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige,

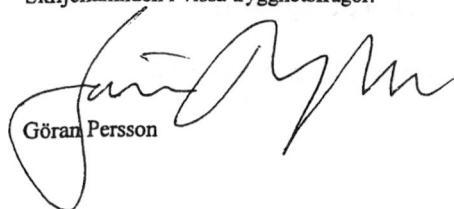
Kommerskollegium,

Exportkreditnämnden,

Statens pensionsverk,

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Kopia

Förordnande

2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ulrica Messing att från och med denna dag i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

förbud mot tillverkning och utförsel av krigsmateriel m.m.,

exportkontrollfrågor avseende produkter med såväl civil som militär användning.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

kontroll över tillverkningen av krigsmateriel och förbud mot utförsel av krigsmateriel m.m.,

exportkontrollfrågor avseende produkter med såväl civil som militär användning.

Statsministern beslutar vidare att Inspektionen för strategiska produkter skall höra till statsrådet Messings ansvarsområde.

 Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
 samtliga departement
 Regeringskansliets förvaltningsavdelning
 Riksdagen

Postadress
 100 33 Stockholm

Besöksadress
 Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
 Telefax 08-723 11 71
 Telefax 176 74 0000000 0

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22

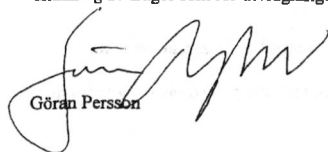
Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Bosse Ringholm att fr.o.m.
den 1 januari 2005 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra
följande ärenden.

Förvaltnings- och lagstiftningsärenden

Förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller

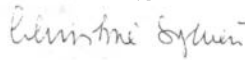
europiska integrationsfrågor av horisontell karaktär – med
undantag av frågor som rör utvidgningen av Europeiska unionen.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopiera för arkivering
med originalinlagor

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

Förordnande

2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Sven-Erik Österberg att från och med denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande valutapolitiska beslut,

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

offentlig upphandling,

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning,

länsstyrelserna,

länsindelningen,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

allmänna frågor om statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

övergripande frågor om informationsteknik (IT) inom statlig förvaltning,

statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Tele 178 20 PREMIER S

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning med undantag av övergripande lönepolitiska frågor,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen,

Sveriges administrativa indelning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

kommuner, landsting, kommunalförbund,

samhällsinformation.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

statens upplåning och skuldförvaltning,

offentlig upphandling,

finansmarknaden,

allmänna pensionsfonderna,

kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken,

länsstyrelserna,

ändrad regional ansvarsfördelning,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från staten för inkomst- och kostnadsutjämning till kommuner och landsting,

utjämningsavgifter till staten från kommuner och landsting,

arbetstagare i offentliga anställningar,

Sveriges indelning i kommuner och landsting,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Österbergs ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,

Finansinspektionen,

Krigsförsäkringsnämnden,

Arbetsgivarverket,

allmänna pensionsfonderna,

Styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank,

Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa,

Insättningsgarantinämnden,

Nämnden för offentlig upphandling,

Nämnden för elektronisk förvaltning,

länsstyrelserna,

Premiepensionsmyndigheten,

Datainspektionen,

Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd,

Statskontoret, Statens personadressregisternämnd,

Statistiska centralbyrån,

Statens utlandslönenämnd,

Statens ansvarsnämnd,

Statens kvalitets- och kompetensråd,

Offentliga sektorns särskilda nämnd,

Trygghetsstiftelsen,

rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

arbetstagare i offentliga anställningar.

kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Österbergs ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,

Finansinspektionen,

Krigsförsäkringsnämnden,

Arbetsgivarverket,

allmänna pensionsfonderna,

Styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank,

Styrelsen för sparbankernas säkeretskassa,

Insättningsgarantinämnden,

Nämnden för offentlig upphandling,

Nämnden för elektronisk förvaltning,

länsstyrelserna,

Premiepensionsmyndigheten,

Datainspektionen,

Kammarkollegiet, Statens skaderegleringsnämnd,

Statskontoret, Statens personadressregisternämnd,

Statistiska centralbyrån,

Statens utlandslönenämnd,

Statens ansvarsnämnd,

Statens kvalitets- och kompetensråd,

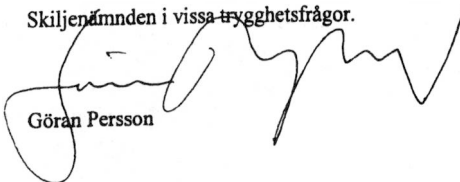
Offentliga sektorns särskilda nämnd,

Trygghetsstiftelsen,

Statens pensionsverk,

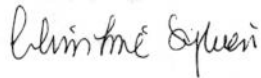
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande

2004-12-22

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Sven-Erik Österberg att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande valutapolitiska beslut,

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

offentlig upphandling,

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning,

länsstyrelserna,

länsindelningen,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunalekonomisk utjämning,

allmänna frågor om statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

övergripande frågor om informationsteknik (IT) inom statlig förvaltning,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telea 178 20 PREMIER S

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning med undantag av övergripande lönepolitiska frågor,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen,

Sveriges indelning i kommuner och landsting,

kommuner, landsting, kommunalförbund,

samhällsinformation.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

Premiepensionsmyndighetens verksamhet och förvaltningen av premiepensionskapital,

statens upplåning och skuldförvaltning,

offentlig upphandling,

finansmarknaden,

allmänna pensionsfonderna,

kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken,

länsstyrelserna,

ändrad regional ansvarsfördelning,

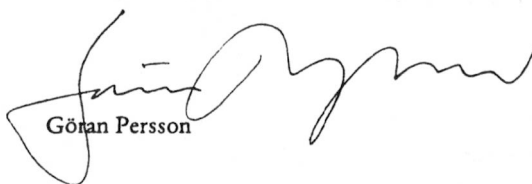
kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunalekonomisk utjämning,

rationalisering inom statsförvaltningen,

statistik, folk- och bostadsräkningar,

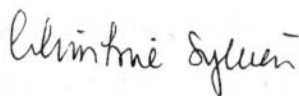
Sveriges exportråd,
handelssekreterare,
auktoriserade handelskamrar,
AB Svensk Exportkredit.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Bosse Ringholm att från och med denna dag i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

lotterier, totalisatorspel.

2. Lagstiftningsärenden

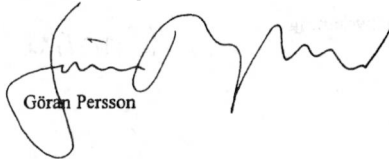
Lagstiftningsärenden som gäller

lotterier med undantag av lagstiftning om anordnande av visst automatspel.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Ringholms ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Lotteriinspektionen,

AB Svenska Spel.

Göran Persson

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
T-tal 178 20 PREMIER

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Christine Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Bosse Ringholm att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

lotterier, totalisatorspel.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

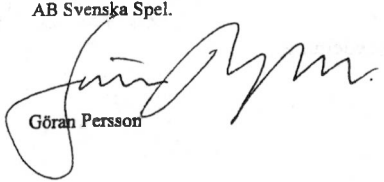
lotterier,

anordnande av visst automatspel.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Ringholms ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Lotteriinspektionen,

AB Svenska Spel.

Göran Persson

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Kopia till

**Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen**

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Lennart Sjölin

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Lena Hallengren att från och med denna dag i chefen för Kulturdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

trossamfund,

begravningsväsendet.

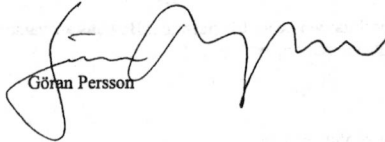
2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

trossamfund,

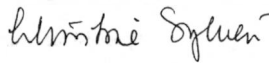
begravningsväsendet.

Statsministern beslutar vidare att Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund skall höra till statsrådet Hallengrens ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Faksimil 08-723 11 71

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Ibrahim Baylan att från och med denna dag i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet, och därtill anslutande särskilda utbildningsformer, dock inte förskoleklassen och skolväsendet för vuxna,

fristående skolor.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet, och därtill anslutande särskilda utbildningsformer, dock inte förskoleklassen och skolväsendet för vuxna,

fristående skolor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Baylans ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Statens skolverk,

Myndigheten för skolutveckling,

Specialpedagogiska institutet,

Skolväsendets överklagandenämnd,

det offentliga skolväsendet,

Specialskolemyndigheten,

Sameskolstyrelsen,

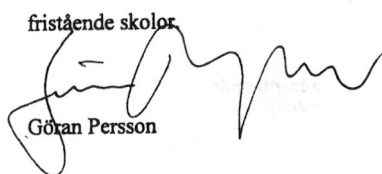
Nämnden för Rh-anpassad utbildning,

Förordnandress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

fristående skolor

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Blomkvist Sylwan

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 17 december 2003 förordnar statsministern statsrådet Lena Hallengren att från och med denna dag i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

förskoleklassen,

förskoleverksamhet,

kvalificerad yrkesutbildning,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

kompletterande utbildningar,

studiestöd och andra studiesociala frågor,

övergripande ungdomspolitiska frågor,

stöd ur Allmänna arvsfonden för att främja verksamhet till förmån för ungdomar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

förskoleklassen,

förskoleverksamhet,

kvalificerad yrkesutbildning,

5

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

kompletterande utbildningar,

studiestöd och andra studiesociala frågor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Hallengrens ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Nationellt centrum för flexibelt lärande,

Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning,

Folkbildningsrådet,

Centrala studiestödsnämnden,

Överklagandenämnden för studiestöd,

Ungdomsstyrelsen,

enskilda anordnare av förskoleverksamhet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Elmari Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Ibrahim Baylan att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Utbildnings- och kulturdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet och därtill anslutande särskilda utbildningsformer, dock inte förskoleklassen och skolväsendet för vuxna,

fristående skolor.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet och därtill anslutande särskilda utbildningsformer, dock inte förskoleklassen och skolväsendet för vuxna,

fristående skolor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Baylans ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Statens skolverk,

Myndigheten för skolutveckling,

Specialpedagogiska institutet,

Skolväsendets överklagandenämnd,

det offentliga skolväsendet,

Specialskolmyndigheten,

Sameskolstyrelsen,

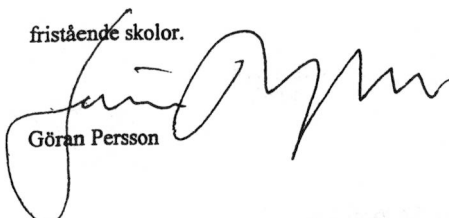
Nämnden för Rh-anpassad utbildning,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

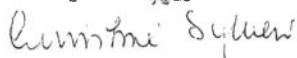
fristående skolor.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Lena Hallengren att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Utbildnings- och kulturdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

förskoleklassen,

förskoleverksamhet,

kvalificerad yrkesutbildning,

frivilligt folkbildningsarbete,

det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,

kompletterande utbildningar,

studiestöd och andra studiesociala frågor,

övergripande ungdomspolitiska frågor,

trossamfund,

begravningsväsendet.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

förskoleklassen,

förskoleverksamhet,

Föradress
103 33 Stockholm

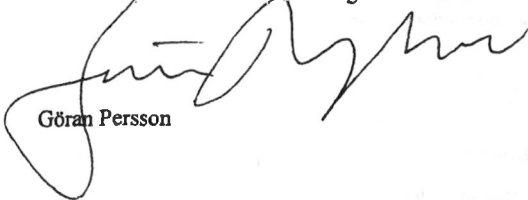
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

kvalificerad yrkesutbildning,
frivilligt folkbildningsarbete,
det offentliga skolväsendet för vuxna,
utbildning vid Nationellt centrum för flexibelt lärande,
kompletterande utbildningar,
studiestöd och andra studiesociala frågor,
trossamfund,
begravningsväsendet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Hallengrens ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Nationellt centrum för flexibelt lärande,
Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning,
Folkbildningsrådet,
Centrala studiestödsnämnden,
Överklagandenämnden för studiestöd,
Ungdomsstyrelsen,
enskilda anordnare av förskoleverksamhet,
Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopias överensstämmelse
med originalet intygas

Christine Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Lena Sommestad att från och med denna dag i chefen för Miljödepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

miljöbalken, bl.a. frågor om naturvård, biologisk mångfald och skydd av naturen, vatten- och luftvård, vattenverksamhet, miljöfarlig verksamhet, avfallshantering och kretsloppsfrågor, kemikaliekontroll samt frågor om genteknik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

friluftsliv,

miljöforskning,

miljöfrågor som kräver särskild samordning,

avgasfrågor för motorfordon och arbetsmaskiner,

lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och lagen (1976:997) om vattenförbund, i den mån sådana ärenden inte tillhör något annat departement,

meteorologiska, hydrologiska och oceanografiska undersökningar,

strålskydd,

kärnteknisk verksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

miljöbalken,

särskilda bestämmelser om vattenverksamhet,

Sveriges ekonomiska zon,

7

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

svensk verksamhet i Antarktis,

avgasfrågor för motorfordon och arbetsmaskiner,

ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

strålskydd,

kärnteknisk verksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

atomansvarighet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Somnests ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Naturvårdsverket,

Kemikalieinspektionen,

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut,

Stiftelsen Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning,

Stiftelsen för Internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet,

Stockholms internationella miljöinstitut,

Finsk-svenska gränsälvscommissionen,

Statens strålskyddsinstitut,

Statens kärnkraftinspektion,

de lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar,

Kärnavfallsfondens styrelse,

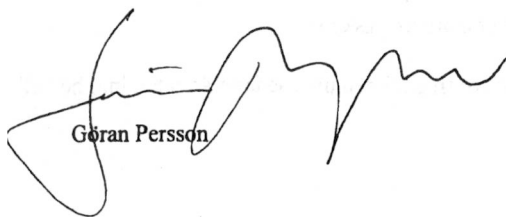
Statens institut för ekologisk hållbarhet,

Miljöskadeförsäkringens skadenämnd,

Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet,

3

Sydkraft SAKAB AB.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Personlig
100,000

Christina Sylwan

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Lena Sommestad att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

miljöbalken, bl.a. frågor om naturvård, biologisk mångfald och skydd av naturen, vatten- och luftvård, vattenverksamhet, miljöfarlig verksamhet, avfallshantering och kretsloppsfrågor, kemikaliekontroll samt frågor om genteknik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

friluftsliv,

miljöforskning,

miljöfrågor som kräver särskild samordning,

avgasfrågor för motorfordon och arbetsmaskiner,

lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och lagen (1976:997) om vattenförbund, i den mån sådana ärenden inte tillhör något annat departement,

meteorologiska, hydrologiska och oceanografiska undersökningar,

strålskydd,

kärnteknisk verksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

klimatinvesteringsprogram.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

miljöbalken,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

särskilda bestämmelser om vattenverksamhet,

Sveriges ekonomiska zon,

svensk verksamhet i Antarktis,

avgasfrågor för motorfordon och arbetsmaskiner,

strålskydd,

kärnteknisk verksamhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

atomansvarighet,

statliga investeringsbidrag till klimatinvesteringsprogram.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sommarströms ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Naturvårdsverket,

Kemikalieinspektionen,

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut,

Stiftelsen Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning,

Stiftelsen för Internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet,

Stockholms internationella miljöinstitut,

Finsk-svenska gränsälvscommissionen,

Statens strålskyddsinstitut,

Statens kärnkraftinspektion,

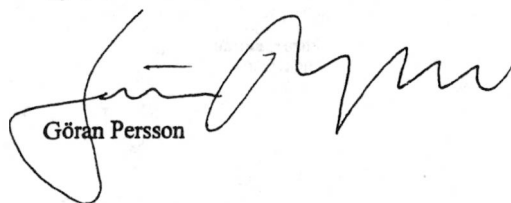
de lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar,

Kärnavfallsfondens styrelse,

Miljöskadeförsäkringens skadenämnd,

Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet,

Sydkraft SAKAB AB.

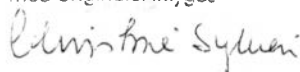

Göran Persson

Kopia till

**Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen**

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 17 december 2003 förordnar statsministern statsrådet Hans Karlsson att från och med denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

arbetsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program och andra arbetsmarknadspolitiska frågor, arbetslöshetsersättning,

arbetsanpassning, arbetslivsinriktad rehabilitering, och andra arbetsmarknadspolitiska frågor som gäller personer med arbetshandikapp,

statlig lönegaranti vid konkurs,

arbetsmiljö, arbetstid,

arbetsrätt och andra arbetslivsfrågor för arbetsmarknaden i dess helhet, utom såvitt avser särskilda bestämmelser om offentlig anställning,

Internationella arbetsorganisationen (ILO),

diskriminering i arbetslivet, utom såvitt avser diskriminering på grund av etnicitet eller religiös tillhörighet.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

arbetsförmedling, arbetsmarknadspolitik, arbetslöshetsersättning,

arbetsanpassning, arbetslivsinriktad rehabilitering, och andra arbetsmarknadspolitiska frågor som gäller personer med arbetshandikapp,

statlig lönegaranti vid konkurs,

arbetsmiljö, arbetstid,

2

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

förhandlingar, kollektivavtal, facklig verksamhet, medbestämmande, styrelserepresentation för de anställda samt andra kollektivt arbetsrättsliga frågor,

anställningsskydd, ledighet från anställning, semester och andra frågor om enskilda anställningsavtal, utom såvitt avser särskilda bestämmelser om offentlig anställning,

diskriminering i arbetslivet, utom såvitt avser diskriminering på grund av etnicitet eller religiös tillhörighet,

arbetstagares uppfinningar,

arbetstvister.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Karlssons ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet),

Arbetsmarknadsstyrelsen, länsarbetsnämnderna,

Stiftelsen utbildning Nordkalotten,

Arbetslivsinstitutet,

Arbetsmiljöverket,

Arbetsdomstolen,

Medlingsinstitutet,

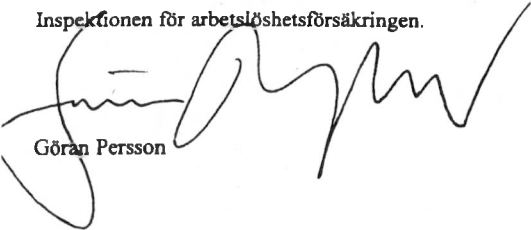
Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar,

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor,

ILO-kommittén,

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering,

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Christine Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 17 december 2003 förordnar statsministern statsrådet Ulrica Messing att från och med denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmänna frågor om användningen av informationsteknik (IT), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

infrastruktur för informationsteknik (IT),

elektronisk kommunikation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, postkommunikationer,

vägar, broar och färjor, vägtrafik, fordons utrustning och beskaflenhet,

förarbehörighet samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands,

bidrag till kollektiv persontrafik,

upphandling av persontrafik,

transportbidrag,

överlastavgift,

sjöfart, farleder och hamnar, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg, befäl på handelsfartyg och fiskefartyg, skeppsmätning, sjökarteverksamhet, lotsning, fyrar, sjöräddning, statens isbrytarverksamhet samt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, kanaler samt anställning och mönstring av sjömän,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telefax 178 20 00 11 71

transport- och kommunikationsforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

distribution av radioprogram, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mark och byggnader för Statens järnvägar, Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

regional utvecklingspolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik samt frågor rörande regional utvecklingsplanering (ESDP), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mineralfrågor, geologisk undersökning,

skogsbruk,

rekreation och turism, i den mån ärenden om turism inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbana,

järnvägs-, spårvägs- och tunnelbanetrafik,

postkommunikation,

elektronisk kommunikation,

informationsteknik (IT), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

vägar och vägtrafik,

väggavgifter,

sjöfart, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

utredning av olyckor,

9

förbud mot rundradiosändning på öppna havet,

mineralhantering, kontinentalsockeln, sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden,

regionala utvecklingsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

skogsbruk, virkesmätning, allmänningar,

kronotorp.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Messings ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Post- och telestyrelsen,

Statens järnvägar,

Banverket,

Järnvägsstyrelsen,

Stängselnämnden,

Vägverket,

Rikstrafiken,

Statens väg- och transportforskningsinstitut,

Sjöfartsverket,

Handelsflottans kultur- och fritidsråd,

Rederinämnden,

Luftfartsverket,

Flygplatsnämnden,

Statens institut för kommunikationsanalys,

Sveriges geologiska undersökning,

Bergsstaten,

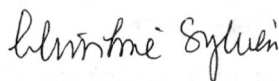
2

Skogsstyrelsen, skogsvårdsstyrelserna,
regionala utvecklingsbolag,
Stiftelsen Administrativ produktion i Malmfälten,
Glesbygdsverket,
Stiftelsen Norrlandsfonden,
Turistdelegationen,
A-banan Projekt AB,
Norrländ Center AB,
Statens Väg- och Baninvest AB,
Sveriges Rese- och Turistråd AB,
Öresundsbron och Svensk Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Hilma Sylven

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-12-22**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Med ändring av förordnandet den 1 november 2004 förordnar statsministern statsrådet Ulrica Messing att fr.o.m. den 1 januari 2005 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmänna frågor om användningen av informationsteknik (IT), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

infrastruktur för informationsteknik (IT),

elektronisk kommunikation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, postkommunikationer,

vägar, broar och färjor, vägtrafik, fordons utrustning och beskaflenhet,

förarbehörighet samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands,

bidrag till kollektiv persontrafik,

upphandling av persontrafik,

transportbidrag,

överlastavgift,

sjöfart, farleder och hamnar, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg, befäl på handelsfartyg och fiskefartyg, skeppsmätning, sjökarteverksamhet, lotsning, fyrar, sjöräddning, statens isbrytarverksamhet samt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, kanaler samt anställning och mönstring av sjömän,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

transport- och kommunikationsforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

distribution av radioprogram, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mark och byggnader för Statens järnvägar, Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

regional utvecklingspolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik samt frågor rörande regional utvecklingsplanering, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mineralfrågor, geologisk undersökning,

skogsbruk,

rekreation och turism, i den mån ärenden om turism inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbana,

järnvägs-, spårvägs- och tunnelbanetrafik,

postkommunikation,

elektronisk kommunikation,

informationsteknik (IT), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

vägar och vägtrafik,

väggavgifter,

sjöfart, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

utredning av olyckor,

förbud mot rundradiosändning på öppna havet,

mineralhantering, kontinentalsockeln, sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden,

regionala utvecklingsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

EG:s struktur- och regionalpolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

skogsbruk, virkesmätning, allmänningar,

kronotorp.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Messings ansvarsområde skall höra följande myndigheter och organ:

Post- och telestyrelsen,

Statens järnvägar,

Banverket,

Järnvägsstyrelsen,

Stängselnämnden,

Vägverket,

Rikstrafiken,

Statens väg- och transportforskningsinstitut,

Sjöfartsverket,

Handelsflottans kultur- och fritidsråd,

Rederinämnden,

Luftfartsverket,

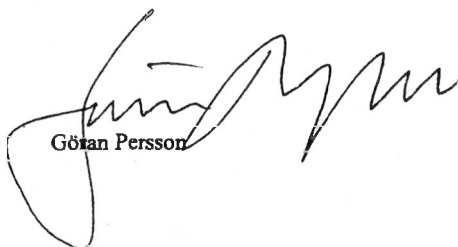
Luftfartsstyrelsen,

Statens institut för kommunikationsanalys,

Sveriges geologiska undersökning,

Bergsstaten,

Skogsstyrelsen, skogsvårdsstyrelserna,
regionala utvecklingsbolag,
Stiftelsen Administrativ produktion i Malmfälten,
Glesbygdsverket,
Stiftelsen Norrlandsfonden,
Turistdelegationen,
A-banan Projekt AB,
Norrland Center AB,
Statens Väg- och Baninvest AB,
Sveriges Rese- och Turistråd AB,
Öresundsbron och Svensk Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Linné Sylva

STATSMINISTERN

Kopia

Förordnande
2004-11-01Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Jens Orback att från och med denna dag i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra förvaltnings- och lagstiftningsärenden som gäller jämställdhet mellan kvinnor och män.

Statsministern beslutar vidare att Jämställdhetsombudsmannen och Jämställdhetsnämnden skall höra till statsrådet Orbacks ansvarsområde.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Christina Sylwan

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

STATSMINISTERN

Förordnande
2004-11-01

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Leif Pagrotsky att från och med denna dag i respektive departementschefes ställe föredra ärenden om samordning av forskning och därmed sammanhängande budgetfrågor.

Statsministern beslutar vidare att följande myndigheter och organ skall höra till statsrådet Pagrotskys ansvarsområde:

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap,

Stiftelsen för vård och allergiforskning,

Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning,

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande,

Verket för innovationssystem.

Detta förordnande skall gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Ärenden som rör de myndigheter och organ som här har angetts skall beredas i samråd med ett statsråd i det departement som myndigheten eller organet hör till enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Heléne Sylven

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telefax 178 70 00 FAXEN 6

STATSMINISTERN

KOPERA

Förordnande
2004-11-01Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministern förordnar statsrådet Thomas Östros att från och med denna dag i respektive departementschef's ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens företagsäggande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik eller avser styrelsenomineringar.

Detta förordnande skall gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telex 178 20 PREMIER S

Bilaga 3.1.1

Regeringsbeslut 2004-10-21

REGERINGEN

Regeringsbeslut 8

2004-10-21 S2004/4066/FH

Socialdepartementet

Vägverket
781 87 BORLÄNGE

Medel för insatser inom ramen för samarbetet mellan Sverige och Sydafrika

Regeringens beslut

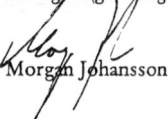
Regeringen beviljar 1 499 800 kronor för genomförande av samarbete inom området Injury Prevention och HIV/AIDS fram till och med mars 2005 inom ramen för Hälsoforum och i enlighet med projektbeskrivning. Medlen skall efter rekvisition utbetalas av Regeringskansliet (Socialdepartementet) av tillgängliga medel för Hälsoforum. Medel som inte används för avsett ändamål skall återbetalas.

En delredovisning av genomförande och resultat skall lämnas till Socialdepartementet senast den 15 november 2004 samt slutredovisning då arbetet är slutfört.

Ärendet

Inom ramen för Hälsoforum, samarbetet mellan Sverige och Sydafrika inom folkhälsoområdet, har ett antal områden identifierats som särskilt angelägna för ett samarbete. Hälsoforum innebär en politisk dialog som syftar till att stödja och utveckla samarbete mellan svenska och sydafrikanska myndigheter inom hälsoområdet. Sida har genom avtal med Regeringskansliet, Socialdepartementet, avsatt medel för en treårsperiod om totalt 10 miljoner kronor för arbetet med Hälsoforum. Delar av dessa medel används för stöd till samarbete mellan svenska och sydafrikanska myndigheter. För 2004/2005 har 3 168 436 kronor utbetalats till Socialdepartementet.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Helena von Knorring

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Friedsgatan 8

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 91

E post: registrator@social.ministry.se

Kopia till

Finansdepartementet – Budgetavdelningen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Regeringskansliets internrevision
Riksrevisionen
Vägverket, Bo Henrikson

Bilaga 3.1.2**Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07**

REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

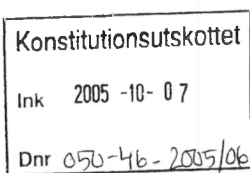
SB2005/9009

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa förvaltningsärenden –
Samarbetet mellan Sverige och Sydafrika**

Härmed överlämnas en inom Socialdepartementet upprättad
promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Erna Zelmin, Socialdepartementet, tfn 08-405 33 79.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2005-10-07

Socialdepartementet

Statsrådsberedningen inför svar till
Sveriges Riksdag*Enheten för folkhälsa**Departementssekreterare**Helena von Knorring**Telefon 08-405 39 32**Mobil 070-615 39 32**Telefax 08-411 96 47**E-post helena.von-knorring@social.ministry.se***Granskningsärende Vissa förvaltningsärenden – Samarbetet mellan Sverige och Sydafrika (Dnr 050-46-2005/06)**

Denna promemoria har upprättats med anledning av att konstitutionsutskottet begärt svar på följande frågor:

1. Av vilken anledning används konstruktionen med avtal myndigheter emellan i stället för regeringens ekonomiska styrning av de medel staten disponerar för t.ex. internationellt bistånd?
2. Vilken kommentar i övrigt kan ovanstående redovisning ge anledning till?

Anledningen till överenskommelsen mellan Sida och Regeringskansliet är att Sida har bedömt att det finns ett biståndsintresse att främja ett samarbete som kan underlätta en utfasning av biståndet till Sydafrika. Sida har önskat en överenskommelse som reglerar användningen av biståndsmedlen för Hälsoforum. Överenskommelsen innebär att Sida betalar 10 miljoner kronor för perioden 2003–2006 till Socialdepartementet för genomförandet av Hälsoforum.

Trots att en överenskommelse med en sådan innebörd naturligtvis inte är rättsligt bindande fyller den ändå en viktig funktion genom att uttrycka en för alla berörda gemensam vilja. Liknande arrangemang finns på andra områden. Enligt 46 § andra stycket förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet gäller t.ex. att Regeringskansliets förvaltningsavdelning får sköta begränsade förvaltningsuppgifter åt andra statliga myndigheter efter avtal om detta mellan Regeringskansliet och den andra myndigheten.

Ett bemyndigande för Sida att bestämma och träffa överenskommelser om hur biståndsmedel skall användas i ett fall som detta finns i regeringens beslut om regleringsbrev till Sida. I regleringsbrevet för 2005 (UD2004/10305/GU) anges att Sida, utan regeringens medgivande, får fatta beslut om högst 50 000 000 kronor per insats och för beslut i enlighet med land- och samarbetsstrategi eller motsvarande krävs inte regeringens medgivande.

Regeringen har beslutat om en Landstrategi för åren 2004–2008 och samarbetsavtal för utvecklingssamarbetet med Sydafrika. Landstrategin anger riktlinjer som styr utvecklingssamarbetet med Sydafrika (UD2004/31413/AF). Hälsoforum utgör en del av den nuvarande landstrategin och ligger även i linje med den tidigare landstrategin för Sydafrika. Dessutom anger strategin att flera bilaterala forum kan bli aktuella, med Hälsoforum som förebild.

Vidare finns i Sidas instruktion (1995:869) inskrivet att Sida särskilt skall ta tillvara erfarenheter och kunskaper i det svenska samhället inom förvaltning, näringsliv, fackföreningsrörelse och övriga organisationer i utvecklingssamarbetet.

Hälsoforum återrapporteras till riksdagen dels i budgetpropositioner, dels i skrivelsen om Sveriges politik för global utveckling enligt följande.

Som KU har noterat innehåller budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1) under utgiftsområde 9 en redogörelse för Hälsoforum.

I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1) utgiftsområde 9, anges att Sverige och Sydafrika har inlett ett unikt samarbete inom hälsoområdet. Utgångspunkten är att ersätta det tidigare biståndsarbetet med ett ömsesidigt samarbete mellan departement och myndigheter. Från Sveriges sida deltar Smittskyddsinstitutet, Statens Beredning för medicinsk utvärdering, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut och Vägverket samt Sida. (sid. 72)

För utgiftsområde 7 (volym 4) står om utvecklingssamarbete med Afrika, Asien, Latinamerika samt Östeuropa och Centralasien att gällande styrdokument i form av region- och landstrategier framgår av bilaga 2. (sid. 41). I bilaga 2 sid. 5 om befintliga och planerade landstrategier, anges Landstrategin för Sydafrika 2004–2008, där Hälsoforum utgör en del.

Även i skrivelsen Sveriges politik för global utveckling (Skr. 2004/05:4), avsnittet om politiken för social omsorg och folkhälsa, redovisas arbetet med Hälsoforum.

Bilaga 3.2.1

Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07

REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

SB2005/9008

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 07

Dnr 050-46-2005/06

Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa förvaltningsärenden – Medel ur Allmänna arvsfonden

Härmed överlämnas en inom Socialdepartementet upprättad
promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och
rättschefen Erna Zelmin, Socialdepartementet, tfn 08-405 33 79.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@ommeminstler.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2005-10-03

Socialdepartementet

Statsrådsberedningen inför svar till
Sveriges Riksdag

Enheten för sociala tjänster

Kansliråd

Eva Lisskar-Dahlgren

Telefon 08-405 37 52

Telefax 08-10 36 33

Granskningsärende Vissa förvaltningsärenden – Medel ur Allmänna arvsfonden (Dnr 050-46-2005/06)

Konstitutionsutskottet har enligt 12 kap. 1 § regeringsformen inlett en granskning avseende utdelade medel inom Socialdepartementets område avseende Allmänna arvsfonden. Utskottet beslutade att genom en skrivelse till Regeringskansliet, begära svar på följande frågor.

1. Finns det någon särskild anledning till att regeringen den 17 juni 2004 beslutade om medel ur Allmänna arvsfonden som under en treårsperiod avsågs att uppgå till sammanlagt 60 miljoner kronor? Detta mot bakgrund av att riksdagen på regeringens förslag fattat beslut om att stärka Arvsfondsdelegationens ställning från den 1 juli 2004 i förhållande till regeringen och det i propositionen anförts bl.a. att regeringen inte skall besluta om särskilda satsningar samt att prioriteringar skall kommuniceras genom regeringens skrivelse till riksdagen?
2. På vilken grund kommer beslut om medel för de återstående två åren av den treåriga projektiden att fattas?
3. Vilken kommentar i övrigt kan ovanstående redovisning ge anledning till?

Regeringskansliet lämnar följande svar på Konstitutionsutskottets frågor.

Regeringen beslutade, helt i enlighet med gällande regelverk, den 17 juni 2004 (S2004/4748/STa) om att ställa 20 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden till Arvsfondsdelegationens förfogande. Beloppet avsåg det första året av en treårig projektid. Medlen skulle fördelas till projekt för utveckling av barns och ungdomars möjligheter till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande.

Bakgrunden till satsningen var den skrivelse som regeringen presenterade för riksdagen med redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret (skr. 2003/04:125, bet. 2004/05:SoU2). I skrivelsen angav regeringen bland annat prioriterade områden för stöd ur Allmänna arvsfonden. Ett område som regeringen angav såsom prioriterat var utvecklingen av ungdomars möjligheter att uttrycka sig genom kulturella och konstnärliga medel.

Regeringen hade alltså redan första april 2004 för riksdagen angivit kommande inriktning och prioriterade områden för stöd ur Allmänna arvsfonden och ansåg det angeläget att satsningen snarast påbörjades i enlighet med redovisningen i skrivelsen. Det skulle inte ha gagnat fondens målgrupper att avvakta beslut om Arvsfondsdelegationen och dess nya ställning samt etablering av delegationen och verksamheten, eftersom det hade fördröjt satsningens igångsättande avsevärt.

Det är Arvsfondsdelegationen som fattar beslut om satsningens fortsatta verksamhet och stöd. Arvsfondsdelegationen kommer att besluta om de projekt som beviljas stöd inom ramen för den treåriga satsningen. Skulle Arvsfondsdelegationen finna att satsningen bör utökas, avbrytas eller att inriktningen bör ändras, har delegationen möjlighet att fatta sådana beslut. Om ingen sådan förändring bedöms nödvändig kommer besluten att fattas i enlighet med det beslut som regeringen fattade den 17 juni 2004.

Bilaga 3.3.1**Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07**REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

SB2005/9007

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 07

Dnr 050-47-2005/06

Konstitutionsutskottets granskningsärende Dokumentation och aktbildning

Härmed överlämnas en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Dag Ekman, Näringsdepartementet, tfn 08-405 12 20.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2005-10-04

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren

Sven-Eric Söder

KU:s granskningsärende Dokumentation och aktbildning
(RD dnr 050-47-2005/06)

Jag får härmed lämna följande underlag för svar till konstitutionsutskottet. Svaren utgår från de rutiner som i princip tillämpas för dokumentation och aktbildning vid förvaltning av de hel- och delägda statliga bolag som förvaltas av Regeringskansliet. Vissa avvikelser från de beskrivna rutinerna kan dock förekomma.

Med ägarförvaltning avses nedan den ägarförvaltning som regeringen och Regeringskansliet ansvarar för i fråga om de statliga bolagen.

Regeringen har i budgetpropositionen, prop. 2005/06:1, utgiftsområde 24, sid. 52-61 redogjort för beslutsformer angående de statliga bolagen. Härav framgår bl. a. att inom Regeringskansliet för närvarande bereds riktlinjer vad gäller bl.a. krav på dokumentation vid ägarstyrningen.

Fråga 1

Hur dokumenteras ägarförvaltningens styrning av statliga bolag? I vilka fall sker ingen dokumentation av sådan styrning?

För varje bolag upprättas per år ett ärende, en årsakt, till vilken handlingar angående förvaltningen av bolaget löpande förs.

Om ägarförvaltningen driver ett särskilt projekt avseende ett bolag, t.ex. försäljning av del av ett aktieinnehav i ett bolag, handläggs detta som ett särskilt ärende.

Med stöd av dels bemyndiganden från regeringen till det för bolaget ansvariga statsrådet att företräda ägaren på bolagsstämma, dels det löpande beredningsansvaret som statsrådet har för bolaget, förmedlar statsrådet regeringens inställning i väsentliga frågor rörande bolagen.

Styrning av bolagen sker såväl genom formella som informella beslut. De senare dokumenteras regelmässigt.

Formella beslut kan t.ex. fattas inför bolagsstämma då ett befullmäktigat ombud för aktieägaren staten genom beslutet får en instruktion att rösta för aktieägaren på visst sätt. Det kan röra frågor om utdelning, ansvarsfrihet samt övriga frågor som enligt aktiebolagslagen (1975:1385) ankommer på stämman att fatta beslut om.

Så kallad informell styrning dokumenteras genom att kontakter mellan ägarförvaltningen och bolaget redovisas i promemorior eller genom anteckning i bolagets årsakt. Även formella beslut kan förekomma när det gäller styrning av detta slag.

Fråga 2

Hur hålls handlingar rörande ägarförvaltningens styrning av statliga bolag ordnade? Redovisningen bör omfatta såväl allmänna som icke allmänna handlingar.

Handlingar rörande ägarförvaltningens styrning av de statliga bolagen förvaras i respektive bolags årsakt. Sådana handlingar kan även hållas ordnade i ett elektroniskt bibliotek eller på annat lämpligt sätt. Detta gäller såväl allmänna som icke allmänna handlingar.

Fråga 3

Vilka handlingar avseende ägarförvaltningens styrning av statliga bolag tas om hand för arkivering? Vilka handlingar av det aktuella slaget tas inte om hand för arkivering?

I samband med att ärendet avslutas rensas handlingarna i ärendet. Ägarförvaltningen tar då ställning till vilka handlingar, förutom de allmänna, som skall omhändertas för arkivering. Detta innebär att sådana interna handlingar som innehåller uppgifter av betydelse för ärendet förs till akten. Det kan gälla interna promemorior, analyser och anteckningar av olika slag som antingen förvaras i akten eller på annat håll. I samband med att ärendet avslutas förs även handlingar från t.ex. elektroniska bibliotek till akten. Övrigt internt material rensas.

Sven-Eric Söder

Bilaga 4.1**Promemoria från Riksdagens Utredningstjänst 2005-09-08**

UTREDNINGSTJÄNSTEN

Josefina Erikson

Tfn: 08-786 6730

SVERIGES
RIKSDAG

PM 2005-09-08

Regelförenkling-ett underlag till Konstitutionsutskottet

I promemorian görs en översiktlig genomgång av regeringens arbete med regelförenkling sedan mitten av 1980-talet. De områden som berörs är regelförenkling inom den offentliga sektorn, regelförenkling med inriktning på små företag, regelförenkling inom EU samt språkvård av offentliga texter.

I olika sammanhang används olika termer för att beteckna arbetet med att förbättra och förenkla regler. Regelförenkling, regelreformer och regelförbättring förekommer. Termerna förefaller oftast användas som synonymer. Regelförenkling kan åsyfta olika aspekter av reglerna så som språket, formen, sakinnehållet eller tillgängligheten.

Arbetet med att ompröva regler beskrivs år 2005 av regeringen enligt följande:

Syftet med detta arbete är främst att bättre anpassa reglerna till de aktuella målen för verksamheten men även att så långt det går begränsa antalet regler. Till regelarbetet hör också att få en bättre struktur i reglerna och ett enkelt och klart språk (Skr. 2004/05:75).

Huvudsakligen sker regeringskansliets arbete med regelförenkling genom Justitiedepartementets granskning av regeringsbeslut. Innan granskning av ett textutkast har skett får varken tryckning, överlämnande till lagrådet eller andra offentliggöranden ske. Granskningen inriktas på konstitutionella frågor, andra centrala rättsliga frågor, författningstekniska frågor samt språklig utformning. Granskningsarbetet beskrivs i en rad pm framställda av Statsrådsberedningen¹ (Skr. 2004/05:75).

Regelförenkling inom den offentliga sektorn

År 1984 presenterade regeringen en proposition om förenkling av myndigheternas föreskrifter, anvisningar och råd (Prop. 1983/84:119). I och med propositionen inleddes arbetet för att få fram enklare och klarare regler inom den offentliga sektorn samt att få en överblick över det statliga regelbeståndet. Arbetet innebar bl.a. att föråldrade regler skulle rensas ut, att krångliga regler skulle saneras och att nya regler skulle utformas på ett lättförståeligt sätt (Prop. 86/87:100 bil 2).

Bakgrunden till propositionen var enligt regeringen en ökad kritik mot den omfattande regelgivningen i samhället. Utvecklingen mot ramlagstiftning

¹ Samtliga pm finns intagna i Ds 1998:52.

hade medfört att detaljregleringen hamnade utanför lagstiftarens direkta kontroll och kritik riktades särskilt mot de regler som beslutades av myndigheter under regeringen. Mängden regler medförde vidare att regelbeståndet blev svåröverskådligt. Dessutom fanns oklarheter i den terminologi som användes, något som resulterade i svårigheter att veta om en lag var bindande eller att betrakta som ett råd (Prop. 1983/84: 119, s. 3).

Strävan efter förenklingar skulle omfatta alla nivåer i regelgivningen. Framförallt åsyftade åtgärdsförslagen regler av extern karaktär som riktar sig till allmänheten, till andra myndigheter, kommuner eller landsting (och inte regler som utgör interna arbetsföreskrifter för en myndighet) (Prop. 1983/84:119, s. 10).

De åtgärdsförslag som presenterades var bl.a. återhållsamhet med nya bemyndigande, en översyn av befintliga bemyndiganden, en klarare gräns mellan bindande och icke- bindande regler, klarare regelrubriker samt att en handbok för myndigheternas regelskrivning skulle utarbetas av statsrådsberedningen (Prop. 1983/84:119). Effekterna av regelförenklingsarbetet skulle bli färre regler, större rättssäkerhet, effektivare administration och ett mera medborgarvänligt samhälle (Skr. 1995/96:15).

Under beredningen av proposition 1983/84:119 uttalade riksdagen att regeringen i någon form skulle redovisa resultatet av arbetet med regelförenklingen. Så har också skett en gång om året med början år 1985.²

Förvaltningspolitiska kommissionen tillsattes i juni 1995 för att analysera om formerna för organisation och styrning av statlig förvaltning och verksamhet var ändamålsenliga. Betänkandet *I medborgarnas tjänst- En samlad förvaltningspolitik för staten* (SOU 1997:57) överlämnades till regeringen i mars 1997. Kommissionen framhåller där att regeringen har misslyckats med försöken att förenkla och minska antalet regler i samhället. Vidare menar kommissionen att tillväxten av myndighetsföreskrifter är ett centralt förvaltningspolitiskt problem (Prop. 1997/98:136).

Regelförenklingsarbetet med inriktning på små företag

Regeringens mål

Regeringen har sedan flera år tillbaka särskilt uppmärksammat regelförenklingsarbetet med inriktning på små företag. Sedan år 2000 redovisas regeringens regelförenklingsarbete med inriktning på små företag årligen i en särskild skrivelse.³ I den första skrivelsen från år 2000 beskrivs regeringens målsättning med regelförenklingsarbetet med inriktning på små företag:

Det övergripande målet för regeringens regelförenklingsarbete gentemot småföretagen är att förbättra små företags arbetsförutsättningar,

² Mellan år 1985 och år 1994 redovisades regelförenklingsarbetet i anknytning till budgetpropositionen. Sedan år 1995 har regeringen årligen presenterat en skrivelse som särskilt behandlar regelförenkling (n 75).

³ Skr 1999/2000:148 var den första. Numret ändras från år till år.

SVERIGES
RIKSDAG

konkurrensförmåga och villkor i övrigt för att åstadkomma en ökad sysselsättning och högre tillväxt.

Ett konkret delmål är att inom en treårsperiod tydligt minska regelverkens administrativa börda för småföretag. (...) Den administrativa bördan bör främst mätas som nedlagda timmar och kronor i småföretagen (Skr.1999/2000:148, s. 12).

Regeringens arbete

Ett viktigt verktyg i regeringens arbete med regelförenkling gentemot små företag är konsekvensanalyser av reglers effekter för små företag. Vid årsskiftet 1998/99 introducerade regeringen ett system för effektivare konsekvensanalyser. Syftet var att förstärka insatserna i regelförenklingsarbetet för att stödja de små företagen. Två nya förordningar infördes. Genom den nya kommittéförordningen (1998:1474) ställdes krav på utredningsväsendet att genomföra konsekvensanalyser av reglers effekter för små företags villkor. Myndigheterna under regeringen fick motsvarande krav genom förordning (1998:1820) om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor, även kallad SimpLex-förordningen. Enligt förordningen ska myndigheterna årligen rapportera till regeringen om det gångna verksamhetsårets arbete med särskilda konsekvensanalyser (Skr. 1998/99:75, Skr. 1999/2000: 148).

En statssekreterargrupp med ansvar för regelförenklingsarbetet inom Regeringskansliet tillsattes i samband med att förordningarna utfärdades. Gruppen uppdrogs att utarbeta riktlinjer för Regeringskansliet om motsvarande konsekvensanalyser. Regeringen beslöt dessutom att Näringsdepartementet skulle samordna, understödja och följa upp regelförenklingen med stöd av en permanent regelförenklingsgrupp, den s.k. SimpLex gruppen. Gruppen skulle bl.a. arbeta med att understödja utredningars, myndigheters och departementens konsekvensanalyser samt följa upp att regeringens beslut får ett effektivt genomslag. Gruppen ombildades efter en kort period till en egen enhet, SimpLex enheten. En företagspanel, Nybyggarna, inrättades som referensgrupp under år 1998 (Skr. 1998/99:75, Skr. 1999/2000: 148).

I oktober 1999 framställdes även av regeringskansliet en ny upplaga av kommittéhandboken (Ds 2000:1) som behandlar bl.a. konsekvensanalyser i författningsarbetet (Skr. 1999/2000:75).

I regeringens skrivelse om regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag från september 2003, rapporterar regeringen hur arbetet med konsekvensanalyser har fortskridit. Från och med april 2001 till och med april 2003 hade totalt 105 konsekvensanalyser genomförts inom regeringskansliet (Skr. 2003/04:8, s. 7). I skrivelsen framhålls att:

Kravet på konsekvensanalyser har lett till att de enskilda departementen i ökad utsträckning uppmärksammar förslagets effekter på små företag. Utöver detta bidrar SimpLex till att ytterligare lyfta fram och konkretisera dessa effekter. Regeringens bedömning är att detta sammantaget haft en avgörande betydelse

för den slutgiltiga utformningen av ett stort antal lagar och förordningar (Skr. 2003/04:8, s. 7).

Under hösten 2003 uppdrog regeringen samtliga departement och 45 myndigheter att göra en genomgång av lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som berör företagande. Syftet var att ta fram åtgärder som minskar den administrativa bördan för företagen (Skr. 2002/03:75). Så skedde också och i regeringens årliga skrivelse år 2004 presenterades en handlingsplan för att förenkla de befintliga reglerna och därmed minska den administrativa bördan för företagen. I handlingsplanen presenterades 291 konkreta åtgärdsförslag som tagits fram på myndighets- och departementsnivå. Samtliga åtgärder är tänkta att genomföras under mandatperioden. Näringsdepartementet kommer i framtiden att följa upp och uppdatera handlingsplanen tillsammans med Verket för Näringslivsutveckling (Nutek) (Skr. 2004/05:48).

Regeringen framhåller även i skrivelsen från år 2004 att konsekvensanalyserna måste förbättras. Som ett led i detta arbete har Nutek fr.o.m. januari 2005 fått rollen som regelförbättringsmyndighet och därmed ska Nutek ta ansvar för konsekvensanalyserna som andra myndigheter gör samt ge råd och stöd. Nutek har särskilt ansvar för det arbete med regelförbättring som bedrivs utanför regeringskansliet. Arbetet sker förebyggande samt genom att myndigheterna kontinuerligt ser över sina författningar (Skr. 2004/05:48, Skr. 2004/05:75).

I anslutning till handlingsplanen presenterades även en metod för att mäta den administrativa bördan för små företag. Mätmetoden hade tagits fram på uppdrag av regeringen för att mäta företagens administrativa börda med kvantitativa mått, d.v.s. i kostnader. På så vis skulle jämförelser över tid kunna göras. Nutek fick i uppdrag att genomföra mätningar av årsredovisningslagen (1995:1554), inkomstskattelagen (1999:1229) och därtill angränsande lagar, skattebetalningslagen (1997:483) samt lagen om sociala avgifter (2000:980) och därtill angränsande lagar. Mätningarna av skattelagarna skulle vara klara den 28 februari 2005 och resultaten av årsredovisningslagen skulle redovisas den 15 maj 2005. Ytterligare områden är planerade att mätas längre fram. Allt eftersom mätningarna blir klara kommer mål för att minska företagens administrativa kostnader att sättas upp. Ett mål för skattelagarna beräknades kunna utarbetas till maj 2005 och för årsredovisningslagen till augusti 2005.

Vidare anförde regeringen i skrivelsen att det i framtiden skulle kunna bli aktuellt att utveckla mätmetoden för andra kostnader än de rent administrativa.

Är regelförenklingsarbetet framgångsrikt?

Frågorna om regelreformer för små företag har de senaste åren varit föremål för utredningar och granskning.

Småföretagsdelegationen började sitt arbete vid årsskiftet 1996/97 på regeringens initiativ. Syftet med delegationen var att förstärka arbetet

SVERIGES
RIKSDAG

med att reformera regler genom att identifiera och undanröja onödiga hinder för etablering och tillväxt av små företag. Delegationen lämnade sin första rapport under år 1998, *Bättre och enklare regler* (SOU 1997:186). Betänkandet innehöll förslag på regelreformer inom en rad sektorsområden t.ex. enklare skydd för uppfinningar och att proceduren vid registrering av företag skulle förenklas (SOU 1997:186).

I en promemoria från Näringsdepartementet till Näringsutskottet under våren 2000 gjordes en avstämning mot delegationens förslag. Regeringens bedömning var att åtgärder vidtagits för att undanröja de flesta av de hinder för tillväxt som Småföretagsdelegationen uppmärksammat. Näringsdepartementet menade vidare att endast en tredjedel av Småföretagsdelegationens förslag kunde anses vara rena regelförenklingsförslag (2004/05:NU10).

Under år 1999 genomfördes av Näringsdepartementet en enkätundersökning riktad till företag. Undersökningen omfattade bl.a. frågan om belastning av regelverken. 58 procent av de tillfrågade företagen svarade att regelverken var betungande (Skr. 2000/2001:143). År 2001 då undersökningen upprepades var siffran i stort sätt oförändrad, varför regeringen i sin skrivelse från år 2002 konstaterar att "(o)m företagen i kundundersökningen är representativa för samtliga småföretagare har det med andra ord varken skett någon förbättring eller försämring under de två aktuella åren." (Skr. 2002/2003:8).

En annan enkätundersökning från år 2001⁴ som genomfördes av Nutek i samarbete med SCB, visar inte heller på några förbättringar. Undersökningen gick ut till 20 000 småföretag. På frågan huruvida omfattningen av uppgiftslämnandet och kontakterna med myndigheterna hade förändrats under de senaste tre åren svarade 41 procent att situationen var oförändrad, 27 procent att omfattningen hade ökat och endast 3 procent att den hade minskat (Skr. 2002/03:8).

I en rapport från OECD (*Businesses' Views on Red Tape*) som publicerades år 2001 framkommer att Sverige ligger strax under genomsnittet vad gäller företagens regelkostnader per sysselsatt (Skr. 2002/03:8).

Riksdagen har i två uttalanden till regeringen, våren 1999 och hösten 2002, betonat vikten av ytterligare åtgärder för att öka takten i regelförenklingsarbetet. I riksdagens uttalande från år 2002 om en intensifiering av regelförenklingsarbetet uppmanas regeringen bl.a. att genomföra:

(..) en genomgång under innevarande mandatperiod av det regelverk som berör företaget, uppsättande av ett kvantitativt mål för regelförenklingsarbetet, åtgärder för en påtaglig minskning av företagens kostnader för regelverket under innevarande mandatperiod, framtagandet av ett mått som visar hur regelbördan utvecklas, ökning av takten i regelförenklingsarbetet redan under år 2003 (..) (2004/05:NU10)

⁴ Företagens villkor och verklighet 2001

Riksrevisionen har granskat regeringens arbete med regelförenklingar för företag. I oktober 2004 redovisades arbetet i rapporten *Regelförenklingar för företag* (RR 2004:23). Skälet till granskningen var bl.a. att riksdagen två gånger under tre år hade uppmanat regeringen att öka takten av regelförenklaringsarbetet. Riksrevisionen framför i rapporten kritik mot regeringen samt rekommendationer för det fortsatta arbetet. Fem punkter uppmärksammas:

För det första menar RR att för lite kraft läggs på att förenkla befintliga regler. "...i påfallande liten utsträckning sker ett arbete med att förändra lagar och förordningar med det primära syftet att förenkla för företag". (RR 2004:23, s. 8). RR påpekar att trots att en ambitionshöjning vad gäller det befintliga regelverket har skett så är arbetet inom Regeringskansliet i alltför liten grad inriktat på att ta fram förslag till ändringar av det befintliga regelverket. Arbetet med handlingsplanen var enligt RR en direkt konsekvens av riksdagens uttalanden och har i huvudsak haft en tillfällig karaktär (RR 2004:23, s. 8).

För det andra uppmärksammar RR att det finns en bristande kunskap om på vilken regelnivå regelbördan uppstår. För det tredje framhålls att rollfördelningen i kontrollen av konsekvensutredningar är oklar och för det fjärde att mer än den administrativa delen av regelbördan kan mätas. En femte brist som RR tar fasta på är att det i regeringens årliga skrivelse om regelförenklaringsarbetet inte finns något försök till att ge en samlad bild, av huruvida det årliga flödet av lagändringar ökar eller minskar regelbördan för företag. Inte heller finns information om vilka regler som under året förändrats med regelförenkling som huvudsyfte.

Till följd av Riksrevisionens rapport beslutade Riksrevisionens Styrelse att överlämna en redogörelse till riksdagen angående regelförenklingar för företag (2004/05:RRS13). Styrelsen ansåg det angeläget att Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer prövades av riksdagen (2004/05:NU10).

Näringsutskottet har behandlat både regeringens skrivelse från år 2004 och redogörelsen från Riksrevisionens styrelse. Utskottet konstaterar att redovisningen i regeringens skrivelse förmedlar att regeringen har tagit hand om riksdagens beställning från år 2002 på ett ambitiöst sätt.

Sammantaget anser utskottet att regeringen bedriver ett ambitiöst arbete när det gäller regelförenkling för företagen. Intrycket är också att det verkar finnas goda utsikter för positiva resultat och att de mål och ambitioner som kom till uttryck i riksdagens tillkännagivande hösten 2002 skall uppnås (2004/05:NU10).

Vad gäller den kritik som RR har riktat mot regeringen anser utskottet att regeringen bemöter det mesta av den i handlingsplanen. För det första menar utskottet att det framgår av regeringens handlingsplan att såväl befintliga som nya regler omfattas av förenklaringsarbetet samt att arbetet med handlingsplanen ska permanentas.

SVERIGES
RIKSDAG

Vad gäller den andra punkten av R.R:s kritik, framhåller utskottet att det av handlingsprogrammet framgår att Nutek ska få i uppgift att utföra de analyser av de totala regelförändringsflöden som R.R efterfrågar.

Den tredje punkten om rollfördelning menar utskottet att också det har behandlats av regeringen i och med att Nutek kommer att få en tydlig roll som myndighet med ansvar för regelförenkling.

Angående den fjärde kritiken om att mätmetoderna av regelbördan bör utvecklas till fler än den rent administrativa aspekten, framhåller utskottet att detta finns behandlat i regeringens skrivelse. Regeringen framhåller där att det inte är uteslutet att mätmetoden kommer att utvecklas för att användas på andra områden än för att mäta den rent administrativa bördan.

Vad gäller den femte punkten menar utskottet slutligen att regeringen visserligen successivt har utvecklat redovisningen av regelförenklingsarbetet men att det ändå finns utrymme för ytterligare förbättringar. Således yttrar utskottet att de aspekter som R.R nämner, för att redogörelsen i regeringens årliga skrivelse ska ge en mer samlad bild, bör tjäna som vägledning för framtida redogörelser (2004/05:NU10).

En rad motioner har berört frågan, två med anledning av regeringens skrivelse³ och tjugo motioner från allmänna motionstiden. Utskottet avstyrkte emellertid samtliga motioner och uppmanade riksdagen att lägga regeringens skrivelse med redogörelse för regelförenklingsarbete samt redogörelsen från Riksrevisionens styrelse till handlingarna.

Regelförenkling inom EU

EU-medlemskapet medför en risk för s.k. överreglering på vissa områden. Med överregleringar menas att den nationella lagstiftningen är mer långtgående än de krav som ställs i bakomliggande EG-rättsakter. Ett viktigt arbete med regelförenklingen är enligt regeringen att så långt det går undvika överreglering (Skr. 1995/96:15). I proposition 1997/98:136 som behandlar regeringens fortsatta arbete för att utveckla den statliga förvaltningen, ses EU-medlemskapets betydelse för regelarbetet över. Där slås fast att:

Medlemskapet i Europeiska unionen och anslutningen till EG:s regelverk innebär ändrade förutsättningar för det nationella arbetet med att reformera och förenkla regler. En strategi behöver utvecklas för hur Sverige bör verka inom EU för att förbättra EG-reglermas utformning. Statskontoret bör få i uppdrag att göra en analys av hur EG:s regler införs och tillämpas i Sverige och hur EG:s regelverk inverkar på arbetet med att reformera och förenkla regler inom statsförvaltningen (Prop. 1997/98:136).

Statskontoret genomförde analysen som regeringen beställde i två utredningsetapper. Den första etappen utmynnade i en lägesrapport, *EG-regler och svensk regelkvalitet* (1998:27). Rapporten innehåller förslag till åtgärder för att förstärka organisationen för det svenska arbetet med att reformera regler

³ Motion 2004/05:N8 (s), motion 2004/05:N9 (fp, m, kd,c).

samt förslag för att effektivisera enskilda delar av arbetet, t.ex. konsekvensutredningarna. I slutet av år 1998 genomförde regeringen en rad åtgärder i linje med Statskontorets rapport. En statssekreterargrupp med särskilt ansvar för regelförenklingsarbetet inrättades, Näringsdepartementet gavs ansvar för att samordna och följa upp arbetet med regelförenkling och SimpLex gruppen inrättades. Vidare utfärdades i december 1998 förordningen om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor (1998:1820).

Statskontorets andra rapport, *Regelförenkling i EU och Sverige* (1999:7), blev klar under år 1999. Statskontoret gör i den andra rapporten en fördjupad analys av vissa områden som särskilt berörs av EU:s regelverk. I rapporten föreslås att svenska riktlinjer för att utveckla arbetsmetoder och målsättningar i EU:s arbete med regelförbättring bör utarbetas av Statssekreterargruppen i samarbete med berörda delar av Regeringskansliet.

Vidare framhåller Statskontoret att Sverige borde utnyttja det svenska ordförandeskapet i EU till att följa upp och vidareutveckla de initiativ som har tagits inom EU för att förbättra EG:s regelverk. Ytterligare en punkt som Statskontoret uppmärksammar är överregleringen av nationella regler som är mer långtgående än de krav som ställs i bakomliggande EU-rättsakter. Enligt Statskontoret borde nyttan av dessa överregleringar ställas mot de ekonomiska konsekvenserna och andra effekter som regleringarna har. Ett annat problem som pekas ut är att myndigheternas EG-relaterade föreskriftsarbete inte på ett effektivt sätt omfattades av regeringens regelförenklingsinsatser. Främst nämns brister i hur myndigheterna motiverar och utreder förslag till nya regler samt registrerar EG-relaterade föreskrifter. Statskontoret framhåller att det bör ställas krav på myndigheterna att genomföra konsekvensanalyser av överregleringar i EG-relaterade föreskrifter (Statskontoret 1999:7).

Den kommittéhandbok som blev färdig under hösten 1999 behandlar förutom konsekvensanalyser i författningsarbetet även frågor om genomförandet av EG-direktiv. (Ds 2000:1)

Under Sveriges EU-ordförandeskapsår togs flera initiativ från svensk sida till att utveckla regelförenklingsarbetet. Våren 2001 antog Europeiska rådet vid sina möten i Stockholm och Göteborg förnyade slutsatser om vikten av en samlad strategi för regelförenklingsarbetet. Dessutom genomfördes under året en EG-rättskonferens som riksdagen och regeringen ordnade (European Law Conference). Ett tema som behandlades på konferensen var just behovet av klara och enkla EU-texter (Skr. 2001/02:75).

Under de senaste åren har Europeiska rådet, kommissionen och Europaparlamentet vidtagit åtgärder för att förbättra reglerna inom Europeiska unionen. Arbetet har handlat om att förbättra lagstiftningen på EU-nivå men även om att uppmana medlemsstaterna att förbättra den nationella lagstiftningen.

SVERIGES
RIKSDAG

I juni 2002 antog kommissionen en handlingsplan för regelförbättring inom Europeiska unionen (KOM (2002) 278). I samband med handlingsplanen beslutade kommissionen om konsekvensanalyser av lagförslag på gemenskapsnivå. Nya lagförslags sociala, ekonomiska och ekologiska effekter ska analyseras (Skr. 2004/05:48, Skr. 2004/05:75).

När det gäller förenkling av gällande lagstiftning på EU-nivå finns sedan år 1996 ett program för förenkling, Simpler Legislation in the Internal Market, SLIM. SLIM kompletterades i februari 2003 av ett nytt flerårigt program som är tänkt att öka takten i förändringsarbetet genom ett s.k. snabbspår i lagstiftningsprocessen. Snabbspåret gäller endast förändringsförslag vars kärna lämnas orörd. Programmets syfte är att minska antalet sidor av gällande regelverk med 25 % (de uppgår i dag till ca 97 000 sidor). Sverige har framhållit att det nya programmet bör innehålla en språklig och redaktionell översyn av reglerna (Skr. 2004/05:48, Skr. 2004/05:75).

Med avseende på förbättringar av den nationella lagstiftningen har rådet i juli 2005 presenterat ett antal riktlinjer för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik (2005/601/EG). Där slås fast att medlemsstaterna bör fastställa system för förenkling av den befintliga lagstiftningen. Riktlinje nr 14 syftar till att skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom bättre lagstiftning. Medlemsstaterna bör göra följande:

1. Minska den administrativa börda som åläggs företagen, särskilt för små och medelstora företag och nystartade företag. 2. Förbättra kvaliteten på befintlig och ny lagstiftning, samtidigt som målen bevaras, genom en systematisk och rigorös bedömning av de ekonomiska, sociala (inklusive hälsomässiga) och miljömässiga konsekvenserna, samtidigt som medlemsstaterna beaktar och bättre mäter den administrativa börda som är förbunden med lagstiftningen, samt effekterna på konkurrenskraften, även i samband med verkställigheten. 3. Uppmuntra företag att utveckla sitt kollektiva sociala ansvar (2005/601/EG).

I ett meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet från år 2005 uppmanar kommissionen alla medlemsstater att införa nationella strategier för regelförbättring samt konsekvensanalyser av de ekonomiska, sociala och ekologiska effekterna av nya lagförslag (KOM (2005) 97 final).

Under maj 2004 uppmanades medlemsstaterna av de holländska och irländska ordförandeskapen att ge in förslag på regler som kan förenklas med fokus på företagen. Sverige lämnade en lista på 32 förslag. Totalt lämnades 330 förslag (Skr. 2004/05:75).

Regelförenkling bedrivs även inom OECD. Sverige deltar enligt regeringen aktivt i OECD:s arbete om regelförenkling t.ex. genom deltagande i möten inom Public Management committee (PUMA). I sitt arbete med regelförenkling granskar OECD medlemsländernas regelförbättringsarbete på ländernas egen begäran. Hittills har ett 20-tal länder granskats och Sverige har anmält sig för en granskning som är planerad att påbörjas under hösten 2005 (Skr. 2004/05:75, Skr. 2004/05:48).

Språkvård av offentliga texter

I regeringens skrivelse från år 2005 slås fast att "ett klart och enkelt språk är avgörande för regelkvaliteten och för en väl fungerande kommunikation mellan myndigheter och medborgare såväl nationellt som inom EU." (Skr. 2004/05:75).

De språkexperter som är knutna till granskningsverksamheten i Justitiedepartementet arbetar med språklig granskning av lag- och förordningstexter men även med rådgivning och vägledning.

Klarspråksgruppen (Fi 1994:A) har fått i uppdrag av regeringen att främja språkvården hos myndigheter. Klarspråksgruppen arbetar med informationsspridning och rådgivning i språkfrågor (Skr. 2004/05:75).

Sedan år 2002 finns även en särskild *EU-språkvård* som en av språkexperterna på Justitiedepartementet ägnar sig åt. Ett kontaktnät av personer finns utsedda på alla departement och på ett 40-tal myndigheter. Genom dem kan översättarna i EU:s institutioner snabbt få råd i t.ex. termfrågor. I EU-språkvårdens uppgift ingår även att granska den svenska översättningen av förslag till viktiga EU-rättsakter och att erbjuda utbildning till svenska EU-tjänstemän (Skr. 2004/05:75).

EU-språkvården inrättades som ett resultat av Utredningen om svenskan i EU:s slutbetänkande, *Svenskan i EU*. Betänkandet överlämnades till regeringen i juni 1997. Utredningen föreslog att en central samordningsfunktion skulle inrättas i Regeringskansliet med uppgift att svara för rådgivning i EU-språkfrågor till myndigheter och departement, svara för granskning av EU:s rättsakter samt tillsammans med Utrikesdepartementets EU-sekretariat ta initiativ för att öka tillgängligheten av EU-texter (SOU 1998:114).

I september 2000 fick Statskontoret i uppdrag av Justitiedepartementet att utvärdera begripligheten i myndighetstexter och att analysera vilket stöd myndigheter kunde behöva i sitt framtida språkvårdsarbete. I uppdraget ingick att utforma ett diagnosinstrument för att bedöma kvaliteten hos några myndighetstexter samt att testa detta instrument. Vidare skulle Statskontoret bedöma myndigheternas förmåga att skriva klart och mottagaranpassat. Resultatet presenterades i rapporten *På väg mot ett bättre myndighetsspråk* (2001:18). Resultaten av analyserna visar att myndighetstexterna inte entydigt är begripliga. Statskontoret föreslog att diagnosinstrumentet skulle göras tillgängligt och att myndigheterna skulle uppmanas att använda det.

Dessutom menade Statskontoret att ett centralt stöd för myndighetspråkvården behövdes. Statskontoret föreslog därför en utvidgning av den verksamhet som bedrivits av Klarspråksgruppen under Regeringskansliet (Statskontoret 2001:18).

Under år 2002 lämnade kommittén för svenska språket sitt betänkande *Mål i mun – förslag till handlingsprogram för det svenska språket* (SOU 2002:27). Bl.a. uppmärksammas att texter tillkomna inom EU inte sällan uppfattas som

SVERIGES
RIKSDAG

krångliga och svårbegripliga. Betänkandet ger en rad förslag som rör svenska språkets ställning i EU och stödet till myndighetsvården. Ärendet är sedan dess under beredning men i budgetpropositionen för år 2005 anger regeringen att den ska återkomma till riksdagen i ärenden under år 2005 (Skr. 2004/05:75).

Förslag till frågor

1. Regelverkens administrativa börda för småföretag skulle ha minskat mellan år 2000 och år 2003. Skedde detta?
2. Hur fortskrider arbetet med regeringens handlingsplan från år 2004?
3. Har de problem som uppmärksammas av Statskontoret angående myndigheters överreglering av EU-lagstiftning lett till några konkreta åtgärder?
4. Hur ställer sig Sverige till rådets riktlinjer och kommissionens meddelande från år 2005?
5. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna PM anledning till?

Referenser

2005/601/EG

Ds 2000:1 *Kommittéhandboken*.

Förordning (1998:1820) om särskild konsekvensanalys av reglers effekter för små företags villkor.

Kommittéförordning (1998:1474)

KOM (2002) 278

KOM (2005) 97 final.

Näringsutskottets betänkande 2004/05:NU10 *Regelförenkling*.

Prop. 1983/84:119 om förenkling av myndigheternas föreskrifter, anvisningar och råd.

Prop. 1986/87:100 bil 2 *Bilaga 2 till budgetpropositionen 1987*.

Prop. 1997/98:136 *Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst*.

Riksrevisionens rapport, R.R. 2004:23 *Regelförenklingar för företag*.

SFS 1995:1554

SFS 1997:483

SFS 1999:1229

SFS 2000:980

Skr. 1995/96:15 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*.

Skr. 1998/99:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*.

Skr. 1999/2000:148 *Regeringens redogörelse för regelförenklaringsarbetet med särskild inriktning på små företag*.

Skr. 2000/2001:143 *Regeringens redogörelse för regelförenklaringsarbetet med särskild inriktning på små företag*.

Skr. 2001/02:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*.

Skr. 2002/03:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*.

Skr. 2003/04:8 Regeringens redogörelse för regelförenkelingsarbetet med särskild inriktning på små företag.

Skr. 2004/05:48 Regeringens handlingsprogram för minskad administration för företagen m.m.

Skr. 2004/05:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

SOU 1997:57 I medborgarnas tjänst- En samlad förvaltningspolitik för staten.

SOU 1997:186 Småföretagsdelegationens rapport 1 Bättre och enklare regler.

SOU 1998:114 Svenskan i EU Betänkande av Utredningen om svenskan i EU.

SOU 2002:27 Mål i mun- förslag till handlingsprogram för det svenska språket
Betänkande av kommittén för svenska språket.

Statskontorets rapport 1998:27 EG-regler och svensk regelkvalitet.

Statskontorets rapport 1999:7 Regelförenkelning i EU och Sverige.

Statskontorets rapport 2001:18 På väg mot ett bättre myndighetsspråk.

Bilaga 4.2

Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07

REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

SB2005/9006

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 07

Dnr 050-48-2005/06

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regelförenkling

Som svar på konstitutionsutskottets frågor överlämnas härmed två promemorior, en från Näringsdepartementet och en från Justitiedepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Dag Ekman, Näringsdepartementet, tfn 08-405 12 20.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2005-10-07

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren
Sven-Eric Söder

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regelförenkling

(RD dnr 050-48-2005/06)

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 15 september 2005 begärt svar på följande frågor:

1. Regelverkens administrativa börda för småföretag skulle ha minskat mellan år 2000 och år 2003. Skedde detta?
2. Hur fortskrider arbetet med regeringens handlingsplan från år 2004?
3. Har de problem som uppmärksammats av Statskontoret angående myndigheternas överreglering av EU-lagstiftning lett till några konkreta åtgärder?
4. Hur ställer sig Sverige till rådets riktlinjer och kommissionens meddelande från år 2005?
5. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna PM anledning till?

Med utgångspunkt i Näringsdepartementets ansvar för regelförbättring får jag lämna följande underlag för svar till konstitutionsutskottet.

Fråga 1

Regelverkens administrativa börda för småföretag skulle ha minskat mellan år 2000 och år 2003. Skedde detta?

Regeringens arbete med att minska företagens kostnader för administration till följd av regelverken – den administrativa bördan – är en process som drivs i ett nära samarbete med näringslivet, svenska myndigheter och i ett internationellt sammanhang. Under den innevarande mandatperioden har denna process resulterat i en rad initiativ: regeringens handlingsprogram för minskad administration för företagen, som till dags dato har innehållit omkring 300 planerade eller redan genomförda åtgär-

der, utvecklandet och tillämpningen av en vetenskapligt tillförlitlig mätmetod, som används bl.a. för att sätta upp tydliga, kvantitativa mål, och ett åliggande för Verket för näringslivsutveckling, Nutek, att vara myndighet med ett huvudansvar för frågor om regelförbättring. Under mandatperioden har arbetet därmed getts ett högkvalitativt innehåll, och inte minst inom näringslivet har dessa regeringens initiativ välkomnats som mycket positiva (se t.ex. Näringslivets Regelnämnds, NNR, rapport Vilken kvalitet håller statens konsekvensanalyser av förslag som rör företag? – Regelindikator 2005, s. 20, utgiven september 2005).

I de årliga skrivelserna till riksdagen har regeringen också redogjort för hur arbetet med mål för att minska företagens administrativa börda och metoder för att mäta förändringar i denna börda har utvecklats över tiden. Redan av skrivelserna 1999/2000:148 (s. 12 f.), 2000/2001:143 (s. 13), 2002/03:8 (s. 6), 2003/04:8 (s. 4 f.) och 2004/05:48 (s. 6 ff.) framgår således att det i dag inte finns några tillförlitliga uppgifter om hur det förhåller sig med en eventuell förändring i bördan mellan åren 2000 och 2003. Den inriktning av arbetet med målen och metoderna som fortlöpande har underställts riksdagen ledde i stället till att Institutet för tillväxtpolitiska studier, ITPS, i juni 2002 fick i uppdrag att ta fram den metod som gjort det möjligt just att kvantitativt mäta och samla in statistik över den administrativa börda som uppstår i företagen till följd av olika regelverk. De mätningar som för närvarande sker enligt den s.k. standardkostnadsmetoden (som har en nederländsk förebild) mäter tillståndet den 1 juli 2004, vilket efter uppdateringar av resultaten efter hand kommer att kunna jämföras med tillståndet den sista juni 2010. Vid den senare tidpunkten skall de mål som nu fortlöpande sätts, område för område, vara uppfyllda. Det arbete som bedrivs är framåtsyftande och måste i dag självklart prioriteras före ett arbete med att mäta tillstånden år 2000 och 2003.

Det bör i sammanhanget särskilt uppmärksammas att det ligger en tämligen lång och komplicerad utvecklingsprocess även bakom själva standardkostnadsmetoden. Metoden och tillämpningen av den är dessutom under ständig fortsatt utveckling, också i nära kontakter med företrädare för näringslivets organisationer och andra intressenter. Metoden måste alltså sägas vara den första som ger tillförlitliga data om företagens kostnader för "regelbördan". Den är överlägsen exempelvis metoder som innebär att man helt enkelt räknar författningsärenden samt gör antaganden om vilka och i så fall hur många av dem som innebär en ökad administration, jfr. exempelvis den metod som NNR, använder sig av (se den ovan nämnda rapporten, s. 17). Metoder av det sistnämnda slaget tar ju bl.a. inte hänsyn till att bördeminskningen som följer av ett visst ärende vida kan överstiga ökningen i ett annat, och vice versa. Standardkost-

nadsmetoden är när det gäller tillförlitlighet självfallet också överlägsen enklare enkätundersökningar exempelvis om hur företagare "upplever" sin börda av regelverken.

Fråga 2

Hur fortskrider arbetet med regeringens handlingsplan från år 2004?

Arbetet med den rubricerade handlingsplanen kommer att redovisas i den årliga skrivelsen till riksdagen om regelförbättringsarbetet. Enligt den nu gällande tidplanen kommer ett regeringsbeslut om överlämnande av skrivelsen att fattas i december 2005. Skrivelsen kommer att omfatta en uppföljning av handlingsplanen och förslag till nya regelförbättringar på departements- respektive myndighetsnivå. Verket för näringslivsutveckling, Nutek, har emellertid redan och i enlighet med 7 a § förordningen (2000:1178) med instruktion för Verket för näringslivsutveckling gett in ett underlag till regeringen avseende det arbete med handlingsplanen som bedrivs på *myndighetsnivå*. Nutek redovisar bl.a. följande:

- 140 av totalt 228 åtgärder är klara
- i 49 fall pågår arbete enligt tidplan
- 36 åtgärder är försenade, men är klara senast i september 2006
- 3 åtgärder kommer inte att genomföras av tekniska skäl.

Som en del i handlingsplanen har regeringen också redan fastställt mål för minskningen av den administrativa bördan dels på skatteområdet, dels i fråga om årsredovisningslagen (1995:1554). Målet på skatteområdet är att den administrativa bördan skall minska med 20 procent fram till 2010. När det gäller årsredovisningslagen är målet för närvarande lägre, 10 procent. Regeringen avser dock att överlämna en proposition med förslag till förenklade redovisningsregler för behandling under riksmötet 2005/06. Efter en analys av hur dessa förslag påverkar den administrativa bördan kan det finnas anledning att justera regeringens ambitionsnivå uppåt även i fråga om detta område.

Regeringen har dessutom den 21 april 2005 gett Nutek i uppdrag att mäta de miljö-, jordbruks-, och arbetsrättsliga områdena (N2005/3312/NL). Mätningarna på miljöområdet skall redovisas den 31 december 2005 och mätningarna inom de jordbruks- och arbetsrättsliga områdena skall redovisas den 28 februari 2006. När dessa mätningar är genomförda kommer mätresultat att finnas för fyra regelverk som sammantagna ger upphov till omkring 65 procent av företagens totala administration. Mätningar av ytterligare områden övervägs dock redan nu, som en komplettering av mätningarna avseende de mest kostnadskrävande regelverken.

Fråga 3

Har de problem som uppmärksammas av Statskontoret angående myndigheternas överreglering av EU-lagstiftning lett till några konkreta åtgärder?

Problemet med att myndighetsföreskrifter och allmänna råd kan gå utöver vad som överordnade författningar avser att reglera, gäller inte enbart EG-lagstiftning. Rent allmänt kan också sägas att det måste lösas inom ramen för det löpande arbetet med kvalitetssäkring i regelgivningens på olika nivåer.

Inom Regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med ett förbättrat system för konsekvensanalyser och ett mera sammanhållet arbete med regelkvalitet, där problemet kommer att uppmärksammas. Resultatet av det arbetet kommer senare i år att redovisas i en departementspromemoria.

Fråga 4

Hur ställer sig Sverige till rådets riktlinjer och kommissionens meddelande från år 2005?

Sverige välkomnar dessa initiativ och tar hand om dem inom ramen för den nationella planen för att uppnå Lissabon-processens mål. En skrivelse med planen kommer att överlämnas till riksdagen i slutet av oktober. Bedömningen är att Sverige lever upp till innehållet i riktlinjerna. Som exempel kan nämnas att EU:s modell för konsekvensanalyser kommer att tjäna som en förebild i det ovan nämnda och pågående arbetet med ett nytt nationellt system för konsekvensanalyser.

Fråga 5

Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna PM anledning till?

Innehållet i promemorian ger ett stöd för antagandet att tiden är mogen för en sådan principiellt inriktad genomgång av regelförbättringsarbetet som nu sker inom Regeringskansliet, inte minst för att skingra den begreppsförvirring som till viss del råder. Framför allt behöver det löpande arbetet med reglers kvalitet bli bredare och mera sammanhållet än det är i dag. En effektivisering av det kvalitetsarbete som sålunda är en ständigt pågående process hos de regelgivande organen kommer också väl att komplettera arbetet med de särskilda, kraftfulla initiativ för regelförbättring för företag som har tagits de senaste åren, och som regeringen lämnar redogörelser för i de årliga skrivelserna till riksdagen.

REGERINGSKANSLIET

2005-09-29

Justitiedepartementet*Granskningsenheten**Språkexpert**Anne-Marie Hasselrot**Telefon 08-405 47 59**Telefax 08-543 560 14**E-post anne-marie.hasselrot@justice.ministry.se***Fråga 5**

Som framhålls i konstitutionsutskottets promemoria så är författningarnas språk och utformning en aspekt på regelförenklingsarbetet. Kvalitetsarbete i form av språkvård och annat arbete för att förbättra det offentliga språket fortgår på det sätt som beskrivs i promemorian. Det gäller Justitiedepartementets språkexperters arbete med språklig granskning och rådgivning och EU-språkvårdens uppgifter, samt Klarspraksgruppens åtgärder för att på olika sätt främja språkvården hos myndigheterna. I samband med granskningen har språkexperterna även gjort en undersökning av kvaliteten på argumentationsavsnitten i propositioner och påbörjat en aktivitet för att höja kvaliteten på den språkliga utformningen av kommittédirektiv. Språkliga råd och rekommendationer ges spridning på webbsidorna Klarspråk inom Regeringskansliets webbplats. Antalet besökare på webbsidorna är högt.

Språkexperterna fortsätter också sitt arbete med internutbildning. Förutom att hålla delar av dessa utbildningar (t.ex. i kurserna om författnings- och propositionsskrivning) leder språkexperterna anpassade språkseminarier och informationsföreläsningar på departementen. Från EU-språkvårdens sida hålls seminarier och föreläsningar på departement, myndigheter och hos institutionernas svenska översättare m.fl. Efterfrågan på denna typ av anpassad språkutbildning ökar ständigt.

Liksom tidigare har språkexperterna även uppgiften att vid behov revidera Statsrådsberedningens handböcker och riktlinjer. Det senaste resultatet av detta arbete är en uppdatering av SB:s PM om redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet (SB PM 2005:3).

EU-språkvården bedriver, som nämns i promemorian, ett aktivt arbete med ett kontaktnät av personer på olika myndigheter, med utbildning och viss granskning. En prioriterad uppgift för EU-språkvården är också

<i>Postadress</i>	<i>Telefonväxel</i>	<i>E-post: registrator@justice.ministry.se</i>
103 33 Stockholm	08-405 10 00	
<i>Besöksadress</i>	<i>Telefax</i>	<i>Telex</i>
Drottninggatan 16	08-20 27 34	178 20 PREMIER S

att påverka EU att i sina reformer för att förbättra EU-lagstiftningen inbegripa en bättre språklig och redaktionell kvalitet på grundtexterna. Sedan flera år lämnar EU-språkvården, i samarbete med Näringsdepartementet, fortlöpande underlag till ståndpunkter för möten i de rådskonstellationer som är sysselsatta med dessa frågor.

I Statskontorets rapport På väg mot ett bättre myndighetsspråk (2001:18), som nämns i promemorian, redogörs det för ett diagnosinstrument för att bedöma kvaliteten hos myndighetstester. Detta instrument, Klarspråkstestet, håller på att färdigställas.

Betänkandet Mål i mun (SOU 2002:27) har resulterat i en proposition som lämnades till riksdagen den 29 september 2005 (prop. 2005/06:2.) I propositionen föreslås fyra mål för en nationell språkpolitik. Ett sådant mål är att den offentliga svenskan skall vara vårdad, enkel och begriplig. Övriga tre mål är att svenska språket skall vara huvudspråk i Sverige, att svenskan skall vara ett komplett och samhällsbärande språk samt att alla skall ha rätt till språk.

En ytterligare aspekt på regelförenkling som tas upp i utskottets promemoria är tillgängligheten till författningarna. Författningarna ges ut på sedvanligt sätt i tryckta författningssamlingar som finns tillgängliga på bl.a. landets bibliotek. Genom rättsinformationssystemet har allmänheten dessutom kostnadsfritt tillgång till lagar, förordningar och föreskrifter via portalen www.Lagrummet.se på Internet. Regeringen har i skrivelsen Den fortsatta utvecklingen av rättsinformationssystemet redovisat hur systemet bör utvecklas (skr. 2003/04:168, bet. 2004/05:KU2, rskr. 2004/05:30).

Bilaga 5.1

Promemoria från Regeringskansliet 2005-10-07

REGERINGSKANSLIET

2005-10-07

SB2005/9010

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 07

Dnr 050-49-2005/06

Konstitutionsutskottets granskningsärende Utnämningmakten

Härmed överlämnas en inom Finansdepartementet upprättad promemoria.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiöns- och rättschefen Lilian Wiklund, Finansdepartementet, tfn 08-405 16 19.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenblad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeministerministeriet.se

Promemoria

2005-10-03

Finansdepartementet

Statsrådsberedningen

Statssekreteraren

Katinka Hort

Regeringens utövande av utnämningmakten - KU:s granskningsärende
KU:s Dnr 050-49-2005/06

Utveckling avseende rekrytering och rörlighet

Bilagorna 1-3 presenterar de myndighetschefer inom respektive departements verksamhetsområde som utsetts under 2003-2005 (fram till utgången av september). Till grund för uppdelningen ligger det år under vilket regeringen tagit beslut. Anställningsperioden kan i vissa fall ha inletts senare. Av bilagorna framgår även anställningstidens längd.

Bilagorna innehåller information om myndighetschefens bakgrund samt vilka myndighetschefer som tidigare har varit chef för annan myndighet.

Följande myndighetschefer har varit anställda som statssekreterare under en s-regering:

Yvonne Gustafsson, GD Ekonomistyrningsverket (2003)
Birgitta Boström, GD Statens geotekniska institut (2003)
Barbro Holmberg, GD Migrationsverket (2003-06-01 t.o.m. 2003-10-09)
Agneta Bladh, Rektor Högskolan i Kalmar (2004)
Hans-Eric Holmqvist, GD SWEDAC (1999-2002)
Curt Malmberg, GD Försäkringskassan (2004)
Mikael Sjöberg, GD Arbetslivsinstitutet (2005)
Ewa Persson Göransson, GD Statens institutionsstyrelse (2005)

Katinka Hort

2003

Nuv F	L.o.m.	Chef	Myndighet och dep	Tidigare befattningar
2003-04-01	2009-03-31	Gustafsson, Yvonne, GD	Ekonomistyrningsverket, FI	statssekr i Fö
2003-04-07	2009-04-06	Rehqvist, Nina, Direktör	Statens beredning för medicinsk utvärdering, S	Överdirektör Socialstyrelsen
2003-07-01	2007-09-30	von Arbin, Christina, Överintendent	Statens försvarshistoriska museer, U	Överantikvarie på Riksantikvarieämbetet
2003-05-01	2009-06-30	Renfors, Cecilia, Direktör	Granskningsnämnden för radio och TV, U	depråd på Judep
2003-07-01	2009-06-30	Ägren, Maria, GD	SMHI, M	GD St geotekniska inst 2002-maj 2003
2003-09-01	2009-08-31	Boström, Birgitta, GD	Statens geotekniska institut, M	statssekr på M-dep
2004-01-01	2009-12-31	Wallberg-Henriksson, Harriet, Rektor	Karolinska institutet, U	Professor på KI
2003-09-01	2009-08-31	Sandström, Madelene, GD	Totalförsvarets forskningsinstitut, Fö	vice gd för VINNOVA
2003-11-01	2008-10-31	Josefson, Ingela, Rektor	Södertörns högskola, U	Professor
2004-01-01	2009-12-31	Enochsson, Pia, GD	Myndigheten för skolutveckling, U	GD för Giesbygdverket 98-03
2003-06-02	2009-06-01	Häll Eriksson, Lena, GD	Kriminalvårdsstyrelsen, Ju	GD Migrationsverket 1996-2003
2003-06-01	2009-05-31	Holmberg, Barbro, GD	Migrationsverket, UD	Statssekreterare på UD
				From 28 sept 2004 GD i RK/Ju
				From 10 oktober 03 Migrationsminister på UD
2003-04-01	2009-03-31	Enander, Göran, GD	Skogsstyrelsen, N	Planeringschef Miljdep
2003-06-01	2009-05-31	Adsenius, Mikeel, Direktör	Statens konstråd, U	Enhetschef Moderna museet
2003-07-01	2007-12-31	Söderström, Magnus, Rektor	Mälardalens högskola, U	Rektor på Växjö universitet 1999-juni 2003
2003-08-01	2009-07-31	Eriksson, Per-Ola, Landshöv.	Länsstyrelsen i Norrbottens län, FI	GD Verket för näringslivsutveckl fr 2001 och GD Nutek fr 1999 - o
2003-08-01	2006-01-31	Dahlborg, Lennart, Chef	Statens jämvägar, N	Från Affärsverket SJ
2003-04-10	2009-04-09	Persson, Mats, GD	Statens jordbruksverk, Jo	ÖD på Statens jordbruksverk
2003-06-01	2009-05-31	Björkman, Ivar, Rektor	Konsfack, U	Egen företagare
2003-10-01	2009-09-30	Lidman, Tomas, Riksarkivarie	Riksarkivet, U	Riksbib, på KB 1995 - sept 03
2003-06-01	2009-05-31	Strömberg, Peter, Direktör	Revisionsnämnden, Ju	depråd och internationell chefsförhandlare i Ju
2003-07-01	2009-06-30	Svedberg, Gunnar, Rektor	Göteborgs universitet, U	Prof. Rektor på Mithögskolan 99-2003
2003-09-01	2008-08-31	Borgert, Lelf, Rektor	Högskolan på Gotland, U	Rektor Högskolan i Dalarna 97-2003
2003-07-01	2009-06-30	Engvall, Anders, GD	Statens veterinärmedicinska anstalt, Jo	professor och avd chef
2003-06-01	2009-08-31	Lindstein, Thomas, Rektor	Mithögskolan, U	Professor Stihms universitet
2003-08-01	2009-08-31	Åkesson, Ingvar, GD	Försvarets radioanstalt, Fö	Exp-o rättschef på Fö-dep
2003-09-01	2009-08-31	Sterte, Johan, Rektor	Växjö universitet, U	Prorektor Luleå Tekn Univ, professor
2003-10-01	2009-09-30	Sahlén, Gunnar, Riksbib.	Kungliga biblioteket, U	Överbibl. Stihms univ.
2003-10-01	2009-09-30	Millinet, Mille, Rektor	Linköpings universitet, U	Professor Linköpings universitet
2004-01-01	2009-12-31	Magnusson, Lars, GD	Statens bostadskreditnämnd, M	Depråd på Finansdep
2004-01-01	2008-12-31	Jengenäs, Bo, GD	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring IAF, N	Utredare på RK och tidigare direktör på AMS
2004-01-01	2009-12-31	Syrén, Håkan, ÖB	Försvarsmakten, Fö	Gen löjtn. Försvarsmakten
2004-01-01	2009-12-31	Hammarström, Matz, GD	Djurskyddsmyndigheten, Jo	f riksd ledamot (mp)
2004-02-01	2010-01-31	Bremer, Kåre, Rektor	Stockholms universitet, U	Professor Uppsala universitet
2005-02-01	2005-12-31	Sandeshö, Håkan, GD	Utlänningsnämnden, UD	stabschef Utlänningsnämnden stf GD

*) Pension från sommaren 2005

REGERINGSKANSLIET

2005-10-26

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -10- 27

Dnr 050-49-2005/06

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Lilian Wiklund

Telefon 08-405 1619

Mobil 070-680 3840

Telefax 08-411 3245

E-post lilian.wiklund@finance.ministry.se

Konstitutionsutskottet

Att: Peder Nielsen

Konstitutionsutskottets granskningsärende
Utnämningmakten

(KU:s dnr 050-49-2005/06)

Med hänvisning till vårt telefonsamtal tidigare denna vecka översänds bifogat en mer läsbar förteckning över de myndighetschefer som utsågs under 2004, vilken alltså skall ersätta den tidigare översända bilagan 2.

Bifogar också enligt önskemål en lista med exempel på myndigheter där det ställs särskilda krav på myndighetens chef.

Som ovan

Lilian Wiklund

Kopia

Statsrådsberedningen (SB:s dnr SB2005/9010)

2005-09-28

2004 (justerad 2005-10-24)

Nuv F	t.o.m.	Chef	Myndighet och dep	Tidigare befattningar
2004-04-01	2010-03-31	Wallin, Kerstin, GD	Giesbygdsverket, N	Landshövding Värmlands län
2004-04-01	2010-03-31	Eriksson, Eva, Landshöv.	Länsstyrelsen i Värmlands län, FI	regionråd Västra Götaland, rdl (fp)
2004-02-01	2010-01-31	Bladh, Agneta, Rektor	Högskolan i Kalmar, U	statssekr U (s)
2004-05-01	2010-04-30	Andersson, Inger, GD	Livsmedelsverket, Jo	Tekn direktör Aria, Senior Vice President V&S
2004-04-01	2010-03-31	Antemar, Gudrun, GD	Ekobrottsmyndigheten, Ju	Chefsjurist hos Riksåklagaren
2004-03-01	2010-02-28	Valik, Janna, GD	Migrationsverket, UD	Regiondirektör Migrationsverket
2004-07-01	2010-06-30	Stark, Agneta, Rektor	Högskolan i Dalarna, U	Prof Linköping universitet
2004-04-01	2010-03-31	Kastman Heuman, Åsa, GD	Statens haverikommission, Fö	Exp.- och rättschef N-dep
2004-06-01	2010-05-31	Karlsson, Åsa-Britt, Kanslichef	Presstödsnämnden, U	Kanslichef Centerpartiets riksdagskansli
2004-07-01	2010-06-30	Samuelsson, Marianne, Landshöv.	Länsstyrelsen i Gotlands län, FI	rdledam (mp)
2004-09-06	2010-09-05	Lindentus, Christina, GD	Premiepensionsmyndigheten, FI	Finansråd Fi-dep 2002-2004
2004-12-15	2010-12-14	Starrin, Karin, Gtd	Tullverket, FI	Landshöv., Hallands län 1997-2004, Rdl (c) 88-97
2005-01-01	2010-12-31	Bergström, Margareta, GD	Brottsoffermyndigheten, Ju	Chefsrådsman vid Hovrätten för Övre Norrland
2005-01-01	2010-12-31	Camving, Melt, GD	Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, S	Rådsman
2004-12-17	2006-04-30	Treschow, Marianne, GD	Post- och telestyrelsen, N	t.f. GD, tidigare Avd.chef Post- och telestyrelsen
2004-04-01	2010-03-31	Bergenstrand, Klas, GD	Säkerhetspolisen, Ju	Riksåklagare
2004-04-01	2010-03-31	Gräslund, Göran, GD	Datainspektionen, FI	Personaldir på Skattev, förhändlich Stihm läns landst o Landstingsförb
2004-05-01	2010-04-30	Holmqvist, Hans-Eric, GD	Styrelsen för ackrediter. o tekn. kontroll (SWEDAC), UD	statssekr Ju 99-02
2005-01-01	2010-12-31	Billinger, Nils Gunnar, GD	Lufftartsstyrelsen, N	GD Post- och Telestyrelsen 1998-2004
2004-04-21	2008-08-31	Gunnarsson, Sören, Landshöv.	Länsstyrelsen i Örebro län, FI	Landstingsråd
2004-05-01	2010-04-30	Jansson, Kjell, GD	Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), N	GD Tullverket 1998-2004. GD Sv Kraftnät, statssekr M-dep
2004-06-01	2008-01-31	Asplund, Kjell, GD	Socialstyrelsen, S	ÖD på Socialstyrelsen sept 2003-maj 2004
2004-06-01	2010-05-31	Widlert, Staffan, GD	Rikstrafiken, N	Direktör på Sika St. Institut för kommunikationsanalys1995- 2004
2004-06-01	2009-07-31	Dahlström, Kjell, Direktör	Statens Institut för kommunikationsanalys, N	GD för Rikstrafiken 1999-2004, rdl (mp)1988-1991
2004-08-01	2010-07-31	Nilsson, Per, GD	Ungdomsstyrelsen, U	Rektor idrottshögskolan 2002-2004
2004-05-17	2010-07-31	Wersäll, Fredrik, RA	Riksåklagaren, Ju	Justitieråd 2003, rättschef Justitiedepartementet 97-03
2004-07-01	2010-06-30	Wessberg, Hans Gustaf, GD	Bolagsverket, N	f.d. VD Svenskt Näringsliv, ordf Stockholmsmoderaterna 97-2003
2004-10-01	2010-07-31	Engqvist, Lars, Landshöv.	Länsstyrelsen i Jönköpings län, FI	Socialminister 98-2004
2004-07-01	2010-06-30	Lundin, Ulf, GD	Järnvägsstyrelsen, N	depråd på Näringsdep
2004-10-01	2010-09-30	Lundgren, Bo, Riksg.dir.	Riksgäldskontoret, FI	rdledamot (m), f.d. statsråd FI, partiorf
2005-01-01	2010-12-31	Nordström, Thomas, Rektor	Högskolan i Kristianstad, U	privat anställning
2004-09-28	2010-09-27	Nylén, Lars, GD	Kriminalvårdsstyrelsen, Ju	Chef för Rikskriminalpolisen
2005-01-01	2010-12-31	Malmberg, Curt, GD	Försäkringskassan, S	Statssekr FI
2005-01-01	2010-12-31	Strömberg, Stefan, Rikspolischef	Rikspolisstyrelsen, Ju	GD Domstolsverket 1998-2004
2005-01-15	2011-01-14	Lövdén, Lars-Erik, Landshöv.	Länsstyrelsen i Hallands län, FI	statsråd FI 1998-2004
2005-02-01	2011-01-31	Rolén, Thomas, GD	Domstolsverket, Ju	Exp.ch, Ju
2004-12-08	2007-12-07	Jönsson, Stig, GD	Lantmäterverket, M	vik GD from november 2003
2005-03-01	Fullmakt	Lavin, Rune, Ordfr.	Regeringsrätten, Ju	Reg.råd på Regeringsrätten

UTREDNINGSMATERIAL

2005/06:KU10

Fi/ESA

2005-10-25

Exempel – från rekryteringar under perioden 2003 – 2005 på myndigheter för vilkas chefer det krävs särskild utbildning eller erfarenhet.

Myndigheter**Utbildning eller erfarenhet
enligt instruktion****Ju**

Regeringsrätten

Regeringsråd

Fö

Statens haverikommission

Jurist, domarerfarenhet

U

Rektorer vid universitet och högskolor

Samma behörighetskrav som för
professor och lektor
Jurist

Granskningsnämnden för Radio och TV

Jo

Fastighetsmäklarnämnden

Jurist, domarerfarenhet

2005-10-07

2005

Nuv F	t.o.m.	Chef	Myndighet och dep	Tidigare befattningar
2005-03-15	2011-03-14	Järvstrand, Anna-Lena, Ordf.	Fastighetsmäklarnämnden, Jo	Rådman Sthlms tingsrätt
2005-03-14	2011-03-13	Johansson, Lena, GD	Kommerskollegium, UD	99-2005 GD Livsmedelsekonomiska inst., depråd Fi, Sektion
2005-03-15	2008-03-31	Linna, Katri, DO	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ju	Chefsjurist SIF
2005-08-01	2011-01-31	Borg Wallin, Kerstin, GD	Centrala studiestödsnämnden, U	GD St. kvalitets- och kompetensråd 1999-2005, ÖD på PRV
2005-08-01	2011-07-31	Svendén, Birgitta, Rektor	Operahögskolan i Sthlm, U	Hovsångerska, styrelseledamot Musikaliska akademien
2005-10-01	2011-09-30	Salomonson, Christina, GD	Kustbevakningen, Fö	GD Räddningsverket 2000-2005
2006-01-16	2012-01-15	Lilja, Ewa, Rektor	Danshögskolan, U	Professor, dansare vid Danshögskolan
2006-01-01	2011-08-31	Norberg, Carin, Direktör	Nordiska Afrikainstitutet, UD	programchef
2005-10-15	2011-03-31	Palmér, Ingegerd, Rektor	Mälardalens högskola, U	Rektor Luleå tekniska univ. 1994- okt 2005
2005-11-01	2011-10-31	Persson Göransson, Ewa, GD	Statens institutionsstyrelse, S	Statssekreterare S-dep
2005-11-07	2011-11-06	Sandvik Viklund, Pia, Rektor	Luleå tekniska universitet, U	Prorektor Mittuniversitetet
2005-04-01	2011-03-31	Wenblad, Axel, GD	Fiskeriverket, Jo	Direktör vid Skanska, miljödirektör Ist Västra Götaland
2005-03-01	2010-04-30	Wästberg, Olle, GD	Svenska institutet, UD	Generalkonsul New York
2005-04-01	2011-03-31	Ericson, Mats, Rektor	GIH Gymnastik- och idrottshögskolan, U	GD 2002-mars 2005 vid Myndigheten för Sveriges nätuniver:
2005-05-09	2011-05-08	Holmgren, Gunnar, GD	Försvarets materielverk, Fö	Förvaltningschef RK, VD Försäkringsförbundet, Finansråd Fi
2005-07-01	2005-12-31	Wadellius, Christer, GD	Statens kvalitets- och kompetensråd, Fi	GD Statens fastighetsverk 1993-2002
2005-07-01	2011-06-30	Johansson, Anders L, GD	Statkontoret, Fi	GD AMS 1999-2005
2005-07-16	2011-07-15	Sandberg, Göran, Rektor	Umeå universitet, U	Professor SLU
2005-09-01	2010-11-30	Ekman, Andreas, GD	Inspektionen för strategiska produkter, UD	Ambassadör vid UD
2005-08-01	2011-07-31	Melin, Ulf, GD	Internationella programkontoret för utbildningsområdet, U	Kanslichef (M)landstinget i Stockholms län, rdl (m)
2005-08-08	2011-03-31	Bylund, Bo, GD	Arbetsmarknadsstyrelsen, N	dir vid AMS, GD Banverket 1997-2005
2005-10-12	2011-10-11	Sjöberg, Mikael, GD	Arbetslivsinstitutet, N	Statssekr Inrikes-, Fi- och S-dep sedan 1996
2005-11-01	2011-10-31	Sjöblom, Håkan Per, GD	Lotterinspektionen, Fi	Dep råd Fi